

www.politikin-zabavnik.co.yu

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

Шведска 28.00 SEK
USA 3.50 USD
Македонија 65.00 ДЕН
БиХ 2.00 KM
Црна Гора 1.00 EUR
Хрватска 8.00 KN

ISSN 0032-339-x

PRINTED IN SERBIA AND MONTENEGRO

11. 11. 2005. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LXVII • ЦЕНА 70 ДИНАРА • БРОЈ 2805

СТРИП
КУЋА МУЗА

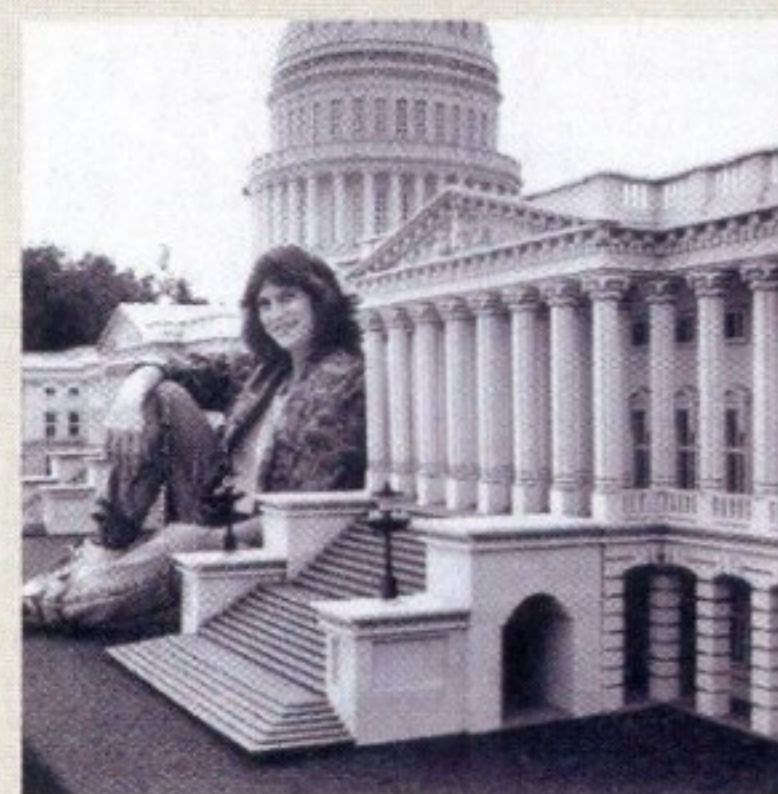
У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ
СВАКОМ ЧИТАОЦУ
ЗАБАВНИК ПОКЛАЊА
СЛИЧИЦЕ ЗА
КЊИГУ –
УПОЗНАЈТЕ СВЕТ... МОРА

СЕЛЏУЦИ
ДОЛАЗЕ!

НАЈНЕОБИЧНИЈА

ЗАНИМАЊА

АВИОН
БРОЈ ЈЕДАН

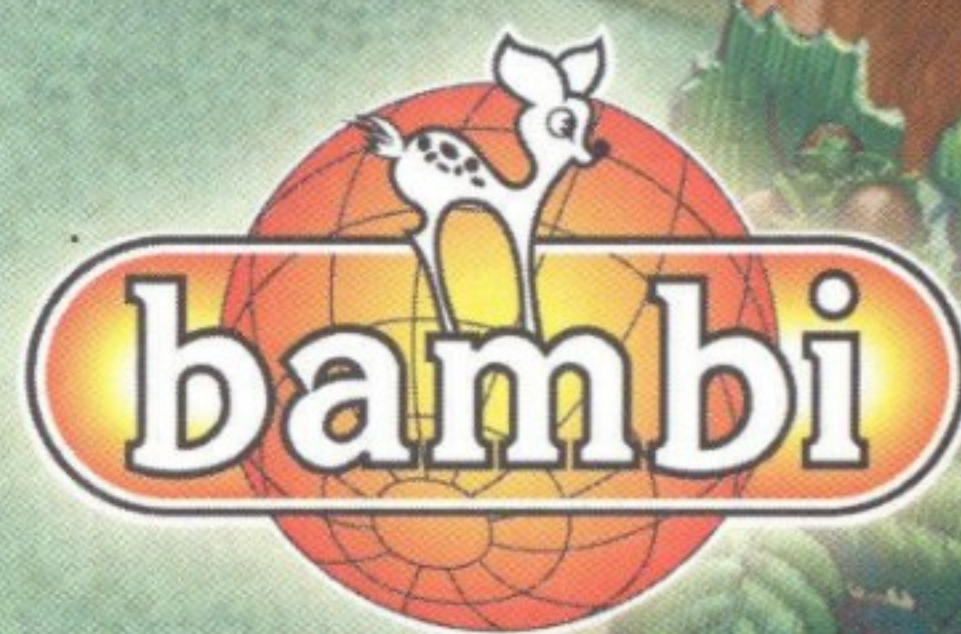
ПОКЛОН
КЊИГА
ПОДШТИКНИ
УЗ ЗАБАВНИК

Samo da mi je!

Lešnik Tortice

NOVO!

ПАУК ТОЧАК, НАЂЕН У НАМИБИЈСКОЈ ПУСТИЊИ, У АФРИЦИ, КРЕЌЕ СЕ ТАКО ШТО СЕ СКЛУПЧА И КОТЉА.

КЛИНОВЕ КОЈЕ ЈЕ ПОДИГАО СА ЗЕМЉЕ ЗАБИЈАО ЈЕ У ЗИДОВЕ КУЋА СИЛОВИТИ ТОРНАДО ЗАХВАТИВШИ НАЧЕН ЛАНДИНГ У МИСИСИПИЈУ 1840. ГОДИНЕ.

ГРЧКИ ГРАФИТИ НА ЗИДОВИМА ЕГИПАТСКИХ ХРАМОВА У АБУ СИМБЕЛУ ПОТИЧУ ИЗ 6. ВЕКА ПРЕ НАШЕ ЕРЕ.

БЕБИ СТАРОЈ АВА ДАНА ИЗВАДИО ЈЕ ЗУБ ЏЕРИ ОКСИТ, СТОМАТОЛОГ ИЗ РЕСИНЕ У АМЕРИЧКОЈ ДРЖАВИ ВИСКОНСИН.

ЈАЗОЛИКИ АУТОМОБИЛ СА ДВА БИЦИКЛИСТИЧКА ТОЧКА ПОБЕДНИК ЈЕ ТАКМИЧЕЊА „ФЕСТИВАЛ ИДЕЈА“ ОДРЖАНОГ У ТОКИЈУ, У ЈАПАНУ, 1995. ГОДИНЕ.

ЈАКАМАР, ПТИЦА ИЗ КОСТАРИКЕ, ХРАНИ СЕ ИНСЕКТИМА, А ОТРОВНЕ ЛЕПТИРЕ ПРЕПОЗНАЈЕ ПО БОЈИ, ОБЛИКУ ТЕЛА И ШАРИ НА КРИЛИМА.

ЈЕСТЕ ли већ чули да...

●●● римски Колосеум у почетку се звао Флавијев амфитеатар. Тек од 8. века почели су да га зову по „Нероновом колосу“, циновској статуи тог цара подигнутој

●●● фјордова има не само у Норвешкој, већ и у Шкотској, на Гренланду и на Новом Зеланду ■

●●● један Француз начинио је 1770. године одело од паукове мреже ■

●●● један дан на Месецу траје 700 сати или готово 30 наших дана ■

●●● бели медведи имају длаку и на табанима како се не би клизали на леду ■

●●● амерички торбар опосум једини од свих сисара има расцепљену длаку ■

●●● боза се убраја у безалкохолна пића иако у њој има два-три одсто алкохола ■

●●● Наполеон умало није рођен као италијански поданик: само два месеца пре него што је 15. августа 1769.

угледао свет, Корзика је припала Француској ■

●●● приликом сеобе у топлије крајеве дивље патке и гуске могу да достигну просечну брзину од 80 километара на сат ■

●●● до 19. века у Европи се за банану знало само по имену ■

●●● „чиста мува“ носи на себи око милион разних клица док их на оној која живи на ђубриштима има и до осам милиона ■

пored ове величанствене грађевине у којој су се приређивале јавне игре, а могла је да прими 40.000 – 50.000 гледалаца ■

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ОВО **МОЖДА** НИСТЕ ЗНАЛИ

ДА ЛИ ЈЕ НЕКИ ГЕН „КРИВ” ЗА ЦРВЕНИЛО ЛИЦА?

Мало је вероватно да је иједан ген одговоран за црвенило лица када се стидимо или нам је непријатно. До таквог црвенила долази када се ситни крвни судови који се распростиру дуж нашег лица рашире услед наглог лучења адреналина, а до њега, опет, долази када се нагло узбудимо из било ког разлога. Познато је да се нигде другде на нашем телу крвни судови не понашају на сличан начин. Чарлс Дарвин претпостављао је да налет крви у лице смањује доток крви у мозак чиме се умањује осећај непријатности који нас преплављује. Неки психолози тврде да је црвенило вид извињавања. Ниједна од ове две теорије не звучи довољно убедљиво тако да је црвенило лица за научнике и даље тајна ■

ПО ЧЕМУ СЕ РАЗЛИКУЈУ ЕНДОТЕРМ И ЕКТОТЕРМ?

Ендотерм је животиња која сама ствара сопствену телесну температуру, а ектотерм одржава телесну температуру упијајући топлоту из околине. У ендотерме спадају сисари и птице. Они без тешкоћа одржавају телесну температуру у околини где се температурне промене крећу у подношљивом опсегу. Нагли пад или пораст температуре утиче и на њих, па се смрзавају или „кувају”. Тела ектотерма, у које спадају рибе, гмизавци, водоземци и бескичмењаци, нису у стању да подигну телесну температуру довољно брзо у зависности од промена у окружењу. Једино што могу јесте да помало утичу на телесну температуру, на пример излежавањем на сунцу као што то раде гуштери ■

ДА ЛИ ЈЕ МОГУЋ ПЕРПЕТУУМ МОБИЛЕ?

Перпетуум мобиле, односно, бесконачно кретање, једна је од великих човекових тежњи. Заснива се на мотору који би производио најмање исто онолико енергије колико и потроши – једном покренут, никада не би престао с радом. Но, то би било у супротности са законима термодинамике. Немогуће је уништити или створити енергију, могуће је само претворити је из једног облика у други. Колико год да би такав мотор био делотворан, део енергије утрошио би се током његовог рада (највероватније би се ослободио у виду топлоте) тако да би се добило мање него што је уложено. Разни проналазачи покушали су да реше ову зачкољицу преко трајних магнета, флукутација у атмосферском притиску и температури на прелазу дана и ноћи и обрнуто, али без успеха. Још нико није успео да ни из чега добије нешто ■

ЗАШТО ЈЕ ВОДА БЕЗБОЈНА АКО ЈЕ МОРЕ ПЛАВО?

Плава боја мора потиче од одбијања светла са неба. У плићим областима долази до мешања светла са морског дна, па та боја прелази и у зелено. Међутим, у плитким посудама као што су чаша или чинија преовладава светлост која се одбија са дна посуде поништавајући одсјај неба ■

Н. В.

СЕЛЦУЦИ ДОЛАЗЕ!

Вишевековно суседство и супарништво, различито етничко порекло, другачија вера као и политички интереси који су се међусобно искључивали имали су за последицу да су Турци и Византинци најчешће зазирали једни од других. У везама Ромеја и Турака било је више мржње, непријатељства, па и страха, него пријазности и срдчности. Како се током касновизантијске епохе Византија према муслиманском свету углавном налазила у дефанзиви, тако су међу Ромејима нарастали брига за несигурну сутрашњицу и застрашеност пред полетним поклоницима ислама. Један необични догађај показује како дуготрајан притајени страх у неком тренутку може да прерасте у општу пометњу.

Неописив страх

Реч је била о великом злу које је по природи такво да је много страшније и поразније за оне који су морали да га искусе на лицу места, немајући никакву наду за спас, него за оне који о њему приповедају. Држећи своје читаоце у малој неизвесности, односно, оклевајући да започне чудновату приповест, Георгије Пахимер наглашава да је свако преувеличавање потпуно излишно и да би само штетило причи и окрњило садржај онога што се заправо одиграло.

Све је почело ујутру, када људи крећу за својим свакодневним пословима. Одједанпут, потпуно изнебуха, пронео се глас не само у по-

У понедељак 23. фебруара 1265. године у Никеји се збио крајње необичан догађај о ком ойширно извештава Георгије Пахимер.

Византијски писац ујозорава да оно што се збило није могуће ујоредиши ни са једним сличним догађајем који се десио или ће се тек десити

Цар
Михаило
VIII
Палеолог

јединим квартовима, него и по читавој Никеји да су Селцуци побили стражу и потом у великом броју провалили у град.

Свакога ко би им се нашао на путу они су немилоsrдно убијали на најсвирепији начин. Ова вест дигла је цео град на ноге: становници су онако како су се затекли бежали из својих домова, гурали се и сударали по улицама, сви опседнути истом мишљу. Унезверени и пољуљане способности да предузму нешто одређено, распитивали су се међу собом да ли је тачно то што се прича по улицама њиховог града.

Премда нико није био у стању да поуздано одговори, сви су једногласно тврдили да су вести о селџучком упаду у Никеју тачне. Неописив страх, очигледно, грубо је нарушио моћ расуђивања житеља и довео до потпуног сужења њиховог поимања стварности која их окружује.

Спас у гробу

Сваки од грађана Никеје, запажа Георгије Пахимер, сумњао је у могућност властитог избављења, али нико није сумњао у истинитост раширене гласине. У условима нарастајуће панике појављивали су се становници других делова града, потпуно изbezумљени и ван себе, и доносили приче да су били сведоци стравичних призора, те да су својим очима видели како су Селцуци бездушно секли на комаде њихове суграђане. При том, наравно, нису били способни да, ни

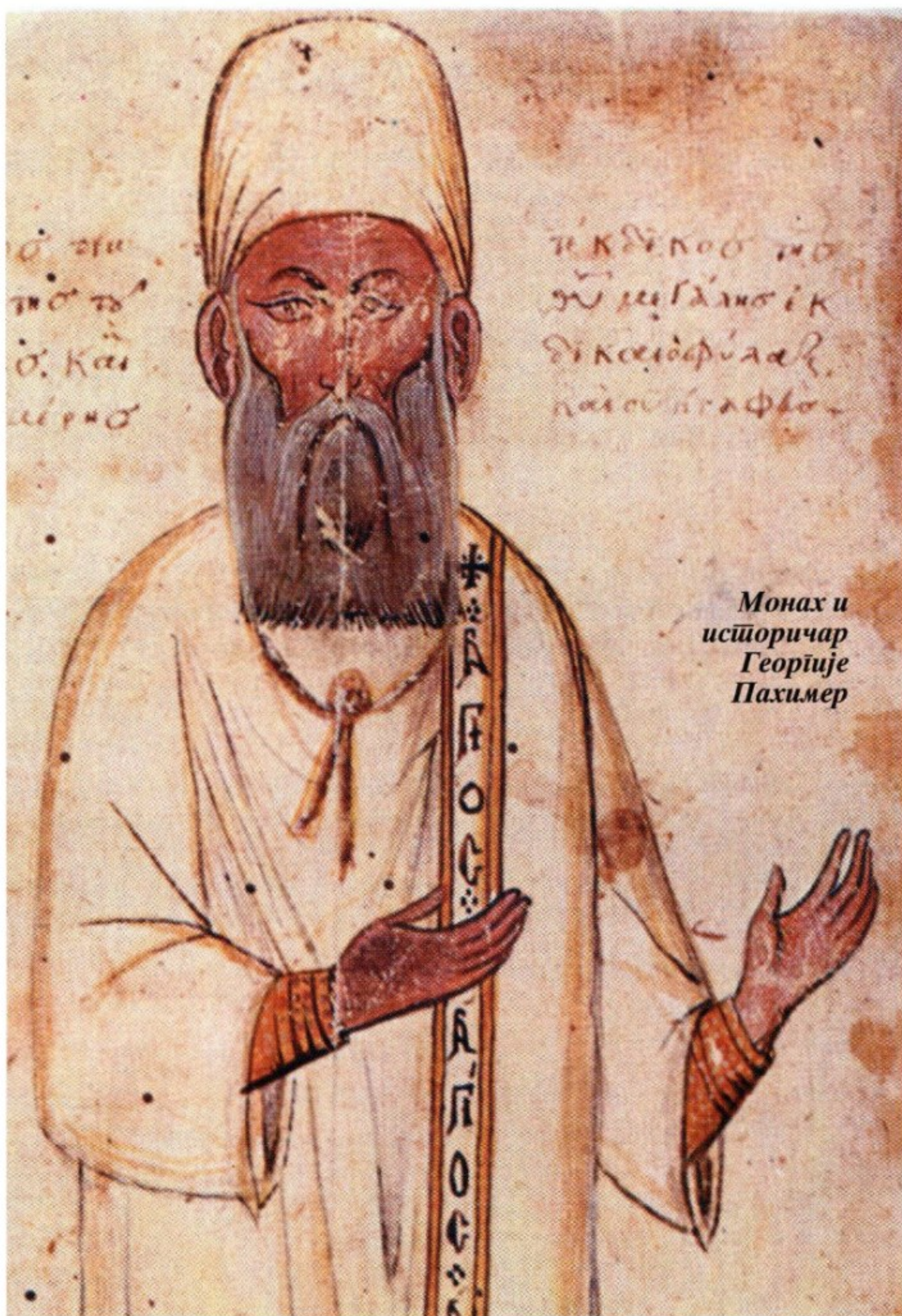
за тренутак, посумњају у истинитост онога што су изговорили.

Под снажним утиском прича које су им саопштили „очевици“, грађани су се са ужасом враћали у своје куће и тамо покушавали да по ћошковима нађу неко скривено место које би им пружио безбедност. Страх је попримио толике размере да су појединци чак одлучили да се сакрију у старе гробове у којима су лежали земни остаци њихових давно преминулих суграђана. Чинило им се да је само тамо могуће наћи толико жељени спас пред смрћу која је изгледала готово неизбежна. Остали су, пак, трагали за другим уточиштем.

У окружењу потпуног безнађа и у наступу опште малодушности и упадљивог посрнућа разумног размишљања и одважности, ипак нису баш сви клонули духом. Било је и оних који не само да нису изгубили храброст, него су се мужевно и срчано наоружавали узимајући копља и штитове намерни да се јуначно одупру до тада још „невидљивим“ непријатељима. Међу њима је био и Никола Мануилит који се тада налазио на положају управника Никеје. Мада се не би могло рећи да је био добро упућен у тајне војничке вештине, он је, како наглашава Георгије Пахимер, користећи се угледом намесника града умео да подстакне и окупи око себе и многе друге вичне ратовању. Ниједном од тих искусних ратника до тог тренутка није пало на памет да провери истинитост гласине која се попут шумског пожара распростирала унутар бедема славног византијског града. „И њих је“ – не без потиштености и благог чуђења, али и са једном врстом разумевања, закључује ромејски историчар – „опхрвао општи страх“.

Бекство затвореника

Тако наоружана јединица којој није био циљ само да спасе себе него и да заштити град, великом брзином јурила је с једне на другу страну града. У ушима војника непрестано су одјекивала гласна запомагања престрављених грађана Никеје и њихови очајнички повици да су тврђаву запосели Селџуци. Уистину, читав

Монах и историчар
Георгије
Пахимер

призор био је крајње уверљив и изгледао је управо онако како се дешава непосредно после заузећа града: имућан је звао сиромаша да све узме и носи, прекоревачући га због лењости, а онај који је био претоварен подстицао је другог. Али, будући да су сви били изbezумљени од страха, обрушавали су се на своје најближе као да су туђинци, били су подозриви према пријатељима као да су непријатељи, а нису их убијали једино из страха да и са њихове стране не доживе исто. Ти људи показали су се не само као ништавна помоћ другима, већ су се јадно бринули и сами о себи. Све што се догађало сведочило је, недвосмислено и јасно, о потпуној људској пометености пред умишљеним страхом и општем расулу које је проистекло из таквог страха.

У то време у никејским затворима налазио се велики број заточеника у тешким гвозденим оковима. На смрт осуђени непријатељски заробљеници углавном су под стражом чувани у Никеји одакле нису могли да побегну. Уоп-

ште, улога Никеје као затвора постала је нарочито значајна током последње деценије владавине Михаила Осмог Палеолога (1259–1282) када се због отпора цареве унионистичкој црквеној политици увећао број његових неистомишљеника и противника. Сада су се и затвореници нашли у ванредном и необичном положају, па је потпуно разумљиво да се у њиховим главама родила мисао о бекству на слободу. Видевши узбуђење становника и општу панику која је захватила град, помислили су да су непријатељи заузели Никеју. То им је улило храброст да са себе стргну окове, да покушају да се докопају градских капија и, користећи се смутним околностима, једноставно утекну. За њима је, потпуно заслепљена осећањем очајања, кренула и гомила народа у којој је свако дрхтао бојећи се за себе. Чинило им се да постоје само две могућности: или ће погинути у судару с непријатељем или ће уз помоћ заробљеника који потисну нападаче заједно с

њима побећи. На крају су, бележи Георгије Пахимер, сви били посрамљени.

Шта се десило? Испоставило се да су житељи Никеје били жртве незапамћене пометње. Дошавши до градских капија затекли су своје војнике како потпуно спокојни – у доколици – прекраћују дуге часове стражарења. Од страшних Селџука, који жаре и пале и немилосрдно убијају сваког ко им се нађе на путу, није било ни трага ни гласа. Тешко је и замислити изненађеност и збуњеност чувара Никеје, који до тог тренутка ништа нису знали о збивањима у граду, кад су угледали масу својих суграђана потпуно изbezумљених од страха.

Поражени и отрежњени призором затворене градске капије и смирених стражара, смушени грађани ћутке су и без неког реда, али са очитим олакшањем, почели да се враћају – потиштени због своје малодушности и одсуства прибраности, али још у бојазни да се опасност налази код других градских врата. Ту бојазан подгревала је помисао да непријатељи, користећи се нехајношћу стражара који пазе на капије, лако могу да уђу у град. Због тога су се поделили у групе с намером да провере све излазе из града, а посебно су се прибојавали врата окренутих ка истоку.

Василевсов прекор

Кад су увидели да је и тамо све безбедно и тихо – а са стране окренуте обали није ни могао да се очекује некакав напад (град Никеја, данашњи Изник, лежи на језеру) – поново су се примирили. Јер, извесно је, непријатељи ипак нису могли да дођу на крилима и кроз ваздух. И, најзад, да би били потпуно сигурни да нема никакве опасности, кренули су да провере и врата окренута према обали језера. Сем подсмеха стражара, који су почели да исмевају безразложни страх својих суграђана, ни на тој страни нису нашли на било какав траг селџучких ратника. Напокон, сасвим умирени, становници Никеје покушали су трезвено да размисле и нађу узроке своје сада већ смешне заблуде која их је толико узбудила и потресла.

ЗАДАЦИ ЗА 21. ВЕК

„ПИОНИР 10”

била је прва људска направа која је доспела до Јупитера. Прославила се запањујући детаљним сликама ове дивовске планете и њених месеца. Пролетевши поред Јупитера, „Пионир 10” завршио је свој основни задатак. Ова летелица, лансирана 1972. године, стигла је 1983. и до другог међаша – прошла је поред Плутона. После 30 година усамљеничког лета мала земаљска летелица близу је границе Сунчевог

ПИО

система, на 86 астрономских јединица или 13 милијарди километара далеко од Сунца. Плови према Алдебарану, црвеном цину из сазвежђа Бик, где би требало да стигне за неких два милиона година.

Али, пратећи путању ове мале васионске летелице, тешке свега 258 килограма, научници су се надали да би можда могли да открију и нешто друго – десету планету Сунчевог система. Јер, мислило се да је откриће Плутона недовољно да се објасни одступање путања Урана и Нептуна пошто се испоставило да је Плутон врло мала планета. Ако би летелица на свом путу

ПОДНИСНИ
ЗАБАВНИК

11. 11. 2005.

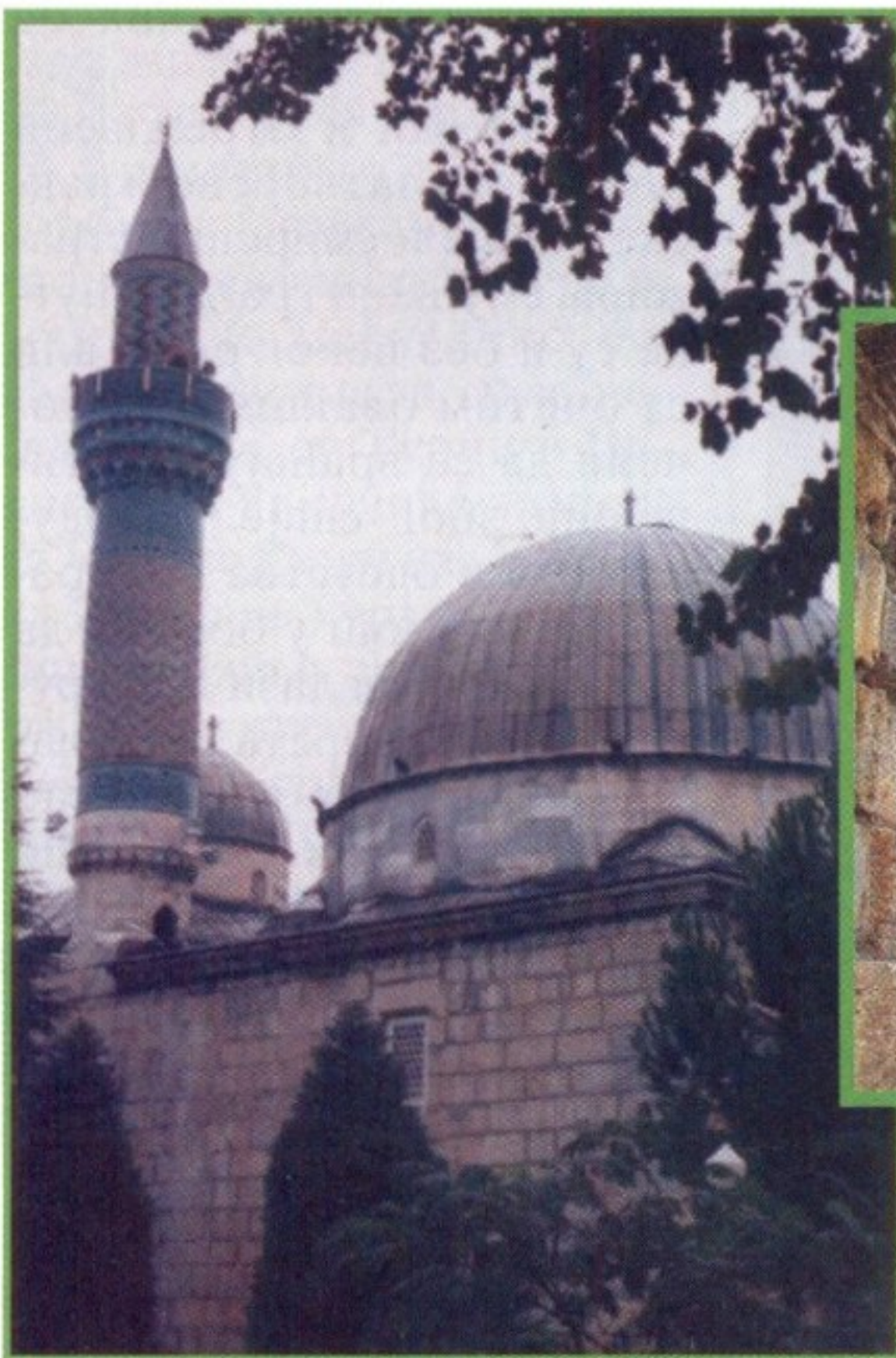

Страшна вест о селџучком упаду у град није настала сама од себе. Неко од житеља морао је први да пронесе гласину која је потом све претрала и изазвала велику пометњу. Упркос дугом одгонетању, становници Никеје нису били у стању да нађу неко разумно и убедљиво објашњење за необичне догађаје који су унели неспокој и довели до правог расула у њиховом граду. Најпре су се сложили да је гласина настала изненада и тренутно, а онда се на исти начин појавила у ушима сваког од њих. Нешто касније, међутим, до-

мер, објашњавали оно што се десило.

Ова чудновата прича допрла је, наравно, и до самог василевса Михаила Осмог Палеолога у Цариграду. Није сувишно поменути да је Никеја до пре само нешто више од три године била престоница византијског света у „егзилу” – Константинопољ је преотет од Латина у лето 1261. године. Цар је, како бележи Георгије Пахимер, био огорчен и у писмима која је слао у Никеју прекоревачао је грађане због онога што се десило. Умним и разборитим људима, наглашавао је Михаил Осми Палеолог, не може се догодити да при суо-

*Никеја, чувени
ромејски град у
коме су одржана
два од седам
васељенских
сабора,*

*од 1331. године је под
новим именом Изник
заувек
остала у
исламском свету.*

шли су до закључка који је био далеко убедљивији.

Тога дана, дакле, у понедељак 23. фебруара 1265. године, ради поклоњења је изнесена икона Богородице за којом је, изговарајући речи молитве, ишло мноштво жена. Оне су се гласно обраћале Христовој мајци да их узме у заштиту од Турака и Татара. По свој прилици, вапаји жена за помоћ учинили су се неке од грађана као истински повици страха и очајања пред непријатељем који је ушао у град. На тај начин кренула је гласина коју касније није било могуће зауставити, поготово ако се има у виду чињеница да ниједан од становника потпуно паралисаних страхом није био у стању да се потруди и провери истинитост вести која је колала градским улицама. Тако су Никејци, наглашава Георгије Пахи-

чавању са таквим неразумним гласинама одмах изгубе присебност и подлегну паници. Требало је одмах увидети бесмисленост вести која се распростирала на све стране. Није могуће да непријатељи без опкољавања града и без опсадних справа – а уз то су се, судећи према поузданим подацима, још налазили далеко унутар селџучких земаља – одједанпут и неопажено, у огромном броју, савладају тако дугачко растојање и без борбе заузму Никеју. Упућујући им такве прекоре, завршава своју приповест Георгије Пахимер, василевс је настојао да их подстакне на обазривост.

Исувише је занимљивих подробности и необичних догововшттина, довољно је и сасвим стварних детаља – као што су, на пример, василевсова писма у Никеју – да би се могло посумњати у ве-

родостојност ове приче са страница Пахимеровог историјског дела. У покушају да се разоткрију разлози колективне панике која је ненадамо у чврст стисак ухватила грађане донедавне престонице византијског света, а остављајући по страни учена психолошка тумачења сличних појава масовног и потпуно безразложног страха – која су, разуме се, веома занимљива – чини се да стижемо до једноставног и уверљивог разлога.

Живећи већ дуго у суседству Иконијског султаната, становници Никеје носили су у себи клицу страховања пред Селџуцима. Уосталом, чувени ромејски град, у ком су одржана чак два од седам васељенских сабора, већ је био плен хитрих турских одреда – додуше, одавно и за-

кратко, од 1081. до 1097. године. Негативно историјско памћење могло је само да се учврсти током тегобних времена када се образовало Никејско царство у првим годинама после крсташког освајања Цариграда и пропасти Византије 1204. године. Упркос чињеници да су односи са султанатом Румом, како су Селџуци називали своју државу, пролазили и кроз раздобља веома пријатељских веза, за Никејско, а потом и Византијско царство, са источне стране увек је претила муслиманска опасност. Најпре од Селџука, а од првих деценија 14. stoleћа и од Османлија. Непуних седам деценија после овог необичног догађаја у Никеји, за који смо рекли да се десио 23. фебруара 1265. године, она је постала плен емира Орхана (1326–1362) и под новим именом Изник заувек остала у исламском свету. Догодило се то 2. марта 1331. године ■

Рагивој Рагић

МИРОВА ТАЈНА

После више од 30 година лета васионске летелице „Пионир 10” и „Пионир 11” стигле су на границу Сунчевог система. Али, нису на месту на коме би требало да буду према гравитационој сили познатих небеских тела...

наишла на неочекивано гравитационо привлачење, био би то знак да је десета планета откривена.

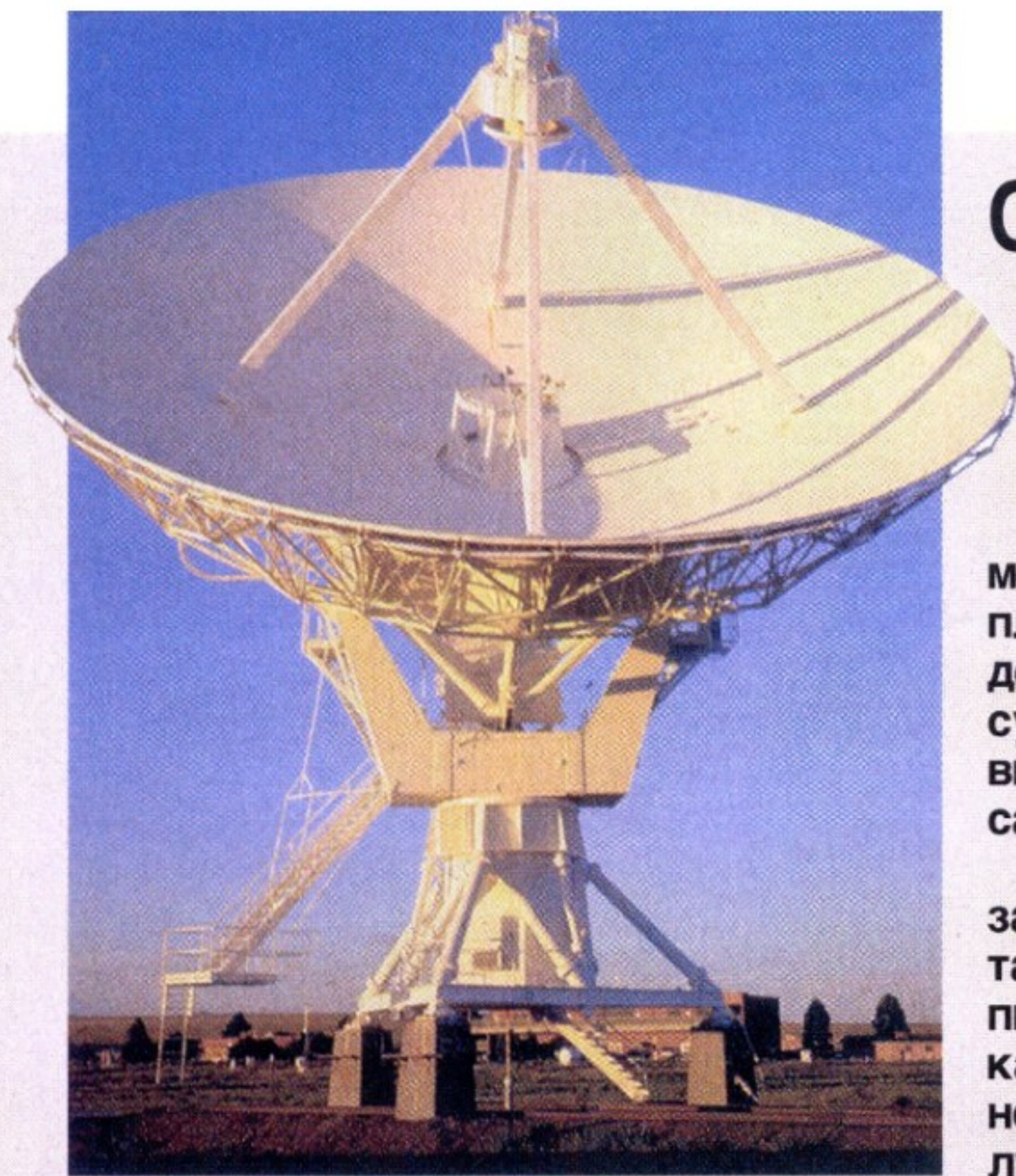
Неочекивано откриће

Џон Андерсон био је искусни стручњак Насине лабораторије за млазни погон. Он се 1979. године, за-

једно са неколицином колега, прихватио задатка да проучава радио-сигнале са „Пионира 10” и „Пионира 11” лансираног 1973. године. У њима су тражили било какву назнаку за постојање десете планете. Њихов дугогодишњи рад показао се јаловим, како су објавили 1999. године.

Али, почетком 1980. године Андерсонов тим почео је да запажа нешто друго, нешто сасвим неочекивано. Подаци о путањи „Пионира 10” нису се сасвим уклапали у постојећи модел Сунчевог система и Њутнов закон гравитације. Уочено је неправилно, слабо убрзање управљено

уназад. Постојао је једва приметан губитак брзине „Пионира 10” док је брзином од 44.000 km/h, попут орахове љуске на океану, пловио према граници Сунчевог система. Успоравање је откривено помоћу Доплеровог ефекта, у виду постепеног смањења фреквенције

СЛАБА СИЛА – ЈОШ СЛАБИЈЕ ПРОМЕНЕ

Гравитација је слаба сила, отприлике 10^{38} пута слабија од електромагнетске. Зато откривање неправилности у њој захтева или изузетно осетљиве лабораторијске уређаје или дуготрајно брижљиво проучавање појава на васионској лествици.

Пионирова аномалија је губитак брзине две васионске летелице од само 100 метара на час у току целе једне године. Откривена је у виду Доплеровог померања фреквенције радио-сигнала у том временском раздобљу после проучавања километарски дугих магнетских трака на којима су ови подаци записани. Тако мале промене могу да се уоче само после вишегодишњег мерења, коришћењем радио-телескопских антена повезаних са атомским часовницима. Ови сатови тачно откуцавају секунде вековима.

Ипак, и ово изгледа грубо у поређењу са технологијом која ће се користити за откривање скривених димензија. Џон Кјаверини са Стенфорд универзитета направио је са сарадницима детекторе гравитације у виду сићушних подупирача (конзола). Они су тањи од власи косе, а под дејством сила вибрирају као да су сићушне даске за скакање у воду. Да би се одстранили сви нежељени утицаји околине, све је уроњено у течни азот охлађен близу апсолутне нуле и смештено у готово савршен вакуум ■

микроталасних сигнала са васионског брода. Када је прерачуна-то, износило је свега 0,1 km/h годишње.

Ово успоравање могло је да значи и благо одступање летелице од очекиване путање, а догодило се када је сонда била између 20 и 70 астрономских јединица далеко од Сунца. Поставило се питање шта је могући узрок. Најједноставнији и највероватнији одговор био је да су овакви подаци о кретању „Пионир 10” добијени због неког мањег квара на летелици. На пример, да је дошло до зрачења топлоте из ње или до делимичног цурења радиоактивног горива. Зато му стручњаци нису придавали нарочит значај и о свом открићу годинама никога нису обавештавали. А када се иста загонетна појава поновила и са „Пиониром 11”, сондом која је прва дошла до Сатурна, било је јасно да мора озбиљније да се испита. Андерсон и сарадници прионули су на посао, али ниједан од очекиваних узрока није откривен. У прорачун су затим узете и све остале могућности. Ни тада нису могли да објасне загонетну појаву. Тек 1994. године Андерсон је пренео своја запажања физичару Мајклу Нијету из лабораторије у Лос Аламосу. Када му је Нијето рекао шта би све та појава могла да значи, само што се није срушио са столице од изненађења.

Од 1998. године о загонетној појави зна и најшира научна јавност. Поред тога што се и даље сумња да је десет

Џон Андерсон случајно је открио „Пионирову” аномалију трагајући за десетом планетом Сунчевог система.

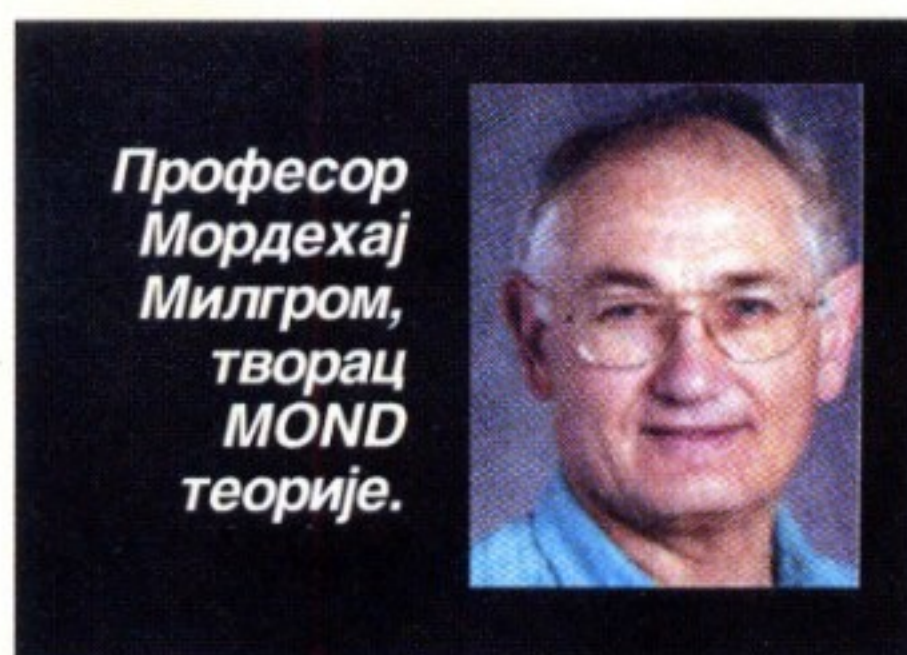
дошло до непознатог поремећаја на самим летелицама, сматра се вероватним да су летелице могле да успоре кретање и због неког узрока спољне природе: дејства невидљиве тамне материје, сила које стварају друге, нама непознате димензије, или зато што гравитација ради нешто другачије него што смо мислили.

Тако су крајем 20. века васионске сонде „Пионир 10” и „Пионир 11” постале весници силе коју постојећи закони физике не могу да објасне. Такозвана **Пионирова аномалија** (то јест, неправилност, одступање од правила) и данас је најопипљивији, али још недо-вољан доказ за њено постојање. Европска свемирска агенција (ESA) спрема се да у скорој будућности покрене више програма који ће се непосредно бавити испитивањем ове појаве.

Шта кажу теорије

Пионирова аномалија предмет је неколико теорија. По једној од њих, успо-

равање летелица догодило се услед гравитационог дејства такозване **тамне материје** – невидљиве материје коју астрономи кри-ве за постојање вишка гравитације у галаксијама. (Не треба је мешати са „тамном енергијом” која има сасвим супротно дејство.) Тридесетих година 20. века астрономи су запазили нешто необично у понашању звезда у многим галаксијама: њихове орбиталне брзине не поштују Њутнове законе кретања. Уобичајено објашњење било је да су закони у реду, али да се огромне количине тамне, невидљиве, материје крију у близини сјајних звезда,

Професор Мордехај Милгром, творац MOND теорије.

од чега и потиче ово одступање. Тешкоћа је у томе што нико не зна шта је, у ствари, та материја.

У међувремену су се појавиле и теорије које иду ван стандардног модела физике честица. Теорија струна и суперсиметрија, на пример, заговарају постојање додатних димензија простора. Ове димензије уводе нове степене слободе и могућност „сламања симетрија”. То би могао да буде извор за врло слабе силе које делују и у Сунчевом систему, узрок за загонетна одступања.

Друга објашњења тичу се преправљене Ајнштајнове опште теорије релативности. Сматра се да је оваква теорија неопходна како би могло да дође до обједињавања гравитације и квантне механике. Такозвана MOND теорија (од Modified Newtonian Dynamics), истиче могућност да је гравитација мало другачија него што је познајемо, то јест, да јаче привлачи на великим удаљеностима или при малом убрзању. Према израелском научнику Мордехају Милгрому, творцу ове теорије, Њутнови закони мењају се при врло малим убрзањима, тачније, убрзањима која износе око један стотилијардити део Земљине гравитације. Зато на великим удаљеностима јачина гравитације није обрнуто пропорционална квадрату растојања, већ само растојању. Тако би се и појам загонетне тамне материје показао сувишним.

Мала одступања – велика открића

У прошлости је било случајева када одступања, заправо, нису ни постојала, већ су била последица погрешних података. Године 1986. јавност су усталасали стручњаци под вођством Ефраима Фишбаха са Пердју универзитета тврдњом да су пронашли да гравитација не зависи само од масе, него и од хемијског састава тела. То би значило, на пример, да тона перја не би била иста као и тона

угља. Али, после неколико година, нови, тачнији огледи показали су да је ова такозвана пета сила сама представљала грешку.

Међутим, MOND се не предаје. Напротив, све је

више података који овој теорији иду у прилог. Може да се схвати и као измењена Ајнштајнова теорија гравитације. Могла би да се примени и на кретање „Пионира”. Али, чак ни њен творац Милгром не само да не зна, него и не наслућује шта би могла да буде њена основа.

Када је Исак Њутн објавио свој чувени закон опште гравитације, подарио је науци кључеве васионе. Овај закон омогућио је да се разоткрије мноштво тајанствених појава, од плиме и осеке до лета комета. Ипак, почетком 19. века уочена су прва одступања. Астрономи су

открили да се Уран удаљавао од предвиђене путање, а чинило се и да је целокупна орбитална путања Меркура кружила око Сунца. Многи стручњаци су се надали, као што је случај и са данашњим научним недоумицама, да ова одступања могу лако да

КО ЈЕ КРИВАЦ?

Кружећи око масивног галактичког језгра, као што планете круже око Сунца, звезде би требало да поштују Њутнове законе гравитације и кретања који предвиђају мање орбиталне брзине што је нека звезда удаљенија од средишта галаксије. Ипак, мерења су у супротности са овим теоријама, а то значи да нешто недостаје. Већина астронома верује да је узрок у огромним количинама невидљиве тамне материје која се крије у и око галаксија, чије гравитационо дејство утиче на начин кретања звезда. Међутим, неки мисле да се узрок крије у мањкавости самих Њутнових закона и да их треба заменити MOND теоријом (Modified Newtonian Dynamics). Када се примени на галаксије, MOND поништава потребу за тамном материјом замењујући њено гравитационо дејство слабог убрзања. Занимљиво је да на овај начин може да се објасни и збуњујуће понашање летелица „Пионир” ■

ГУСТО
ГАЛАКТИЧКО
ЈЕЗГРО

СПИРАЛНЕ РУКЕ

ДИСК

СУНЧЕВ СИСТЕМ

„ВОЈАЦЕР 1”

„ПИОНИР 11”

„ВОЈАЦЕР 2”

„ПИОНИР 10”

ПИОНИРОВА АНОМАЛИЈА
Васионске летелице „Пионир”, лансиране пре тридесетак година, изгледа да су успориле своје кретање под дејством врло слабе силе. Неки стручњаци верују да је ова појава нешто што стварно постоји у галактичком простору. Васионске летелице „Војаџер” нису могле да је забележе због великог шума услед своје другачије грађе и путање.

Да ли Њутнови закони кретања не важе на сасвим малим убрзањима?

се објасне грешкама у осматрању или рачунању. На крају, у случају Меркурове орбите, одступање на годишњем нивоу било је тако мало и тешко уочљиво као кад се гледа длака са педесет метара удаљености. Али, неки астрономи су, и поред тога, били уверени да је појава стварна и да је значила да постоји пукотина у Њутновој теорији. У случају Уранове путање испоставило се да је Њутнов закон гравитације радио исправно. Узрок за делимично одступање Уранове путање крио се у до тада непознатој планети Нептуну. Али, померање Меркурове путање показало се као много значајније. Године 1915. Ајнштајн је објаснио да је утицај Сунчеве гравитације на Меркур тако снажан да он врло брзо пролази поред Сунца. Зато Њутновом закону више не може да се верује и он мора да се замени релативношћу.

Тамна енергија

Током шездесетих година 20. века и сама Ајнштајнова теорија била је на удару сличних сумњи. Откривено је да је Сунце помало спљоштено на половима и да је можда то прави узрок за ротацију Меркурове орбите, а не општа релативност. Данас се зна да је ова појава сто пута слабија него што се мислило и да не може да угрози Ајнштајнову теорију. И док је та сумња ишчезла, појавила се нова, и то

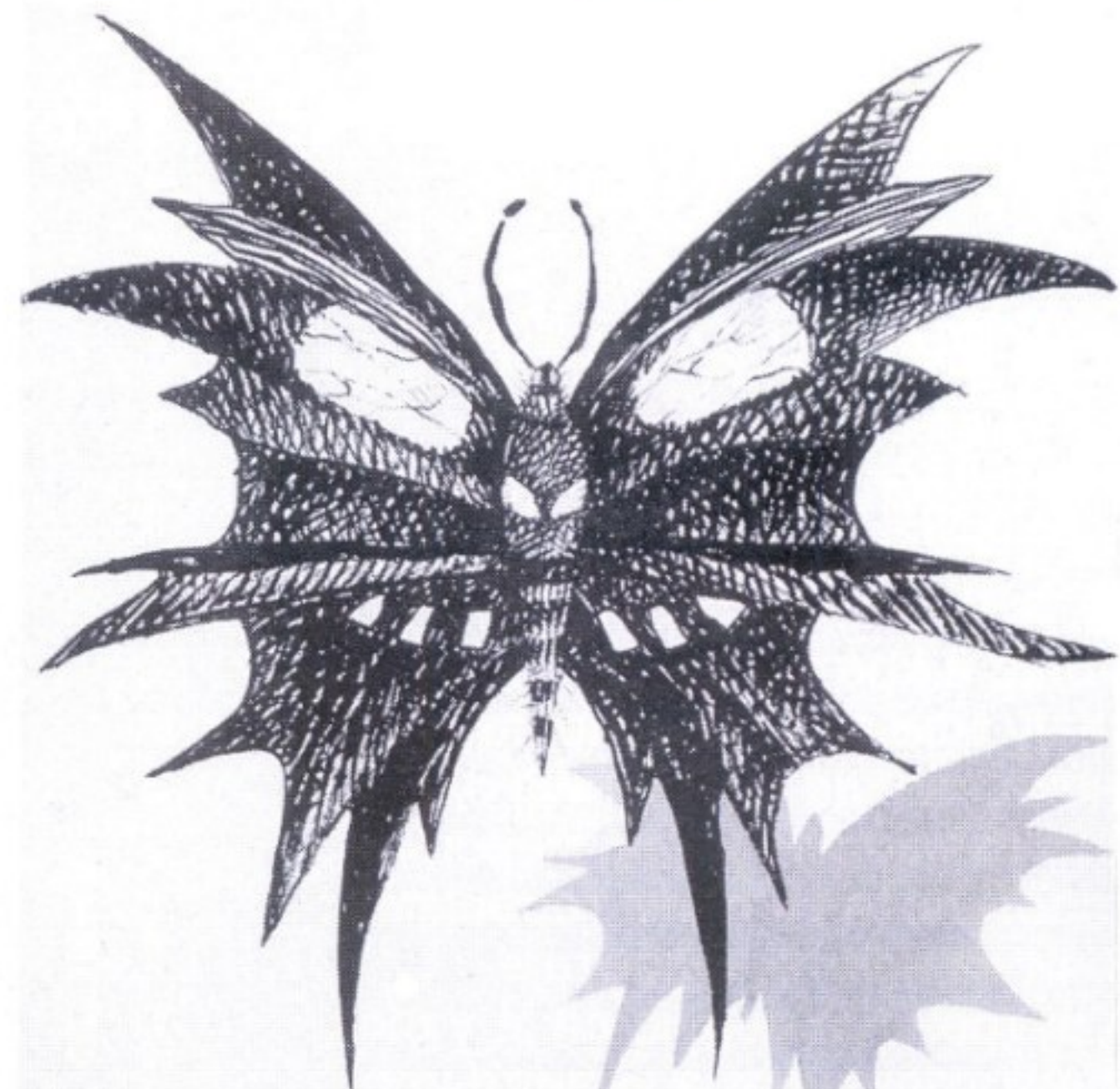
таква за коју се не називу изгледи да ће икада нестати: тамна енергија.

Током последње деценије астрономи су открили доказе да је целокупна васиона под утицајем неке антигравитационе силе непознатог порекла. Мерења ширења васионе показала су да се то ширење убрзава, а узрок је непознат. Нагађање које је вероватно најближе стварности порекло тамне енергије види у колебању (флуктуацијама) енергије на величинама мањим од атома. Ова енергија настаје дословце ни из чега.

Дакле, наука већ има довољно искуства са тајанственим одступањима слабе јачине. Нека нису вредна пажње, али нека воде до великих открића, а заслужне стручњаке до славе и Нобелове награде. Ако се на крају обистине да је „Пионирова“ аномалија последица нове и неочекиване физике, биће то од суштинског значаја. Проналажење њене природе могло би из основа да промени наше разумевање закона васионе. Ако, пак, то не буде случај, схватање ове појаве могло би да помогне инжењерима да направе много стабилније и боље васионске бродове. Њима ће лакше да се управља, на добробит будућих васионских истраживања. Надајмо се, само, да „Пионири“ своју тајну нису понели са собом у бескрајну дубину васионе ■

Горан Војиновић

МОЋ ВАМПИРА ТРНОМ НА НЕВИДЉИВОГ

У нашим крајевима људи су од давнина веровали у постојање вампира. О томе сведочи и једна одредба Душановог законика из 1349. године, а допуњеног 1354, у којој се, између осталог, каже:

„И људи који враџбинама покојнике узимају из гробова те их спаљују и то село које то учини да плати вражду а ако буде поп на то дошао да му се узме поповство.“

Ископавање преминулих из гробова и њихово спаљивање било је повезано са веровањем у вампире. За оне који су изводили овакве паганске обреде биле су предвиђене оштре казне.

Иначе, према тадашњем веровању, вампир је у лицу обавезно био црвен и надувен. Као што може да се претпостави, вампирско тело у гробу никада се није распадало. Није ни могло будући да су они који су у њих веровали мислили да се испод те црвене вампирске коже крије некаква пихтијаста маса. Вампири су, наводно, из гроба излазили само ноћу. Имали су велику моћ: могли су да се претворе у неку животињу или да буду невидљиви. Покојник је могао да се повампире само у року од четрдесет дана после смрти. Уколико се то не деси до тада, није ни могао да постане вампир.

Иако су их се људи плашили, вампире, према древном српском веровању, није било нарочито тешко уништити. Било је довољно да се црвени и поднадули вампир убоде на трн (око гробова су због тога бојажљиви људи бацали трње) или да се прободу глоговим коцем. Глогов колац био је најсуровији начин борбе против вампира. Зато су многи прибегавали спаљивању ■

Илустровао Растко Ћирић

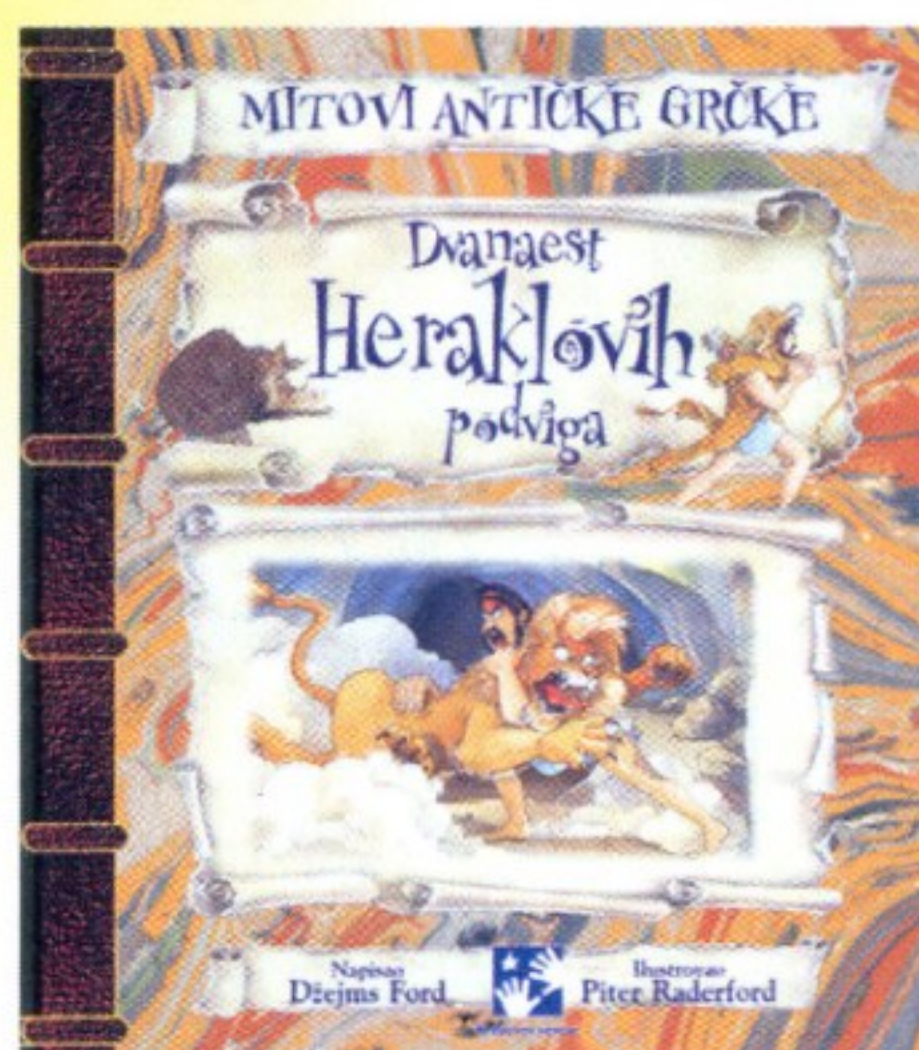
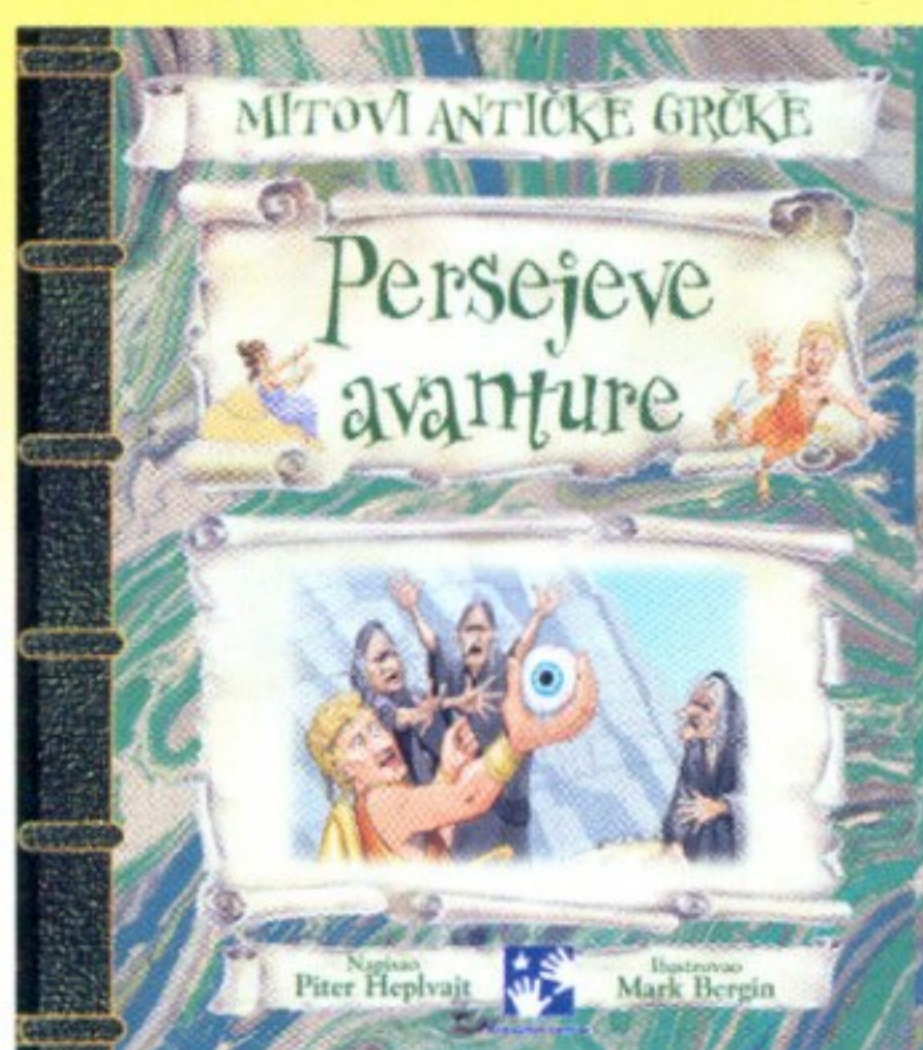
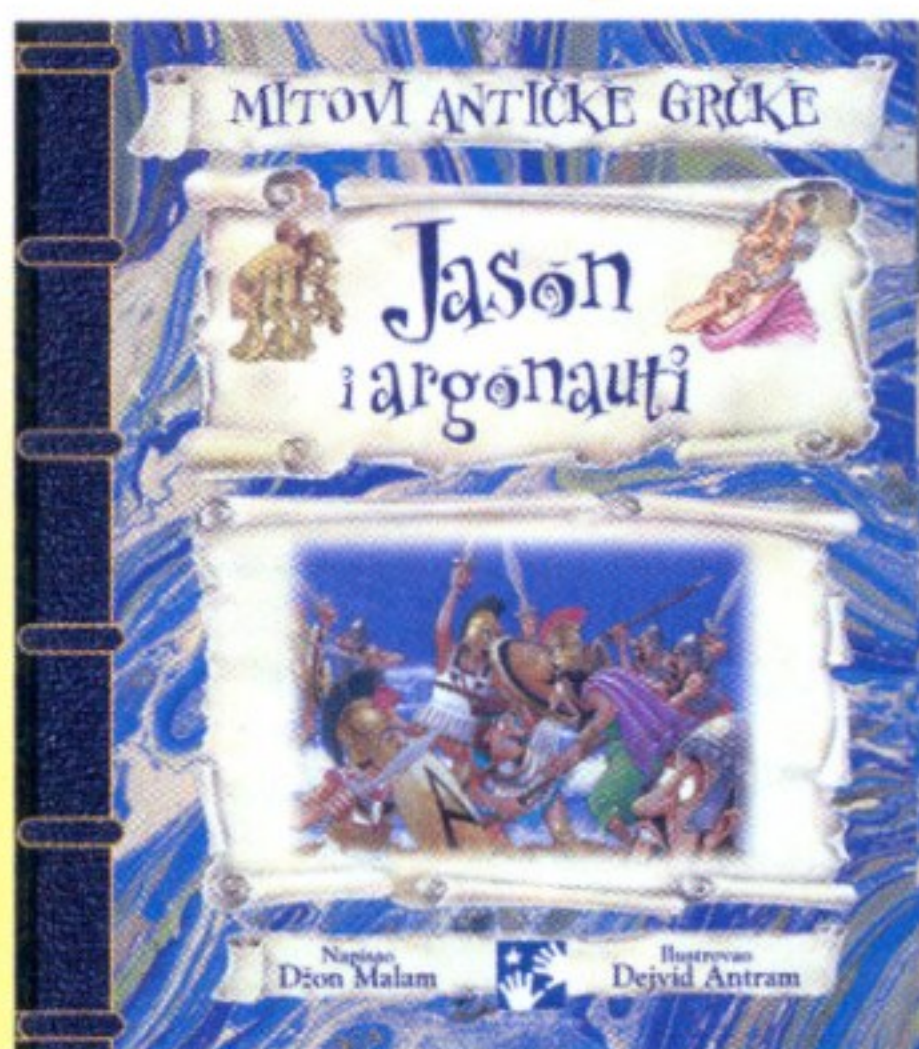
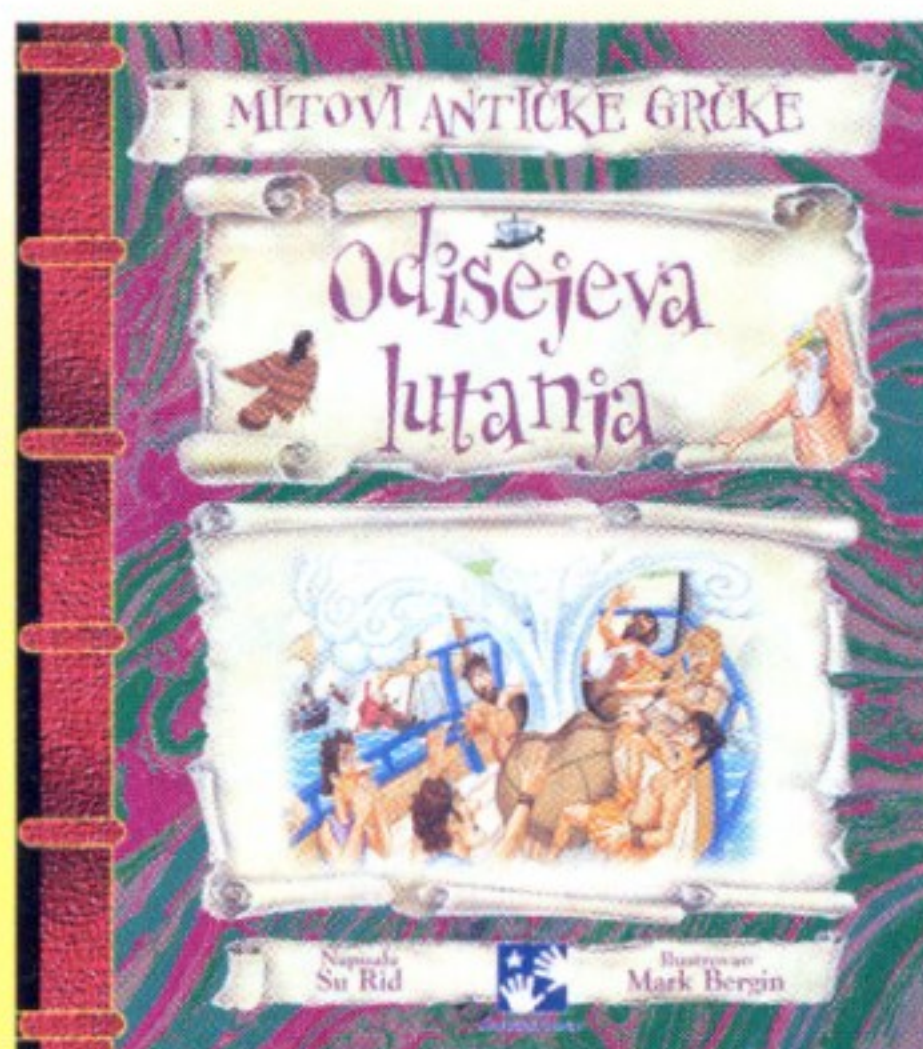
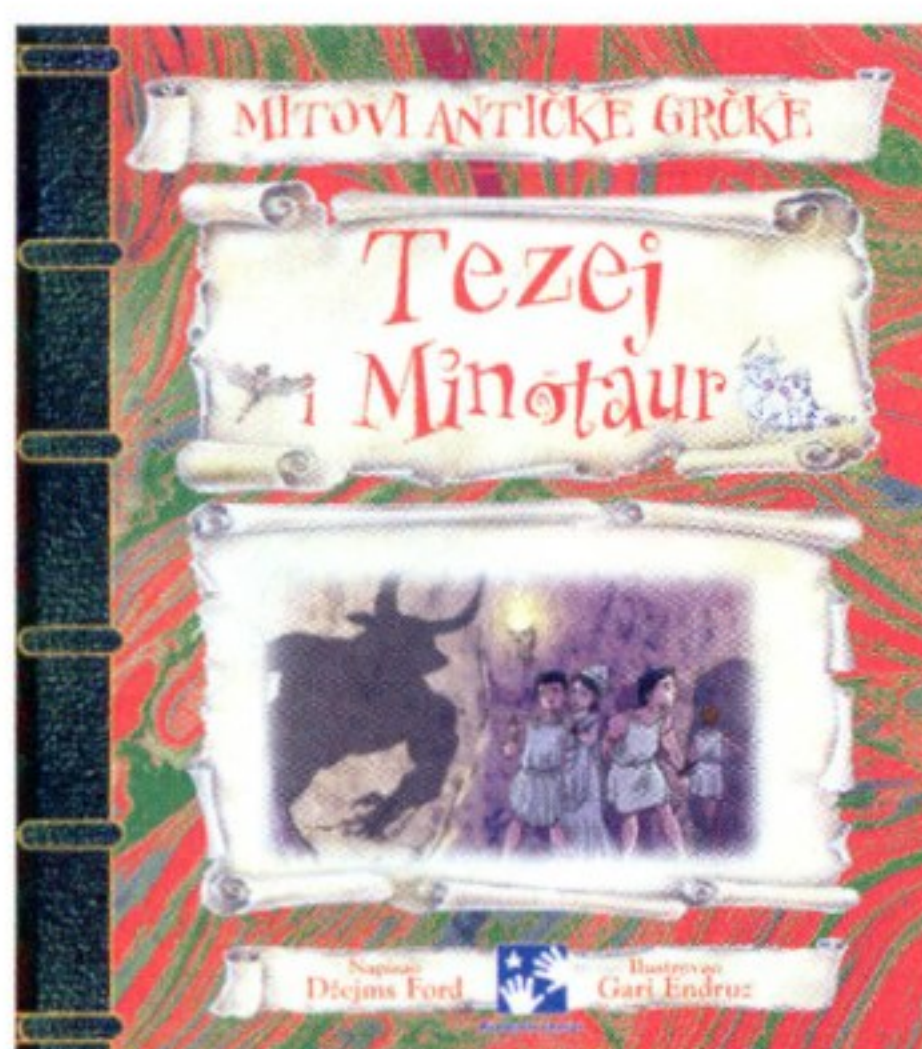

Ново у Издању Креативног Центра

МИТОВИ АНТИЧКЕ ГРЧКЕ

Најпознатије епске приповести о храбрости и ратовима,
о борбама и невољама великих јунака у тешким искушењима.
Књиге непоновљиве оригиналности идејног творца Дејвида Саларије,
који је већ стекао наклоност наше публике серијом Не би желео...

Креативни центар

Градиштанска 8, Београд
011/ 38 20 464, 38 20 483, 24 40 659
e-mail: info@kreativnicentar.co.yu
www.kreativnicentar.co.yu

ПАТУЉЦИ ЧУВАЈУ КУЋУ

Прве топле дане у априлу ове године **Џин Колоп** искористила је да изнесе лежаљку и ужива лешкарећи у башти. Мало је читала, пијуцкала лимунаду и, опијена зрацима Сунца, заспала. Ову седамдесетогодишњу жену из Вејдбрица, у енглеској покрајини Корнвол, пробудио је необичан звук. Џин је схватила да неко претура ствари у њеној трпезарији у приземљу. Уверена да нико неће бити толико дрзак да јој упадне у кућу усред бела дана, није закључала врата и – лопов је искористио прилику која му се указала. Не устајући из лежаљке, смишљала је шта да ради. Да се супротстави провалнику, знала је да не може, сувише је стара за то.

Позвала би некога у помоћ, али како кад јој телефон није при руци? Провалник се задржао у кући највише петнаестак минута, а онда журним кораком изашао и кренуо стазом кроз башту. Али, таман када је требало да пројури поред Џин Колоп, старица се усправила и баштенским патуљком из све снаге ударила га по леђима.

Двадесетогодишњи уљез се затетурао и, док је падао, главом ударио у кесу у коју је потрпао ствари на брзину покупљене по кући. Чим се уверила да провалник није озбиљно повређен – био је само у несвести – пожурила је и телефоном позвала полицију.

Инспектор који је стигао за неколико минута могао је само да честита старици на храбрости.

А лопов? Чим се освестио, ставили су му лисице на руке и одвели га у полицијску станицу ■

ЛОША СРЕЋА

Током свог плодотворног живота, чувени амерички писац **Марк Твен (1835–1910)** одржао је бројна предавања у многим

градовима Сједињених Америчких Држава. Управо тим поводом нашао се у једном градићу. Пре предавања ушао је у берберницу да са обрије напомињући власнику да је први пут у том месту.

„У право време сте посетили наш градић!”, љубазно му је казао брица.

„Зашто?”, упитао је Марк Твен.

„Познати писац Марк Твен вечерас ће одржати предавање.

Нећете, ваљда, то да пропустите?”, узвратио је берберин.

„Па, надам се да нећу...”

„Да ли сте купили улазницу? Биће велика гужва.”

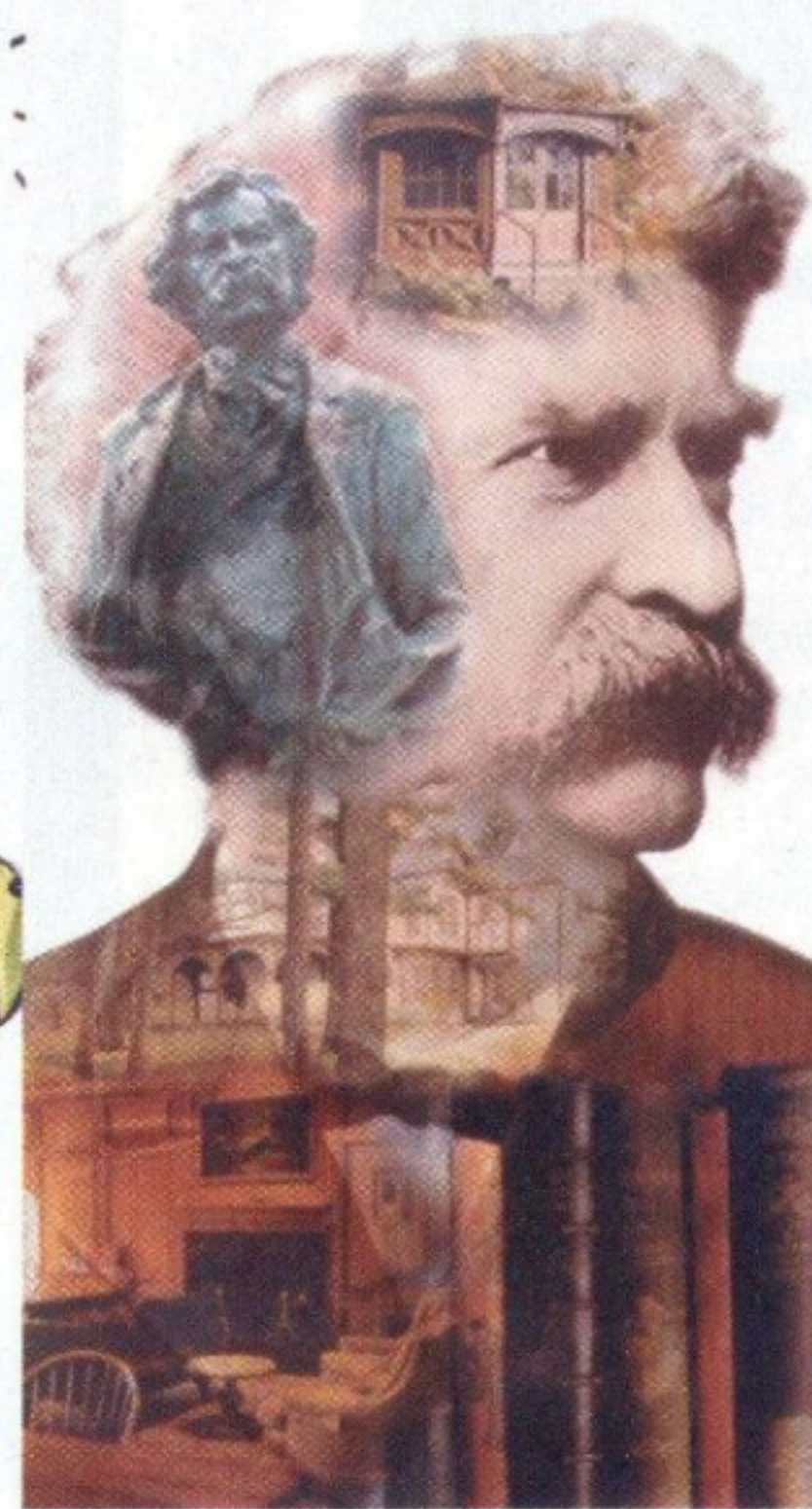
„Не, нисам још...”

„Нажалост, све су продате. Мораћете да стојите.”

„Лоше сам ја среће”,

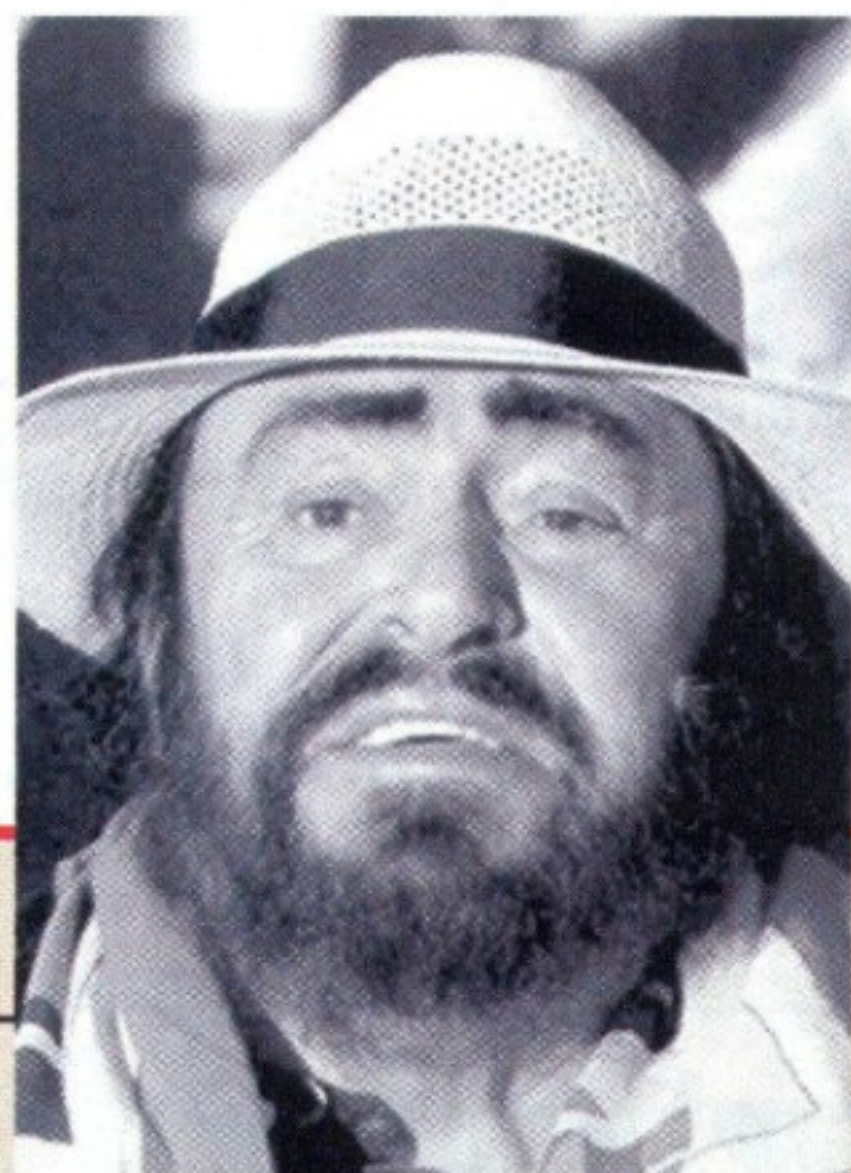
уздахнуо је Марк Твен.

„Кад год он држи предавање, ја увек морам да стојим” ■

ПОЉУБАЦ ГОСПОДА

Прослављени италијански тенор **Лучано Павароти** познат је по томе што није пропуштао ниједну прилику да се удвара лепим женама. Позната глумица Изабела Роселини, кћерка чувене глумице Ингрид Бергман и редитеља Роберта Роселинија, у једној емисији на италијанској теле-

визији, у разговору са Паваротијем, изјавила је да Лучано има тако предиван глас као да је његове гласне жице својим уснама дотакао сам Господ...

„Ако је то тачно”, рекао је Лучано, не могавши да се суздржи, „онда је Господ вас изљубио по целом телу” ■

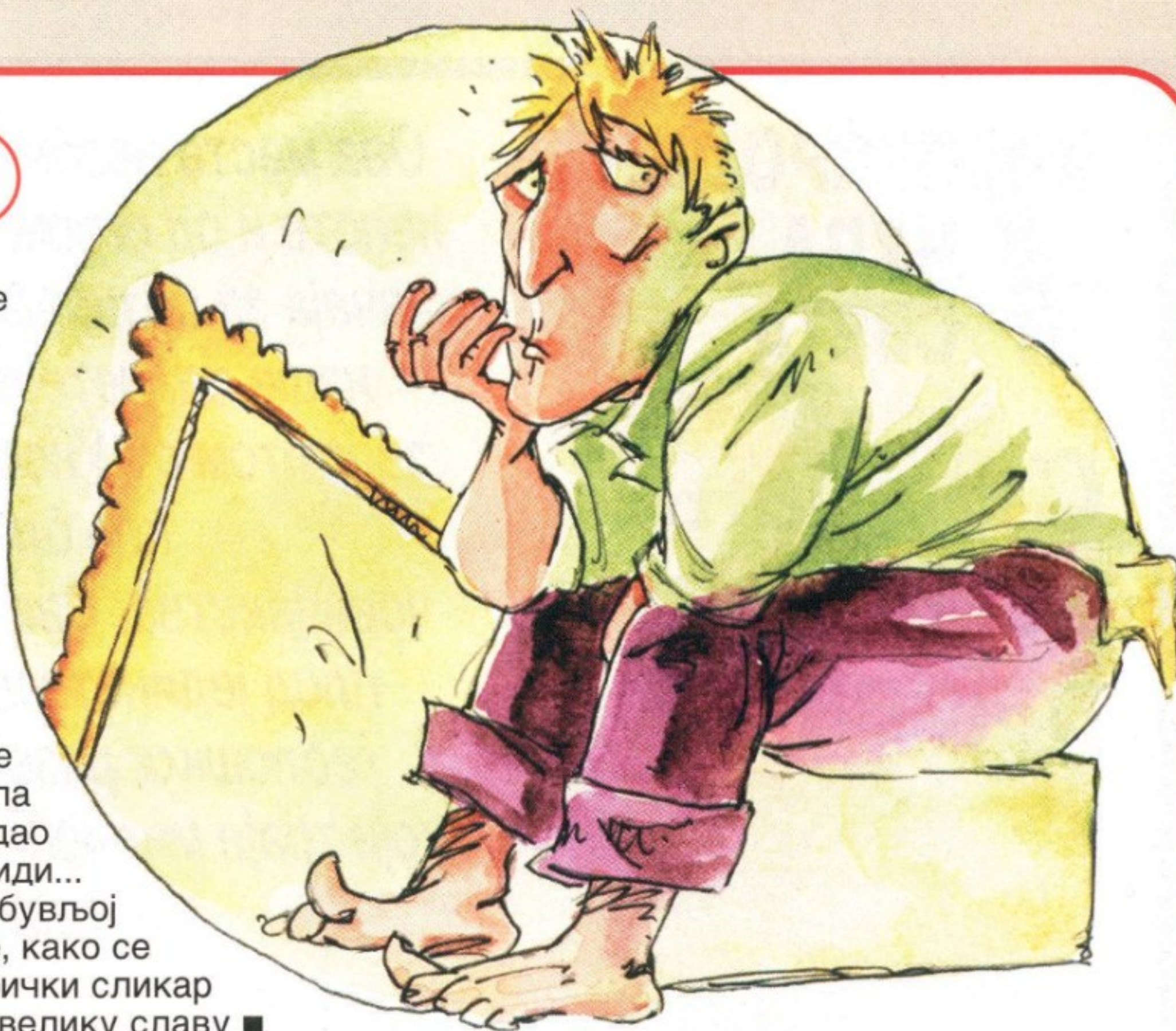
ХВАЛА, МАМА!

Када су у јулу ове године поједине крајеве Калифорније погодиле кише које су узроковале одроне земљишта, **Алберт Тревино** на брзину је морао да напусти кућу која се налазила на клизишту. Шта човек може да спакује за мање од пола сата? Важне хартије и неке драгоцености.

Тако је размишљао Тревино када је, осим наведеног и нешто одеће, одлучио да понесе и омиљену слику коју му је поклонила мајка.

Када се после неколико дана вратио и видео да му је кућа уништена, Алберта Тревина веома је погодило и то што су му у осигуравајућем друштву рекли да неће добити обештећење. Сместа је отишао да се пожали пријатељу код кога је нашао уточиште. Размишљајући како да помогне Тревину, његов друг загледао се у слику која је стајала немарно остављена уза зид. Узео је платно у руке и погледао потпис сликара. Имао је шта и да види...

Уље на платну, које је мајка Алберта Тревина купила на бувљој пијаци за 75 долара, њен син је продао за 300.000. Сliku је, како се испоставило, урадио Џозеф Клајш (1885–1931), амерички сликар мађарског порекла који је у САД стекао велику славу ■

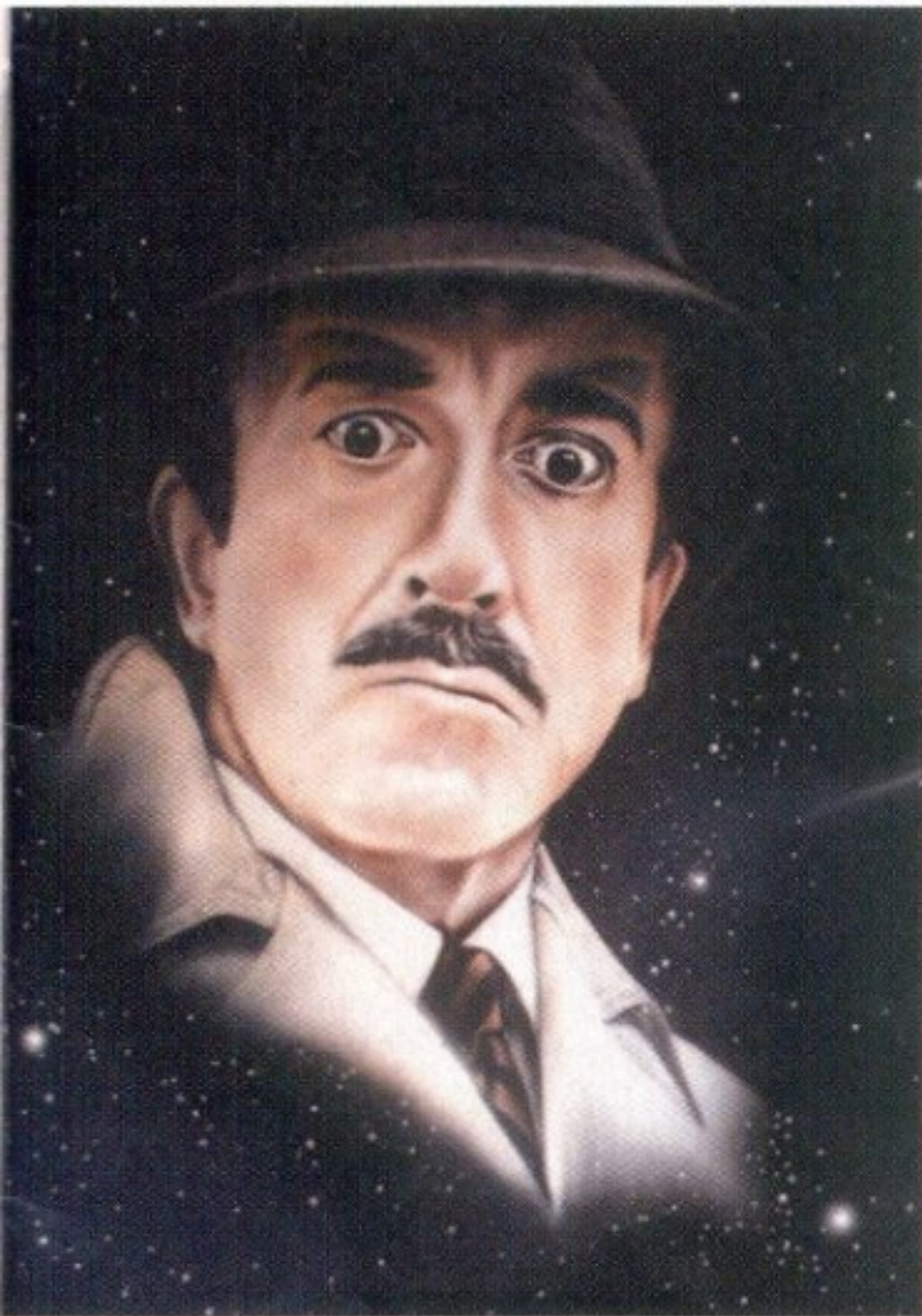
СВАКО СВОЈ ПОСАО

За време снимања филмске комедије „Повратак Пинка Пантера” у глуво доба ноћи зазвонио је телефон у соби редитеља Блејка Едвардса. Био је то **Питер Селерс**, главни глумац у филму коме већ неколико дана није полазило за руком да сними једну сцену...

„Замисли шта ми се десило!”, узбуђено је викао у слушалицу Питер Селерс. „Управо сам разговарао с Богом и он ми је објаснио како тачно треба да урадим ону проклету сцену!”

Наредног јутра, на снимању, Селерс је био још лошији него претходног дана...

„Питере, кад следећи пут будеш разговарао с Богом, реци му да нам се не меша у посао”, рекао му је Блејк Едвардс лупкајући га по рамену ■

Писац „Петра Пана”, енглески новинар и драмски писац **сер Џејмс Метју Бари** (1860–1937), често је присуствовао позоришним представама свог најславнијег комада. Приликом једног извођења „Петра Пана” у Баријевој ложи нашао се и дечак који се током представе непрестано вртео и нагињао као да ће пасти међу публику. Будући да му је мишљење најмлађих било изузетно драгоцено за писање, Метју Бари је упитао дечака:

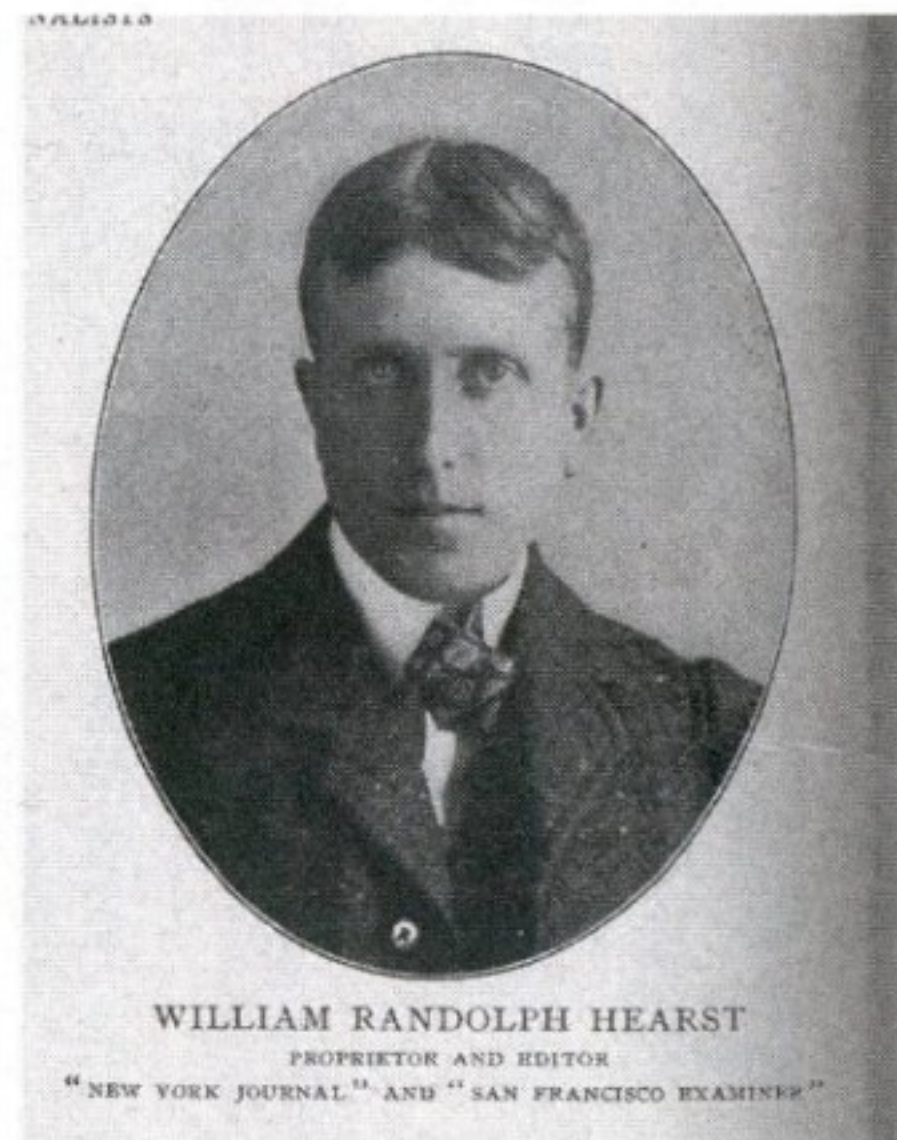
– Шта се теби највише допало у вечерашњој представи?

– Да цепам програм, а онда бацам комадиће хартије на главу онима што седе доле! – раздрагано је одговорио мали поклоник позоришта ■

ДОБРА ПРЕДСТАВА

КО ТИ ЈЕ ТАЈ?

Када је **Вилијам Рандолф Херст** (1861–1951), чувени амерички новински издавач (и милионер), купио дворач светог Доната у Велсу, то није саопштио својој супрузи. Она, наиме, није имала много разумевања за историјске споменике, ма како били раскошни. Напослетку, Херст је ипак морао да јој призна шта је урадио.

„И, ко је главни дизајнер те кућерине?”, упитала је госпођа Херст.

„Како бих ја то могао да знам?”, одговорио је Херст. „Ваљда неки Норманин...”

„Глупости”, уздахнула је разочарано госпођа Херст. „Ко је тај Норман? Ја никада нисам чула за њега” ■

Илустровао
Драган
Максимовић

7 ПРИРОДНИХ ЧУДА СВЕТА

4

Стварање земаљских рајева

*Ова места необичне
лепоте и од огромног
значаја за познавање
наше планете под
заштитом су Унеска
као благо
човечанства. Сва су
плод јединственог
геолошког развоја
који траје милионима
година*

ИЗВАЈАНИ АРХИПЕЛАГ

Велики Тонкински залив у Северном Вијетнаму познат је по трагичним ратовима које су половином 20. века тамо водили прво Французи, па Американци. Али, тај кутак Јужнокинеског мора чаробно је и тајанствено место чврсто повезано с вијетнамском историјом и културом, као и геолошки музеј под отвореним небом.

У заливу Халонг који излази на далеко већи Тонкински разбацано је више од 1600 острва од кречњачке стене која су током десетине милиона година киша и ветар извајали у најнеобичније облике створивши архипелаг природних скулптура.

Ерозија услед атмосферских прилика на овом месту делује већ око 60 милиона година обликујући површину мекане кречњачке стене, а током последњих 5000 година у посао се умешала и ерозивна снага мора која је на острвима издубила чудесне пећине, за геологе и биологе право путовање у прошлост наше планете.

Порекло острва-скулптура прастаро је и јединствено: ради се о слоју кречњачке стене насталом пре више стотина милиона година када је океан покривао пространство које је данас крајњи део континенталне Азије.

Острва-скулптуре од кречњачких седимената богата су, зато, остацима организама који су у оно време живели у огромном океану, па су основни извор за откривање и тумачење геолошког и биолошког развоја овог краја.

У заливу су, осим тога, и нека од најзначајнијих археолошких налазишта читавог азијског континента – ту су нађени трагови старе цивилизације која је постојала пре више од 4000 година када је област постала раскрсница првих трговачких путева Азије ■

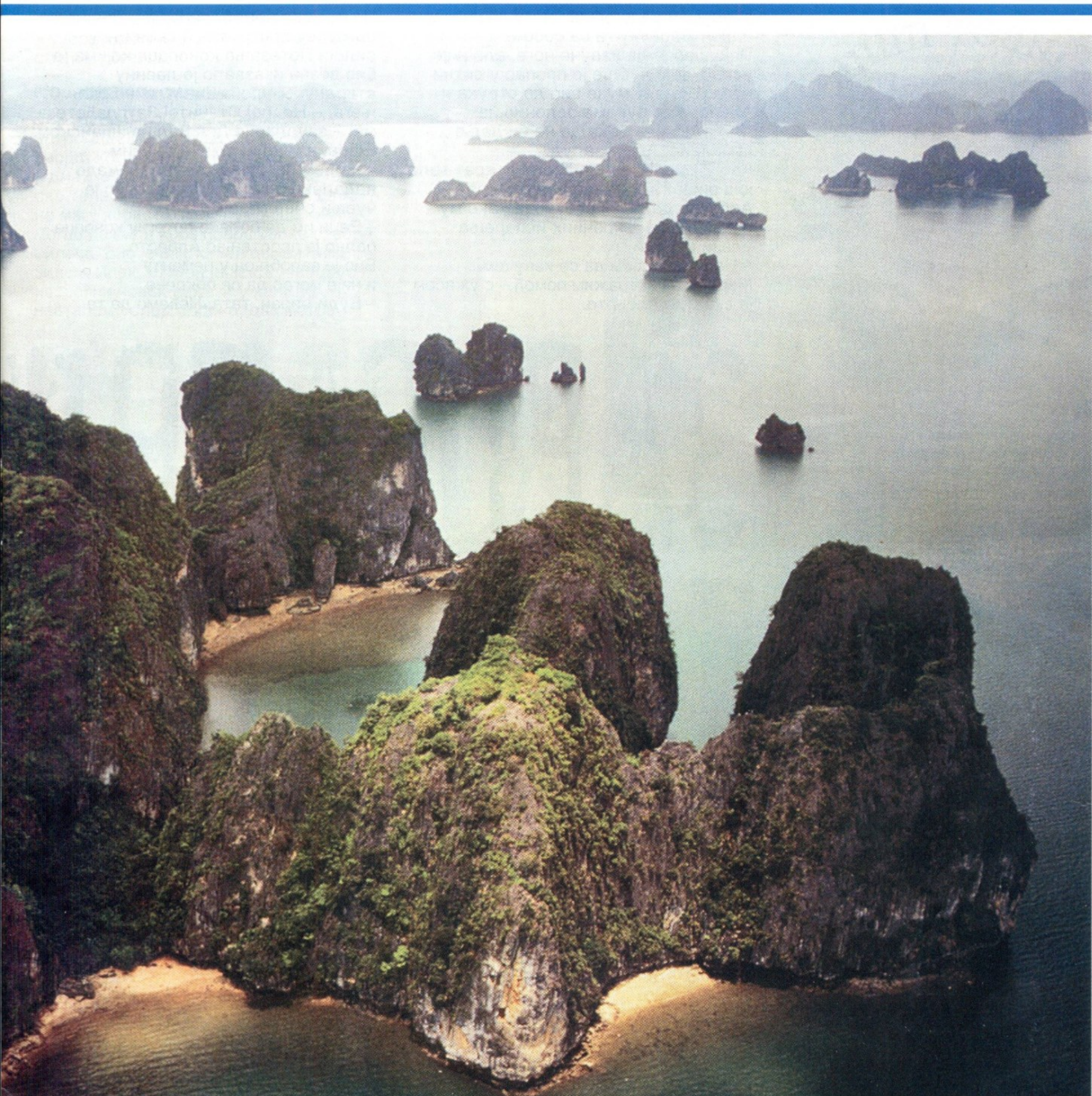
Б. Д.

КИША, ВЕТАР И МОРЕ

Острва залива Халонг оно су што је остало, после спирања и дубљења услед кише и ветрова, од циновског „складишта” кречњачких седиментних стена дебелих око хиљаду метара. Овај стеновити слој, углавном од калцијум-карбоната, наталожен је пре око 240 до 340 милиона година када је залив пуних 100 милиона година лежао испод океана.

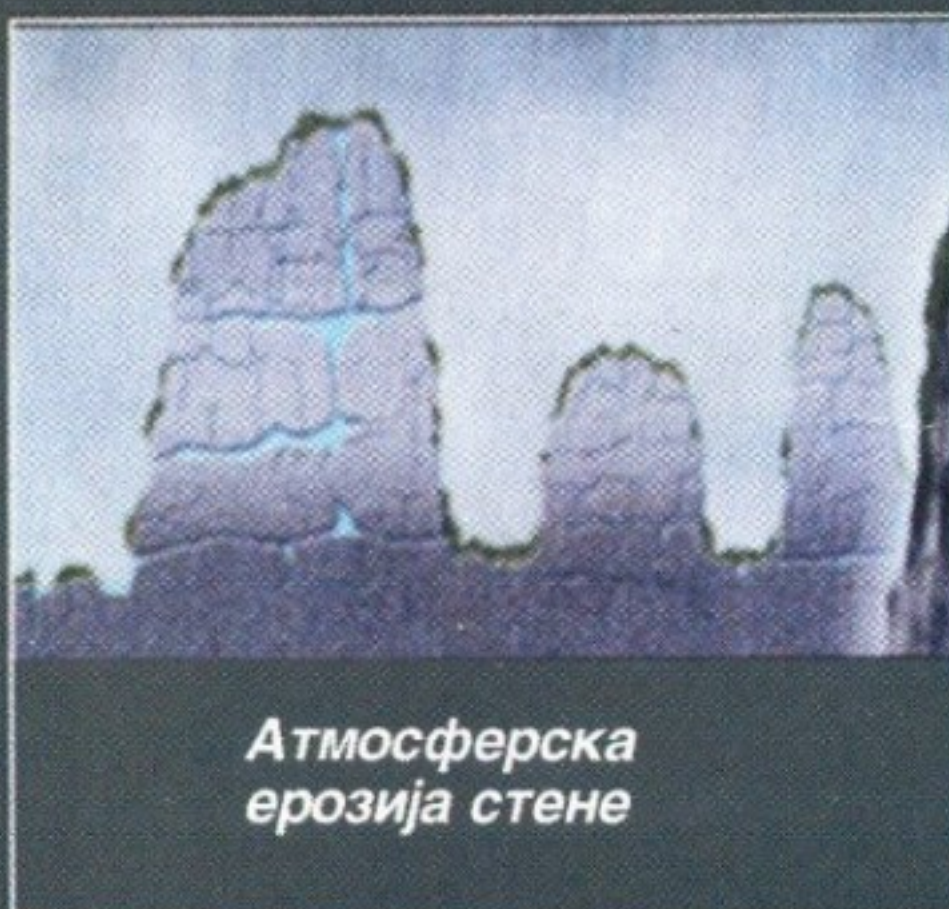
Затим је, пре 60 милиона година, померање тектонских плоча издигло копно из воде и, пре око 10.000 година, море се вратило на свој стари пролаз у унутрашњост залива. Оно је, заједно с кишом и ветром, дало свој „допринос” вајању кречњачких острва Халонга ■

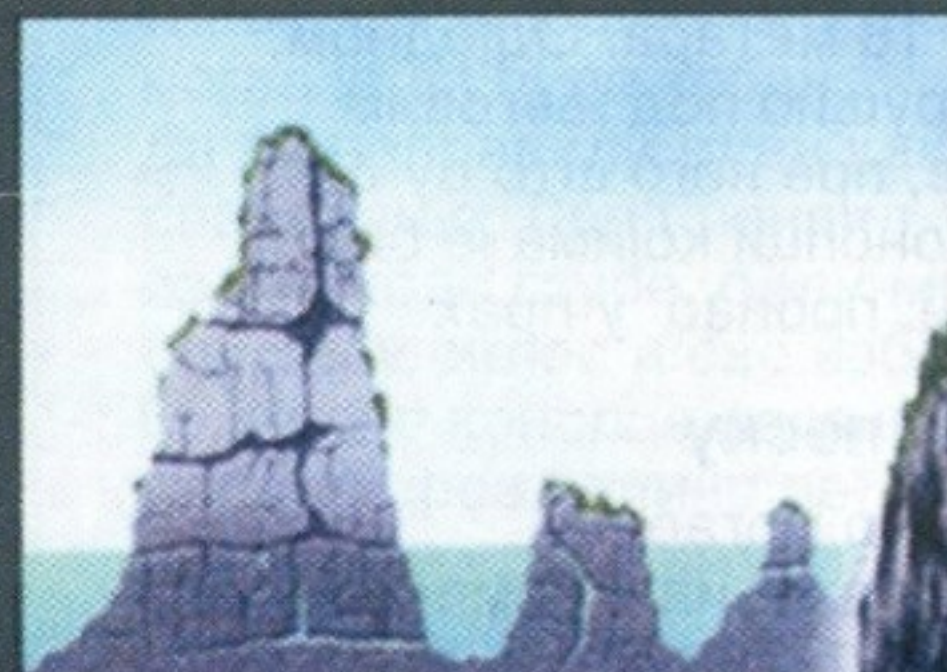
Таложење слојева
кречњачке стене

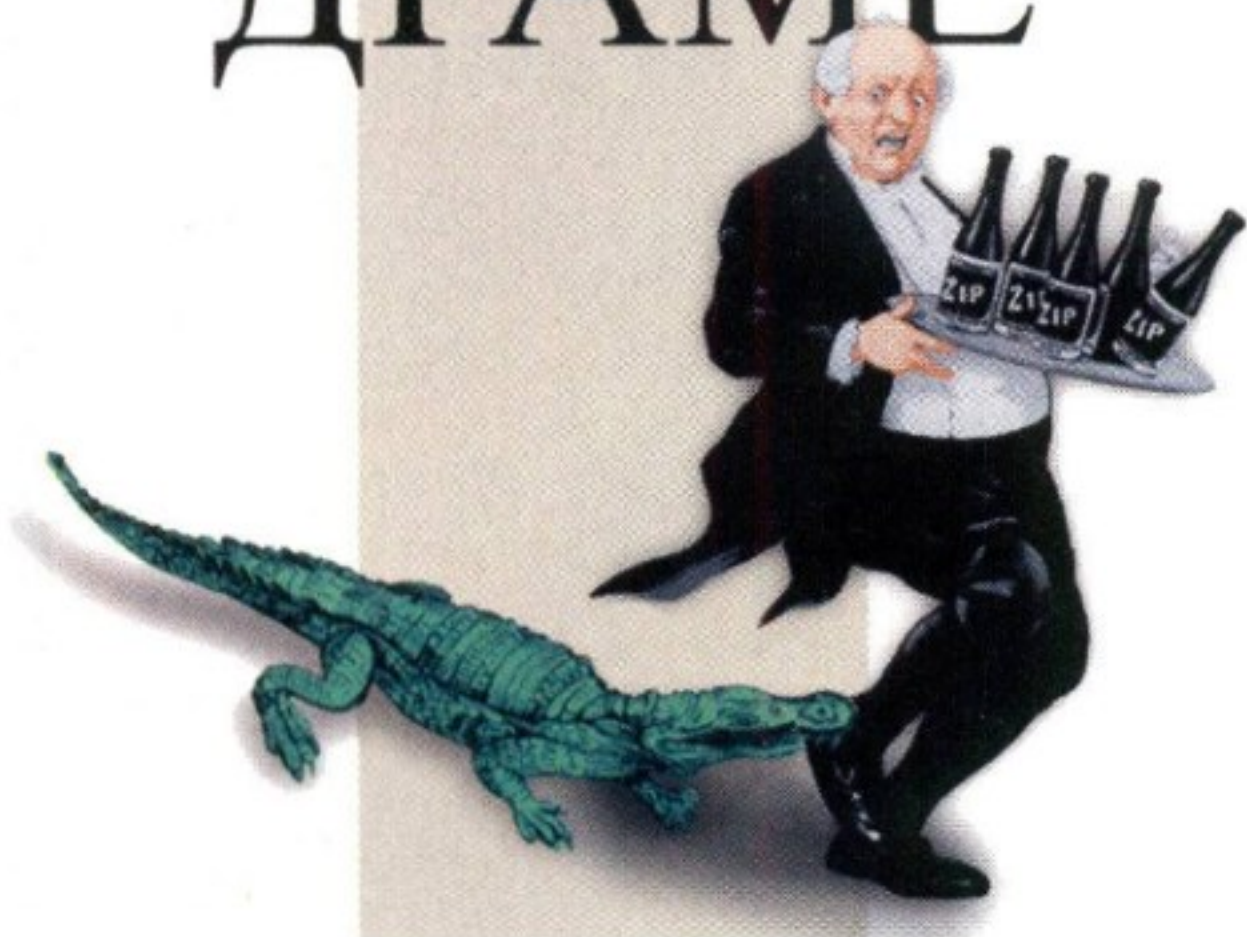
Атмосферска
ерозија стене

Атмосферска
и морска ерозија.
Рађање острва

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

У четрнаест сати и тридесет минута, после кратког предаха за ручак, четрдесетчетворогодишњи Алберто ЕFREИН дел Вал из Колумбије сишао је у утробу силоса с цементом дубоког око 27 метара. Када се увукао кроз уске улазне отворе, дочекала га је неснасна врућина коју је исијавала бела пећина. Осетио је како зној почиње да се слива низ његово тело испод радног одела од густог платна, рукавица, маске и заштитних наочара. Кратко је уздахнуо и прихватио се лопате да би лоптасте комаде стврднутог беличастог праха иситнио и усмерио ка левкастом отвору. Посао физичког радника у канадској државној цементари у Вудстоку био је тежак, али Алберто дел Вал био је срећан да било шта ради. Због прилика у родној Колумбији био је приморан да са породицом, женом и двоје деце 2001. године напусти домовину. Спас је потражио у Сједињеним Америчким Државама, а две године касније у Канади. Није се либио никаквог посла. Углавном је радио као сезонски радник јер је, иако по занимању трговац, лоше говорио енглески језик. Када је почетком лета 2004. године у цементари успео да запосли и свог осамнаестогодишњег сина ЕFREИНА млађег, био је пресрећан. Породици Дел Вал свака пара била је добродошла. Али, био је 28. август и посао се ближио крају, а до следећег... Ко зна када ће поново негде да ради. С таквим мислима Алберто је закорачио по белом тлу, на дубини од 18 метара. Одједном, цемент се обрушио под његовим ногама и он је, пре него што су се сигурносни конопци којима је био везан затегли, пропао у прах.

Као у живом песку

– Како сам само могао да будем тако непажљив – помислио је Алберто гледајући у облаке беле прашине која се ширила око његових ногу уронулих у меко тло. Знао је да се унутар наслага цемента, између стврднутог и сипкавог материјала, стварају

ваздушни џепови који могу да изазову одрон и повуку га са собом. Покушао је да извуче ноге, али није успео. Још дубље је пропао у ситни прах. Цемент му је био до струка и Алберто се рукама ослонио на громаде кречњака да не би даље пропадао. Али, узалуд. Као у живом песку, сваки покрет тела још више га је вукао у дубину. Алберто дел Вал осетио је како му прашина пуна кречних испарења улази и у очи. – Нећу моћи сам да се извучем. Мораћу да затражим помоћ – с ужасом је схватио Алберто.

На позив у помоћ, двојица радника одмах су притрчала и скочила у силос. Потезање конопаца којима је био везан изазвало је лавину стврднутог кречњака и глине око њега. – Не, не! Станите! Затрпаћете ме! – заурлао је Дел Вал на шпанском. ЕFREИН млађи, који је тешким чекићем разбијао камене громаде недалеко од силоса, поскочио је чувши очев глас. – Реци им да полако потегну конопце – болно је простењао Алберто. Био је заробљен у цементу и није могао да се покрене. – Буди миран, тата. Нећемо да те

ЗАРОБЉЕН

дирамо јер бисмо могли да ти наудимо – узвратио му је Ефреин. – Позвали смо ватрогасце.

Посебна спасилачка екипа

Дон Шувен, шеф спасилачког ватрогасног одељења, стигао је са својим колегама већ око петнаест сати. Одмах је уочио да је конопац окачен око тела пострадалог искрзан и да га не могу користити. Колумбијца није могао да види кроз површинске отворе силоса. Био је заклоњен цементним зидом. Ипак, Шувен је закључио да се несрећни човек налази у каналу насталом услед одрона, два метра

ЦЕМЕНТУ

Алберто
Ефреин
дел Вал
и његов син
Ефреин млађи

**Иако су знали
да је прилаз унесрећеном
отежан, спасиоци су
били затечени.
Требало је наћи
решење да се извуче
човек заробљен одроном
стврднутог праха у каналу
силоса, на дубини
од 18 метара,
а да се при том
не покрене
15 тона цемента изнад
његове главе**

Сложено и опасно спасавање садржавало је многе отежавајуће околности: скучен простор склон одрону и спасиоце на конопцима.

1. Спасиоци везани сигурносним конопцима спуштали су се до пострадалог.
2. Одрон стврднутог цемента повукао је за собом несрећног Колумбијца.
3. Заробљен у цементу на дубини од 18 метара, Дел Вал је био заштићен потпорним зидом од шперплоче, као подупирачем који је спречавао даље одроњавање.
4. Левак и сврдло за уситњавање цемента у силосу

испод зида, тачно под отвором левка за рашчишћавање цемента.

– Потребна нам је посебна спасилачка опрема да бисмо га извукли. Имају је колеге из суседног Лондона у Онтарију. Они су били обучени и опремљени за овакве случајеве. Одмах ћу да их позovem – рекао је Шувен. Када су његови људи спустили Алберту Ефреину уређај за дисање и воду, радиом је позвао колеге из Онтарија. Примивши вест, капетан Мајк Блек одмах је окупио четири спасилачке групе и заједно са хеликоптером хитне помоћи упутили су се на место несреће. Ипак, требало им је више од два сата да стигну до цементаре. Иако су очекивали да је прилаз унесрећеном отежан, овако сложен задатак изненадио је и самог Блека. Требало је наћи начин да се човек заробљен у каналу извуче, а да се при том не покрене 15 тона цемента изнад његове главе. Само један погрешан потез могао је да буде кобан.

Да би направили план како да изведу спасавање, Ден Гленвил, ватрогасац из Блекове групе, одлучио је да се спусти у силос и све изблиза осмотри. Окачен о конопце лагано се спустио и лебдео кроз белину пећине пазећи да не закачи крте камените зидове и изазове одрон.

– Човек је на дубини од 18 метара, два метра испод цементног зида који се ширином од око 2,5 метара надвија над њим – тихим гласом извештавао је Гленвил. Знао је да прејакe вибрације микрофона могу да

доведу до померања цементне масе.

– Покушају да му приђем – додао је и окренуо се наглавце да би се увукао у узани канал у коме је био заробљен Алберто. Када су им се погледи срели, Ден му је руком дао знак да буде миран. Полагано је проверио сигурносну опрему на Дел Валовом телу, затегао искрзани део конопца да не би даље пропадао у цемент, а затим се повукао.

Алберто је поново остао сам. Време је протичало, а он је и даље ногу заробљених у тешкој маси гледао како га сипкави цемент засипа као да је у пешчаном сату. Застрашујућа питања врзмала су му се по глави.

– Шта ће да буде с мојом породицом ако ме не извуку? Како ће Ефреим сам да издржава мајку и дванаестогодишњу сестру?

Сплет невоља

Када је саслушао Гленвила, Мајкл Блек се забринуо. Помно је проучио изглед силоса и запремину цемента у њему, али решење како да спасе несрећног човека није могао да нађе. Иза њега је било двадесетогодишње искуство и многе несреће у којима су он и његови људи спасавали животе. Извлачили су људе затрпане у рововима и из скучених простора склоних одроњавању радили су окачени на конопцима. Али, овог пута све три тешкоће биле су на једном месту. Блек је дуго размишљао, а онда је предложио да се разбију цементне громаде изнад Дел Валове главе како би се направио прилаз и усиса одрон цементне прашине у коме је човек био заробљен. Око Алберта би претходно морао да се направи заштитни зид од шперплоче као подупирач и заштита од одрона.

Али, такав захват није био нимало једноставан. Уз стручност и напор, повлачио је и велику опасност. Блек тако нешто није могао да захтева ни од једног свог човека. – Ја ћу да сиђем у силос – одлучно је рекао.

Поподне се већ претварало у вече, а ватрогасци су, осветљавајући унутрашњост силоса кроз мале улазне отворе, још завршавали припреме. Возило с цревом за усисавање било је спремно. Радило се брзо и у тишини. Повремено се чуо само глас Ефреина млађег.

Његов отац био је готово седам сати у загрљају цемента, изложен отровним испарењима и губио је снагу и свест. Требало га је бодрити и одржати у свесном стању.

Зацементиране ноге

Било је тачно двадесет један сат и тридесет минута кад се Блек спустио у канал иза Алберта. Табле шперплоче, дугачке 2,5 метара и широке пола метра, обложио је око главе и рамена унесрећеног Колумбијца, а потом је на њих укуцао попречне летве и направио потпорни унутрашњи зид као заштиту. Рад у тако малом и трошном окружењу захтевао је сигурну руку и велику вештину. Блек је све то поседовао, али било му је потребно сат и по да обави посао. Ипак, био је задовољан када му

је Алберто, коме је стегнуо руку у знак подршке, узвратио снажним стиском. Уморан и обливен знојем Блек се извукао на површину, а сменио га је Бен Ладукер који је у силос унео црево за усисавање цементних отпадака и прашине. Када се мотор укључио и први килограми цемента и опиљака покуљали кроз црево, сви су одахнули. Ослобађање Дел Валових ногу лагано је напредовало.

Али, радовање је било преурањено. Окамењени цементни блокови поред тела пострадали били су исувише тврди да би се здробили и прошли кроз црево пречника петнаест центиметара. – Како је могуће да је цемент око Дел Валових ногу толико чврст? – Блек је био запрепашћен. – Шта сад да радимо?

Једина могућност била је да се бушилицама исече метални оклоп силоса и поткопа цемент испод ногу Алберта Ефреина, а опрему за то имале су само ватрогасне спасилачке екипе из Торонта. Свима је било јасно да Колумбијац неће издржати до њиховог доласка.

У освит зоре

Блек је угледао очајнички поглед Дел Валовог сина.

– Сувише је млад за тешке животне обавезе које би морао да преузме на себе ако изгуби оца. Не смем да дозволим да се то догоди – грозничаво је размишљао ватрогасац тражећи спасоносну идеју. И синула му је. – Питај оца у ком положају су му ноге – обратио се младићу.

Одговор је брзо стигао. Алберто је стајао испружених ногу, заглављен у каналу за пречишћавање цемента.

– Ако направимо вакуум испод њега, ослободићемо га цементног окова. Само, морамо да пожуримо – рекао је погледавши на сат. Било је један после поноћи.

Десетак минута касније ватрогасац Брент Киршнер спустио се с вакуумским цревом у цементну пећину. Пажљиво га је углавио између потпорног зида и одрона, а затим лагано гурнуо испод Алберта. Црево је утонуло у меки прах.

– Шефе, мислим да сам нашао канал – јавио је Блеку.

И таман када је искусни ватрогасац хтео да изда наређење да се укључе машине, пришао му је лекар из хитне помоћи. Предочио му је опасност таквог захвата.

Због успорене циркулације, могуће је да су му ноге већ изгубљене. А постоји опасност и да би, због промене притиска, опток крви могао да се убрза и изазове срчани или мождани удар...

Чувши то, ватрогасац из гротла силоса се огласио: – Бићу брз!

После само четрдесетак секунди његов глас је раздрагано одјекнуо:

– Ослободио сам га! Извлачите га! У освит зоре, у четири сата и шест минута, Алберто Ефреин дел Вал положен је на носила. Заробљен у цементу провео је скоро 14 сати.

– Невероватно – рекао је лекар који га је на брзину прегледао. Био је прашњав и изнемогао, али неповређен ■

С. Д.

НАЈНЕОБИЧНИЈА ЗАНИМАЊА НА СВЕТУ

Много година истраживања и 65 фотографија које приказују исто толики број занимања садржај је књиге „Необични послови”. У њој можете да видите за шта све људи добијају плату: неки зато што је реч о веома стручном раду који изискује одређене способности, а неки зато што нико други неће да се прихвати тог посла. Фотограф Ненси Рика Шиф прича да је на помисао о бављењу овом темом дошла деведесетих година кад је упознала човека који је хлеб зарађивао мерећи штоперицом трке коња на хиподрому. Никад раније није чула да постоји и такав посао, па је почела да се распитује и за друга необична радна места.

Тако је искусила најразличитије могуће ствари, чудније и од самих занимања за којима је трагала. – На планини Рашмор нашла сам се на каменој глави Џорџа Вашингтона да бих снимила оправку носа Томаса Џеферсона, а у болници за коње упознала сам анестезиолога који се посветио овим животињама. Он ми је омогућио да дођем до особе која вештачки оплођује краве и тако редом. – Ипак, признаје да јој је најзанимљивији био сусрет са помоћницом бацача ножева. После фотографисања девојке око чијег се тела забијају сечива бачена из даљине, морала је, држећи у руци једну лоптицу као мету, и сама да покаже да има поверења у бацача. А ми објављујемо неке фотографије из књиге „Необични послови”.

ЊУШКАЛО ЗА ПСЕ

Да би се уверило каква је храна за псе коју производи, предузеће „Хилс пет нутришн” из Топеке, у америчкој држави Канзас, држи 700 четвороножаца дегустатора и групу запослених увежбану да процене здравље паса по задаху из њихових чељусти ■

ЊУШКАЛО ЗА ЉУДЕ

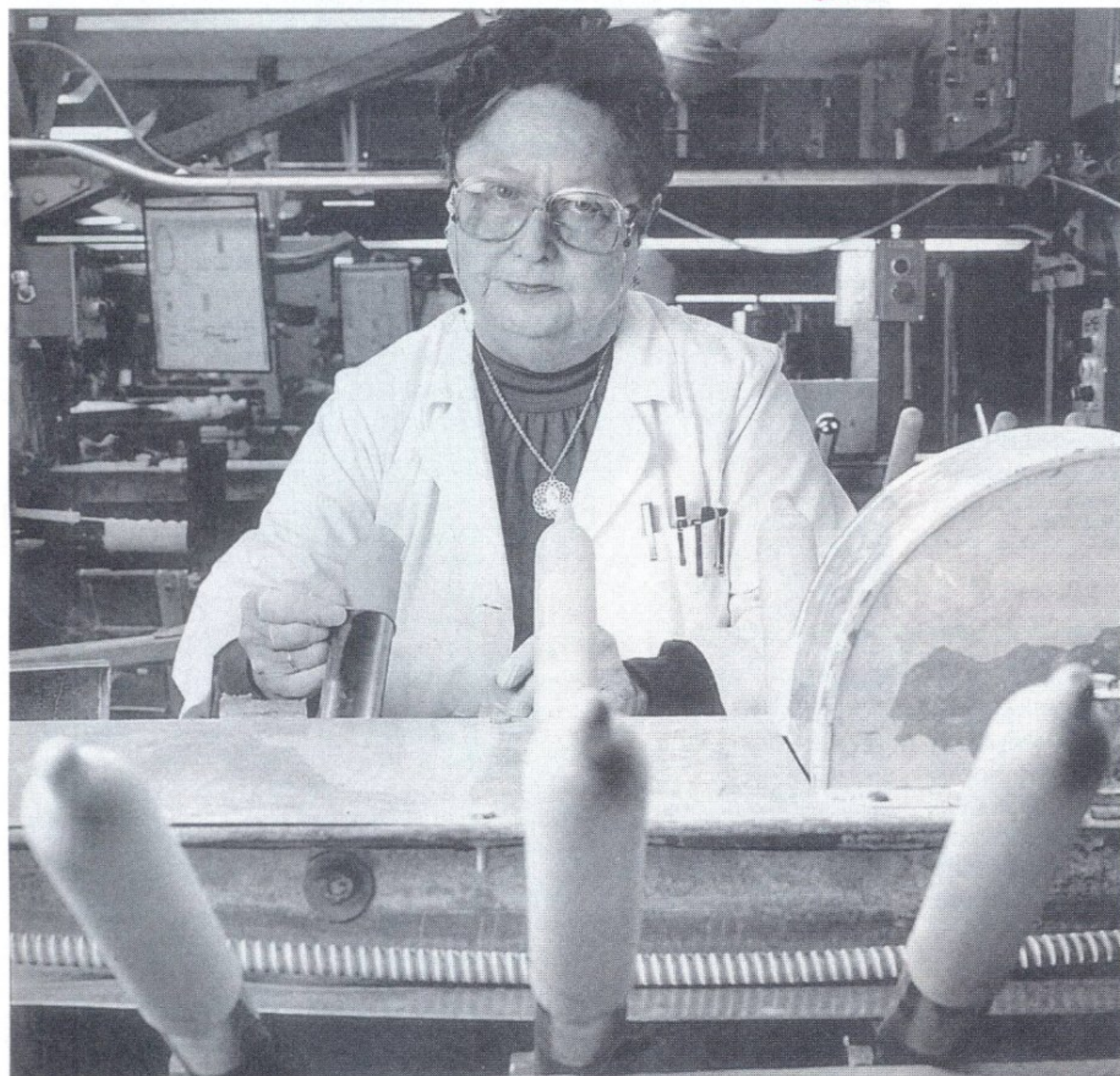
Да ли је ваш дезодоранс делотворан? То ће проценити „судије за мирис“, готово по правилу жене с истанчаним чулом мириса. Да бисте се посветили овом занимању, потребно је годину дана вежбања ■

ИЗДРЖЉИВОСТ ТАМПОНА

Способност упијања, отпорност кончића и издуживање „главе“ током употребе, то су особине женских тампона које проверавају запослени у фабрици у Пенсилванији да би производња два милиона комада дневно била успешна ■

РАДНИ ДАН С ПОГЛЕДОМ НА...

Чиме се све људи баве, где проводе свој радни век?

Једна Американка, фоторепортер, већ петнаест година тражи тајанствене канцеларије, лабораторије, музеје, штале где се воде послови за које вам никад не би пало на памет да постоје

ЛОВЦИ НА РУПИЦЕ

Ваш „сигуран секс“ омогућавају ловци на рупице које су се током производње можда појавиле на презервативу. Зато сваки навлаче на челични сталак који се загрева и затим га одмах потапају у воду. Ако се покажу и најмање пукотине, он се баца. А ако се код три кондома из исте серије уоче недостаци, баца се читава залиха ■

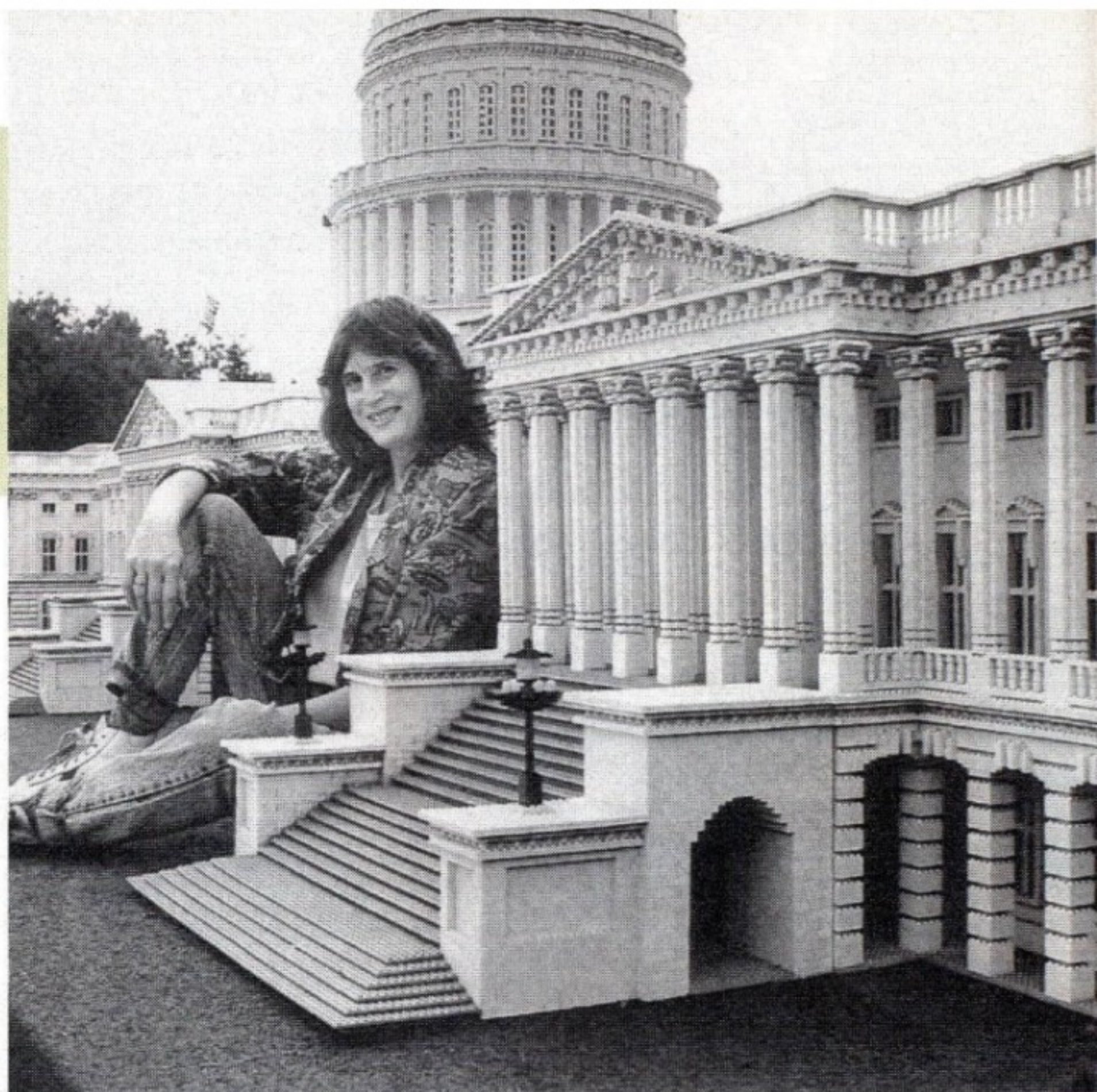
НИЛСКИ КОЊ СУРФУЈЕ

Френси Бергер је с чувеним коцкицама почела да се игра још у трећој години. И – никада није престала јер данас ради у предузећу „Лего“ и у стању је да направи што год неко пожели. Међу њеним омиљеним делима су нилски коњ који сурфује, висок два метра, и астечки календар од 1,3 метра у пречнику ■

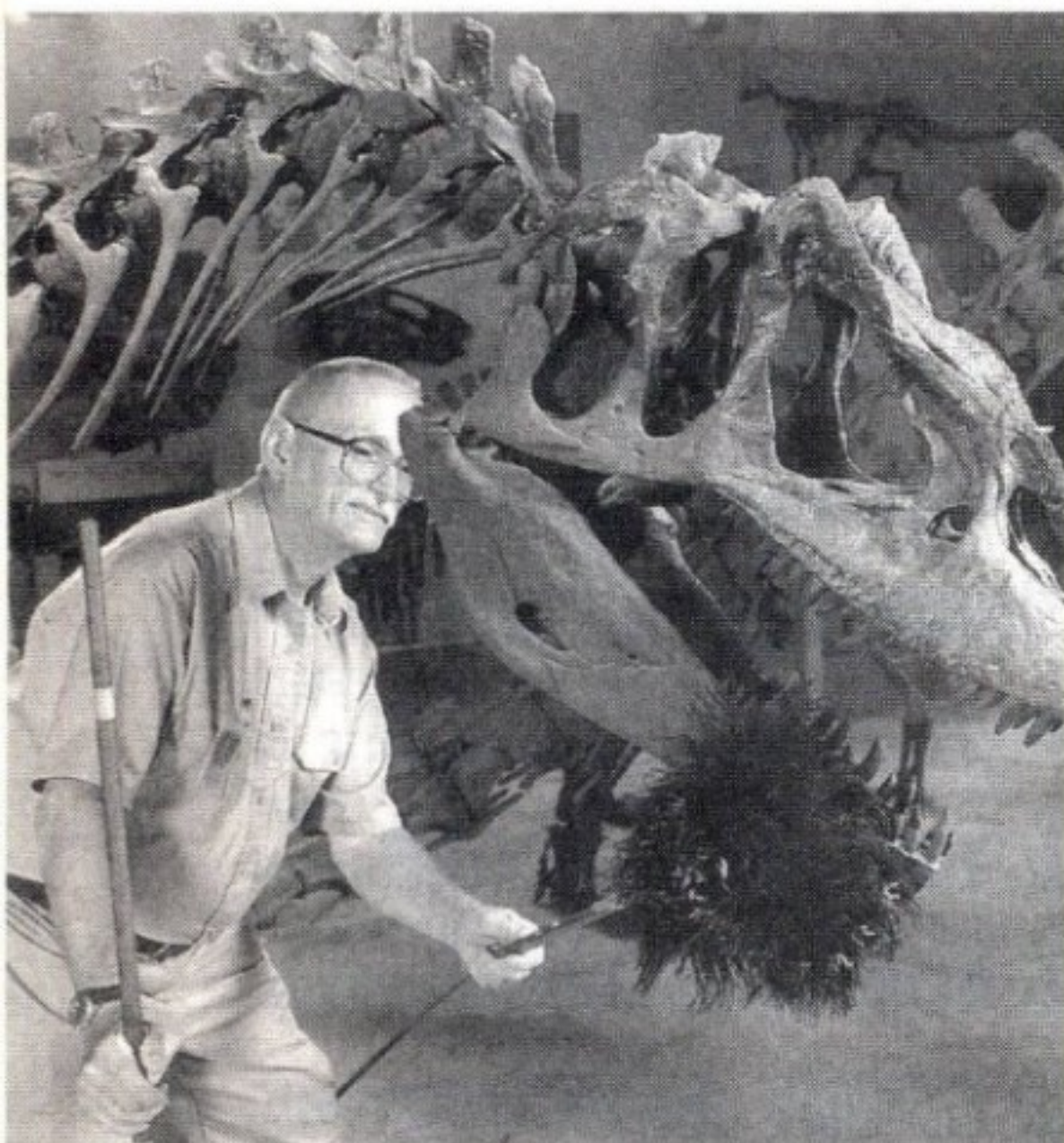
ПЛАЋЕН ДА СЕ ИГРА

То је вероватно сан многих дечака, а можда и неког одраслог човека: да игра видео-игрице и да за то добија и плату. Па где то има? У Њу-јорку, на пример. Брајан Алказар, који само што је завршио средњу школу, запослио се с групом својих другова као пробни играч видео-игрица. Радно време? Норма? Сваког дана, пет пута недељно, мора да се игра осам сати. Слично ради и наш колега у листу „Свет компјутера“ – он пише о видео-игрицама и сваку нову и одигра ■

КРЕАТОР ОДЕЋЕ ЗА ЛУТКЕ

Најпознатија лутка на свету напунила је 40 година, изгледа сасвим добро и још је воле све девојнице из целог света. Можда и зато што фирма „Мател“ која је производи има 40 запослених модних креатора који о изгледу Барбике брину до најситнијих детаља. Сваке године пуштају је у продају с разним комплетима нове одеће, а њену породицу увећали су сестрама, вереницима, другарицама... Сви они такође морају да буду тип-топ одевени ■

БРИСАЧ ПРАШИНЕ С ДИНОСАУРУСА

Ако мислите да је брисање кућне прашине досадан посао, помислите на Френка Брејстејда који већ тридесет година држи пајалицу и усисивач у руци као службеник Природњачког музеја Смит-сонијан у Вашингтону. Од јутра до мрака он скида прашину и паучину с костура старих и до 145 милиона година, а на слици га видите с једним стегосаурусом ■

КЛЕСАР ПРЕДСЕДНИКОВОГ НОСА

Циновска лица четворице отаца америчке нације, исклесана између 1927. и 1941. године у стени планине Рашмор (држава Јужна Дакота), увек могу да рачунају на групу опремљених стручњака који им неуморно гладе „боре“. Пукотине у стени, која је својевремено била обложена смесом од гранитне прашине, почели су од 1989. године да попуњавају силицијумом. Реч је, и буквално, о монументалним радовима који се обнављају сваке године ■

САКУПЉАЧ СПЕРМЕ

За њен посао уистину може да се каже да је пун узбуђења јер је посао Елизе Робертс, која ради на једној фарми у Висконсину, да прикупља семену течност бикова. Робертсова и њене колеге по три-четири пута дневно прикупљају је од 150 расплодних бикова, што значи да током једне године прикупе 30.000 ампула сперме за вештачку оплодњу крава ■

А КАД НЕМА БИКА...

Сваке године од априла до јуна Џим О'Нил иде од ранча до ранча у америчкој држави Јута да би вештачки оплодио на стотине крава. Поступак је једноставан: О'Нил заврне рукаве, навуче дуге гумене рукавице, убаца велики шприц у вагину краве и убризга шест до десет милиона сперматозоида из ампуле. Успешност оплођења је 65-70 одсто ■

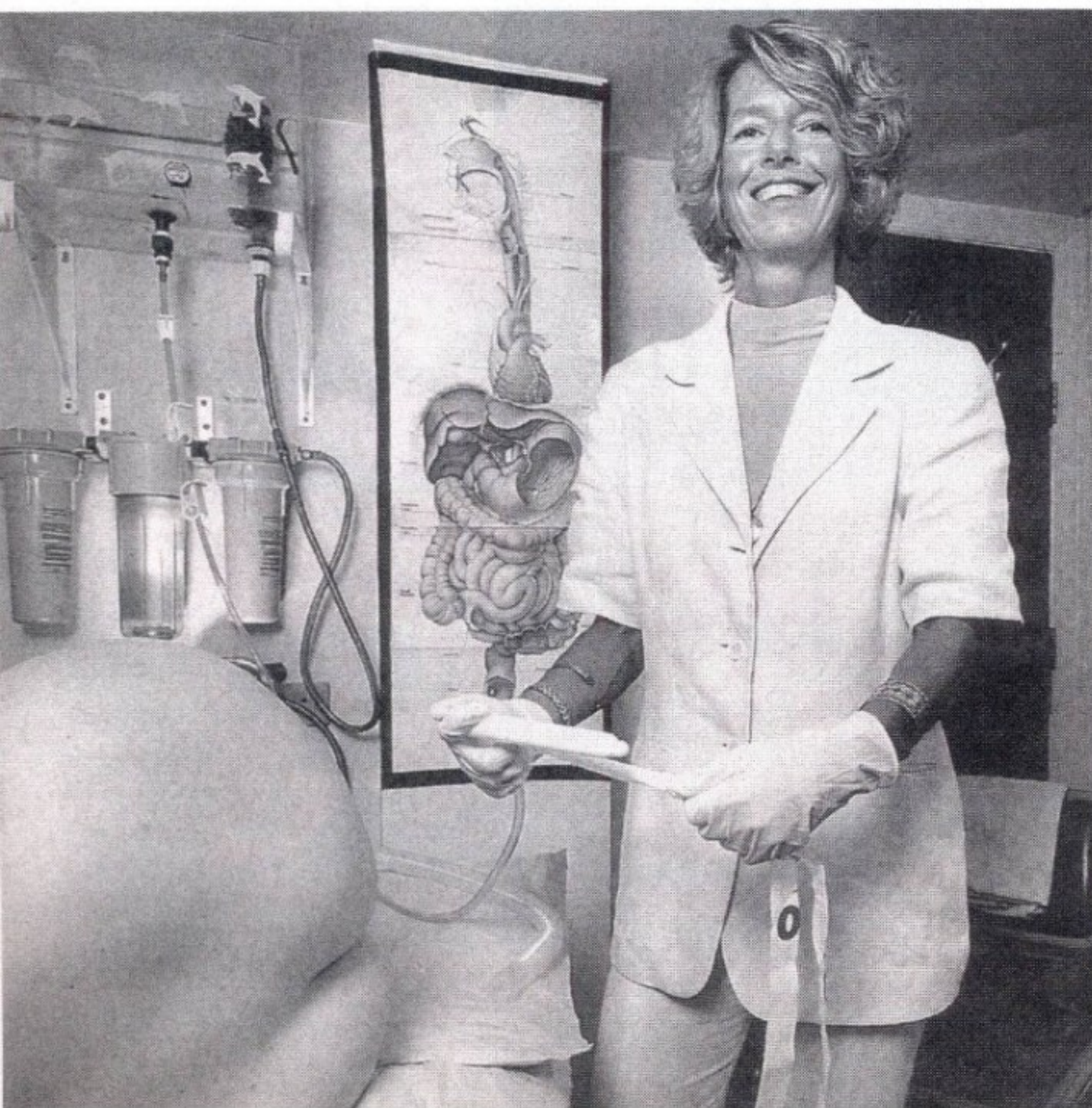
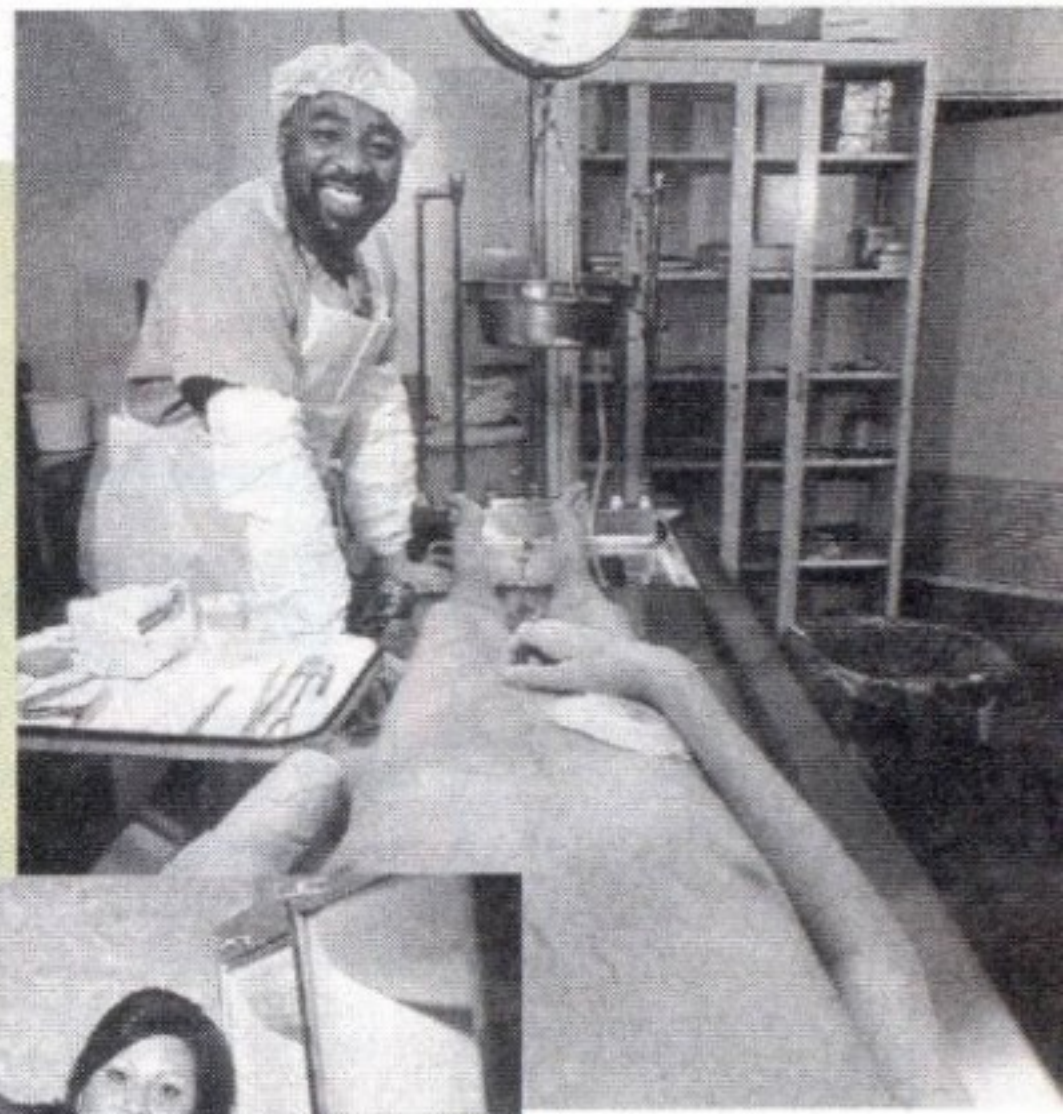

ЛОВАЦ НА ГОЛФ ЛОПТИЦЕ

Ронилачко одело, тегови, боца за дисање и велика мрежаста врећа: то је радна униформа Џефрија Блајма задуженог да скупља изгубљене лоптице у језерцима која су саставни део терена за голф у Орланду, на Флориди. Прикупљене лоптице потом препродаје упола цене. На Флориди, очигледно, има много лоших играча јер овај ронилац годишње сакупи 800.000 лоптица зарађујући 5 до 10 центи по комаду ■

ШМИНКЕР МРТВАЦА

Лери Ги из Њујоршке опште болнице припрема лешеве за аутопсију и тврди да воли свој посао (на слици десно). А Клаудија де Џон-Сарачено је шминкерка која улепшава мртваце пред сахрану. Шминка коју користи прилагођена је ниским температурама на којима се преминули држе, а ради и под светлом попут оног у капелама где ће покојници последњи пут бити изложени погледима породице и пријатеља ■

ИСПИРАЧИЦА ДЕБЕЛОГ ЦРЕВА

Завршни део нашег система за варење, крај дебелог црева је место где се прикупљају све отпадне материје из организма. Претерано нагомилавање може да угрози здравље, па није згорег да се понекад обави „генерално прање“. Бригит Кроме из Њујорка бави се баш хидроколонтерапијом: сеанса траје један сат и том приликом у овај део тела пацијента уђе и изађе око 100 литара воде. Овај захват ради се и код нас ■

З. М.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК НА СВЕТСКОЈ МРЕЖИ!

Посетите нас на:
www.politikin-zabavnik.co.yu

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Size History Mail

Address <http://www.politikin-zabavnik.co.yu> Go

www.politikin-zabavnik.co.yu

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

4. 11. 2005. • ИЗЛАЗИ ПЕТОМ • ГОДИНА LXVII • ЦЕНА 70 ДИНАРА • БРОЈ 2804

ЉУДИ НЕ ПРАШТАЈУ

СВАКА СЛИКА ИМА ПРИЧУ

ЖИВОТ У ТЕЛУ БИКА!

ЗЛОЧИНЦИ КОЈИ СУ УШЛИ У ИСТОРИЈУ

ПОДАРОК ЗАБАВНИК + КЊИГА = 250 ДИНАРА

МОРА

За све од 7 до 107!

6 ПОСЛЕДЊИХ БРОЈЕВА „ЗАБАВНИКА”

ПО НЕКОЛИКО ЦЕЛИХ ТЕКСТОВА СА СЛИКАМА ИЗ СВАКОГ БРОЈА „ЗАБАВНИКА”

ХОГАР

РИПЛИ

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

ДОПИСИВАЊЕ...

Како смо се некад дописивали

КАРАЂОРЂУ (НИ)ЈЕ ИМАО КО ДА ПИШЕ

У Првом српском устанку сви виђенији устаници махом су били невични читању и писању а онда се из Будима појавила књига-приручник које се докопао и један Вук Караџић...

НОВИ БРОЈ АРХИВА РЕДАКЦИЈА КОНТАКТ ПИСМА

Политикин Забавник MMV

ПРИМЕДБЕ И ПРЕДЛОЗИ ДОБРОДОШЛИ

УСКОРО

- Цела енциклопедија научне фантастике
- Интерактивне мозгалице
- „Забавникова” архива: цели бројеви из 1939. године, па надаље...

11. новембра
ПОКЛОН
КЊИГА

ПОЛИТИКИ

ЗАБАВНИК

и КЊИГА-КОМЕРЦ

СВАКОГ ДРУГОГ ПЕТКА

ПОЛИТИКИ

ЗАБАВНИК

+ КЊИГА

**НАЈБОЉА СВЕТСКА
ЕНЦИКОЛОПЕДИЈА
У СЛИКАМА**

25. 11. 2005.

9. 12. 2005.

23. 12. 2005.

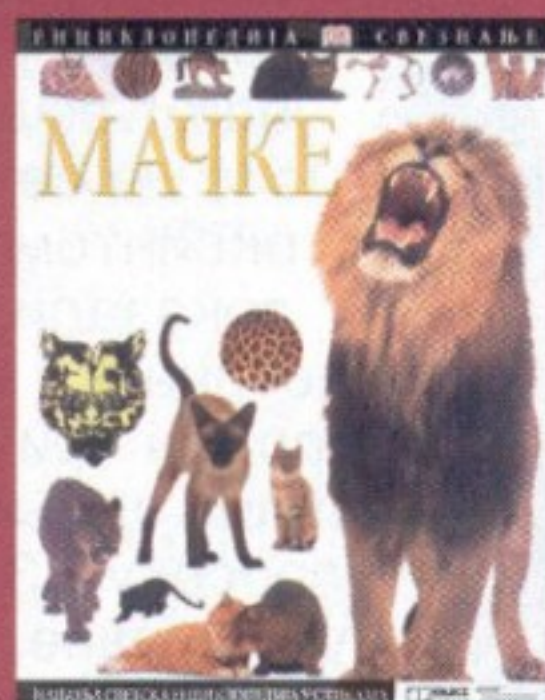
6. 1. 2006.

20. 1. 2006.

3. 2. 2006.

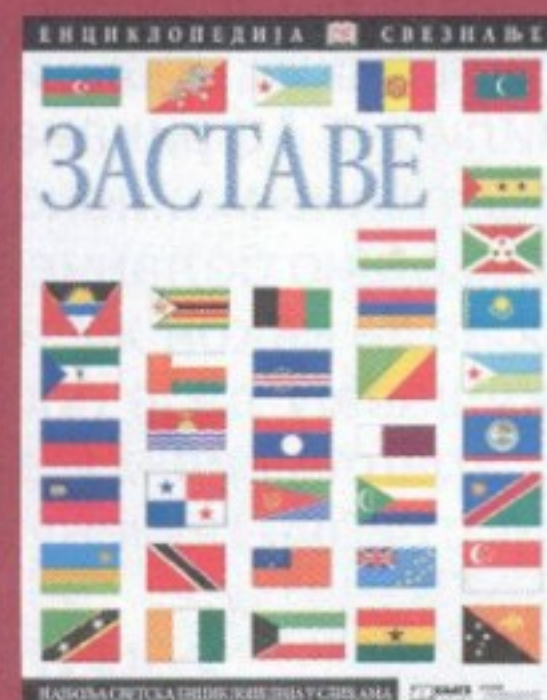
17. 2. 2006.

3. 3. 2006.

17. 3. 2006.

31. 3. 2006.

14. 4. 2006.

28. 4. 2006.

12. 5. 2006.

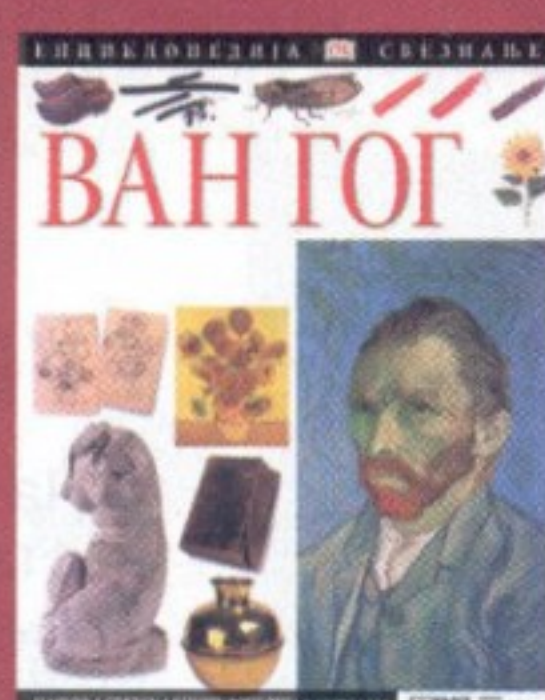
25. 5. 2006.

9. 6. 2006.

23. 6. 2006.

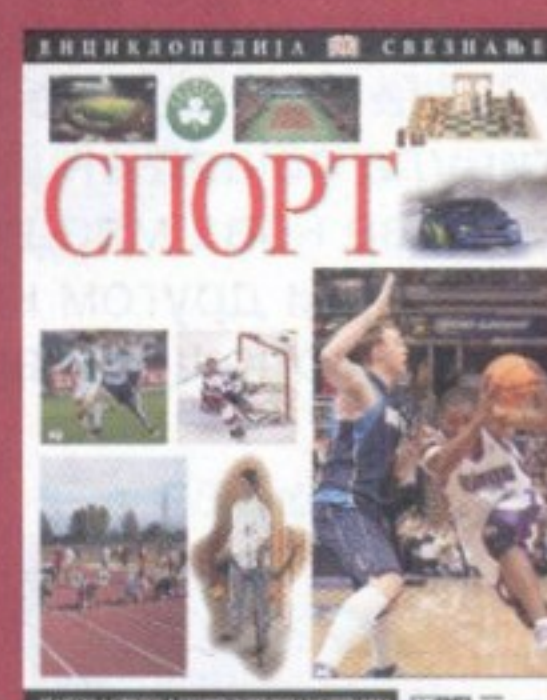
7. 7. 2006.

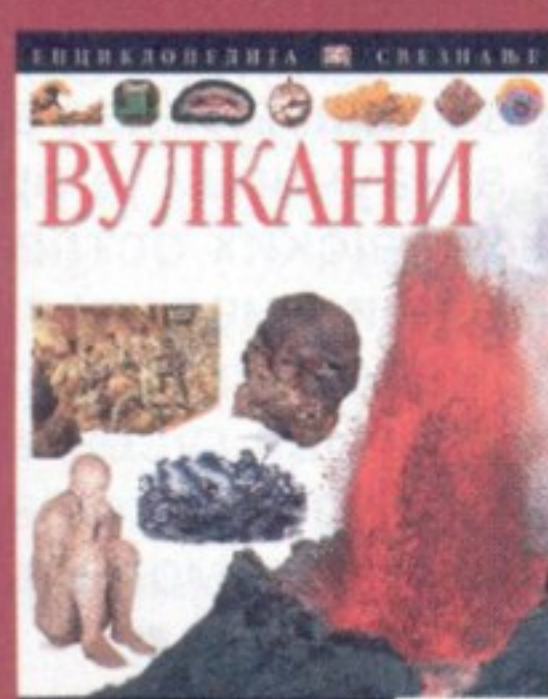
21. 7. 2006.

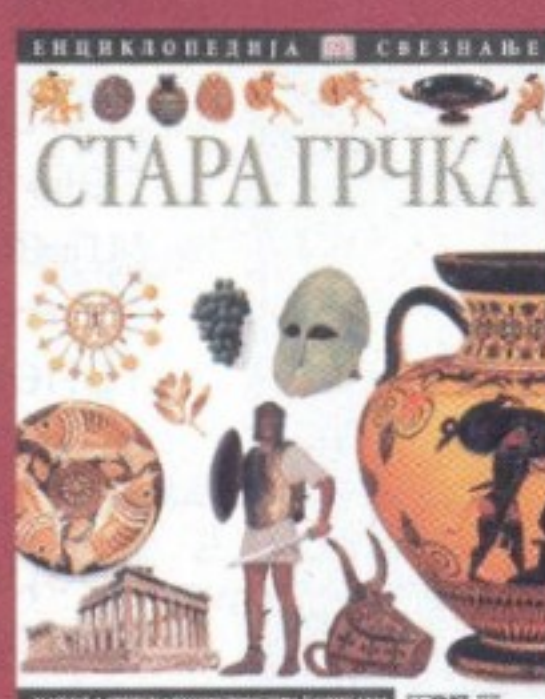
4. 8. 2006.

18. 8. 2006.

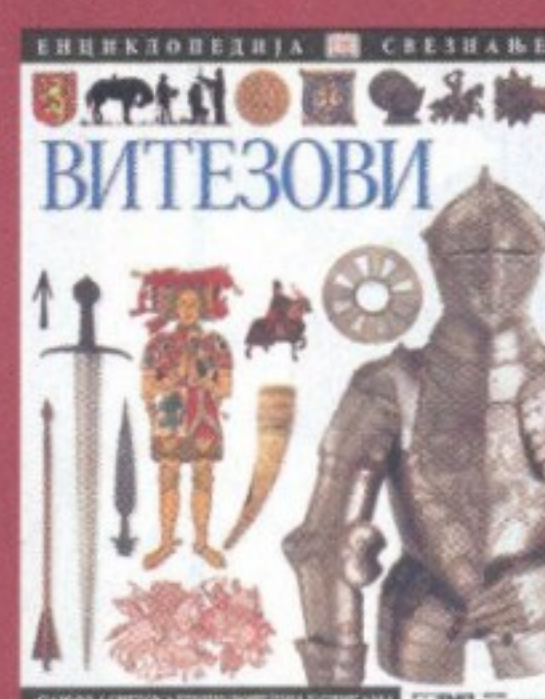
1. 9. 2006.

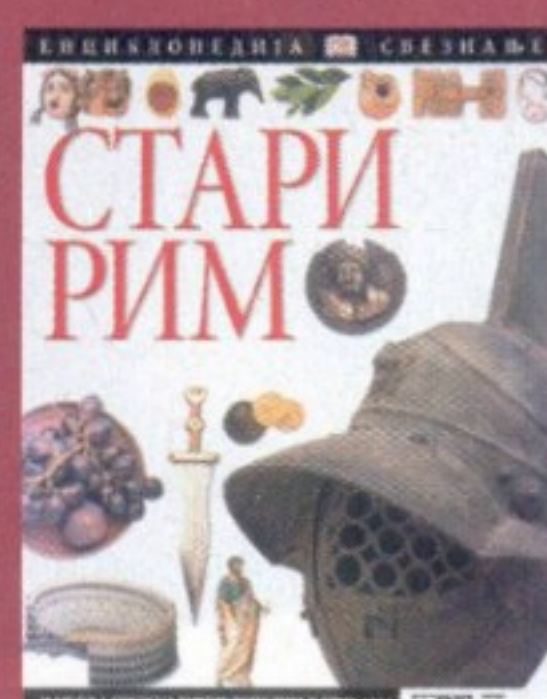
15. 9. 2006.

29. 9. 2006.

13. 10. 2006.

27. 10. 2006.

УКУПНО 26 КЊИГА ЕНЦИКОПЕДИЈЕ СВЕЗНАЊЕ

Свет у БРОЈКАМА

415.000.000

вакцина употребљено је у Вијетнаму да би се живина заштитила од смртоносног птичијег грипа. Тамо је од вируса досад умрло више од 40 људи, а страхује се да би број жртава могао бити и већи ■

775.000

предмета начињених од делова тела заштићених животињских врста заплењено је на царинским прелазима широм света од априла до децембра прошле године. Било је ту производа од тигрове коже, рогова носорога, корњачиног оклопа... На листи забрањене међународне трговине налази се више од 800 животињских и биљних врста ■

313.000

британских фунти потребно је да се поправи исхрана сиромашних афричких племена. Око 250 милиона Африканаца храни се претежно маниоком која нема довољно беланчевина и брзо пропада након жетве. Научници покушавају да је промене и учине хранљивијом и за то им је потребан поменути новац ■

2300

метара износи дубина океана на којој је откривена нова врста медузе. Она користи јарко обојене пипке да би заварала и привукла плен. Пошто на тој дубини нема никаквог светла, медузини пипци су једино што блешти у мраку, па се малобројне рибе које залутају у ту тмину лако преваре ■

36

година, што је исто колико и 100 година људског века, имала је Меј Меј, најстарија заточена панда која је недавно угинула у Кини.

На дан када је Меј Меј угинула објављен је долазак на свет два нова младунца панде у једном другом кинеском зоолошком врту ■

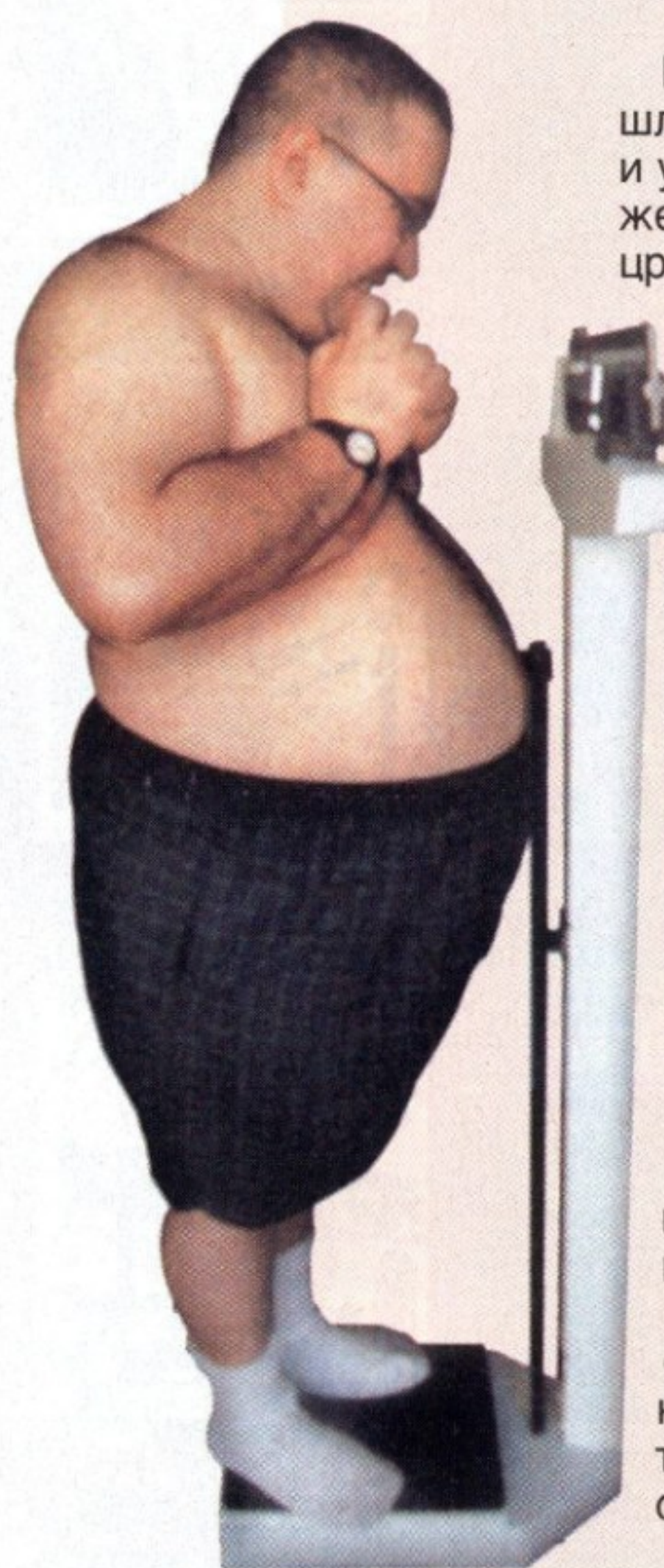
РОБОТИЗОВАНО ОДЕЛО

У Јапану је већ начињено неколико роботизованих одела, такозваних егзоскелета, чија је намена да помажу људима који их носе тако што ће им ојачати удове. Најновији у низу зове се HAL, што је скраћеница од енглеског назива „хибридни помоћни удови“, али истовремено и алузија на познати суперкомпјутер из Кларкове „Одисеје у свемиру 2001“. HAL читава нервне надражаје које мозак шаље мишићима у рукама и ногама, а његови мотори покрећу вештачке удове истовремено са правим удовима особе која носи овакву скаламерију. Уз њихову помоћ, власник егзоскелета могао би да носи 40 килограма терета више него иначе.

ИНЈЕКЦИЈОМ ПРОТИВ ГЛАДИ

Научници лондонског Империјал колеџа пронашли су начин како да преваре мозак гладног човека и увере га да је, наводно, сит. За осећај глади задужен је хормон оксинтомодулин који се ослобађа у цревима док једемо. Када лучење хормона достигне одређени степен, шаље се сигнал мозгу који то претвара у осећај ситости и човек престаје да једе. Све што треба учинити, кажу научници, је сте да се инјекцијом вештачки појача лучење оксинтомодулина у танком цреву. Да би то и доказали, извели су једномесечне огледе са четрнаест испитаника којима су убризгавали хормон три пута дневно. До краја испитивања сваки од њих је услед мањка апетита изгубио у просеку 2,3 килограма. Ниједан се није жалио на укус хране, што значи да инјекције нису утицале на чуло укуса, већ само на осећај ситости.

Лондонски научници су задовољни јер је поступак заснован на убризгавању материје која већ постоји у људском организму, па нема бојазни од штетних последица као код лекова. Осим тога, повећане количине овог хормона могу да се узимају и самостално тако да се не ремети уобичајени ток живота. Гојазност, иначе, постаје све већа невоља у Великој Британији јер од ње сада пати већ више од половине одраслог становништва. Процењује се да око 3,7 милијарди фунти одлази годишње на лечење, одвикавање и сличне терапије. У ту суму улази и смањена продуктивност гојазних особа које због лечења одсуствују с посла ■

ГУСЕНИЦЕ МЕСОЖДЕРИ

На Хавајима је нађена застрашујућа врста гусеница које се хране месом, а не биљкама. Додуше, за сада нападају само пужеве. Луче нешто слично пауковој мрежи у коју заробе пужа и потом га прождиру целог! Од њега остане само кућица...

Ово је прва појава такве врсте међу гусеницама, а научници је приписују осамљености хавајских острва услед чега су неке биљне и животињске врсте претрпеле промене потпуно различите од остатка света. Ова гусеница, чији је латински назив *Nurostoma molluscivora*, прераста касније у мољца, а насељава хавајско острво Мауи ■

Ово роботизовано одело намењено је првенствено старијим особама које би у егзоскелету могле боље да се старају о себи, верују његови творци ■

ВОЗИЛО НАРОЧИТЕ НАМЕНЕ

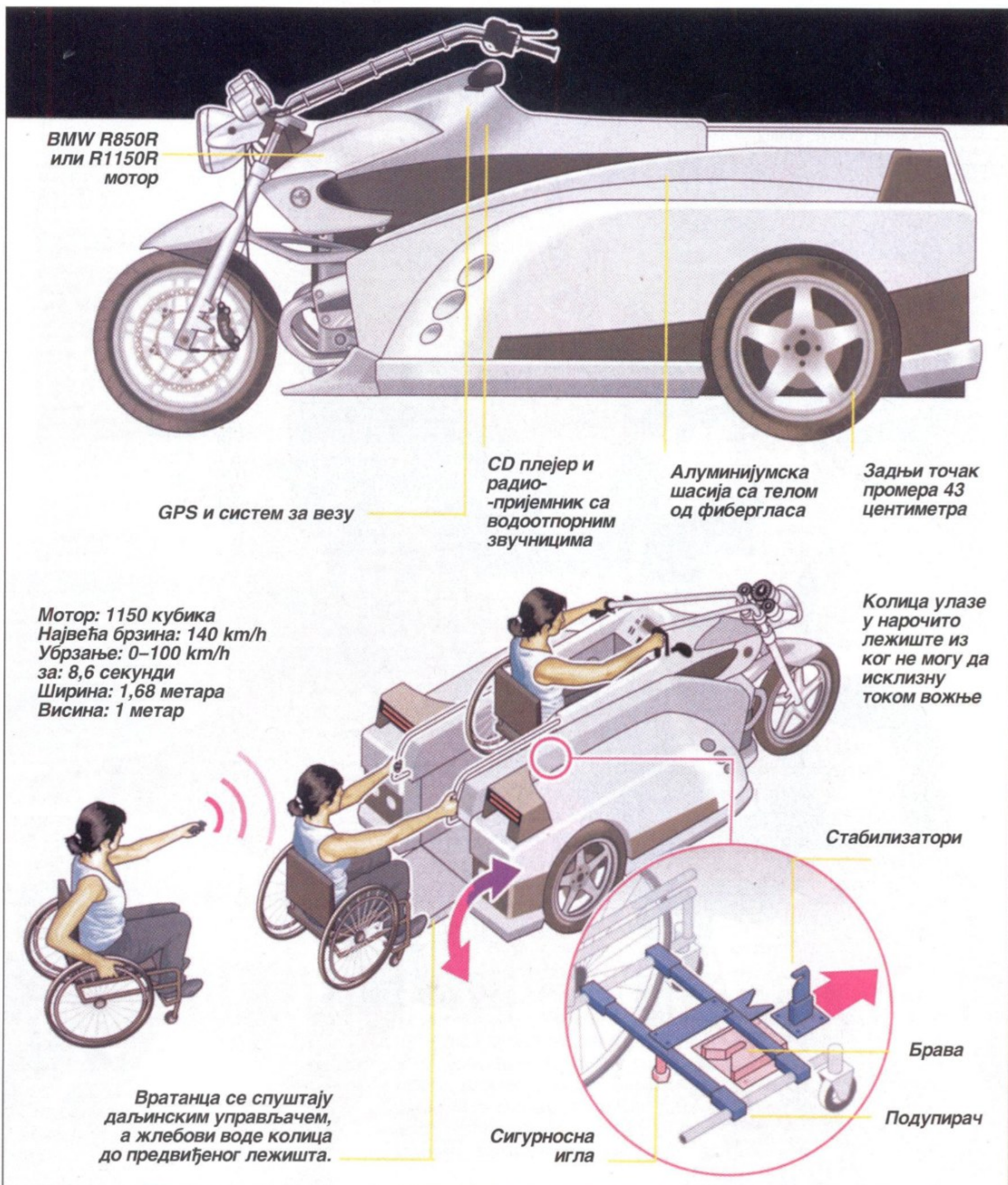
Возила за људе који се крећу у колицима нису новост. Једно такво возило, производ „Хонде“, већ две деценије може да се види и на београдским улицама. Најновије достигнуће на овом пољу приписује се Британцу Алану Мартину. Његов „Conquest“ има три тачке и заснован је на BMW моторима 1150 и 850. Модел од 1150 кубика убрзава од 0 до 100 километара на час у року од 8,6 секунди, а може да развије брзину од 140 km/h. Овим возилом власник може да управља док седи у инвалидским колицима за која на задњој страни постоје вратанца – спуштају се до земље и служе као косина за улажење. Волан мотоцикла прерађен је тако да се њиме обављају све радње везане за вожњу – од паљења мотора до управљања. Цена: 18.500 фунти ■

ФИЗИКА СУПЕРХЕРОЈА

Може ли паукова мрежа заиста да издржи оптерећење одраслог мушкарца који се њише? Да ли би ико могао да заустави метак у лету? Према професору Џејмсу Какалиосу са Универзитета Минесоте, одговор је: да. У својој књизи „Физика суперхероја“ он озбиљно објашњава законе физике по којима Спајдермен, Супермен и остали свемоћни стрипски јунаци изводе све оне вратоломије због којих толико волимо да их читамо и гледамо у биоскопу. Па...

КАКО ТО СУПЕРМЕН МОЖЕ ДА ПРЕСКОЧИ ВИШЕСПРАТНИЦУ ЈЕДНИМ СКОКОМ?

Рецимо да је зграда висока 200 метара. Суперменове ноге морале би за такав подухват да се одупру од земље силом која би подигла 2700 килограма терета. Е, сад, Суперменови мишићи и кости прилагођени су сили теже његове родне планете Криптон која има већу гравитацију од Земље. Ако је 2700 килограма двоструко више од његове тежине на Криптону, а на Земљи је тежак око 100 kg, онда би гравитација тамо била 15 пута већа него код нас ■

ЗАШТО СЕ КОСТИМ ЛЉУДСКЕ БАКЉЕ НЕ ЗАПАЛИ?

Џони Сторм, припадник „Фантастичне четворке” познатији под надимком Лјудска Бакља, носи костим састављен од нестабилних молекула. Они су, нажалост, склони томе да се распадају или експлодирају. У стварности, Џони би могао да носи костим од материјала који памте облик (попут Бетменовог огртача у најновијем филму). Тако би молекули тог материјала могли да се врате у првобитно стање након што су били изложени врелини, притиску, или дејству електричног поља ■

КАКО НОЋНИ ПУЗАВАЦ УСПЕВА ДА СЕ ТЕЛЕПОРТУЈЕ?

Ноћни Пузавац – Nightcrawler – мутант је који припада дружини „Х-Мена”. Савремена физика још не може да објасни његову способност телепортовања, али оно што научно може да се потврди јесте прасак који том приликом настаје. Мутант, наиме, изненада нестаје остављајући за собом вакуум. То ствара нагли поремећај међу честицама ваздуха који траје свега неколико наносекунди, али је последица бучни прасак ■

КАКО НАРУКВИЦЕ ЧУДЕСНЕ ЖЕНЕ ОДБИЈАЈУ МЕТКЕ?

Челичне наруквице које Чудесна Жена носи начињене су тако да буду отпорне на метке и ту нема никакве загонетке. С друге стране, она би морала да има невероватно снажне зглобове који ће поднети ударни притисак од 480 мегапаскала, а да јој кости не пукну од тог ударца. Зато је добро што је Чудесна Жена на нашој страни ■

ПРЕКО ПОЛА СВЕТА

Студенти швајцарског Државног технолошког института из Цириха начинили су несвакидашње возило на водородном погону. Тешко је поверовати, али њиме би човек обишао пола земаљске кугле потрошивши свега 60 литара горива! „Pac Car II”, како је возило названо, има три точка

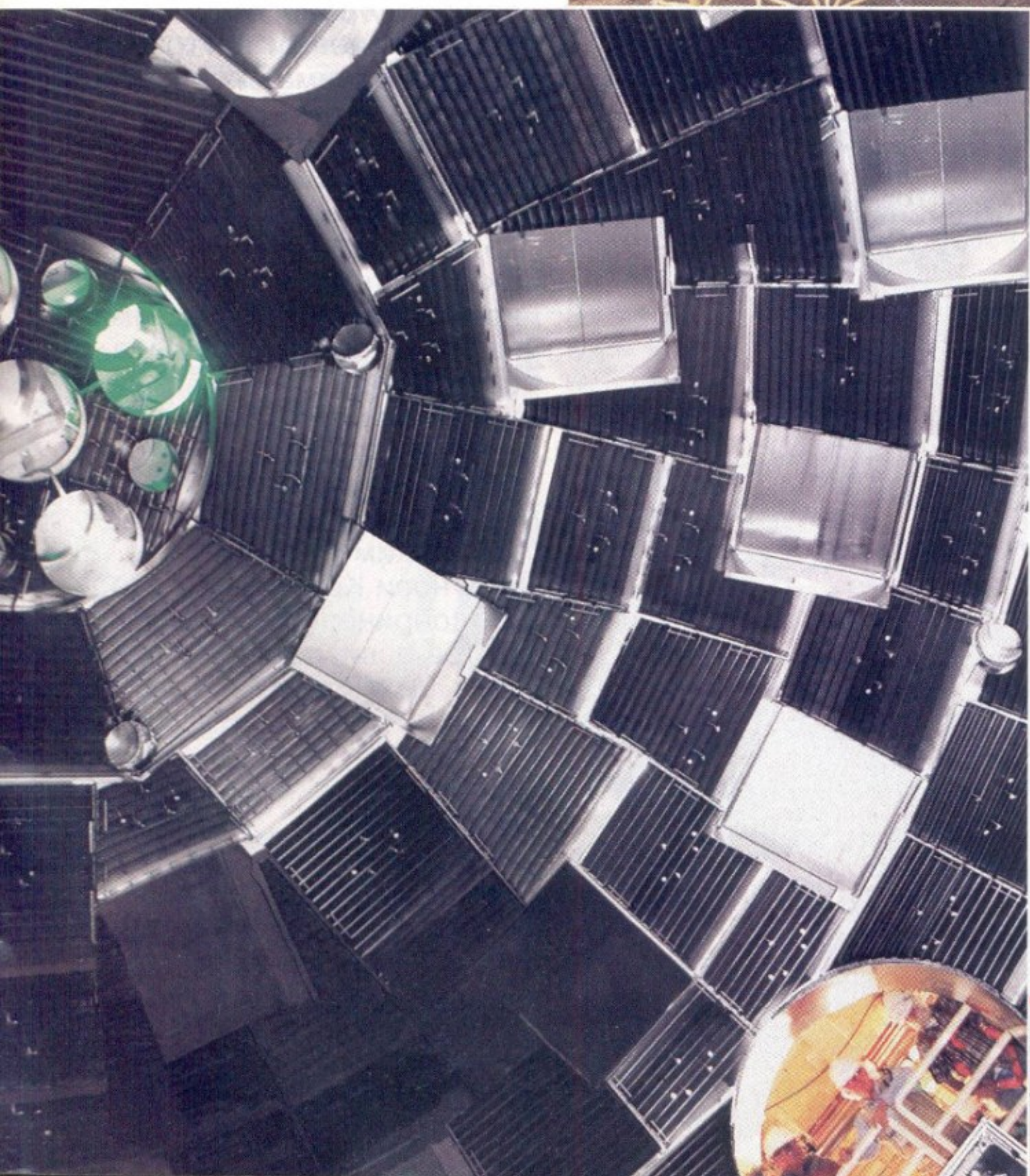
ФУЗИОНИ ОГАЊ

Оваква направа приличила би неком негативцу из филмова о Џејмсу Бонду који би да покори цео свет. У питању је ласерски уређај који сажима 192 ласерска зрака и ствара млаз енергије једнаке топлоти површине Сунца. Начинили су га истраживачи из америчке државне лабораторије „Лоренс Ливермор” с намером да постигну „фузиони огањ” – начин да се америчко нуклеарно наоружање безазлено уништи тако да ништа не експлодира. Али, уређај неће бити спреман за употребу пре 2011. године, а до сада су у њега уложене четири милијарде долара. Тајни агент 007 може да одахне, миран је још извесно време... ■

Студенткиња машинства Фани Фрај са својих 45 килограма тежине савршени је возач за овакво возило.

и тешко је 28 килограма. Опремљено је са два мотора од по 150 вати – не коњских снага, већ обичних вати. То значи да је изузетно споро, али је уштеда у гориву неупоредива. Студенти истичу да њихов циљ није ни било брзо, већ економично возило ■

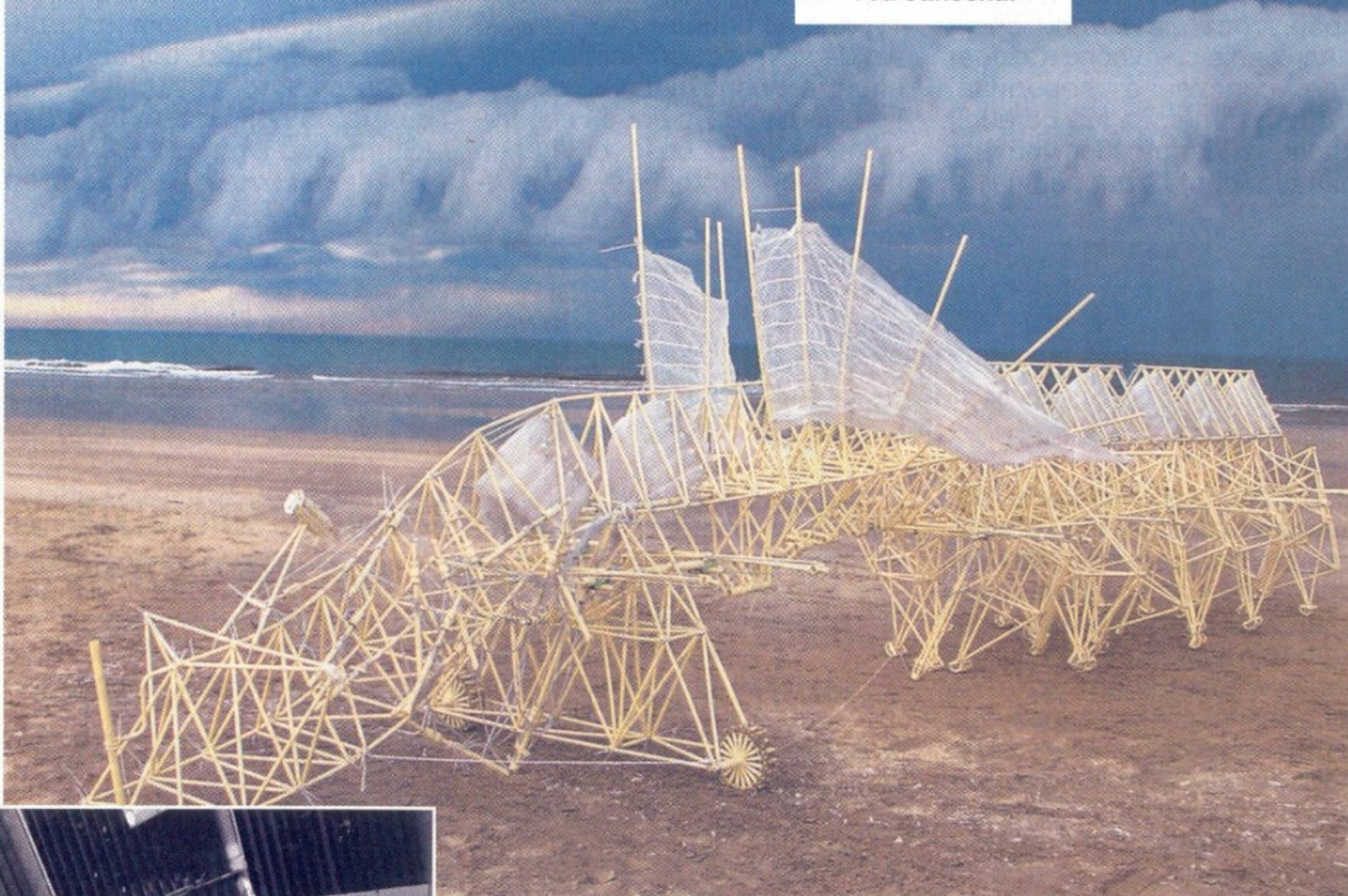
ВЕТРОВИТЕ ГРДОСИЈЕ

Холандски уметник Тео Јансен створио је бића каква не постоје нигде на свету. У питању су костури начињени од челичних цеви и жице спојени сложеним механизмом који омогућава да се крећу не уз помоћ мотора или електричне струје, већ само захваљујући ветру који им дува у леђа. Највећа од ових направа зове се „Анимарис носорог“ и висока је 4,5 метара, а тешка две тоне. Прошле године била је изложена у Амстердаму и кретала се запањујуће стабилно тако да су се деца играла са грдосијом водећи је на узици!

Најновије биће које је Јансен направио је „Перципијере“ приказан у аустријском граду Линцу на фестивалу „Арс електроника“. У њега је уметник успео да ускладишти ветар. Наиме, лепет крила пумпа атмосферски притисак у низ празних дволитарских пластичних боца обезбеђујући да „Перципијере“ буде покретан чак и када налет ветра спласне ■

Шта има 12 ногу, високо је 4,5 метара и покреће га ветар? „Анимарис носорог“ Теа Јансена.

У СЕНЦИ ПОБЕДНИКА

Наша срећа понекад зависи од упоређивања са другим људима. То показује ново научно испитивање америчких психолога са Универзитета Корнел које је посвећено понашању „вечитих других“. То су они којима прво место често измакне за длаку, па остану у сенци првонаграђених. Као што је то случај са једним књижевним јунаком, доктором Вотсоном, помоћником Шерлока Холмса.

Према мишљењу професора Викторије Мевдек, осећање здравља и задовољства не потиче од стварног осећања живота, већ од очекивања, онога што је требало да се догоди. Проучавајући понашање спортиста за време Олимпијаде у Барселони, психолози су дошли до закључка да су срећнији били они који су освојили бронзану медаљу од оних који су били награђени сребрном медаљом. Спортисту окићеног сребром раздирала је мисао да је био само корак од злата. Они који су непосредно у сенци победника никада нису задовољни, закључак је овог истраживања ■

ОВО ЈЕ БИТ ГЕНЕРАЦИЈА

Једне октобарске вечери 1954. године пред неколицином студената и случајних пролазника у тек отвореној Шестој галерији у Сан Франциску двадесетседмогодишњи Ален Гинсберг читао је своју песму „Крик”. Већ са првим стиховима, „Видех најбоље умове моје генерације уништене лудилом...”, песникова огорченост захватила је присутне скрећући им пажњу са бесплатног вина. Посвећен Карлу Соломону, мајстору перформанса као што су бацање кромпир-салате на предавању о дадаизму и крађа сендвича који би потом однео чувару кафетерије, да би му, након неуспешног лечења у психијатријској клиници, била извршена лоботомија, „Крик” је открио наличје младежи педесетих.

Присутни су препознали скрајнутост не малог броја младих које су сурово кажњавале сопствене породице, школа и полиција јер се нису уклапали. Делом због мрачног приказа своје генерације, а

требио Херберт Ханк, ситни лопов и преварант са Тајмс сквера, један од момака са маргине друштва, попут Карла Соломона, које су писци бит покрета прихватили као своје гуре и следили њихов номадски и боемски начин живота. На изглед није било разлога да момци попут Керуака, Гинсберга и Бероуза себе назову потученим и спавају под отвореним небом кад имају кров над главом, читају по градским библиотекама кад добијају стипендију за универзитет и путују у Мексико поред тек изграђеног Дизниленда у Калифорнији.

Иако је за многе поклонице бит покрета, када се прочуо, могло да се каже да позе ради прихватају такозвани клошарски начин живота, први искорак битника био је искрен одговор тадашњем друштву и култури, а не обичан хир. Наиме, након Другог светског рата војницима повратницима омогућено је да се, уз помоћ повољних кредита, брзо скупе по предграђима која ће, због из-

двојености, једнообразности и начина живота који је овим условљен, многи социолози назвати урбаним спаваоницама. Величање идеала удобности, изобиља и пасивности и јачање утицаја медија (телевизије која почетком педесетих улази у домове) поставља основу за потрошачки дух становништва. Осим тога, нагли пораст броја новорођенчади, познат као бејби бум генерација, допринео је да се у школском систему, култури и медијима намећу помало пуританска схватања чија је улога била да отклоне опасност од било каквих моралних испада код будућих носилаца обновљеног друштва.

Већ у својим двадесетим, дакле, са свежим сећањем на рат у ком су неки од њих и учествовали, писцима бит покрета била је страна и оптерећујућа невиност која је ујединила већи део обновљеног друштва. Стога су, слично писцима из покрета бура и бес (Sturm und Drang) у Немачкој 19. века, животна искуства

људи са маргине друштва претпостављали својој заштитености у окриљу породица средње и више америчке класе и универзитетских кругова и, следећи њихов начин живота, лишили себе повластица које им је пружало сопствено порекло. У разговору са једним новинаром, Џек Керуак се, на питање како би описао своју генерацију, сетио Ханкове речи и одговорио: „Може се рећи да смо ми бит генерација”. Исти новинар ће 1952. године, у „Њујорк тајмс магазину”, позајмити Керуакове речи да у тексту „Ово је бит генерација” говори о незадовољству младих људи педесетих.

Варварска плажа

Све је почело 1944. године када је седамнаестогодишњи Ален Гинсберг, тада студент права на Колумбија универзитету у Њујорку, привучен звуком Брамсове композиције из суседне собе у студентском насељу, покуцао на врата Лусијена Кара који га је позвао на се-

ПРВА МИСАО ЈЕ

махом због песниковог отвореног признања да је хомосексуалац, заплењено је 250 примерака „Крика” док је издавач ухапшен. Када је парница окончана у корист издавача, оставши запамћена као једна од најзначајнијих прекретница у борби против цензуре, у јавности се први пут чуло за бит покрет и писце попут Џека Керуака, Вилијама С. Бероуза и Алена Гинсберга.

Данас познат као прва модерна поткултура, у своје време бит покрет ипак није одјекнуо попут предстојећих хипи или панк покрета, нити је у толикој мери желео да мења свет. У питању је мала група индивидуалаца који су се искрцали из воза званог веселе педесете и, без самоцензуре, стварали дела грађена на личним искуствима што се нису уклапала у слику младежи у водећој култури те деценије.

Веселе педесете и „сморена” генерација

Реч бит (енг. beat) у ствари је сленг израз пореклом из нижих слојева шоу-бизниса, радника забављача, који су њоме изражавали да су уморни, потучени, сломљени, потрошени (слично значењу данашњег сленг израза сморен). Реч је 1945. године међу писцима бит покрета први упо-

Данас познат као прва модерна поткултура, у своје време бит покрет ипак није одјекнуо попут предстојећих хипи или панк покрета, нити је у толикој мери желео да мења свет. У питању је била мала група интелектуалаца који су се искрцали из воза званог веселе педесете и, без самоцензуре, стварали дела грађена на личним искуствима...

дељку код Еди Паркер на Менхетну. Ако су хипици мислили да су открили комуне, изненадили би се, попут Гинсберга, породицом у стану Паркерове. Тамо су живела два невенчана пара: Еди са Џеком Керуаком, недавно избаченим са универзитета због сукоба са фудбалским тренером, у то време запосленим на трговачким бродовима, и Џоан Волмер Адамс са Вилијамом С. Бероузом, потомком оснивача прве велике компјутерске корпорације, али већ неколико година уназад светским путником и припадником гангстерског подземља на Тајмс скверу. Обојица су се бавила писањем, али без жеље да нешто објаве.

Долазак Гинсберга, који се брзо уклопио, унеће промену у такав став: својим универзитетским професорима одмах носи Керуакове рукописе доприневши да се објави његов први, мање познат роман. Али, ако је Гинсберг унео мало реда у рад својих нових пријатеља, они су у његов студентски живот унели

У јавности се први пут чуло за бит покрет након што је заплењено 250 примерака песме „Крик” Алена Гинсберга.

ПОДАТНИК
ЗАБАВНИК

11. 11. 2005.

НОВИ ЦИКЛУС УБРЗАНИХ ПОЧИЊЕ 17. 11. 2005.

ЦЕНТАР ЗА НАСТАВУ СТРАНИХ ЈЕЗИКА
ОСНОВАН 1933.

www.kolarac.co.yu;

skola@kolarac.co.yu

УПИС ЈЕ
У ТОКУ

Испитни центар
Goethe-Института
за испите: ZD, ZMP и ZOP

Тел: 630-480, 639-502, 636-991

НАУЧИТЕ
СТРАНИ ЈЕЗИК
КАКО ТРЕБА

25% ПОПУСТА ЗА ТЕЧАЈЕВЕ ШПАНСКОГ ЈЕЗИКА

свој хаос. Кад је Лусијен Кар у тучи убио човека и, у паници, замолио Керуака и Гинсберга да му помогну да сакрије оружје, Гинсберг је удаљен са студија. Тада и он, попут Керуака и Бероуза, отпочиње номадски живот. Уместо сталног стана, он је с ранцем пуним књига, сендвича и хартије за писање увек био спреман да крене на пут.

битнике и нудили јевтино вино и мир за размену мисли, већ су били место сусрета и препознавања књижевне (бит) и музичке (би-боп) сцене. Наиме, крајем четрдесетих из џеза се рађа би-боп музика: велике оркестре (такозване биг бендове) смењују мали у којима музичари имају више простора за импровизацију.

бендова. Многи познаваоци тврде да бит покрета не би било да, неким чудом, није био савременик би-боп музике. Попут ових музичара, битници су веровали у дејство дрога на надахнуће. Свој однос према још неистраженом пољу дрога сматрали су истраживачким, али нису порицали ни уживање као сврху. У том смислу најдаље је оти-

писање са овим искуствима. Праве музе били су им људи које су сретали. И док је једина мука уметника, када је реч о музама, како их призвати, битницима су њихове често долазиле главе.

Невоље с музама

Када је, седећи у кафеу, Гинсберг начуо да се спрема рација у том крају, отрчао је

НАЈБОЉА МИСАО

Омиљено одредиште битника постаће залив Сан Франциска, у 18. веку познат као Варварска плажа будући да су се ту окупљали разбојници, кријумчари и други сумњиви ликови.

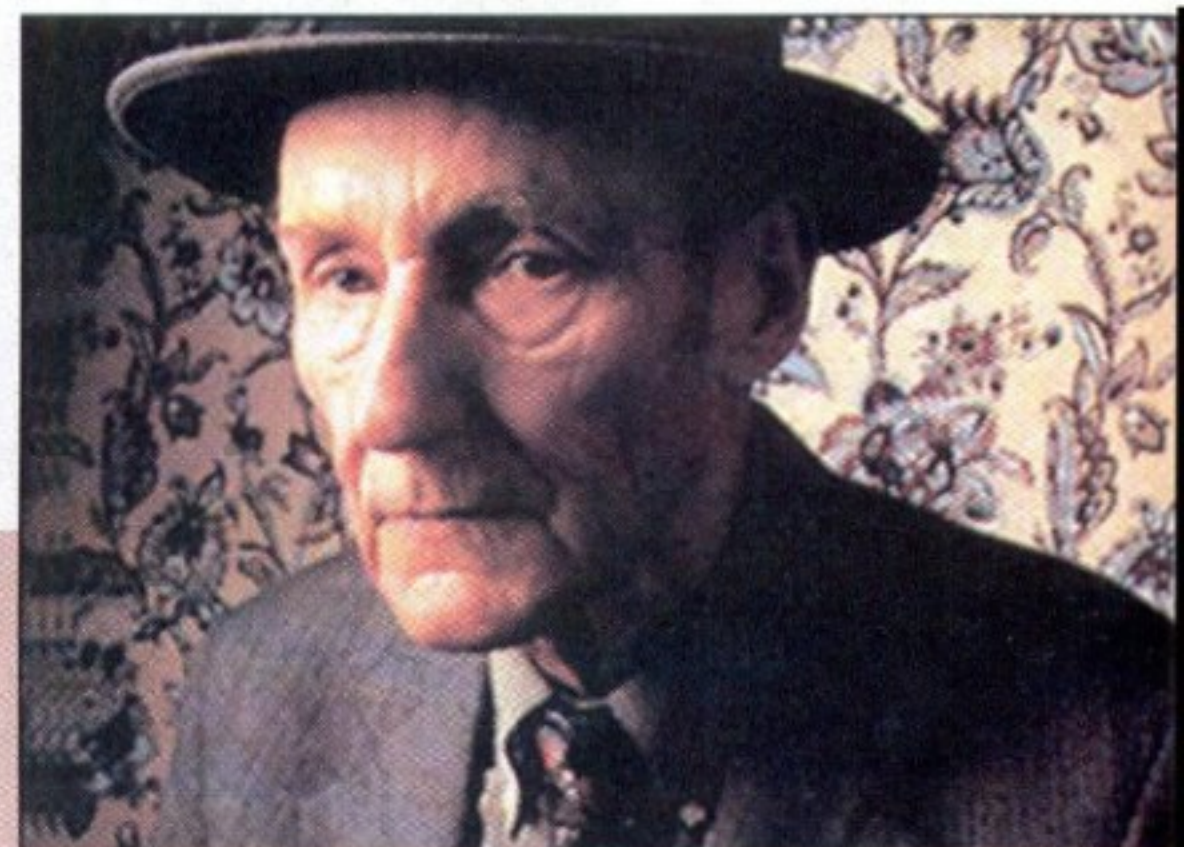
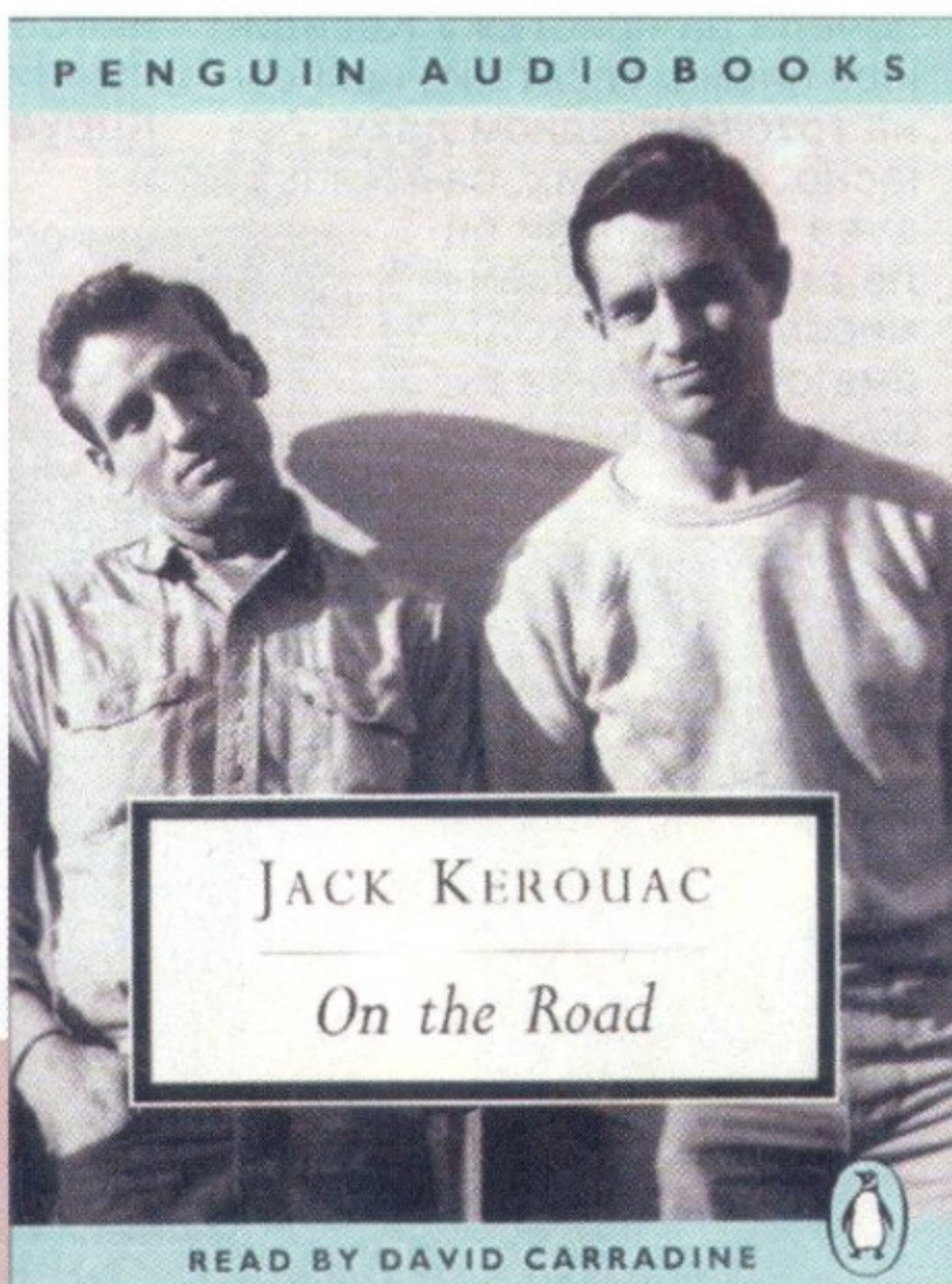
Почетком педесетих битници су овде живели у изнајмљеним становима и собама мотела састајући се по кафеима да размене доживљаје и рукописе. До отварања Шесте галерије у Сан Франциску једина сцена бит писаца били су џез пабови. Завучени и слабо осветљени не само да су били безбедни за

Пре него што ће тинејџери педесетих почети да се поистовећују са рокенрол музичарима, битници су за своје хероје прогласили џезере Диззија Гилеспија, Чарлија Паркера, Макса Роаца и Мајлса Дејвиса усвајајући њихов говор и начин одевања. Осим тога, у склоности би-боп музичара ка импровизацији налазе сличности са својим хаотичним стваралаштвом у писању. Убрзо су почеле да се приређују вечери на којима су бит песници читали своју поезију у пратњи малих

шао Бероуз који је неколико месеци провео у мароканском граду Тангеру у потрази за дрогом јаге. О њеном дејству водио је белешке познате као „Јаге писма“.

Али, није се све завршавало само на истраживању: Бероуз је неколико година провео у одвикавању од тешких дрога (хероин). Иако су и остали битници повремено користили опијате, било би површно повезивати њихово

до телефона да упозори Херберта Ханка, свог тадашњег цимера: – Брзо, очисти стан! – Стигао је неколико минута пре полиције да би затекао Ханка како брише прашину са полица! Доброћудни Ханк, лишен гриже савести, дословно је схватио Гинсбергов захтев да „очисти стан“. Полиција је стигла, затекла мало складиште Ханкове шверцоване робе и – Гинсберг и Ханк су ухапшени. Наиме, бит покрет је међу последњим следбеницима обичаја који су пре њих следили Ернест Хемингвеј и Џек Лондон, а после њих Чарлс Буковски: да писац не може бити онај ко на својој кожи не искуси најгоре и најбоље од живота, онај ко се затвара у собу, одвојен од стварног живота и ослања само на своју машту.

ПОДНИМНИ
ЗАБАВНИК

Роман „На друму“, Библију бит покрета, Џек Керуак писао је на ролни телеграфске траке (корице романа су на трећој фотографији). На првој фотографији је Ален Гинсберг, Вилијам С. Бероуз је на другој и четвртој.

11. 11. 2005.

— тридесет један

Сва три представника бит покрета радила су, попут Лондона и Хемингвеја, најразличитије полове: били су лучки радници, новинари, носачи... Радо знали и свестрани, бавили су се, поред писања, сликарством, музиком, изучавали медицину и антропологију, а Гинсберг и Керуак су својим занимањем за будизам први покренули изучавање ове религије на западу (Гинсберг је чак основао будистичку школу поезије).

Не само да су догађаји, начин живота и ликови из дела бит писаца углавном аутобиографски, већ је историја бит покрета јединствена по томе што су њени хроничари једнаку пажњу посветили људима иза позорнице бит покрета, музама Керуака, Гинсберга и Бероуза, као и самим писцима. Уз биографију Гинсберга увек се наводи прича о Карлу Соломону, који је надахнуо „Крик“, уз Бероузову животопис Херберта Ханка, носиоца главне улоге у роману „Џанки“, а уз Керуакову живот Нила Кесидија, сеоског момка из Денвера, према коме је Керуак изградио лик главног јунака романа „На друму“.

Прича о настанку овог романа, проглашеног Библијом бит покрета, једнако се препричава као сам роман. Керуак је Нила Кесидија упознао 1947. године када је овај стигао из Денвера у Њујорк да посети рођака на Колумбија универзитету. Битници су били задивљени Кесидијем због његовог сеоског порекла и става према животу који су описали као безрезервну заљубљеност. До своје 21. године Кесиди је углавном живео по приколицама и мотелима, а како је увек био без пребијене паре, крао је аутомобиле да би могао да излази са девојкама користећи свој шарм да ту и тамо добије по десет долара. Године 1947. Керуак прихвати Кесидијев позив да оду на свирку у један џез паб. Кад су сели у унајмљени кади-

лак, схватио је да је паб у Чикагу, 17 сати вожње од Њујорка из ког су пошли! Ово је био само почетак заједничког путовања, а о пријатности Кесидијевог друштва сведочи и чињеница да ће средином шездесетих и Кен Кеси, писац романа „Лет изнад кукавичјег гнезда“, прихватити Кесидија као водича у крстарењу Сједињеним Америчким Државама.

Мапа пута коју су Кесиди и Керуак следили, углавном стопирајући или позајмљујући кола, састојала се из четири дела: 1. Њујорк–Денвер–Сан Франциско–Л. А., 2. Вирџинија–Њујорк–Њу Орлеанс–Сан Франциско, 3. Њујорк–Денвер–Сан Франциско и назад, 4. Њујорк–Денвер–Мексико. Успут су ноћили код познаника и Керуак је био сведок бурних Кесидијевих љубавних веза да би у једном тренутку и сам, након познанства са девојком чија се породица бавила сезонским радом, завршио у Мексику као надничар на плантажи. Кесиди је јединствен међу музама бит покрета по томе што су његова писма упућена Керуаку непосредно надахнула стил писања особан за бит покрет који ће Керуак изложити изреком: „Прва мисао је најбоља мисао“.

Током путовања Керуак је на задњем седишту кола или у чекаоницама на перону Санта Фе пруге бележио све што им се догађало, а да не би прекидао ланац мисли и утисака обртањем страница, користио је ролну телеграфске траке коју је све време носио у ранцу. Када се путовање окончало, нашао се са исписаном ролном хартије у једном поткровљу у заливу Сан Франциска не знајући шта ће с тим текстом. Тада су почела да пристижу Кесидијева писма: спонтана, исписана готово у једном даху, без јасно одвајаних пасуса у којима би биле сложене засебне мисаоне целине. Писма су задивила Керуака. Одлучио је да

не преправља свој рукопис и да га, такав какав је, понуди издавачима.

Ово се, наравно, завршило фијаском. Издавач који је прихватио први Керуаков роман раскинуо је уговор. Ништа зато, помислио је Керуак, следећи крилатицу битника: једноставно ћу писати за себе и заборавити на издаваче. Спаковао је нову количину хартије и, са два пријатеља, подухватио се планинарења на Високе Сијере о чему ће написати роман „Драма луталице“.

У време када су Керуак и Гинсберг отпутовали да посете Бероуза у Тангеру, да му помогну да од исписаних одломака састави свој роман за који ће Керуак смислити наслов „Голи ручак“, шесторица уметника, за 50 долара месечно, изнајмила су простор на Бродвеју с намером да пруже прву јавну позорницу андерграунд уметницима. Шеста галерија је рођена, а с њом, након песничке вечери, 1954. године, у јавности се чуло за бит покрет.

Десет година након што је написан, објављен је Керуаков роман „На друму“, а Кесидијев литерарни парњак Дин Моријарти постаће бит икона младих људи педесетих, мање позната и мање романтична верзија бунтовног Џејмса Дина. Издавачи су похрлили да објаве и остала дела Керуака проглашавајући га оцем битника.

Крај путовања

Пробој бит покрета, бројни обожаваоци који су обилазили места из романа „На друму“ и по џез пабовима салетали битнике због аутограма или разговора, збунили су Керуака. Од тренутка када је могао да објави сваки свој рукопис, готово је престао да пише, а сва његова дела која су се тада појавила, написао је раније. Керуак се предао алкохо-

лизму и, након покушаја лечења, повукао се у малу кућу у Сент Луису где је живео са мајком и трећом супругом. Некадашњу потребу за путовањем заменио је страх од отвореног простора и масе.

Керуаково повлачење било је и последица разочарања погрешним тумачењем бит покрета у јавности: док су га једни олако величали и претварали у пуку позу, други су га нападали као варварски пробој групе необразованих делинквената. С друге стране, Гинсберг је далеко боље подносио јавни имиџ битника улазећи у оштре расправе са књижевним критичарима. Осим тога, време бит покрета, као последње мале, спонтане струје у култури истиче пред масовнијим покретима који су, попут хипи покрета, имали за циљ да својим политичким деловањем промене свет, хипи култура која је долазила претила је да изобличи првобитну суштину бит покрета са којом су га многи поистовећивали услед површних сличности: боемски начин живота, коришћење дрога и слободан став према љубави. Керуак је упорно тврдио да је кључна разлика између ове две струје то што је бит покрет аполитичан и једном приликом покушао да спасе запаљену америчку заставу.

Иако је преко неких битника, попут Гинсберга који је узео учешћа у хипи сцени, студентским протестима и музичким концертима, бит покрет пренео део своје снаге наредној генерацији, сам бит покрет се завршио. Наиме, 1968. године, у историји познате по великим студентским протестима, Нил Кесиди, човек иза бит иконе романа „На друму“, нађен је у коми на пружу Санта Фе где је, у покушају да стигне до Мексика, заспао на великој хладноћи. Само годину дана касније и Керуак је преминуо од последица алкохолизма у болници на Флориди ■

Кристина Ђуковић

Иако је преко неких битника, попут Гинсберга, бит покрет пренео део своје снаге наредној генерацији, долази време масовнијих покрета који су, као хипи култура, својим политичким деловањем имали за циљ да промене све.

ГРАДИМИР СМУЋА

КУЋА МУЗА

ПРВИ ТОМ

МУЛЕН РУЖ

ПРЕВЕЛА
ОЉА ПЕТРОНИЋ

ПОДТИКНИ
ЗАБАВНИК
Број 2805

НА ОВОМ СВЕТУ САМО ЧУДА НИСУ
ДОСАДНА, АЛИ СУ ЗАБРАЊЕНА!

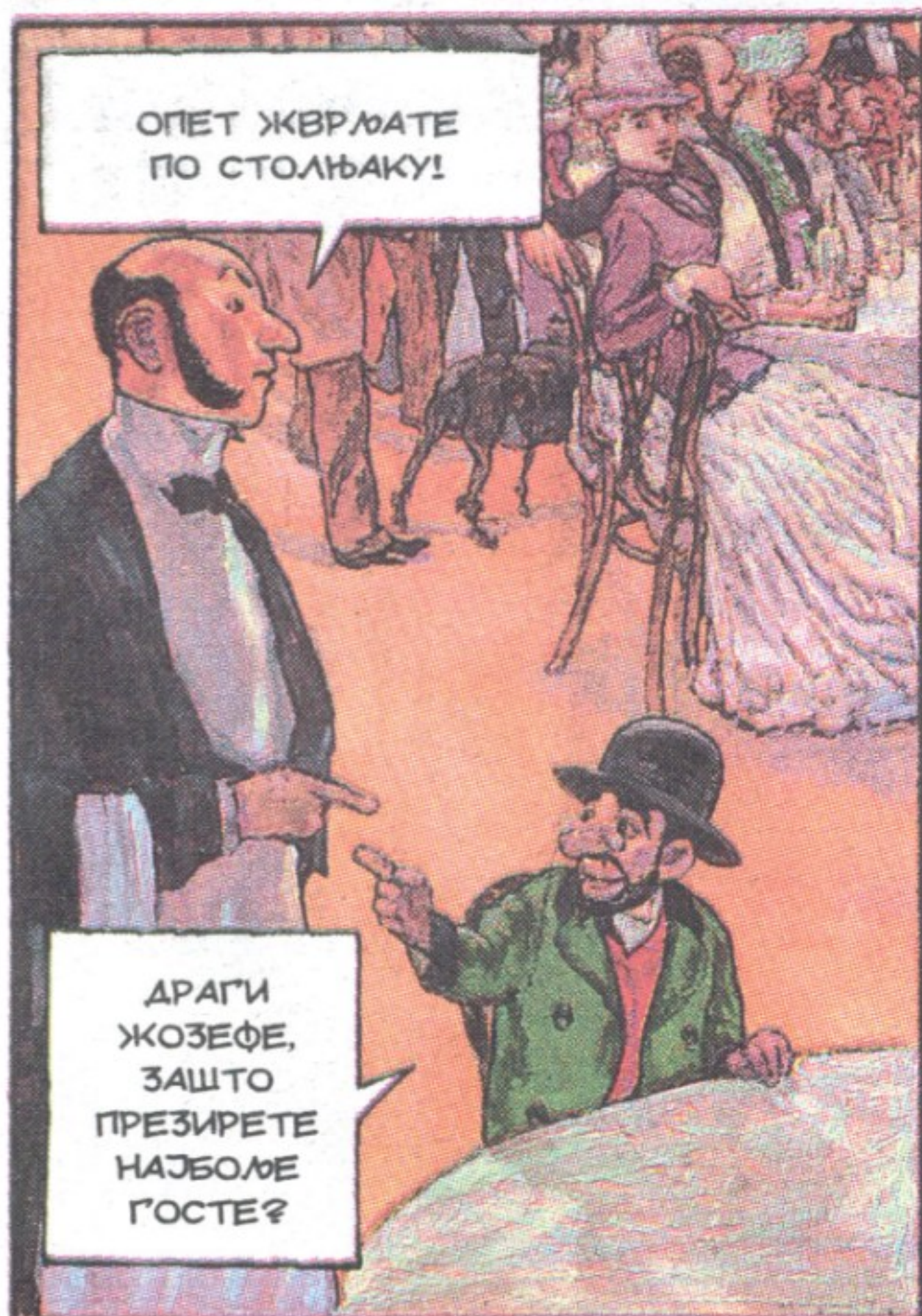
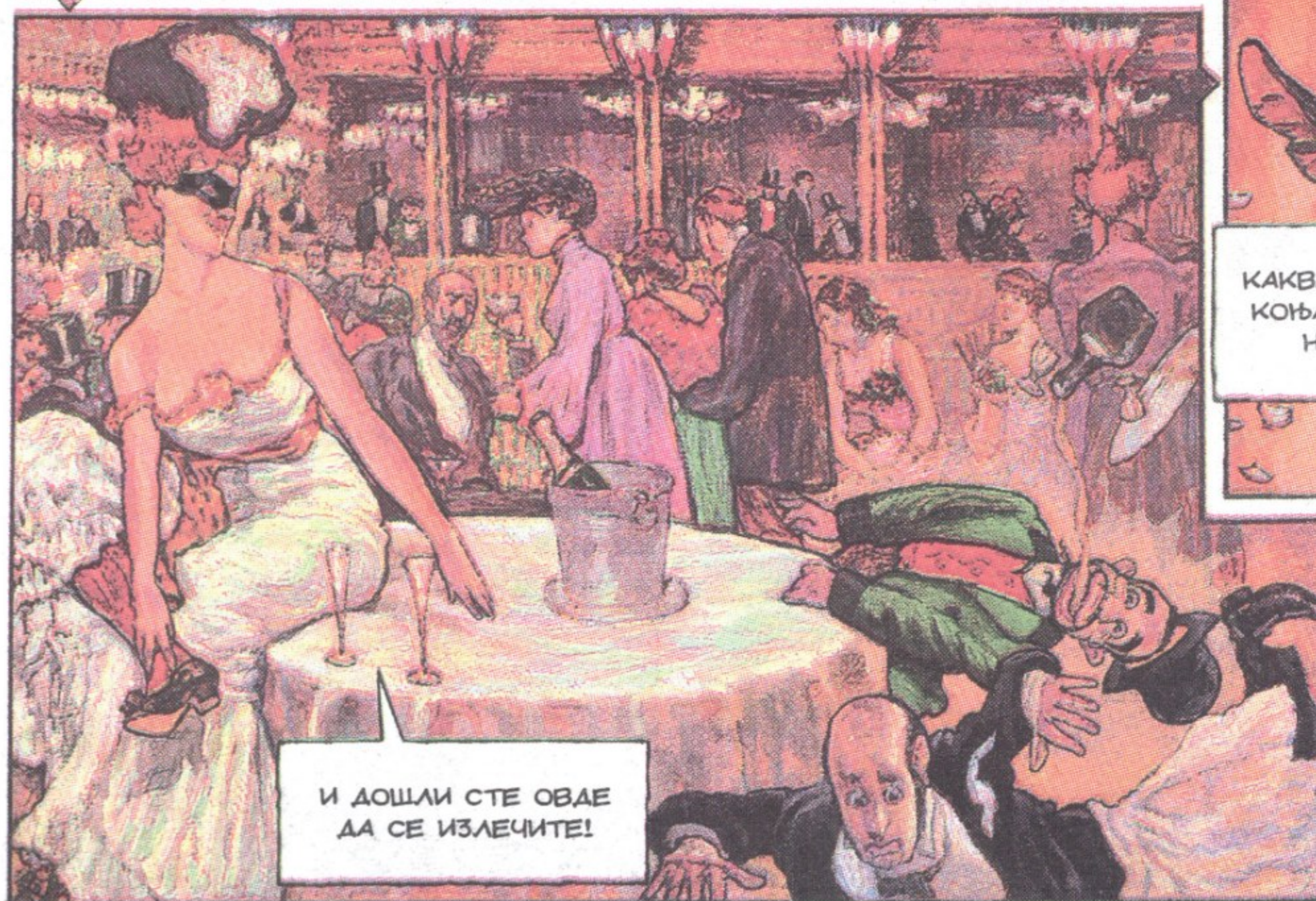
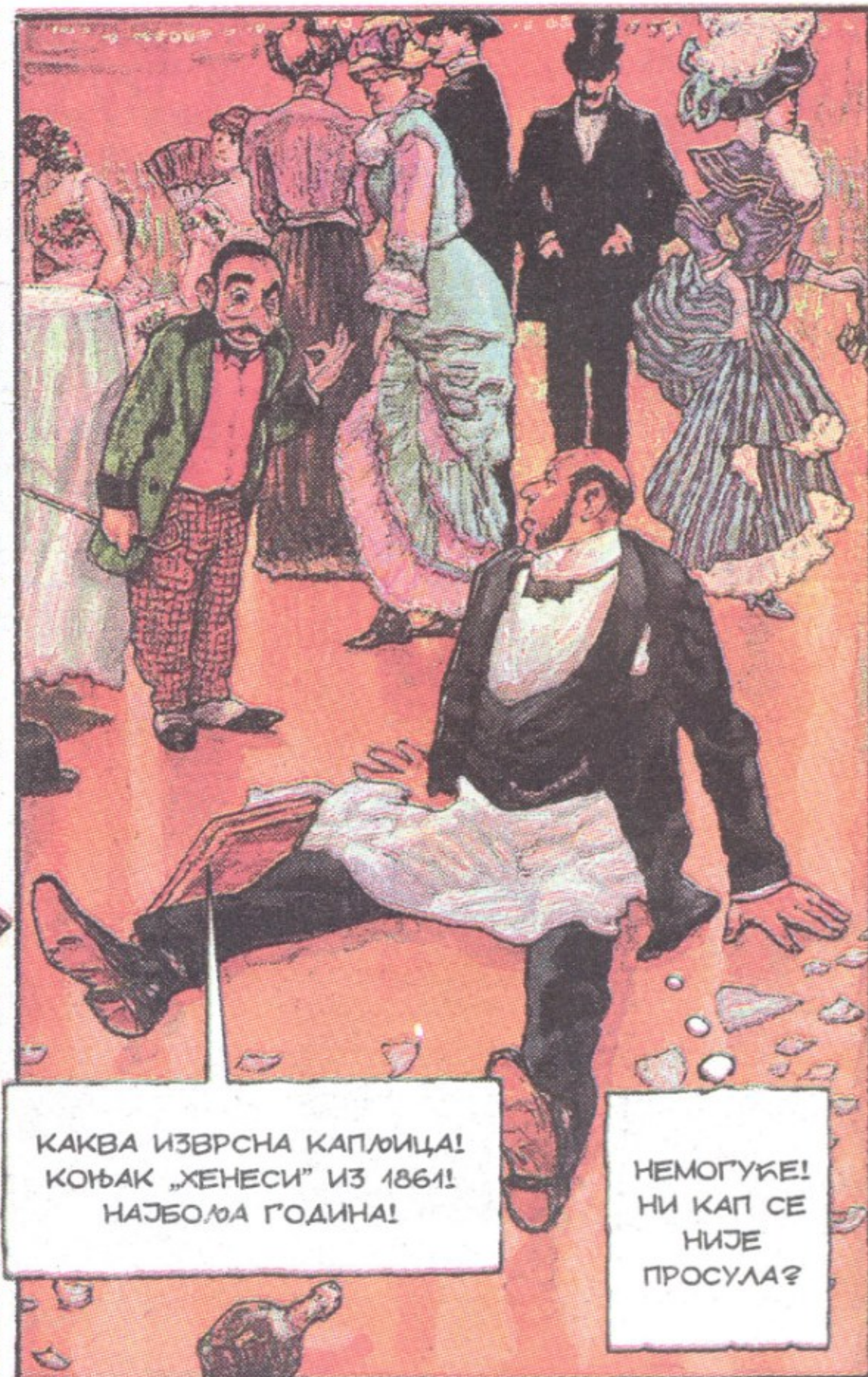
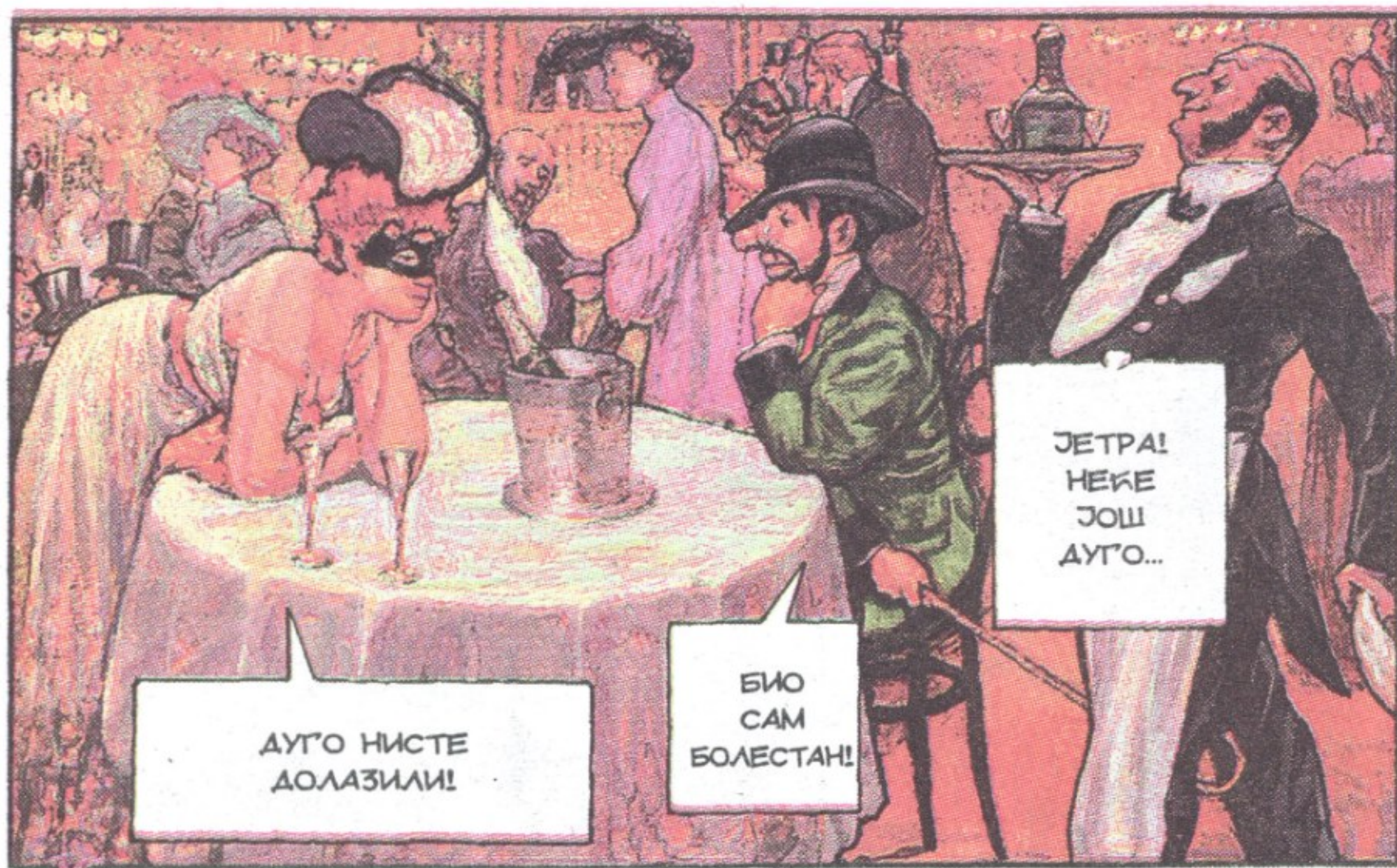
ГРОФ АНРИ ДЕ ТУЛУЗ-ЛОТРЕК-МОНФА
ЖИВЕО ЈЕ ЖИВОТОМ СЛЕПОГ МИША. ДАЊУ
ЈЕ БИО НЕВИДАЉИВ, А СВАКЕ НОЋИ БУДАН...

ЖАНА, ВЕК
ОДЛАЗИТЕ?
ПРЕДСТАВА ТЕК
ШТО ЈЕ ПОЧЕЛА!

...БИО ЈЕ ЛЕПО ВАСПИТАН И
ОТМЕНО СЕ ПОНАШАО...

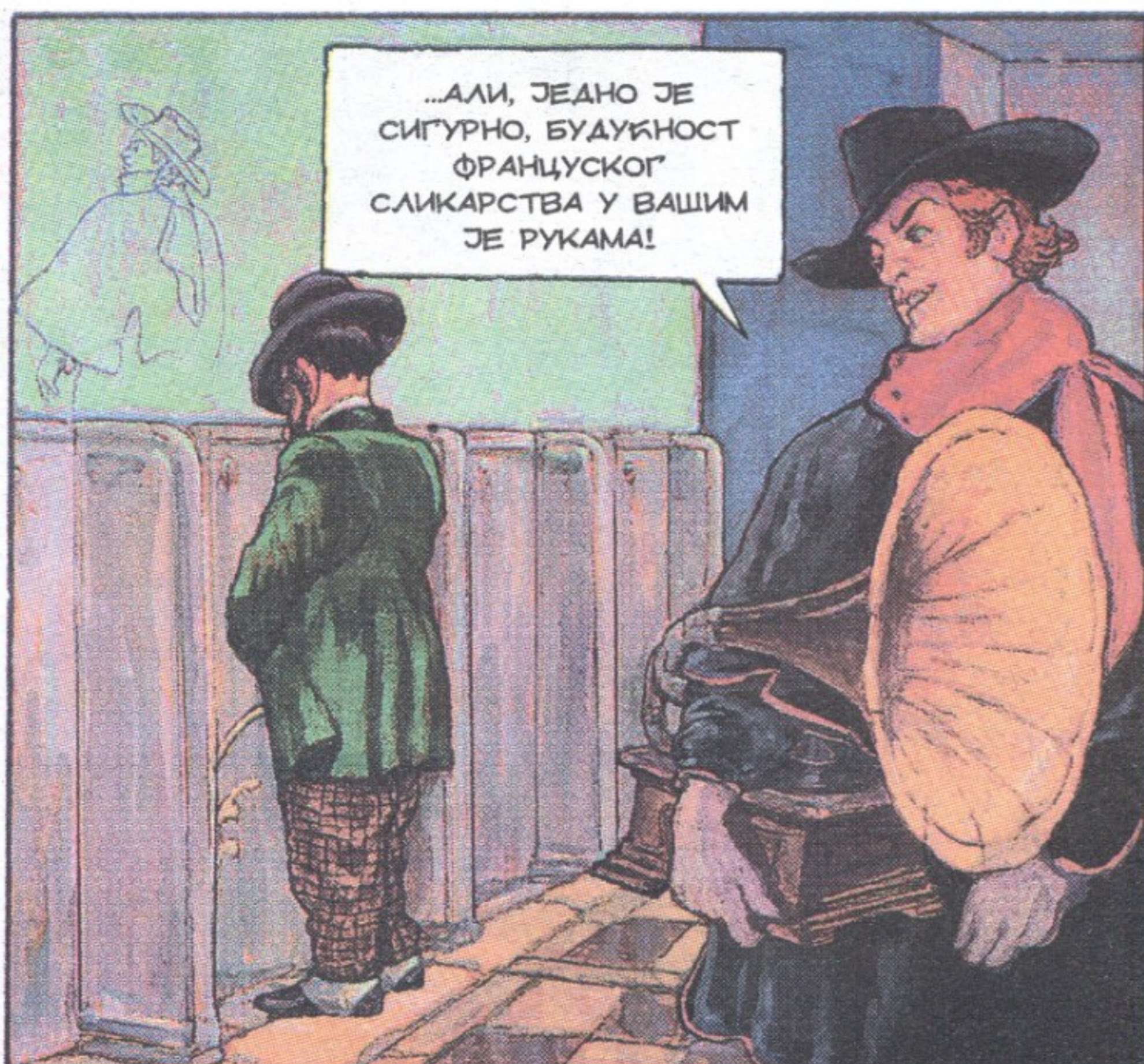
...МАДА НЕ БАШ УВЕК.

АХ, МАЛИ ГОСПОДИНЕ, ТО СТЕ ВИ!

ДРАГИ ПРИЈАТЕЉУ,
УПРКОС ВАШОЈ
ДАРОВИТОСТИ, НИЈЕ
ПРАВИ ТРЕНУТАК
ЗА ПОЗИРАЊЕ...

...АЛИ, ЈЕДНО ЈЕ
СИГУРНО, БУДУЋНОСТ
ФРАНЦУСКОГ
СЛИКАРСТВА У ВАШИМ
ЈЕ РУКАМА!

АРИСТИД БРИЈАН БИО ЈЕ СЛАВНИ
ТЕНОР, АЛИ ЈЕ ИЗГУБИО ГЛАС
И ДОТАКАО САМО ДНО! ИШАО ЈЕ
С ПРОСЛАВЕ НА ПРОСЛАВУ
СА СВОЈИМ ГРАМОФОНОМ И
ПЕВАО...

ИЛИ СУ СВИ ГЛУВИ,
ИЛИ ОВАЈ ЧОВЕК
НЕМА СЛУХА!

ДАМЕ И ГОСПОДО, РАДОСНИ
И ПИЈАНИ НАРОДЕ, ПОНОК
ЈЕ - ЦАРОБНИ ЧАС!

ЂАВО МИ ШАПУКЕ:
ЊЕГОВИ СТЕ, БОГ
ВАС ЈЕ НАПУСТИО...

ДОБРО ДОШЛИ У РАЈ ИЗ КОГА НИКО
НИКАДА НИЈЕ ИСТЕРАН И ИЗ КОГА
ЋЕМО СВИ ПРАВО У ПАКАО!

А ТУ СУ И ЧУДЕСНЕ ДАМЕ, ЦВЕТОВИ ИЗ БАШТЕ
МУЛЕН РУЖА... ТРУПА ГОСПОЋИЦЕ ЕГЛАНТИНЕ!

ДАО БИХ
ЧИТАВУ
ЕРГЕЛУ
ТРКАЧКИХ
КОЊА ЗА
ВАШЕ
НОГЕ!

КАКАВ СКАНДАЛ!

СУКЊОЛОВАЦ!

ДЕКАДЕНТНО!

О ЊЕМУ
КРУЖЕ
ПРОТИВРЕЧНЕ
ПРИЧЕ...

ФУЈ!
ЕГЗИБИЦИОНИСТА!

ПРОСТАКЛУК!

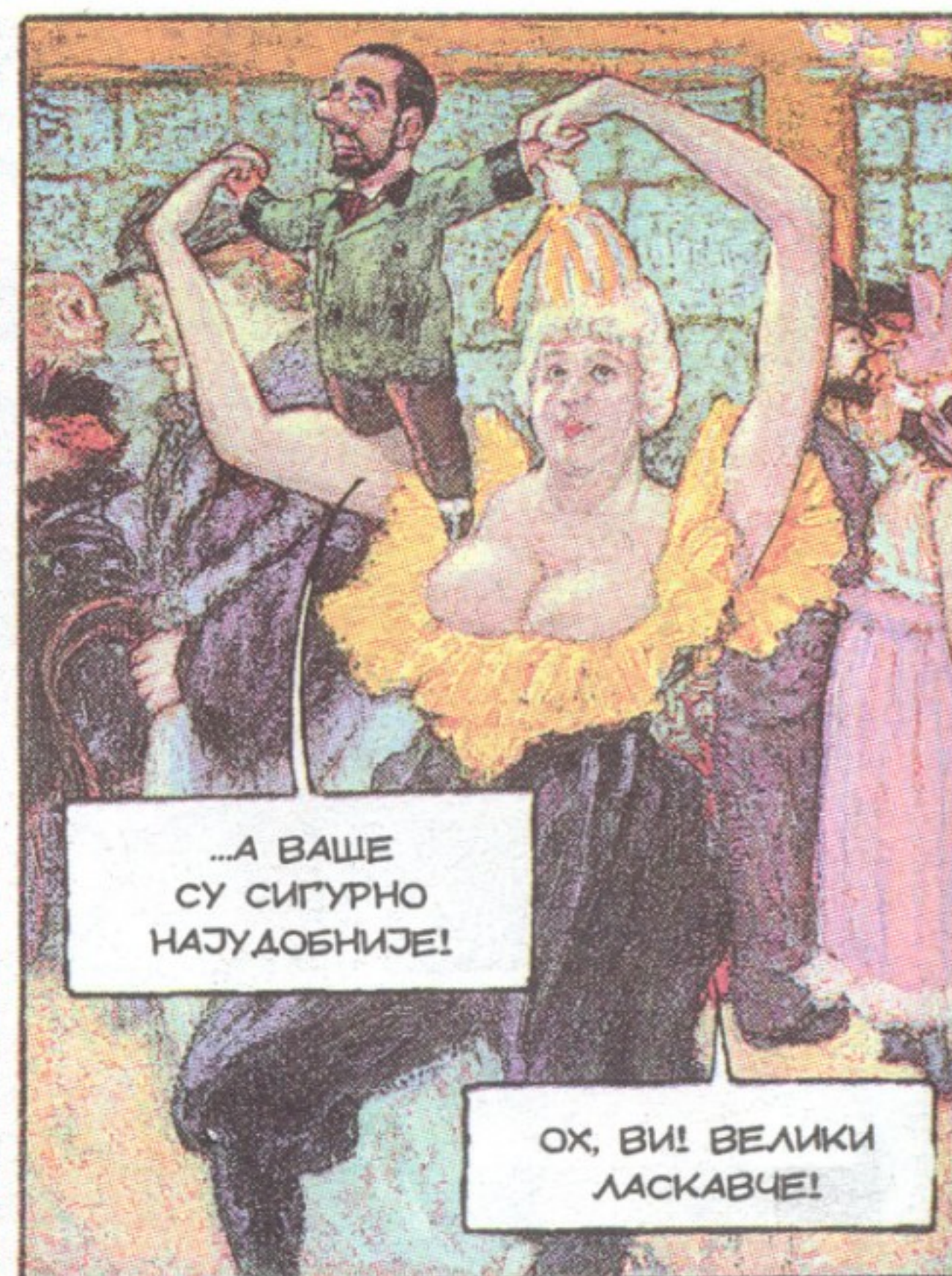
ГРЕШНИ СИН ГРОФА АЛФОНСА-ШАРЛА-
МАРИ ДЕ ТУЛУЗ-ЛОТРЕКА И ГРОФИЦЕ
АДЕЛЕ-ЗОЕ-МАРИ МАРКЕТ-ТАПИ ДЕ
СЕЛЕРАН ЈАКАО ЈЕ НА НОЗИ
УСЛУЖНЕ ПРОСТАКУШЕ...

КАКВУ УВРЕДУ ЗА ПОРОДИЧНО СТАБЛО
ПРЕДАКА, ЈУНАКА ПРВОГ РЕДА,
ПРЕДСТАВЉА ОВАЈ МАЛИ...
ВИТЕЗ ОД КУРВОАЗИЈЕА, ЉУБИТЕЉ
ЖЕНА СУМЊИВОГ МОРАЛА!

СКАНДАЛ!
ГРОЗОТА!
СРАМОТА!

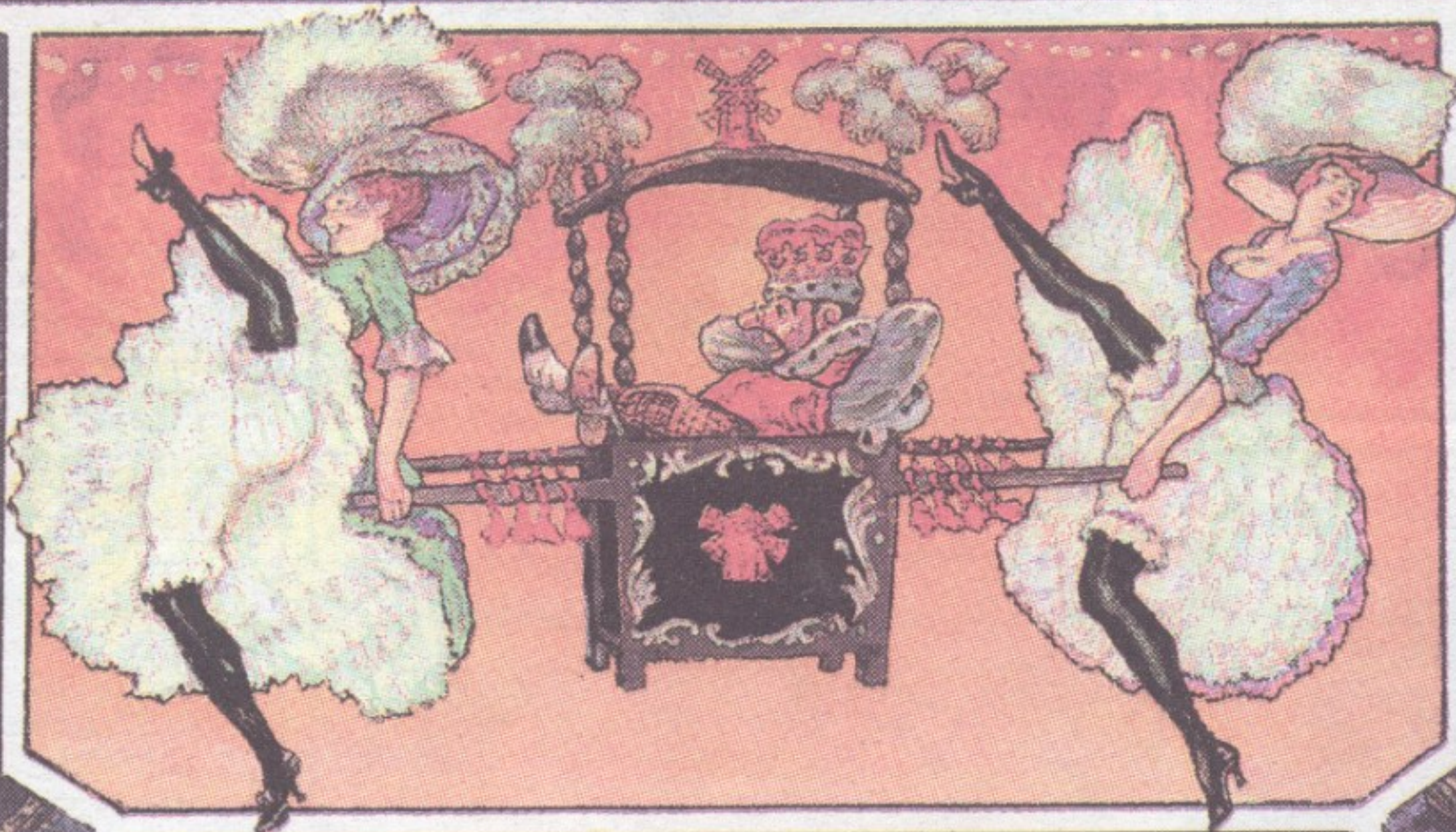
ЊЕГОВА ВИСОСТ
ЛЕТЕЛА ЈЕ КАО МЕХУР
ОД САПУНИЦЕ ИЗНАД УЖАРЕНОГ
ВУЛКАНА, СПРЕМНА ДА УМРЕ
ЗА ЖИПОН...

У ОПШТОЈ ЗЕРЦИ КОЈА ЈЕ ТРАЈАЛА ДВА ВЕКА
МУЛЕН РУЖ ЈЕ, ПОПУТ НОЈЕВЕ БАРКЕ, ПРУЖАО
УТОЧИШТЕ ИЗГУБЉЕНИМ ДУШАМА...

ЖИВОТ СЕ ВРТИ КАО
КРИЛА СТАРЕ
ВЕТРЕЊАЧЕ...

...ПОДИЖЕ СЕ И
СПУШТА, ПАДА
И УСТАЈЕ.

DG2,
CH5!

ОВАКО ЈЕ ЗАВРШИЛО ОРАДЕЊЕ ВАЈАНА,
ПРЕДАКА ПОРОДИЦЕ ТУЛУЗ-ЛОТРЕК...

ЦАР СВИХ
РУСА ДАО БИ
КРУНУ ДА ТЕ
ОДВЕДЕ У
КРЕВЕТ!

АХ, АНРИ! КАД ДОЂЕ
ВРЕМЕ, ВИ ЋЕТЕ МИ
БИТИ ПРВИ!

МЛАДИКУ,
ИСПРАЖЕТЕ
ПАНТАЛОНЕ!

ЖЕНЕ
ВОЛЕ
ВИСОКЕ
БРКАЈЛИЈЕ...

ИРОНИЈОМ СУДБИНЕ,
ЛА ГУЛИ ЈЕ ВОЛЕЛА
ОФИЦИРЕ...

ПОЉУБИТЕ МЕ,
ДРАЈФУСЕ!

РАДО БИХ ВАС ПОЉУБИО,
АЛИ НИСАМ У ЦИВИЛУ!

...НА ТЕ СЕ РЕЧИ ОНЕСВЕСТИЛА.

ПОВРЕДИЛИ СТЕ ЈЕ!
ДРАЈФУСЕ, РАЗБОЈНИЧЕ!
ИЗАЗИВАМ ВАС НА ДВОБОЈ!

ТО ЈЕ
КЛЕВЕТА!
ГОСПОДИНЕ,
БИРАЈТЕ
ОРУЖЈЕ!

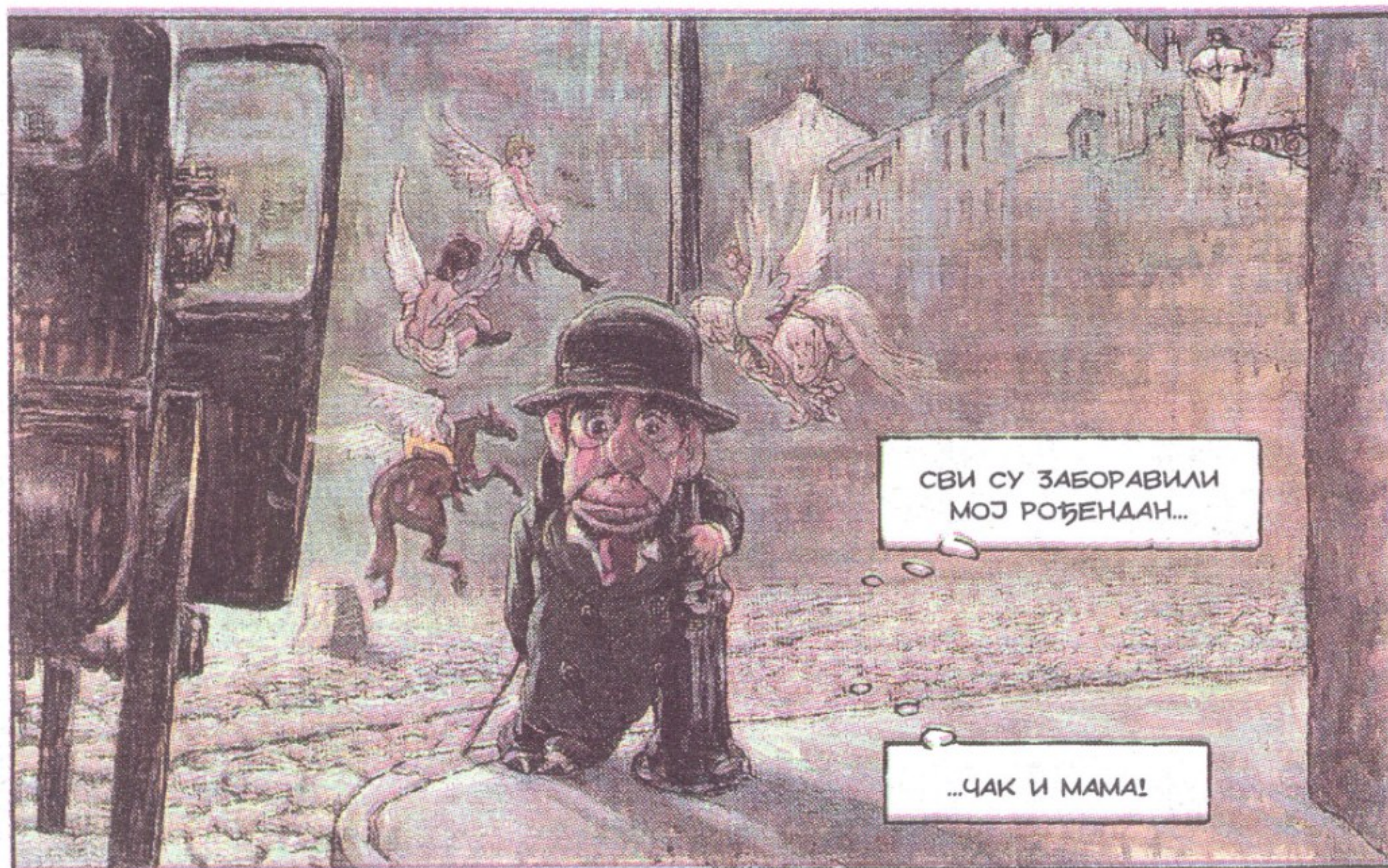
ГОСПОДИНЕ ЗОЛА,
БИЋЕТЕ МИ
СЕКУНДАНТ!

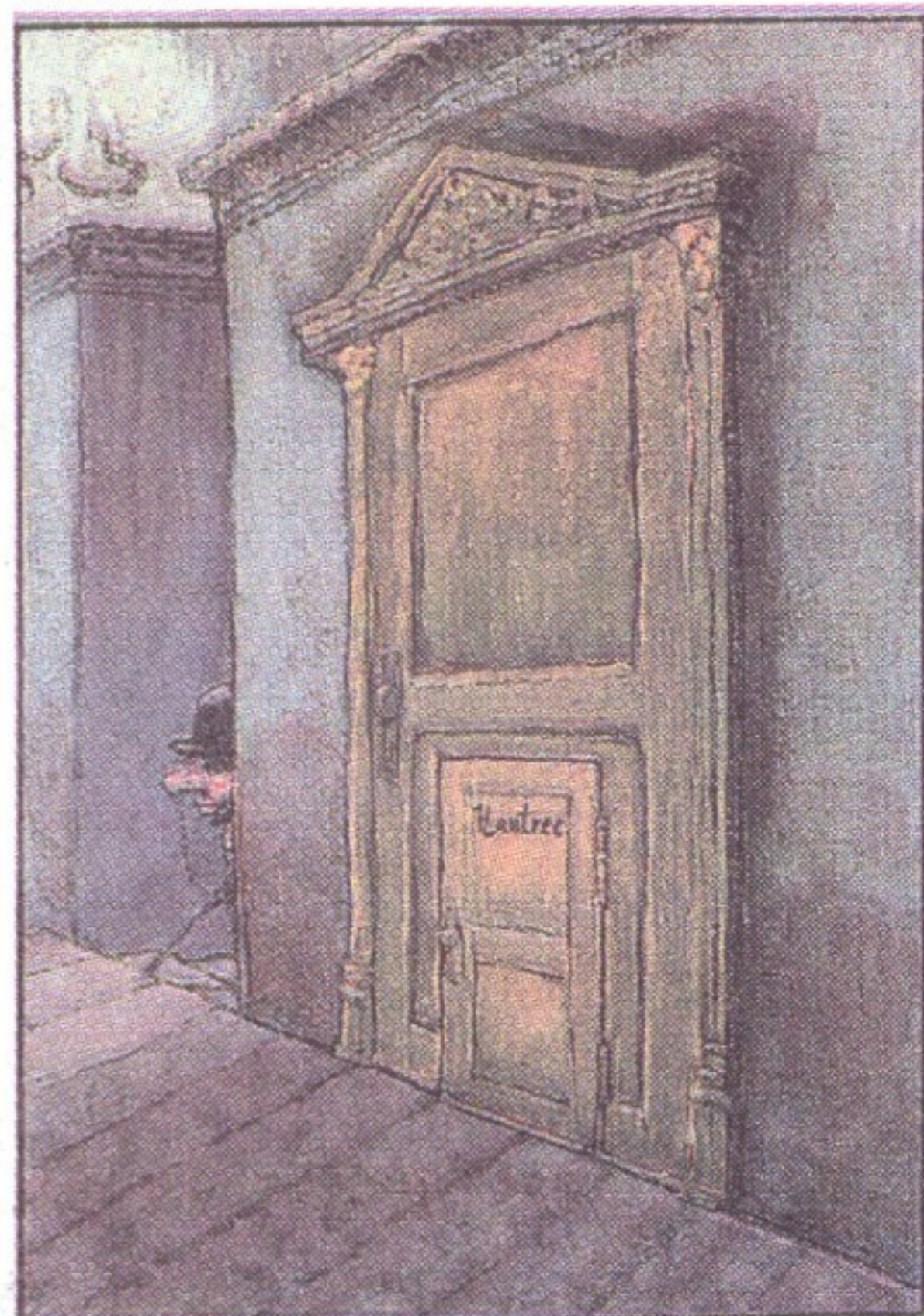

СВИ СУ ЗАБОРАВИЛИ
МОЈ РОЂЕНДАН...

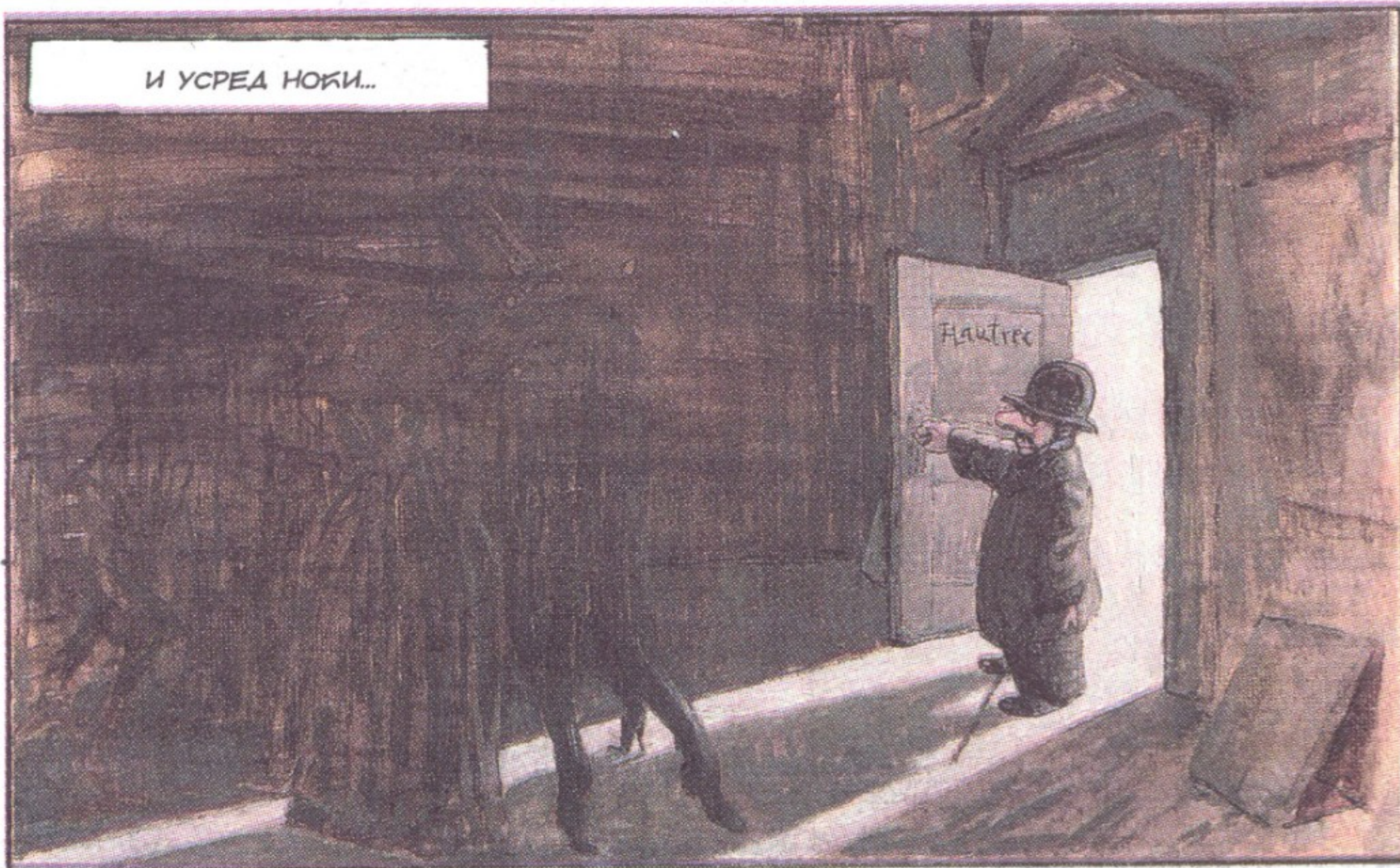
...ЧАК И МАМА!

ОХ... 95, 96, 97
СТЕПЕНИКА! КАД БИХ
СТАНОВАО БАР СПРАТ
НИЖЕ...

И УСРЕД НОКИ...

СРЕКАН РОЂЕНДАН, ЛОТРЕК!!!

МИСЛИЛИ СТЕ ДА
СМО ЗАБОРАВИЛИ?

КАКВО ИЗНЕНАЂЕЊЕ!!!
ТО СУ ПРАВИ ПРИЈАТЕЉИ!

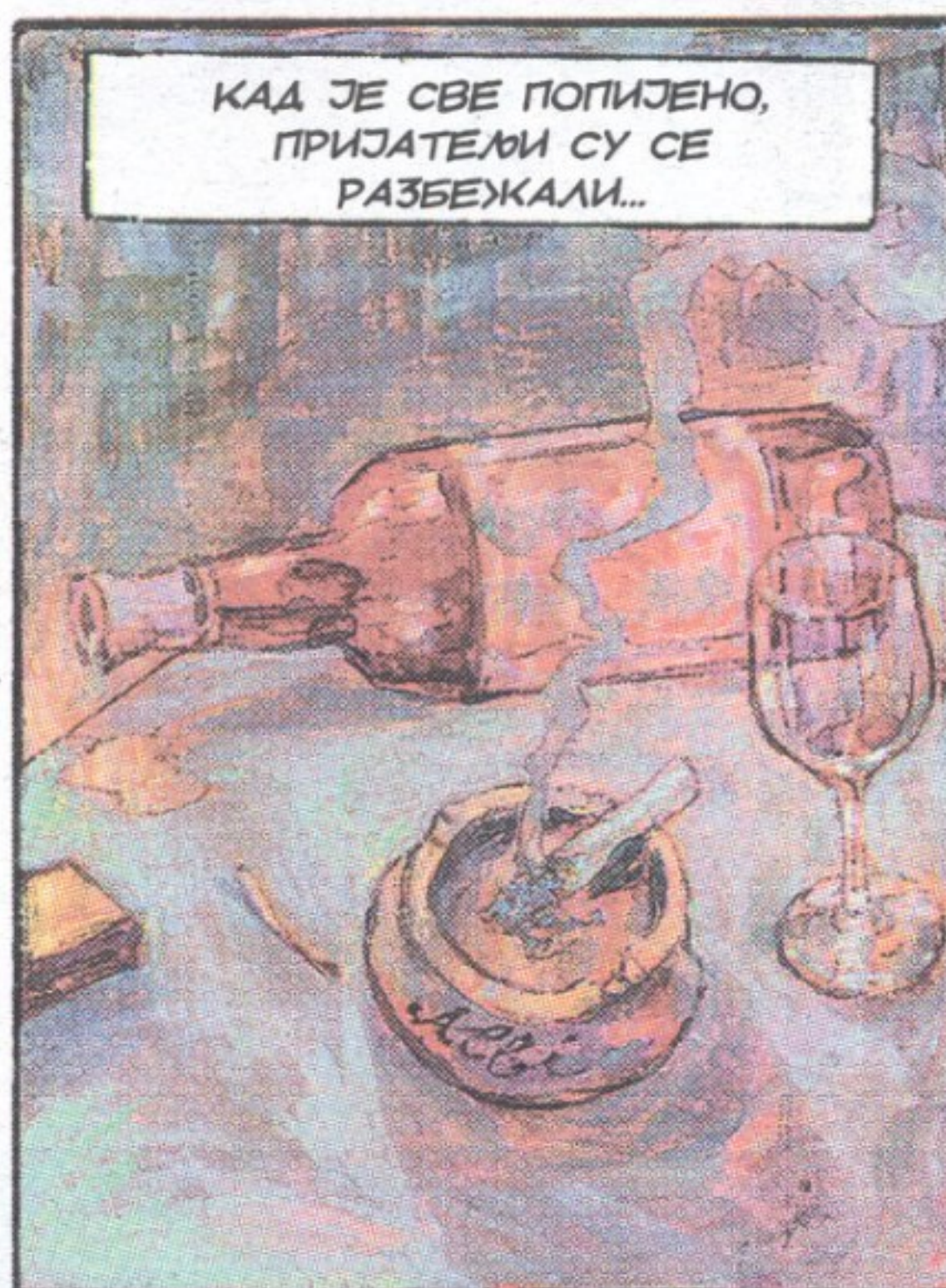
АЛИ, КО ИМ ЈЕ ДАО КЛУЧ?

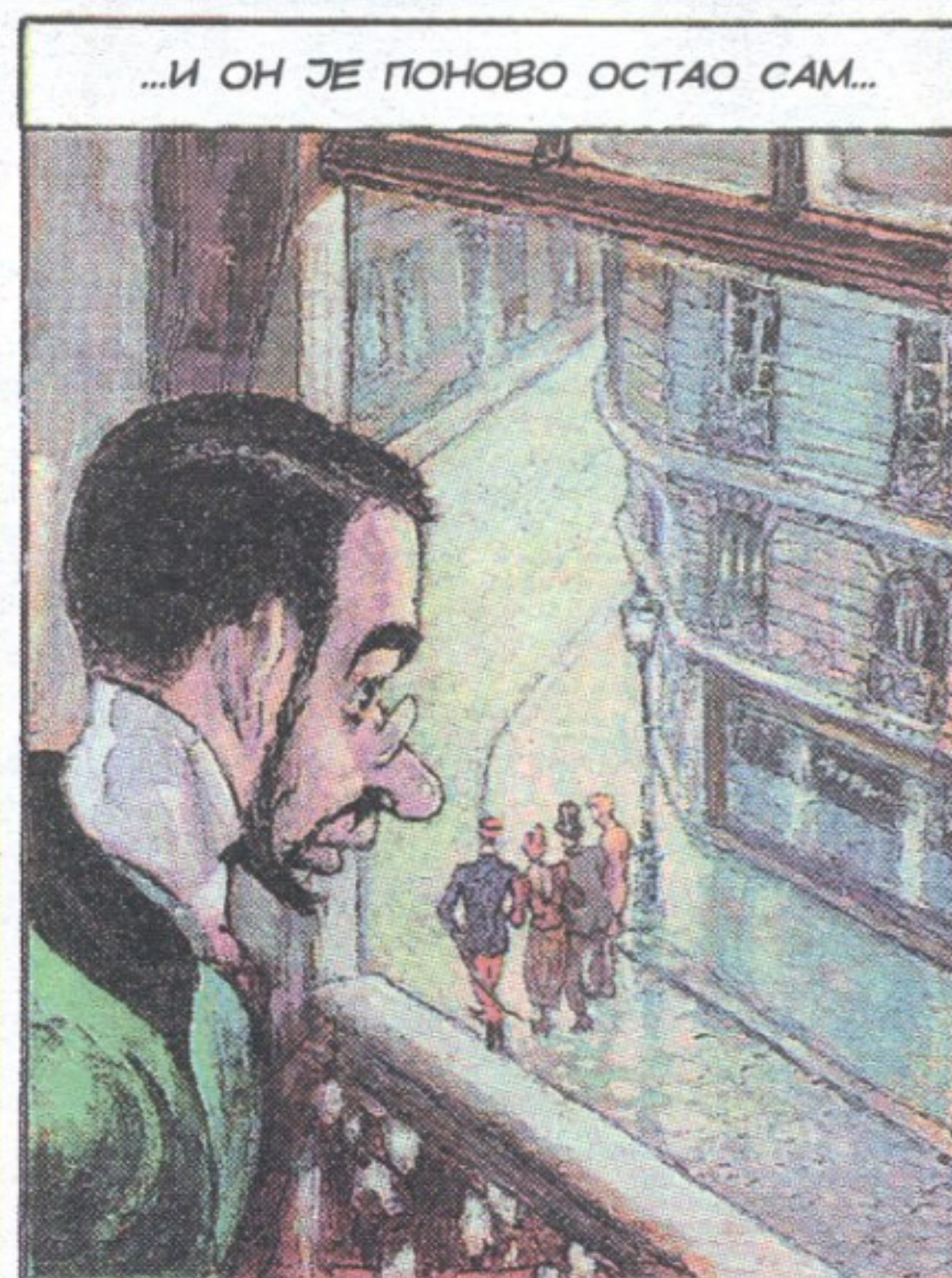
МАЕСТРО, ВАМА У ЧАСТ,
НАСЛИКАЛИ СМО ВАШ
ПОРТРЕТ!

ИАКО ЈЕ БИО МАЛИ И
ДАЛЕКО ОД ЛЕПОГ, ИМАО ЈЕ
МНОГО ПРИЈАТЕЉА ЗАТО
ШТО ЈЕ БИО БОГАТ...

КАД ЈЕ СВЕ ПОПИЈЕНО,
ПРИЈАТЕЉИ СУ СЕ
РАЗБЕЖАЛИ...

...И ОН ЈЕ ПОНОВО ОСТАО САМ...

ЖЕЛИМ ВАМ ЛАКУ
НОЋ, ДРАГА МАМА!

ЛАКУ НОЋ,
РИРИ!

НИЈЕ ВОЛЕО ДА СТАВА САМ...

НАСТАВАК У СЛЕДЕЌЕМ БРОЈУ

7010

063 MOBTEL SRBIJA

mt:s

pošalji SMS da dobiješ MMS

G izaberite igricu Ako želiš igricu pod brojem 3031 jednostavno ukucaj G 3031 i pošalji na 7010

P melodije POLIFONE MELODIJE Ako želiš polifonu melodiju pod rednim brojem 40026 ukucaj P 40026 i pošalji na 7010

HITTOVI NARODNE MUZIKE

mp 56252 Saša Matić - Ko te ljubi ovih dana
 mp 56152 Seka Aleksić - Svidja Mi Se Tvoja Devojka
 mp 56542 Tanja Savić - Tako mlada
 mp 56991 Nedeljko Bajić Baja - Mini Suknja
 mp 56972 Viki - Da li si dobro spavao
 mp 56952 Seka Aleksić - Kad čujem korak tvoj
 mp 56882 Viki - Mahinalno
 mp 56872 Tanja Savić - Neću da mi budeš drug
 mp 56772 Seka Aleksić - Dodji i uzmi me
 mp 56702 Sejo Kalač - Ala ala
 mp 56691 Dado Polumenta - Ana i Marija
 mp 56670 Dragana Mirković - Kroz šljivike i livade
 mp 56642 Tanja Savić - Kao brodovi
 mp 56620 J. Karleuša i S. Matić - Ne smem da se ...
 mp 56612 DJ Krmak - Sumaher
 mp 56602 Sejo Kalač - A ja sam te volio
 mp 56592 Jovana - U tvom telefonu
 mp 56581 Igor Popović i Džej - Jedan kao ja
 mp 56522 Nedeljko Bajić Baja - Oficir s'ružom
 mp 56472 Tina - Bunda od nerca
 mp 56452 Viki - Obeležena
 mp 56450 Tanja Savić - Za moje dobro
 mp 56382 Tanja Savić - Stani tugo
 mp 56381 Slavica Cukteraš - Prevari me
 mp 56350 Slavica Cukteraš - Život mi oduzmi
 mp 56321 Darko Filipović - Trebaš mi
 mp 56301 Darko Filipović - Opomena
 mp 56292 Dragana Mirković - Dolina Kestenova
 mp 56281 Slavica Cukteraš - Značes je mojim imenom
 mp 56271 Nemanja Nikolić - Bebo moja
 mp 56221 S. Djordjević - Ti zaplačeš na mojoj strani...
 mp 56202 Osman Hadžić - Titanik

MONOFONE MELODIJE

Bez obzira čije si mreže korisnik, a želiš melodiju pod brojem 40590, i imaš telefon NOKIA ukucaj MN 40590, ALCATEL-MA 40590, SONY ERICSSON-ME 40590, MOTOROLA-MM 40590, SAMSUNG-MSS 40590, SIEMENS-MS 40590, i za ostale EMS telefone-ME 40590 i pošalji na 7010

V kolor animacije

Ako želiš animaciju pod brojem 6002 samo ukucaj V 6002 i pošalji na 7010

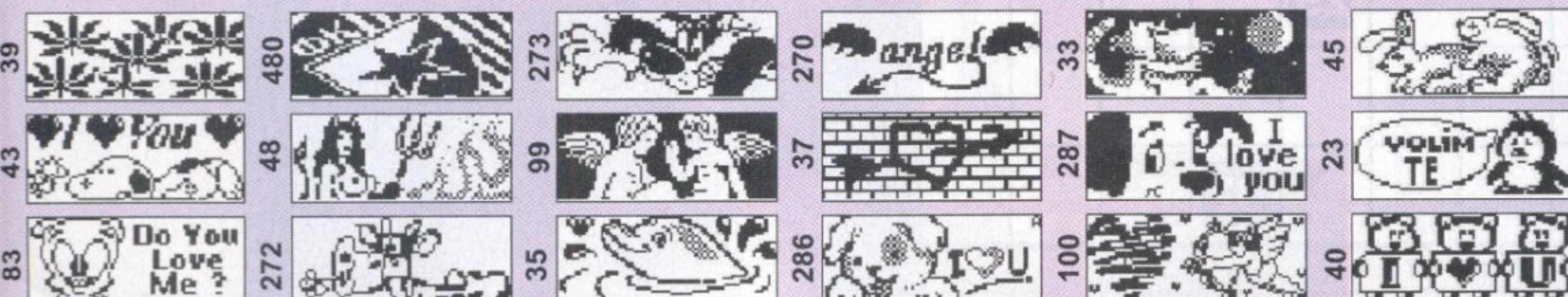
C izaberite sliku u boji

Ako želiš kolornu sliku pod brojem 4221, bez obzira na model telefona samo ukucaj C 4221 i pošalji na 7010

izaberite crno belu sliku

Ako želiš da imaš sličicu pod rednim brojem 100 i imaš telefon NOKIA, ukucaj SN 100, SONY ERICSSON ukucaj SI 100, SAMSUNG ukucaj SSS 100, SIEMENS ukucaj SS 100 i pošalji na 7010

C vesele podloge

Ako želiš veselu podlogu pod brojem 4232, samo ukucaj C 4232 i pošalji na 7010

itv MULTIMEDIA

Morate imati podešen i aktiviran GPRS na svom telefonu. Svi korisnici čiji aparat podržava GPRS, mogu ga aktivirati pozivom CALL CENTRA na brojeve 789 (064 mreža) i 9863 (063 mreža). Nakon što aktivirate GPRS potrebno je samo da okrenete 041/451-150 i pratite uputstva govornog aparata

PODRŽANI MODELI: Polifone melodije, kolor slike, real audio: NOKIA svi modeli sa kolor ekranima; SIEMENS SX1, ST55, ST60, A60, C55, C65, CX65, C6V, C60, M55, M65, MC60, S55, S65, SL55, S57C, SL65; SONY ERICSSON P800, P900, K700i, K500i, F500i, S700i, T610, T630, T300, T310, Z600, Z1010; ALCATEL ONE TOUCH 531, ONE TOUCH 535, ONE TOUCH 735, ONE TOUCH 525, ONE TOUCH 332; MOTOROLA V300, V400, V500, V600, V620, T720, A835, C385, C450, C550, C650, V180, V220, V525M, E365; SAMSUNG E105, E700, E710, E715, X600, X100, C100, S500, S600, E100, E800, E820, S500, X100A, X600A, V100, C100G, D410, D410C, D415, E105, E300, E310, E600, E608, E710, E715, P100, P400, P510, P730, S100, S105, S200, S300, S300M, V200, V205, X430, X450; PANASONIC G50, G60, GAD87, X300, X66, X68, X70; QCI-31; SAGEM myV-65, myX-5m, myX-6, myX3-2, myX5-2; SHARP TM100, GX10, GX10i, GX15, GX20, GX30

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

SMS LJUBAVNI CHAT

Želiš li da upoznaš dečka? DA Želiš li da imaš sms simpatiju? DA
 Želiš li da upoznaš devojku? DA Diskretno i anonimno? DA

Ukucajte DA i pošaljite na 7010

ostale KOMANDE za LJUBAVNI CHAT:

Traži korisnike koji su prijavljeni:
 Ukucaj - DA trazi pol godine od do grad
 primer: DA trazi pol z god 20 35 grad Beograd
 (z - ženski pol / m - muški pol)
 Pošalji SMS na 7010

Šta želi korisnik i šta su očekivanja:
 Ukucaj - DA zeli ime korisnika
 primer: DA zeli marija23
 Pošalji SMS na 7010

Vidi šta je korisnik napisao o sebi:

Ukucaj - DA vidi ime korisnika
 primer: DA vidi marija23
 Pošalji SMS na 7010

Da pošalješ poruku i ostvariš kontakt:

Ukucaj - DA poruka ime korisnika
 tekst poruke
 primer: DA poruka marija23 cao kako si
 Pošalji SMS na 7010

za 064 i 065 mrežu

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

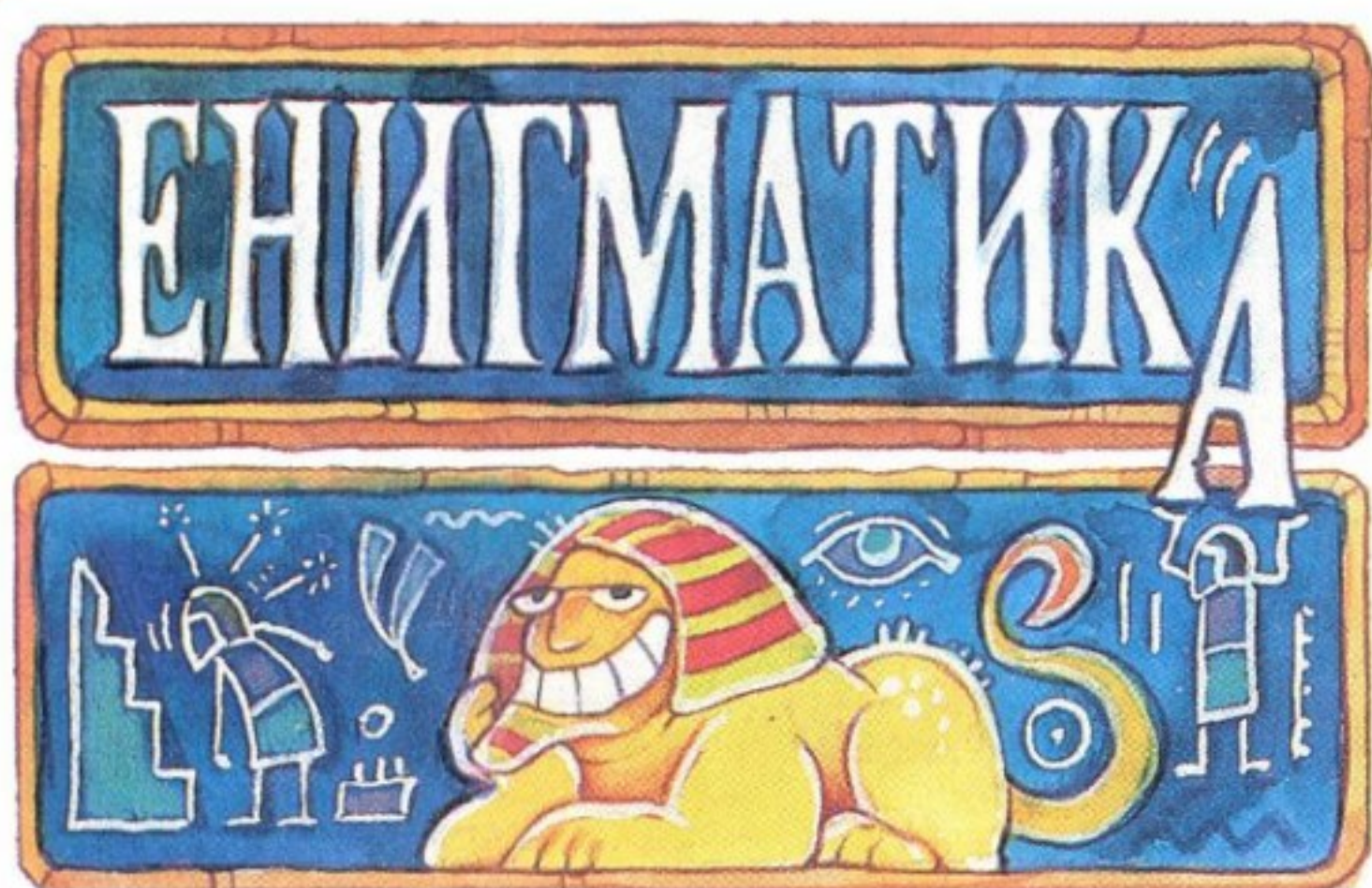
A izaberite real audio

Ako želiš audio zvuk pod brojem 5011 samo ukucaj A 5011 i pošalji na 7010

5009 Djenka (Maratonci)
 5010 Idol (Mi nismo andjeli)
 5011 Iz fundamenta (Radovan III)
 5012 Pirgava (Lepa sela lepo gore)
 5013 Jeo sam... (Balkanski špijun)
 5014 Kume (Maratonci)
 5015 Malo je (Varljivo leto 68)
 5016 Neće moći (Maratonci)
 5017 Posao (Maratonci)
 5018 Puška (Ko to tamo peva)
 5019 gosn.Rajković (Maratonci)
 5020 Pogrešan broj (Balkanski špijun)
 5021 Markes... (Mi nismo andjeli)
 5022 Robija (Maratonci)
 5023 Sta piju pičke (Radovan III)
 5024 Vuruna (Maratonci)
 5025 Azbuka (Radovan III)
 5026 Bunar (Maratonci)
 5027 Cvrsta ruka (Varljivo leto 68)
 5028 Ti da čutiš (Maratonci)
 5029 Dan bezbednosti (Balkanski špijun)
 5030 Deda, deda (Maratonci)

041 451 150

preko ovog fiksnog broja možete naručiti polifone melodije, kolorne slike i igrice

АНАГРАМ (И=Ј)

ОРЕ И САДИ ЊИВЕ

СПОЈИТЕ ПАР!

Повежите реч и језик из кога потиче.

1. астал
2. бубрег
3. доктор
4. дуел
5. дует
6. ласо
7. мантил
8. пирошка
9. тамјан
10. финиш

- а. енглески
- б. француски
- в. руски
- г. шпански
- д. турски
- ђ. италијански
- е. грчки
- ж. латински
- з. немачки
- и. мађарски

ПОГАЂАЉКА

- БРШЉАН (2)
ЈАГОДА (2)
КАДУЉА (2)
ВРЕСАК (3)
ШТАВЕЉ (3)
?????? (6)

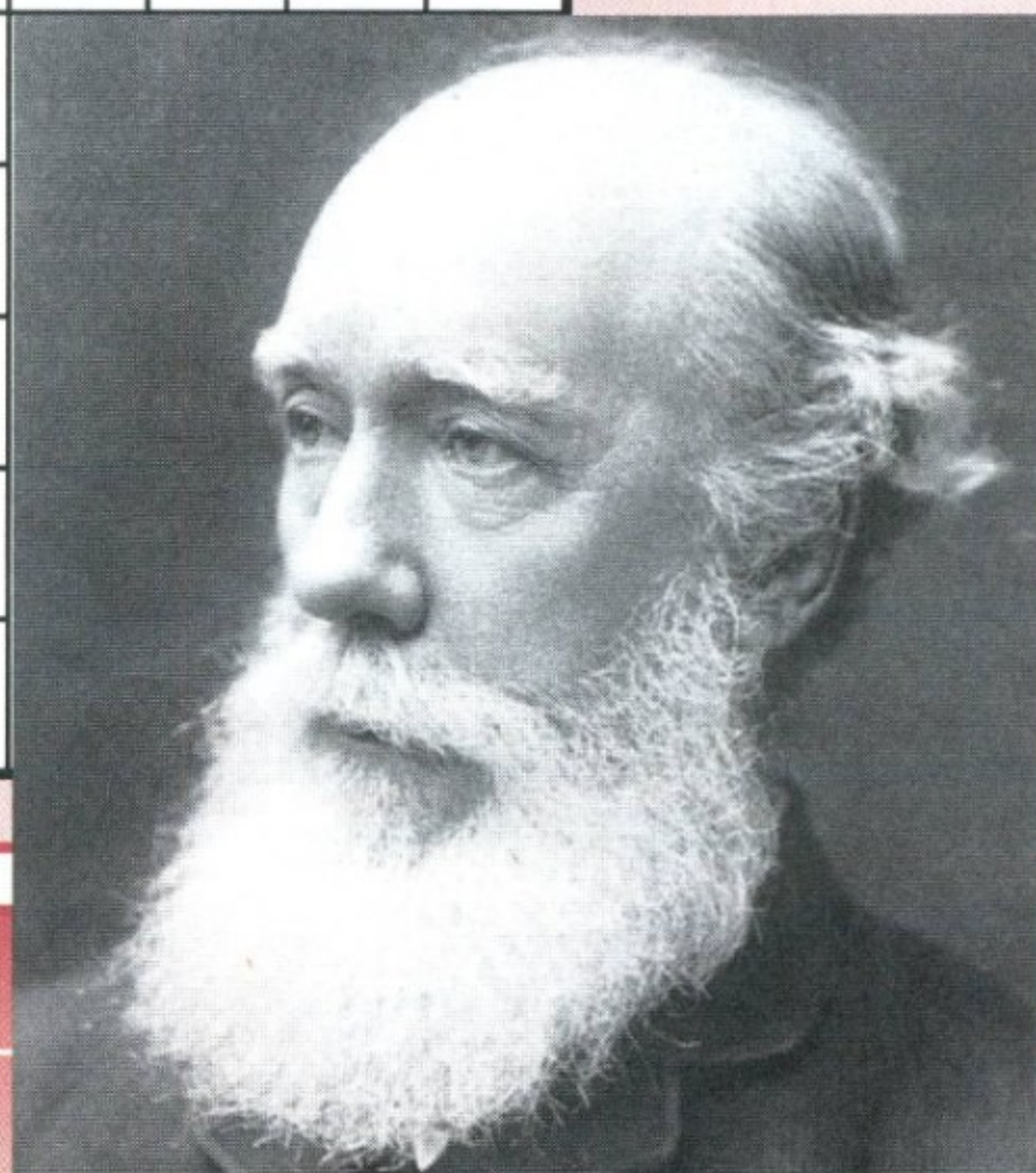
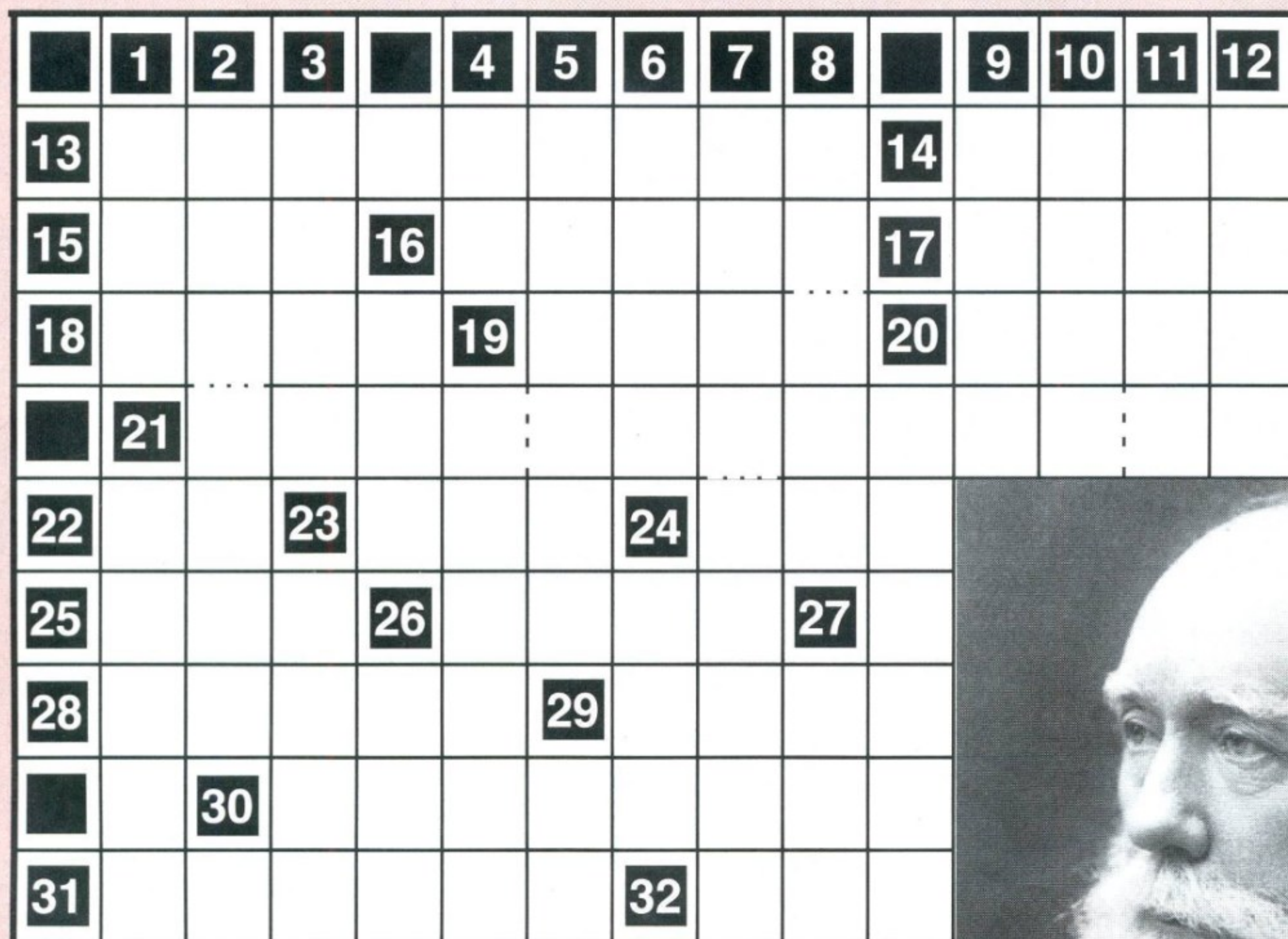
Бројеви у загради показују колико је „погођено” слова из тражене речи. Решење ћете добити анаграмирањем погођених слова ■

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 13. Дело књижевника са слике, 14. Водопад, 15. Француски град, 16. Вулканска маса, лава, 17. Кошмар, 18. Врста револвера, 19. Није стар, 20. Име музичара Клептона, 21. Књижевник са слике, 22. Лична заменица, 23. Седокос, 24. Ударац лоптом у фудбалу, 25. Назив, 26. Географска карта, 28. Насута земља, 29. Име композитора Хачатурјана. 30. Радна способност, 31. Гласници, 32. Ватрени обожаваалац ■

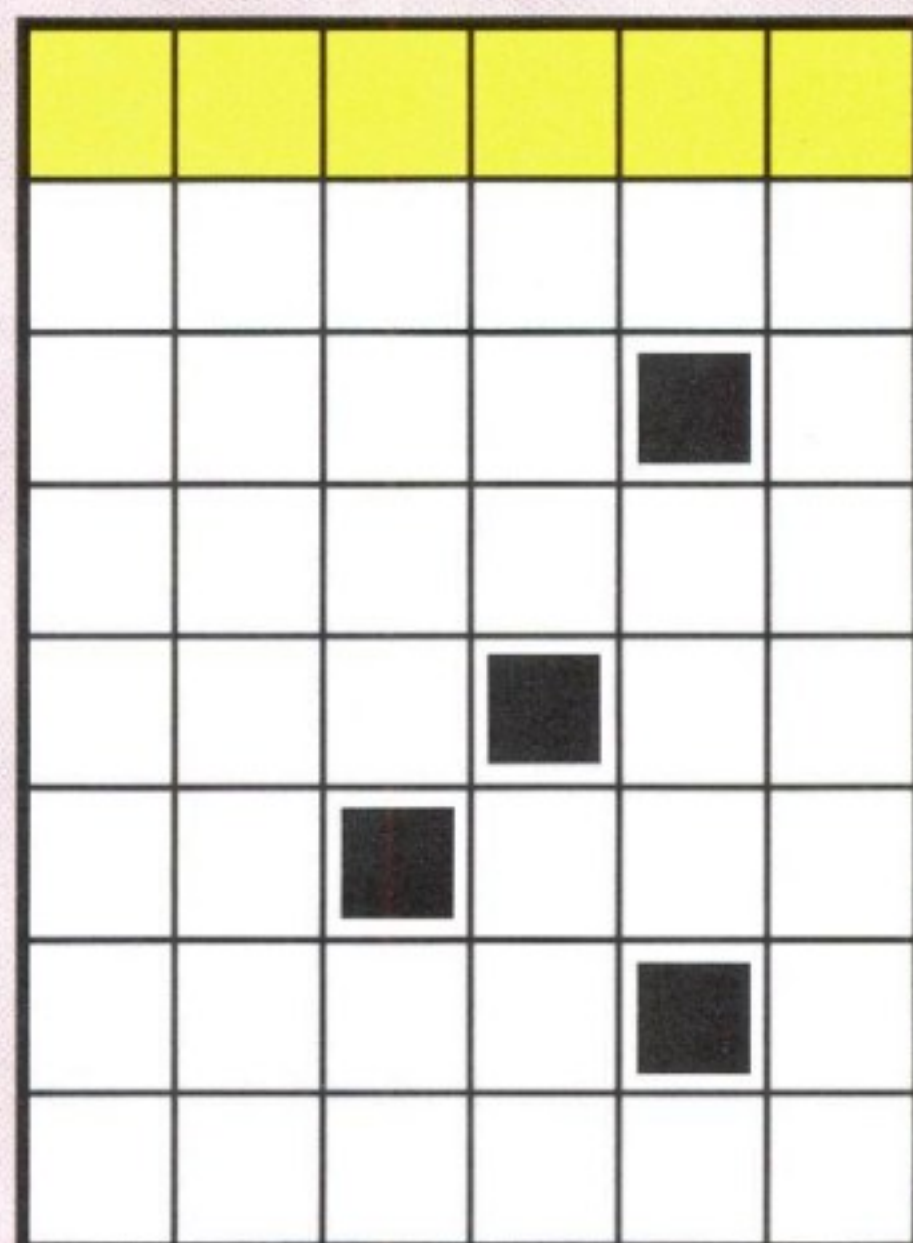
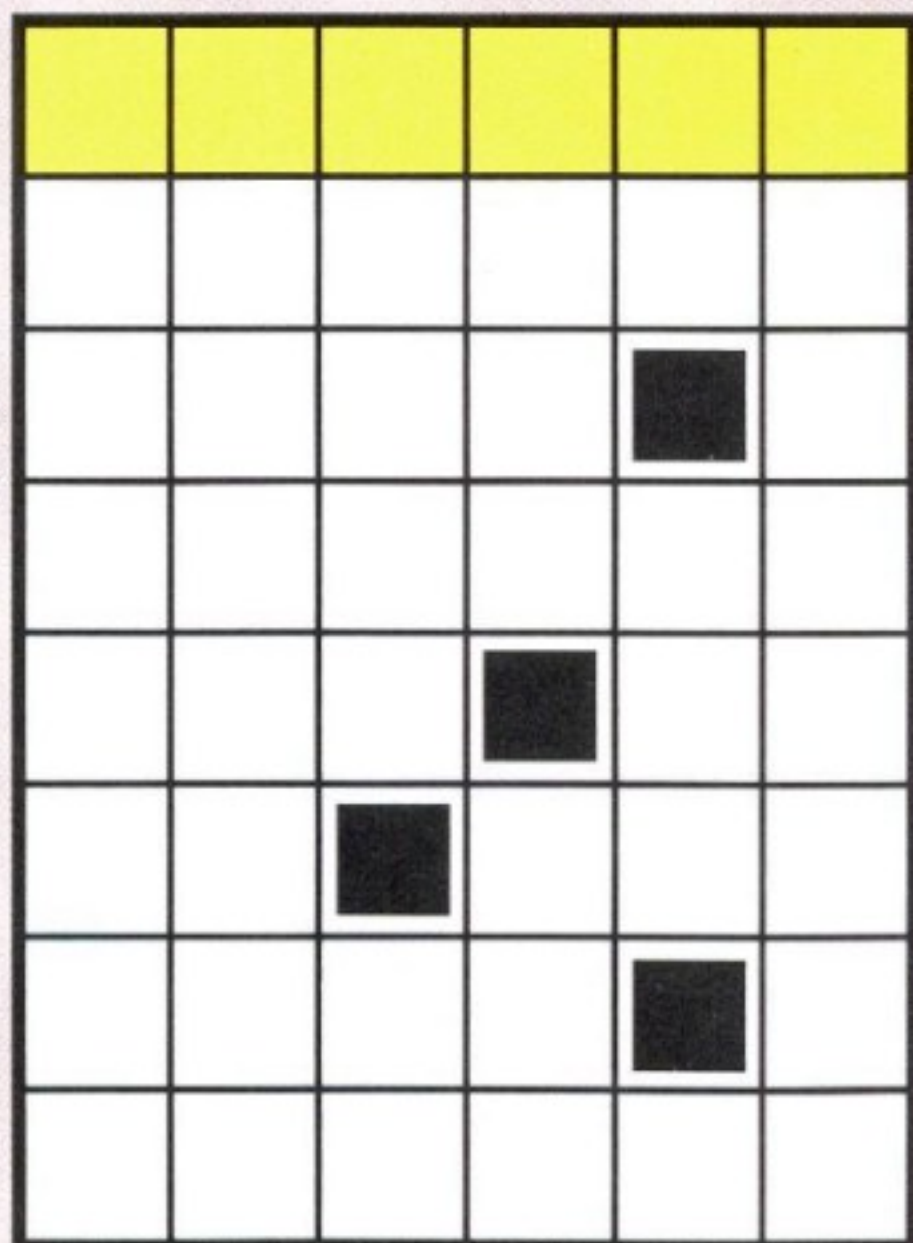
УСПРАВНО: 1. Хокејашка плочица, 2. Јапанско острво (битка у Другом светском рату), 3. Ждрело, 4. Иницијали глумице Мањани, 5. Грчко слово, 6. Кројачке алатке, 7. Египатски глумац („Доктор Живаго”), 8. Дело Максима Горког, 9. Правац, 10. Енглеска племићка титула, 11. Листопадни бор, 12. Име гитаристе Де Лусије, 16. Чокот, 19. Зимски одевни предмет, 20. Козачки старешина, 21. Главни град Белорусије, 23. Припадник једне странке у царској Русији, 24. Острво у Јадранском мору, 26. Други, остали, 27. Надимак Гетеове мајке, 29. Рударски институт (скр.) ■

ПАРНЕ УКРШТЕНИЦЕ

Појмови које треба распоредити у ове две укрштенице помешани су. Комбиновањем одредите у коју мрежу иде свака од ових речи. У првим водоравним редовима су називи воћа са слика.

АЗОТ, АКРА, АМАЗОН, АМАТЕРКЕ, АНДРИЈАШ, АТОМИЗАМ, ВА, ВАТ, ВИ, ВОЗ, ЕКО, ЕР, ИВО, ИНКА, ЈО, КАРТУМ, КР, КРОС, КТИТОР, МАЈ, МАКСИМ, МАРАКАНА, МАТ, НА, НАНО, ОПАКО, ОРАО, ОСА, ПАНИС, ПАНКРЕАС, ПАПРАТ, РЕС, РК, СИ, СЕКТАШ, СПОМЕНИК ■

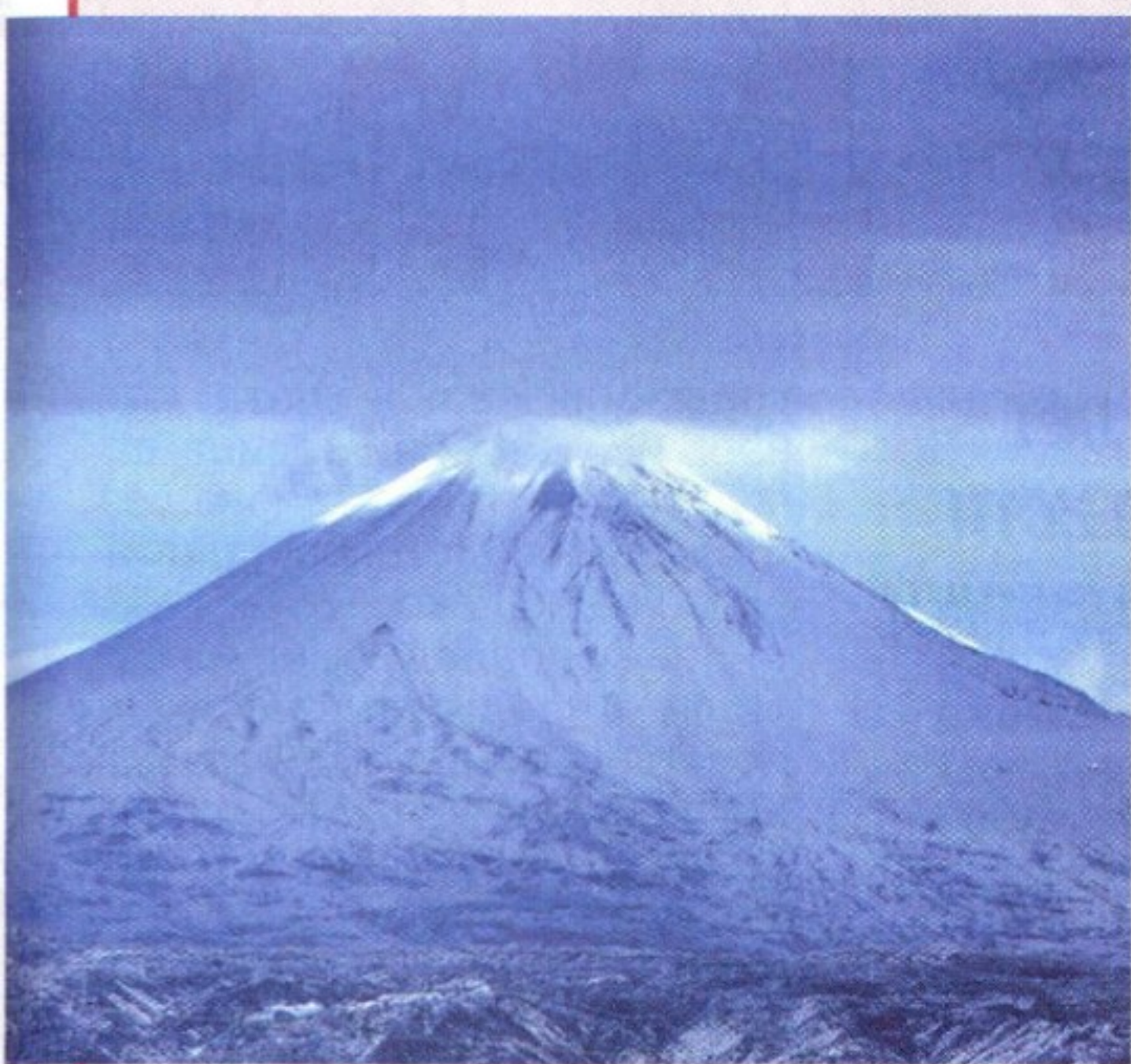

„САБИРАЊЕ”

Црногорска лука + мање насеље + симбол натријума = град са слике

СКРИВЕНА УКРШТЕНИЦА

У укрштеници је шест црних поља „скривено” словима. Откријте положај црних поља и прочитајте слова, па ћете добити назив планине са слике ■

М	А	С	К	А	У	Т
А	М	Р	А	Л	К	А
Л	И	Ш	Ћ	Е	А	Р
И	Ј	А	Р	Н	И	З
Ш	А	Р	М	А	М	А
А	Т	А	Р	С	Е	Н

ИЗБАЦИТЕ УЉЕЗА!

Који појам не припада овој групи?

**АРМИЈА
ДЕТЕЛИНА
ЗВЕЗДА
НИТ
РИБА
СУБОТА**

Решења на страни

77

АНАГРАМ

„СРЕО” И МОЦАРТА?!

Ф. Д. Рузвелт

Хари Труман

Д. Ајзенхауер

Џон Кенеди

Линдон Џонсон

Авион број један Америчког ратног ваздухопловства

ДЕТЕЋА БЕЈТА КУЋА

Позивни сигнал му је Air Force One – то је и надимак најславнијег авиона нашег времена. Зашто надимак? Зато што Air Force One није неки посебан авион, то је свака летелица којом лети председник Сједињених Америчких Држава. Ево примера:

На дан 9. августа 1974. године, чим је амерички државни секретар Хенри Кисинџер прочитао званично писмо о оставци председника Ричарда Никсона, контрола лета у Канзасу добила је следећу поруку: „Канзас Сити, овде бивши Air Force One. Моли се да му се позивни сигнал про-

Пренос ковчега Џона Кенедија после атентата у Даласу

Године 1953. један комерцијални лет компаније „Истерн ерлајнс” имао је исти позивни сигнал – 8610 – као и председнички лет. Два авиона нашла су се у истом ваздушном коридору и судар је за длаку избегнут. Тада је одлучено да позивни сигнал авиона председника САД буде једном засвагда другачији од свих осталих

мени у SAM27000.” Америка је изгубила председника и с њим и званичну ознаку његовог авиона.

Air Force One ипак није било какав авион. Напротив. То је преуређени модел „боинга

747-200В” направљен и опремљен с јединим циљем да прими председника САД и вози га на свим његовим путовањима. Овај посао не узима се олако о чему не сведочи само податак да су

трошкови сваког лета поверљиви већ и чињеница да постоје два таква авиона регистрована под бројевима 28000 и 29000 код VC-25.

Оба припадају Америчком ратном ваздухопловству и поверена су Команди Air Mobile 89. Airlift Wing у чијој се бази у Ендрјузу, држава Мериленд, чувају у два хангара када председник нигде не лети.

Рузвелт у Казабланки

Први је ушао у службу 6. септембра 1990. године за путовање Џорџа Буша, оца данашњег председника, у Канзас и Флориду и натраг у Вашингтон. Други је возио председнике Била Клинтона и бивше председнике Џимија Картера и Џорџа

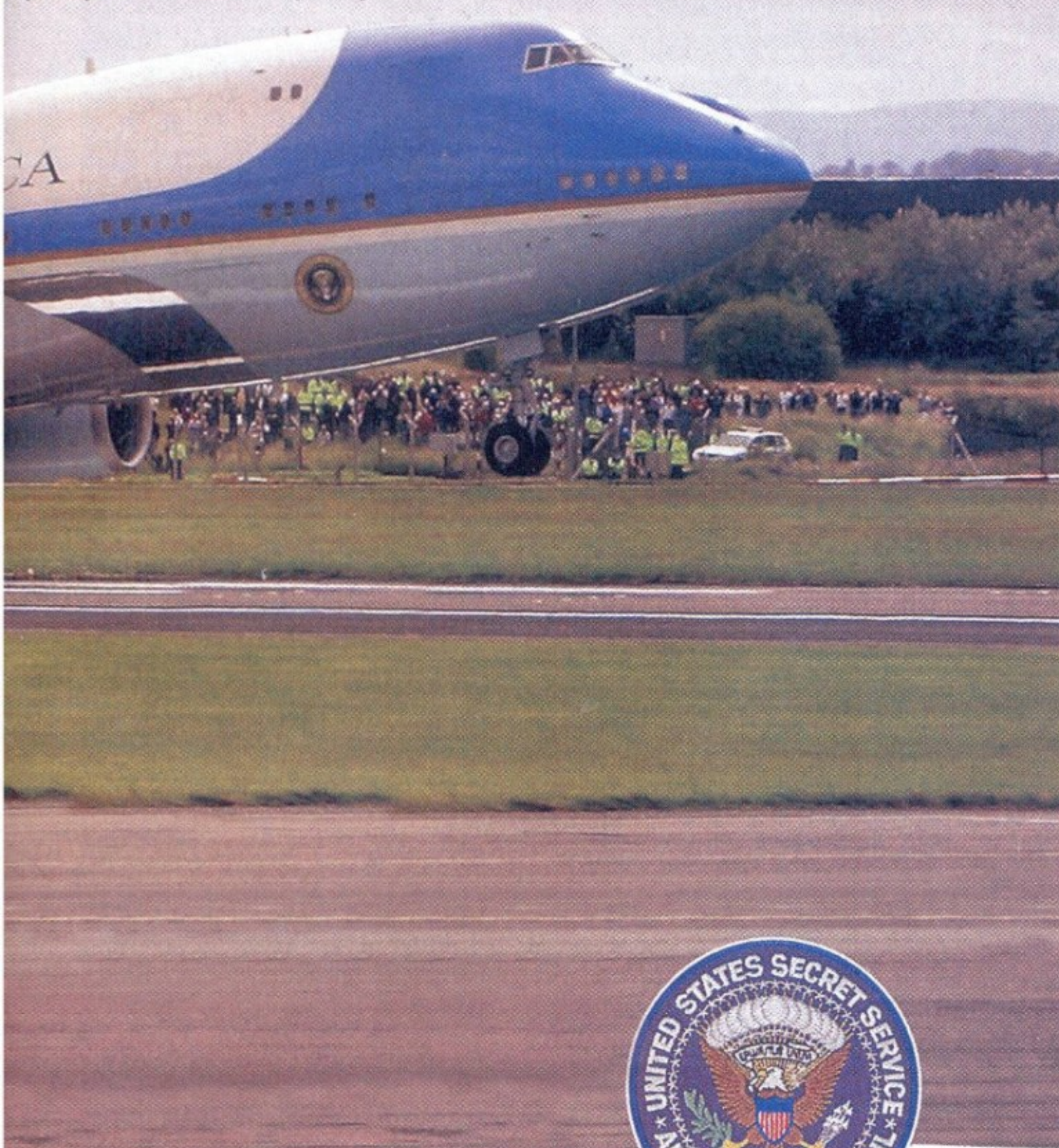
Потпредседник Линдон Џонсон полаже председничку заклетву у авиону SAM26000 чим је званично објављено да је Џон Кенеди издахнуо. Поред њега је Жаклина Кенеди чији је костим испрсан мужевљевој крвљу.

Џорџ Буш отац

Џорџ Буш син

Последња
провера
мотора Air
Force One

Пре Другог светског рата амерички председници веома су ретко путовали преко океана јер су везе биле несигурне, а превозна средства недовољно поуздана. То се променило између 1940. и 1950. године захваљујући технолошком развоју.

Први амерички председник који је путовао првим службеним авионом био је Френклин Делано Рузвелт. Он је 1943. године „боингом 314“ стигао у Казабланку да би учествовао на конференцији о напредовању рата. За његово путовање изабран је авион а не брод јер су воде Атлантског океана врвеле од немачких подморница.

Јалта, Јалта!

Први авион намењен председничким летовима био је „С-87А либерејтер експрес“, преуређени бомбардер „В-24“ назван „Guess Where Two“, односно „Погоди где два“ што је у енглеском језику игра речи. Овај модел није имао среће: после трагедије у којој је страдао један други „С-87А“, тајне службе одлучиле су да не ризикују и замениле су га авионом „С-54 скајмастер“.

Авион је добио надимак Света крава. Имао је једну спаваћу собу, један радио-те-

Председник Џорџ Буш умало није изгубио равнотежу на степеницама при уласку у авион. Поред њега је прва дама, мајка садашњег председника

четвртог мандата, председник је постао дотадашњи потпредседник Хари Труман. Он је авион „С-54 скајмастер“ заменио авионом „С-118 лифтмастер“ названим „Индипенденс“ – што иначе значи независност – у част родног места новог председника, града Индипенденса у држави Мисури. „Индипенденс“ је први председнички авион који је споља имао знак распознавања – насликаног орла.

Први млазни за Ајзенхауера

Амерички председник генерал Двајт Ајзенхауер увео је два друга модела: „локид

И НА ФИЛМУ

После Беле куће Air Force One председничка је институција која се највише помиње. Најчувенији филм о овом авиону свакако је „Air Force One“ из 1997. године са Харисоном Фордом у режији Волфганга Петерсена. Колико се зна, Air Force One нема капсулу за спасавање која се у овом филму појављује. Други познатији филмови на сличну тему су „Дан независности“, „Супермен“ и „Бекство из Њујорка“. Снимљене су и бројне телевизијске серије од „Западног крила“ до „24“. Постоји и „Потпуни мрак“, видео-игра за Нинтендо 64 ■

Харисон Форд у филму „Air Force One“

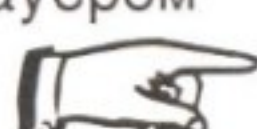
Буша Старијег у Израел на сахрану премијера Јицака Рабина 26. марта 1991. године.

„Боинг“, који је оба авиона направио, има у програму план њихове обнове 2010. године. Тада ће оба Air Force One за собом имати по 20 година радног стажа и отићи ће у пензију. Замениће их најбоље летелице усавршене генерације.

лефон и нарочит лифт за инвалидска колица председника Френклина Рузвелта који је 1921, у 39. години, оболео од дечије парализе после које је остао одузетих ногу. Света крава верно је превозила Рузвелта на бројне задатке од којих је вероватно најзначајнији био скуп на Јалти на коме је скројена судбина света.

После Рузвелтове смрти 1945. године, уочи његовог

С-121 констелејшн“ (VC-121E). Његова супруга Мери прекрстила их је у „коламбин II“ и „коламбин III“ по плавом цвету кандилки или кандилици (Aquilegia vulgaris), симболу Колорада, државе у којој се родила. Технологија оба авиона обогаћена је по једним телефоном и телепринтером.

Под Двајтом Ајзенхауером председнички авион постао је Air force

One. Разлог за то била је незгода, која се срећно завршила, али је забринула тајне службе.

Године 1953. један комерцијални лет компаније „Истерн ерлајнс“ имао је исти позивни сигнал (8610) као и председнички лет „коламбин II“ (Air Force 8610). И два авиона нашла су се у истом ваздушном коридору. Судар је за длаку избегнут и тада је, једном засвагда, одлучено да ће позивни знак председничког авиона бити Air Force One. Авион потпредседника добио је ознаку Air Force Two.

Двајт Ајзенхауер је и први амерички председник чији је Air Force One био млазњак, први међу председничким авионима – један „С-137С“ броја 586970. Ова летелица остала је у служби до краја 1995. године, а сада је у „Боинговом“ музеју у Сијетлу. На крају Ајзенхауеровог председничког мандата

Америчка застава на репу Air Force One и председнички хеликоптер назван Marine One. Председник САД често се превози хеликоптером и главни у употреби је „sikorski KH-3D“ (Sea King = Краљ мора)

нер Рејмонд Леуји дао му је особени плави и бели знак још у употреби: речи United States of America исписане огромним словима дуж целог трупа, америчку заставу на репу и председнички знамен са обе стране носа.

ји лета возећи америчку делегацију у Москву. То је био и најбржи лет без прекида од Вашингтона до престонице тадашњег Совјетског Савеза.

SAM26000 одвезао је 22. новембра исте године председника Џона Кенедија у Да-

1972. њиме је председник Ричард Никсон одлетео у своју историјску посету Кини и Русији. Крајем те године флоти се придружио још један „боинг 707“ – SAM27000.

Председник Роналд Реган није увео битније промене у Air Force One мада је већ тада почела градња данашњих „боинга 747“ који су ушли у службу 1990. године за време управе Џорџа Буша Старијег. Али, на најдраматичнији догађај у том авиону морало је да се чека до 11. септембра 2001. године.

Тог дана, након терористичког напада на Куле близнакиње Светског трговинског центра у Њујорку, садашњи председник Џорџ Буш укрцао се у Air Force One у Сарасоти, у држави Флориди, одакле је превезен за Вашингтон, али претходно у ваздухопловну базу Барксдејл, затим у базу

ОТПОРАН И НА НУКЛЕАРНО ЗРАЧЕЊЕ!

Air Force One није џамбоџет као сви остали. Дугачак је 70,7 метара, висок 19,3 метра, распон крила му износи 59,6 метара. Лети брзином од највише 0,92 маха, има аутономију лета од 12.550 километара, највиша висина му је 13.746 метара. Посаду чини 26 чланова и авион прима 102 особе рачунајући и посаду.

Унутрашњост овог авиона сасвим је посебна, нарочито уређена да би председник САД и његова пратња и у ваздуху могли да обављају државничке послове и били обавештени о свему што се догађа у целом свету.

У пилотској кабини налази се око 400 километара разних каблова, двоструко више него у обичном „В-747“, који могу да одбране авион од сваког електромагнетног зрачења укључујући и зрачење од експлозије атомске бомбе.

Авион има 85 телефонских линија, радио-апарате за општење и са земљом и са осталим летелицама у ваздуху,

сателитске везе и везе за мобилне телефоне које нико не може да ухвати и прислушкује. Против напада са тла и из ваздуха Air Force One снабдевен је најразвијенијим системима одбране који се стално замењују технолошки још савршенијим. За разлику од уобичајених верзија, овај „боинг-747“ може у лету да прима гориво што значи да му је аутономија безгранична.

Простор у председничком авиону износи 370 квадратних метара и подељен је на радне собе, сале за састанке, одаје за одмор и купатила. Председник и прва дама имају на располагању радну собу, просторију за састанке и апартамент који се састоји од спаваће и дневне собе, купатила и туш-кабине. Чланови пратње имају 70 места с радним собама и одајама за одмор као и шест купатила од којих је једно за инвалиде. Обеди се припремају у две кухиње од којих свака може да послужи 50 особа истовремено, а залихе обезбеђују 2000 obroka.

На који год аеродром слетео, Air Force One сам себи је довољан: има све што му је потребно укључујући и инжењере и мајсторе за одржавање као и резервне делове ■

Сала за састанке пространа је готово као да се налази на тлу

У председничком апартаменту има места и за одмор с породицом о чему сведочи ова слика Џорџа Буша

1958. године флоти су додата још два млазна авиона „боинг 707“.

Тридесет рекорда у једном лету

Следећи председник Џон Фицџералд Кенеди тражио је 1962. године преуређени и прилагођени „боинг 707“ броја SAM (Special Air Mission) 26000. Индустијски дизај-

Јуна 1963. године Кенеди је тим авионом отпутовао у подељени Берлин где је на немачком језику изговорио чувене речи: „Ја сам Берлинац“ (Ich bin ein Berliner), и у Ирску из које његова породица води порекло.

Неколико месеци касније SAM26000 оборио је у само једном лету тридесетак рекорда у брзини и аутономи-

лас у Тексасу где је убијен истог поподнева. У том истом авиону Air Force One, док се налазио у хангару Лав Филда, потпредседник Линдон Џонсон положио је званичну заклетву као нови председник САД.

Скривање по базама

Каријера авиона SAM26000 овде није завршена. Године

Офату у држави Небраски.

Следећег дана портпарол Беле куће и Министарства правде дали су изјаве да је то скривање по базама било неопходно јер је очигледно да су Бела кућа и председнички авион били мете терориста ■

Бојана Дожић

педесет четири

Више од музике

Надметање у уличним свиркама и играма са улица Бронкса пренело се у градове широм света

ХИП-ХОП

Иако многим не прија необична електронска музика, непримерен речник који се користи у песмама као ни начин њихове игре, научници мисле да је баш то прави одушак за младе гневне људе, поклонице хип-хопа. Они су бучни и изгледају као лоши дечаци, али не звецкају оружјем

Познаваоци музике знају да је хип-хоп правац електронске музике „скречовања“ и „семпловања“ праћене реповањем, брејкденсом и одређеним начином одевања и уметничког изражавања у таговима, посебној врсти графита. Једноставније, реч је о необичној музици која настаје пуштањем па заустављањем или враћањем плоче руком диск-џокеја или музичког записа на рачунару да би се добио необичан звук. Уз то иде и мукло одзивање баса уз које се обавезно гласно изговара текст у сленгу, а игра се састоји од скакања, извијања, врћења,

дубљења на глави. За такве вратоломије потребна је одговарајућа одећа, па играчи носе широке панталоне и дуксерице или комотне тренирке и патике. Иако се чини да уз музику и игру не иде цртање, сликовни графити по зидовима у три димензије често су детаљи из неке песме или посвета ди-џеј (диск-џокеј) уметнику.

Иако неки хип-хоп сматрају вештачком творевином испразног садржаја која, сем надметања у бунту против свега постојећег, не носи право уметничко стваралаштво, хип-хопера има свуда у свету. Углавном су млади и има их око осам милиона.

Бројка је задивљујућа, али и збуњујућа, поготово за социологе и остале научнике који се баве проучавањем друштва.

– Толика бројност поклоника потеклих из различитог културног окружења указује на то да је у питању нешто више од обичног музичког правца – закључили су и одлучили да хип-хоп испитају са културолошке и социолошке стране. Тако су упловили у музичке воде да би сазнали што више о настанку хип-хопа. А воде су биле мутне, обавијене мраком криминала јужног Бронкса, сиротињског краја Њујорка настањеног црначким становни-

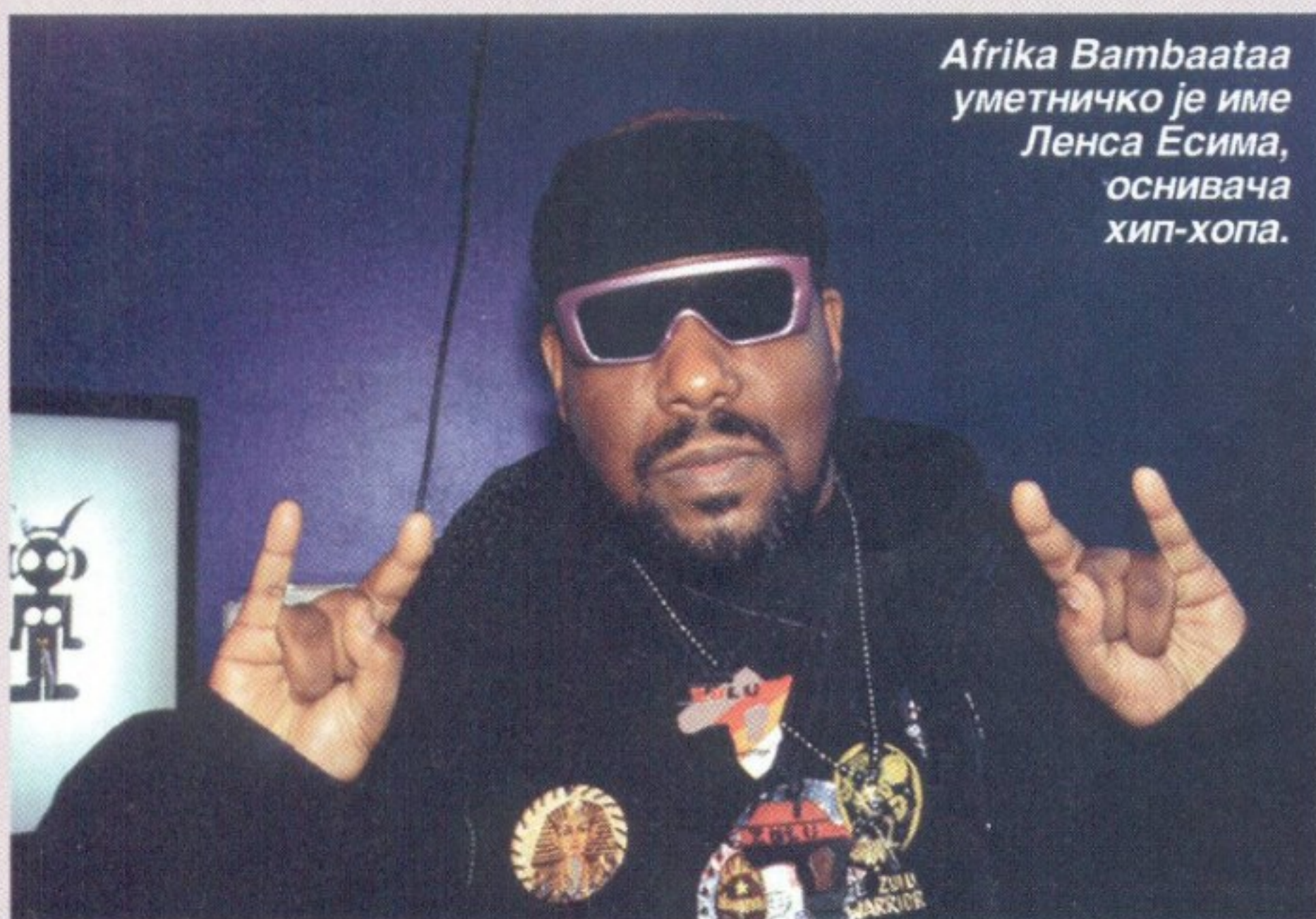
штвом. Ту је седамдесетих година протеклог века настао хип-хоп.

Бунт са улица Бронкса

Поуздано се зна само време настанка хип-хопа, а све остало налик је на легенду о борби добра и зла.

Прича се да је пре три деценије петнаестогодишњи дечак по имену Ленс Есим точак историје Бронкса завртео на другу страну. Захваљујући њему, уличне туче банди почеле су да јењавају. Сукобљене групе замениле су ножеве и ватрено оружје музиком и игром. Обојени дечак Ленс био је, кажу, члан банде „Црни пикови“, али

*Afrika Bambaataa
уметничко је име
Ленса Есима,
оснивача
хип-хопа.*

изгубивши друга у једном од окршаја, схватио је погубност живота криминалца и одлучио да га промени. И свој и туђе. Напустио је лоше друштво и постао диск-џокеј, али не обични.

Свој бунт против недовољног живота и свега што тишти његову генерацију Ленс Есим почео је да изражава јединственом музиком коју је сам стварао. Рукама је заустављао плоче које су се вртеле на микс-пулту постижући необичне звучне ефекте муклог одзивањања баса и у сленгу брзо изговарао текст о насиљу, уличним обрачуни-ма, дроги, тешком животу, расној дискриминацији, та-

козвану „чисту лирику”, позивајући окупљене да своје незадовољство и бес искале жестоком и вратоломном игром.

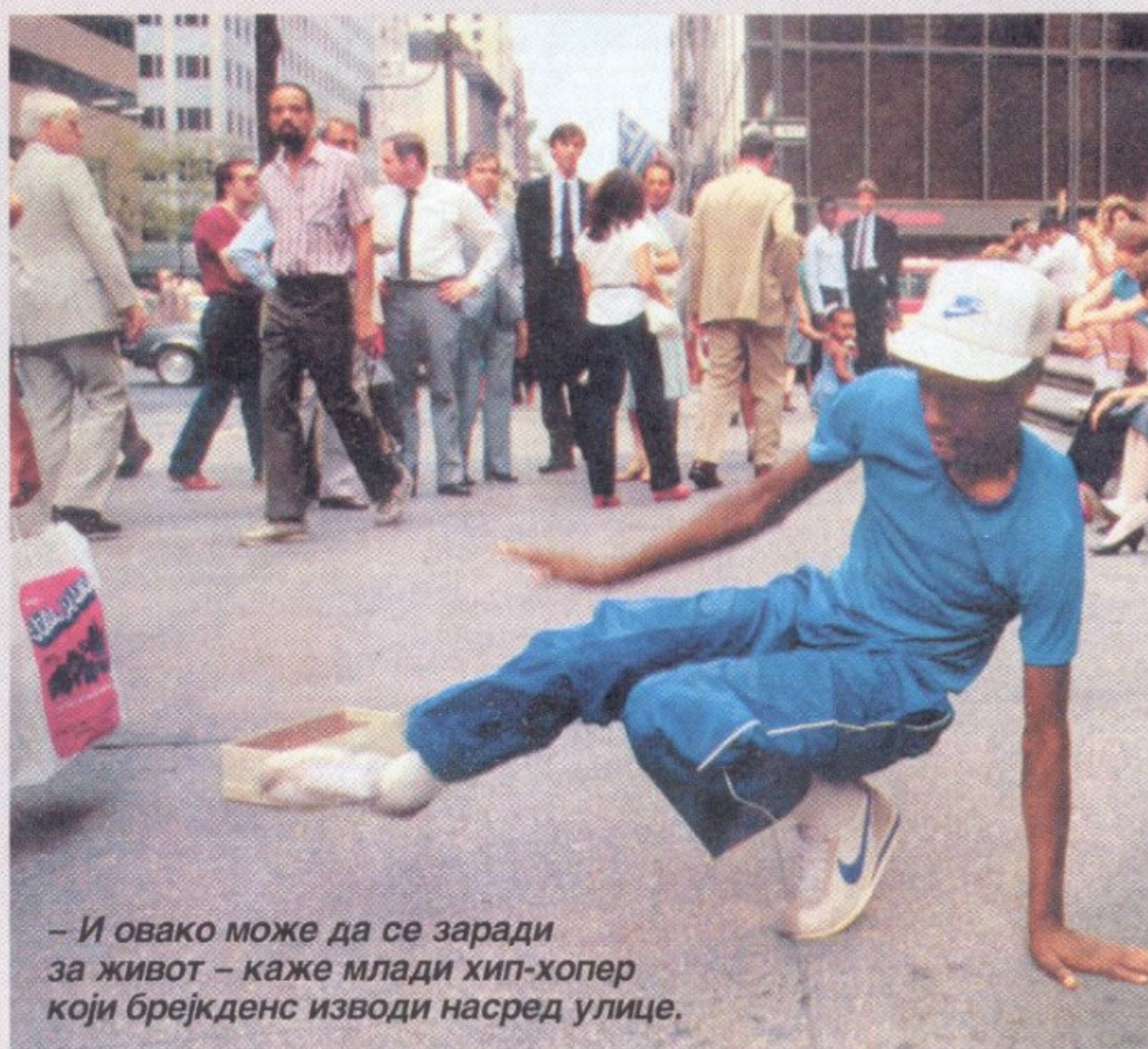
То се, каже даље прича, допало многим црначким бандама, па су превласт на улици почеле да стичу надметањем у стварању музике и јединствене игре. Свака група имала је свог ди-џеја и рецитатора који су се трудили да вештином надмаше противника, своју игру испуњену новим и захтевнијим покретима. Да би истакли преимућство, фасаде зграда у свом крају осликали су цртежима налик на тродимензионалне слике с приказом неке знамените личности улице

или значајног догађаја и потписивали их именом банде или вође.

Тако су настали реп, необична музика за игру праћена рецитовањем, подражавање ритма игром названом брејкденс, вештина „диџејсања” и уметнички осмишљени графити познати као тагови. И – рођена је умешност као створена за надметање и превласт уличних банди названа једноставно хип-хоп. Убрзо је изашла из црначких гета и постала нови музички правац који је почео

Уметност стварања музике састоји се у вештини ди-џеја који руком зауставља или враћа плочу на одређеним местима у песми да би добио необичан звучни утисак.

– И овако може да се заради за живот – каже млади хип-хопер који брејкденс изводи наред улице.

*Немачки репер
турског порекла
Еко Фреш*

Бели бунтовник Еминем прихватио је успешан рецепт момака из Бронкса и у музичкој обради и у бесном реповању и стекао велику славу и бројне обожаваоце.

да осваја свет. Ленс је постао неприкосновени ди-џеј, господар дискотека, проглашен је творцем хип-хопа и почасно назван Afrika Bambaataa и Zulu Nation – отац црначке нације.

Копије минувих времена

Године су пролазиле и хип-хоп је привлачио све више музичара и све више следбеника. По узору на Ленса, сви су уместо правих имена користили надимке.

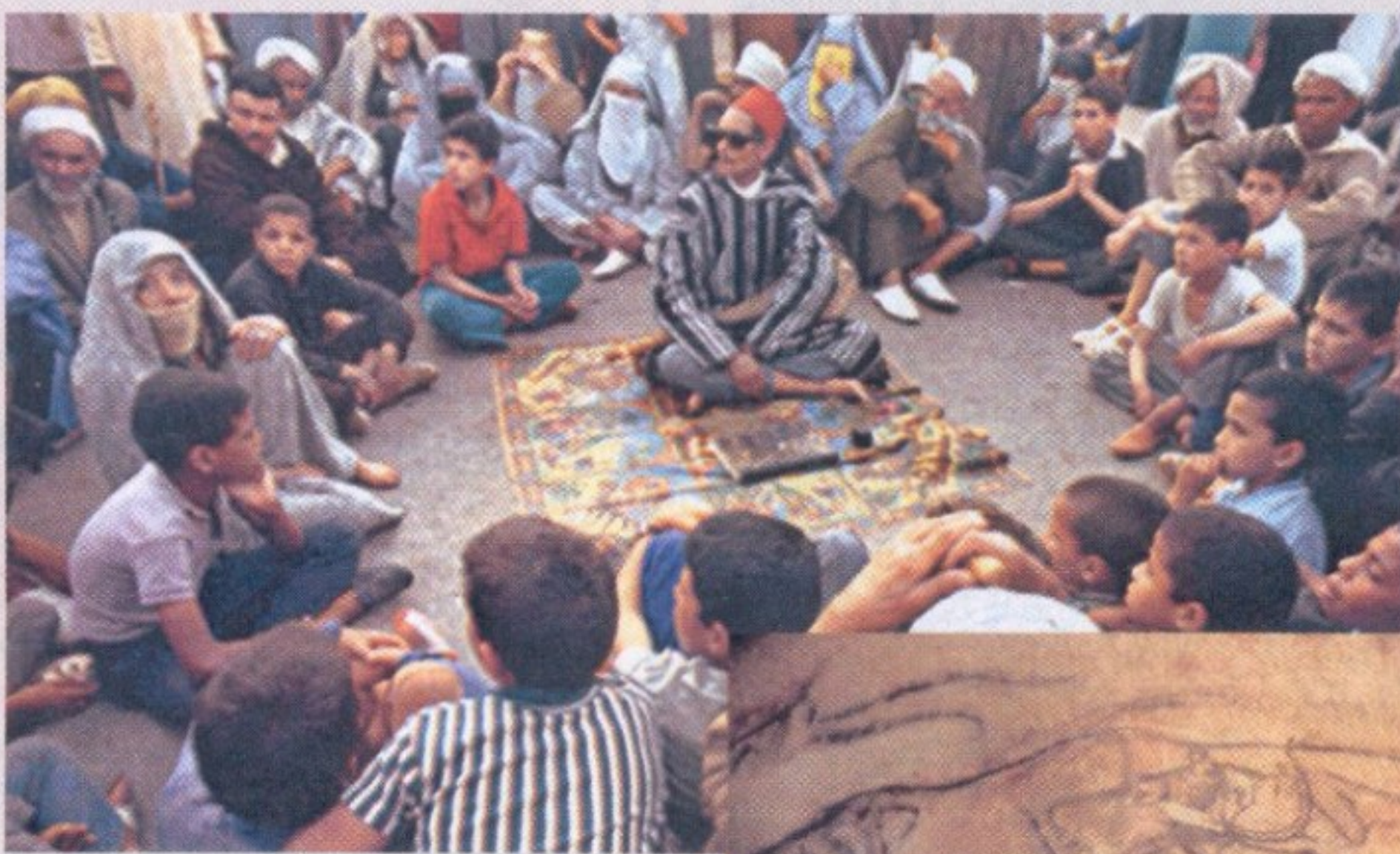
– Од способности осмишљавања звука и покрета створених за надметање, преко музичког правца, постао је јединствен

културолошки феномен – утврдили су научници. – Ипак, начин на који су жители Бронкса почели да испољавају своје незадовољство и на то подстакли све младе у свету, није новина. Све то од чега је саздан хип-хоп, реповање, диџејсање, брејкденс и исцртавање тагова, вуче корене из далеке прошлости развоја целокупне људске цивилизације, показала су истраживања.

Повезани као земља, ваздух, вода и ватра, сва четири елемента хип-хопа чине јединствену целину, али када се рашчлане, откривају се у пуном светлу као копије давно минувих времена.

Ди-џејева и репера било је и у прадавна времена. У Африци су још од пре 3000 година постојале вође племена које су окупљенима значајне догађаје саопшта-

Нису у питању хип-хопери окупљени око репера, већ житељи једног мароканског градића који слушају приповедача.

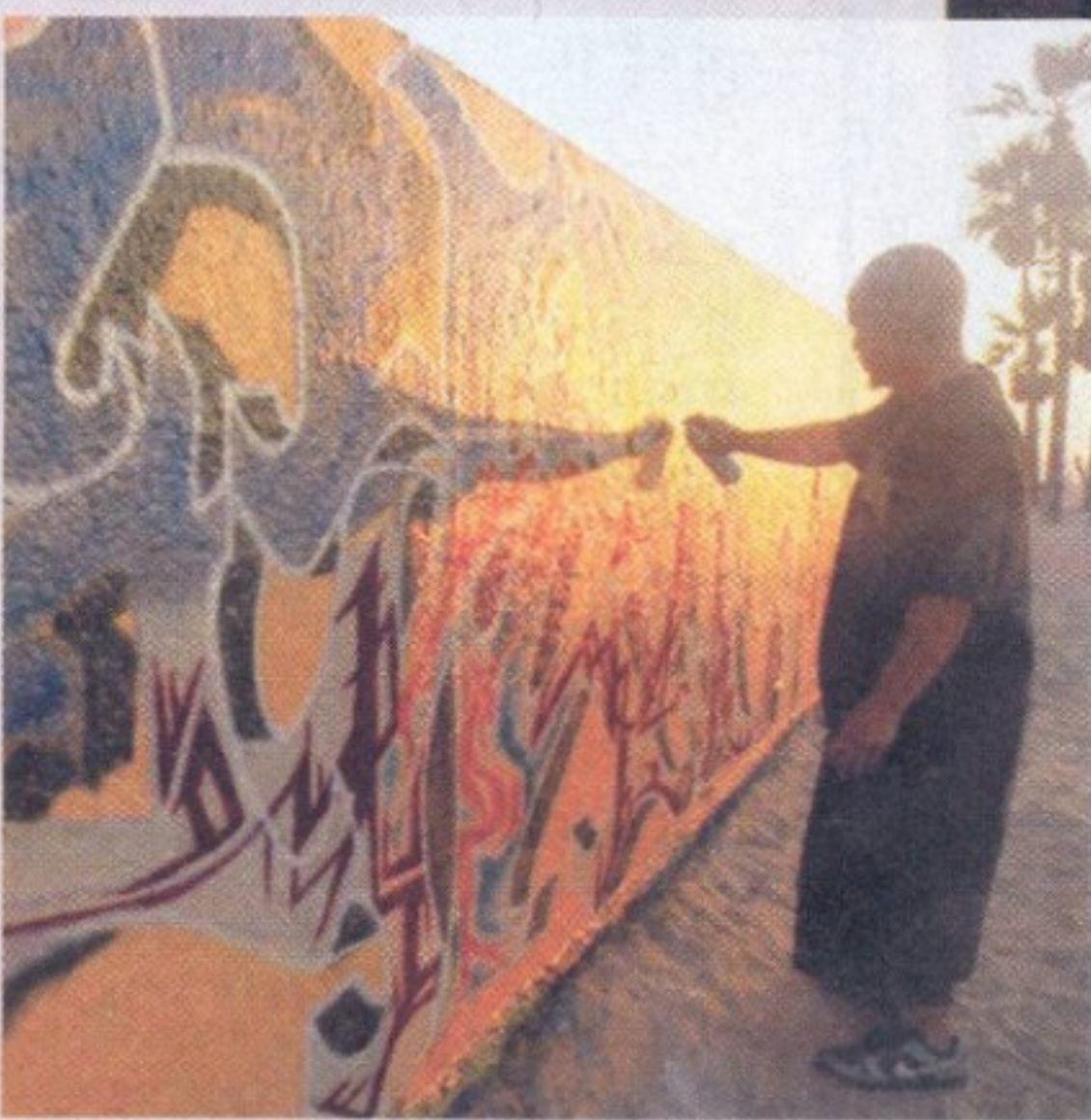
вале ударајући у бубањ и наглашавајући сваку реч посебно. Од убедљивости њихове музике и приче зависило је хоће ли их саплеменици подржати, баш као што од вештине ди-џеја и речитости репера зависи расположење присутних у дискотеци. Током средњег века Европом су крстарили витезови певачи који су се надметали у песми и свирци.

И покрети у брејкденсу имају корене у прошлости. Правилно уклопљени брзи и оштри трзаји руку и ногу, скокови и извијање тела уз пратњу песме или инструмента присутни су и у древним ратничким играма народа Африке и Америке. Исто је и са војничким корачницама. Због увежбаних и усклађених покрета који прате ритам гласа нека су врста брејкденса.

Слично је и са таговима, кажу научници, који су наставак уметности каменог доба. Пећински људи осликавали су своје станиште приказима из живота трудећи се да их прикажу што верније, баш као што то раде и хип-хопери. Разлика је једино у начину на који то раде. Уместо камене алат-

ке за уклесавање, они користе спреј у боји.

Да и надметање за превласт без оружја није плод хип-хопа, показују и подаци о обичајима народа на Гренланду који су сукобе и парнице најчешће решавали надметањем у песничком говорништву.

Бетонске ограде у Лос Анђелесу осликане су таговима. Научници кажу да су наставак уметности каменог доба и, као доказ, графите хип-хопа упоређују с пећинским цртежима попут овог насталог између 18. и 16. века пре наше ере нађеним у Француској.

Истраживачи су своје тврдње и доказали, али не у намери да оспоре хип-хоп. Иако крвави сукоби са улица озлоглашеног њујоршког предграђа Бронкс нису искорењени, иако многима не прија реп и не одобравају исувише груб речник који се користи у песмама, научници

мисле да је хип-хоп прави одушак за младе гневне људе.

Црно-бела бука

А хип-хопери то и раде, од ди-џеја над ди-џејевима званичног Zulu Nation који је снимео и мегахит „Planet Rock“, група „RUN DMC“, „Public Enemy“, „Beastie Boys“, „50 Cent“, „Dr Dre“ до Еминема, најпознатијег белог репера. Он ништа није променио у опробаном рецепту – ни музичку обраду ни бесно реповање у текстовима о свом несрећном детињству, женама, хомосексуализму, мајци, оцу, љубави... Једино је свом изгледу додао мало отмености. Уз широке панталоне и патике, уместо комотне тренирке, уобичајене одеће хип-хопера, обукао је кошуљу.

Ни наше крајеве није заобишао талас бунта из Бронкса. Групе извођача попут „Београдског синдиката“, „Bad Copy“, „Shorty“ или појединих диск-џокеја какав је Муња или DJ Kobazz не заостају за хип-хоперима у свету. Придружили су се свеопштој црно-белој буци.

И добро је да је тако. Јер, како кажу научници, хип-хопери изгледају као лоши дечаци, имају непримерен, хвалисав речник и праве буку, али не држе руку на оружју ■

С. Делибашић

У наступу бразилске фолклорне групе која изводи древне ратничке игре уочљива је сличност са покретима у брејкденсу, примећују научници.

Svet
KOMPJUTERA

11/2005 www.sk.co.yu

CENA 100 DINARA

KAKVA SINERGIJA!

2000 tpi

U PRODAJI OD 1. NOVEMBRA

ŠKOLA GLUME I GOVORA

dado

Dramski studio Pozorišta DADOV postoji već 45 god. Oni koji su počeli davnih pedesetih sada su već renomirani dramski umetnici (Svetlana Bojković, Predrag Ejdus, Mirjana Karanović, Seka Sablić, Goran Sultanović...)

DADOV je tradicionalni rasadnik mladih talenata, tako da svake godine neko od naših članova upisuje neku od glumačkih akademija širom zemlje.

Grupe u školi su podeljene po uzrastu:

1. grupa mlađi osnovci.
2. grupa stariji osnovci.
3. grupa srednjoškolci

Cena školarine za period februar - jun iznosi 8 000 din. Plaćanje je u četiri rate (2 000 dinara)

Nakon završene škole glume i govora polaznici se mogu upisati na Master klas, koji vode Kokan Mladenović i prof. dr. Vladimir Jevtović.

• • • AUDICIJA • • •

Polaganje je 28. i 29. januara; 4. i 5. februara 2006. g. u 11.00 časova. Za audiciju je potrebno spremiti monolog, recitaciju i imitacije.

Prvi čas je 11. februara 2006. godine

34813

STIGAO JE!

Na sve kioske...

1 igra = 250 din.

THRONE OF DARKNESS

6 IZDANJE

7 samuraja protiv zla

SIERRA

Tiraž je ograničen
Samo za najvernije čitaoce

Izdavač: Konelek d.o.o.
Distributer: M Entertainment

Originalne PC igre uz **KOMPJUTERA**

POTRAŽITE NA SVIM KIOSCIMA

PO CENI OD 199 DIN.

BRZO LAKO SAMI

NAUČITE SVE O INTERNETU SAMI

USKORO I OSTALA IZDANJA!

BRZO LAKO

PC MULTIMEDIJALNI KURS

POWER POINT
WORD
EXCEL

PRVI PRAVI KLIK!

34625

ЗАШТО КАКО

КАКО ПРЕВАРИТИ РАДАР?

Уређаји који упозоравају на присуство радара у свету ослањају се на базу података у којој су дате координате свих „скровишта“ радарске контроле. Опремљени су GPS системом који даје тренутни положај аутомобила. Та два податка се упоређују и возачу се даје начелно упозорење да је близу места на ком може да га чека радар. Али, за сигурније и одређеније упозорење овај уређај „лови“ ласерске зраке из полицијског радар-пиштоља. У „Забавнику“ смо пре неколико бројева у истој овој рубрици објашњавали како ради полицијски радар – радио-таласи или ласерски зрак испаљују се према колони аутомобила и на основу одбијених зрака уређај одређује брзину кретања аутомобила. Детектор радара „хвата“ оне зраке који промаше аутомобил, препознаје их као опасност и даје благовремено упозорење ■

Километар до два пре места радарске контроле...

... и на прилазу „заседи“

ЗВАЛИ
СУ МЕ
БРЗИ!

Положај
GPS уређај
помоћу сателита
одређује
положај
аутомобила.

Поређење
Срце система
упоређује
положај
с подацима
из базе.

**Прво
упозорење**
Уређај
звучно
и визуелно
упозорава
возача да се
приближава
месту радарске
контроле.

Прилаз
Из радарског
уређаја
одашиље се
ласерски зрак
према
возилима
која се
приближавају.

Прорачување
Зраци се од аутомобила
одбијају ка уређају који
потом прорачунава брзину
возила.

Последње упозорење
Детектор радара у аутомобилу
препознаје залутале радарске
зраке и даје последње
упозорење возачу да
смањи брзину.

КО ЈЕ ПРВИ ДОКАЗАО ДА ЈЕ ВОДА H₂O?

Најчувенију хемијску формулу први је објавио енглески научник Хенри Кевендиш 1781. године. Током огледа које је извео претходне две деценије, Кевендиш је видео да киселина просута по металу производи изузетно лак и запаљив гас који ће касније бити назван водоник. Бавећи се својствима тог гаса, научник је открио да ће, ако га запали варницом у стакленој посуди, добити воду. Брижљивим проучавањем тежине једињења и његових састојака спознао је хемијски састав воде ■

ЗАШТО СУ ДРЕВНИ НАРОДИ ШИРОМ СВЕТА ГРАДИЛИ ПИРАМИДЕ?

Иако су најпознатије оне у Египту, пирамиде постоје и код многих древних народа – у Кини, Кореји, Јапану, Мексику, Средњој и Јужној Америци, чак и Грчкој. Претпоставља се да је на тадашњем степену познавања градитељства пирамида била најстабилнији облик за грађење јер са четвоространом подлогом има ниско тежиште тако да би морала поприлично да се нагне да би се срушила. С друге стране, камени блокови уобичајене четвртасте или кружне зграде подложни су постепеном померању под утицајем мањих потреса, што нарушава стабилност. Код пирамиде ни то није случај – њени су саставни делови и ту стабилнији, па се током година увидело да пирамидалне грађевине опстају тамо где се друге руше ■

ДА ЛИ БИ КРАЈ АЛФА КЕНТАУРИ УТИЦАО НА ЗЕМЉУ?

 Алфа Кентаури нама је најближе сазвежђе, удаљено 4,3 светлосне године (отприлике 41 милион милиона километара). Састоји се од три звезде, две чија је величина приближна нашем Сунцу и једног патуљка, Проксиму која је иначе најближа нашем Сунчевом систему. Срећом, ниједна од ових звезда није довољно велика да прерасте у „супернову“ чија би бурна експлозија неминовно утицала и на нас овде на Земљи. Све три звезде сазвежђа Алфа Кентаури остариће и полако се угасити без последица по нас ■

ДА ЛИ ЈЕ БЕЛА КОЖА ЕВОЛУТИВНИ НАПРЕДАК?

Блеђа кожа развила се као последица померања људске врсте из тропских предела ка северу. Помоћу енергије коју нам дају ултраљубичасти зраци наша тела производе калциферол – витамин D. У поднебљима где Сунчева светлост не допире истом јачином као у екваторијалном појасу, људска кожа морала је временом да постане светлија како би олакшала пролажење ултраљубичастих зрака у тело и стварање неопходних материја ■

шездесет

ЗАШТО НАЈОТРОВНИЈЕ БИЉКЕ И ЖИВОТИЊЕ ЖИВЕ У НАЈТОПЛИЈИМ ОБЛАСТИМА ПЛАНЕТЕ?

Између 50 и 90 одсто свих живих бића борави у тропским шумама због присуства велике количине Сунчеве светлости и велике влажности која је последица тропских киша. Вода је неопходна за живот на Земљи, а Сунчева светлост је главни извор енергије за сваку заједницу живих бића. Али, температура је од кључног значаја и за отрове. Да би отров био употребљив, мора брзо да делује. Брзина хемијске реакције удвостручује се за сваких 10°C пораста температуре. Ако тело жртве има температуру усклађену са околном, то значи да би је отров усмртио четири пута спорије на температури од 10° него на 30° Целзијуса ■

ДА ЛИ ЋЕ СУНЦЕ ЈЕДНОГ ДАНА ПОЈЕСТИ ЗЕМЉУ?

Донедавно су научници били уверени да ће Земља имати неславан крај кроз отприлике 7500 милиона година. Тада ће се, наиме, Сунце угасити и претворити у црвену џиновску звезду која ће нарастати и прогутати најближе планете у окружењу. Али, 2001. године група астрофизичара са Универзитета у Сасексу скренула је пажњу да се у дотадашњим прорачунима превиђа да ће Сунце тада имати мању масу и, сходно томе, слабије гравитационо поље него сада. Резултат тога биће повећање орбита најближих планета у поређењу са садашњим стањем. Када се ова чињеница узме у обзир, произлази да Меркур и Венера неће успети да избегну неумитну судбину док би Земља могла да буде поштеђена ■

КОМЕ ПРИПАДА МЕСЕЦ?

Члан 6. споразума Уједињених нација везаног за свемирско пространство и потписаног 1967. године каже да ниједно небеско тело не може да запоседне нека држава са планете Земље. У споразуму су све стране сагласне да је истраживање васионе од користи за цело човечанство. Што се Месеца тиче, јасно је наведено да ни његова површина, ни унутрашњи слојеви, не могу да постану ничије власништво. Ипак, то није спречило многе предузимљиве појединце да током година покушају да уђу на необавештености људи. Најпознатији је случај Дениса Хоупа који је на основу техничке зачкољице, наводно, сасвим дозвољено присвојио Месец и сада лаковернима продаје плацеове за 65 долара по хектару ■

Ajde požuri!
Za 690 dinara dobiješ
pre paid karticu i
1300 dinara kredita

Nikad jača ponuda!

Posebno iznenađenje za sve nove pre paid korisnike!

Od **1. novembra do 1. decembra**, po promotivnoj ceni od **samo 690 dinara**, Mobtel nudi specijalnu seriju pre paid paketa sa ukupno **1.300 dinara** kredita!

Specijalni Mobiklik 063 i Mobi 062 pre paid paketi sadrže inicijalnih 300 dinara kredita, a besplatan kredit od čak 1.000 dinara dobiće svi novi korisnici ukoliko aktiviraju pre paid kartice do 1. decembra 2005.

Požurite, broj specijalnih pre paid paketa je ograničen!

Кад формуле оживе

ДОДИРНИ

Да ли сте икад помислили да геометрија може да се изводи рукама? Одговор је потврдан: постоје направе које омогућавају да математички закони, теореме и једначине постану опипљиве

легама зарад уживања у овој науци, препричавања њене историје и помоћи ђацима и студентима да боље сагледају геометријске облике и схвате на који су начин повезани с теоремама и формулама.

Овом јединственом лабораторијом у Модени баве се професорке Марија Бартолини Буси и Микела Маскјето које кажу:

САВРШЕНИ ШЕСТАР

Математичке машине су помагала која служе да се у простору боље сагледају и најнеобичнији геометријски облици. Модели који се данас праве надахнути су како древним текстовима и цртежима некадашњих великих цивилизација тако и онима који су се појављивали касније, све до 20. века. Савршени шестар на овој слици арапског је порекла и служи за исцртавање три врсте закривљених линија: параболе, елипсе и хиперболе ■

Кад помисле на математику, многима је одмах пред очима слика школске табле препуне формула и једначина исписаних кредом или свезака испуњених домаћим задацима. Али, да сте били у Лабораторији математичких машина при Универзитету у Модени, у области Емилија у Италији, увидели бисте да математика може да

се додирује рукама, да може да одушеви и забави, а све то захваљујући примени математичких машина.

Оне на први поглед изгледају као необичне направе Леонарда да Винчија или музејски предмети. А заправо су уређаји који раде: направили су их, својим рукама, наставници математике и ставили их на располагање другим ко-

– Наше машине могу да се додирују, користе и објасне чак и најапстрактније математичке појмове.

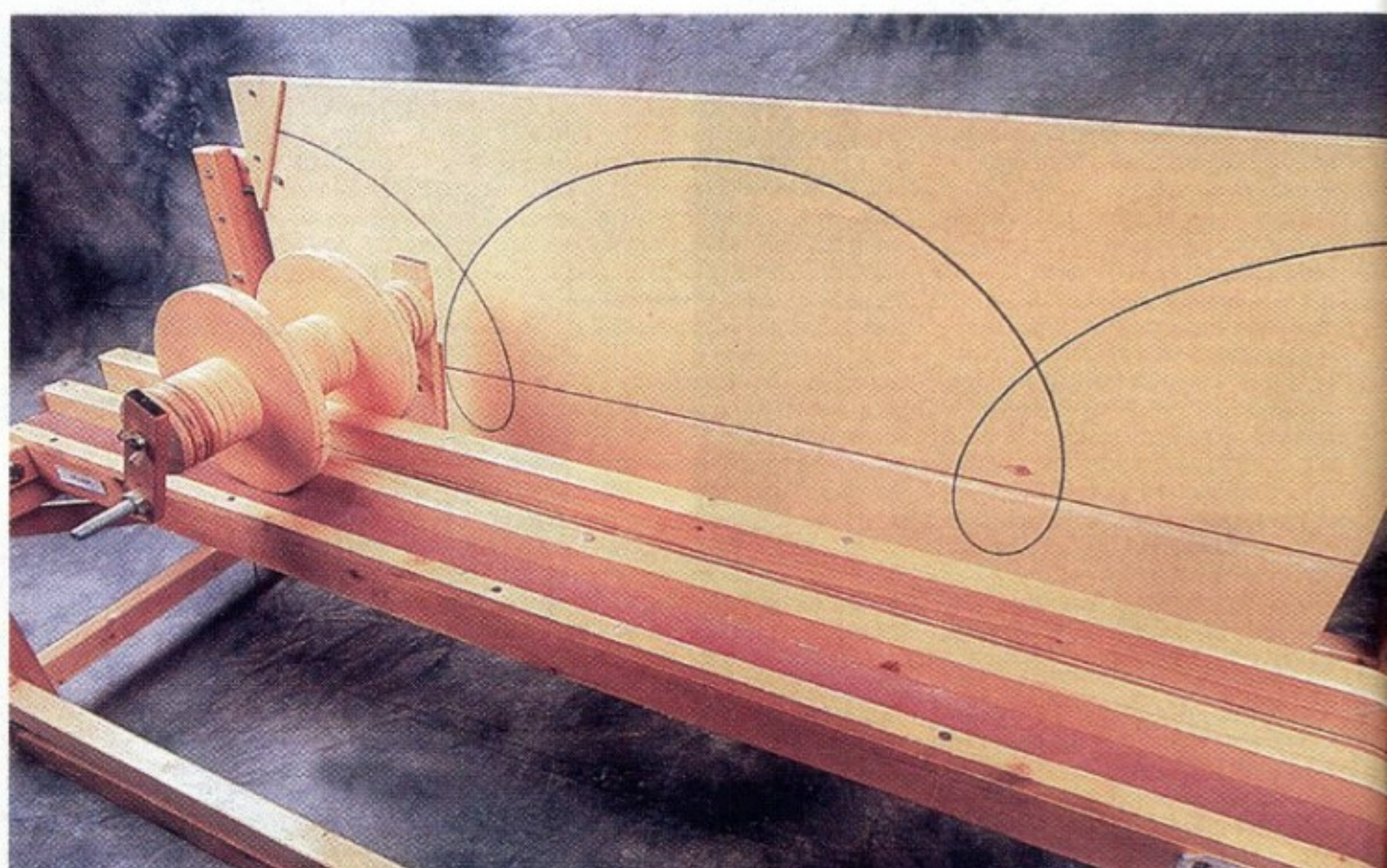
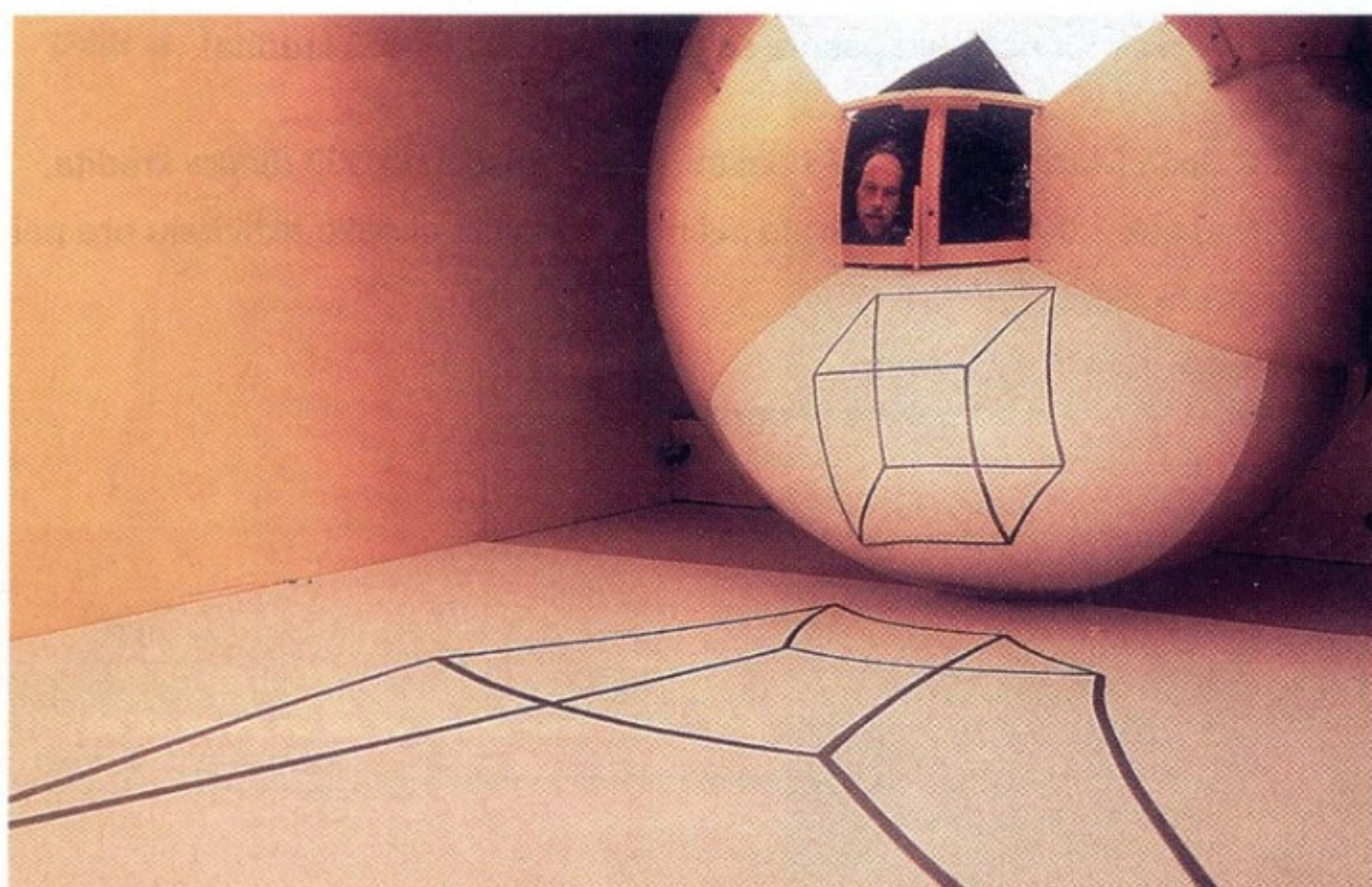
А данас би ове машине волели да поседују многи музеји света. Почеле су да настају осамдесетих година, када су неки професори математичке гимназије у Модени схватили да њихови ученици имају потешкоћа у сагледавању геоме-

СЛИКАРСКИ ТРИКОВИ

Зове се анаморфоза и тродимензионални је предмет пренет у једну раван. Од 1400. године па надаље уметници су често користили овај трик да би негде на свом делу прикрили сопствени лик или неке друге тајне личности које су могле да се виде само под одређеним углом ■

КРЕТАЊЕ ПЛАНЕТА

Циклоида је врста криве коју оставља тачка што се истовремено креће и кружно и дуж једне праве. Проучавање циклоида било је од 1600. године веома важно да би се схватило како се крећу планете. Јер, гледане са Земље, чинило се да имају необичне путање ■

КРИВУ!

Руководиоци Лабораторије
за математичке машине:
Микела Маскјето (лево) и
Марија Бартолини Буси (десно)

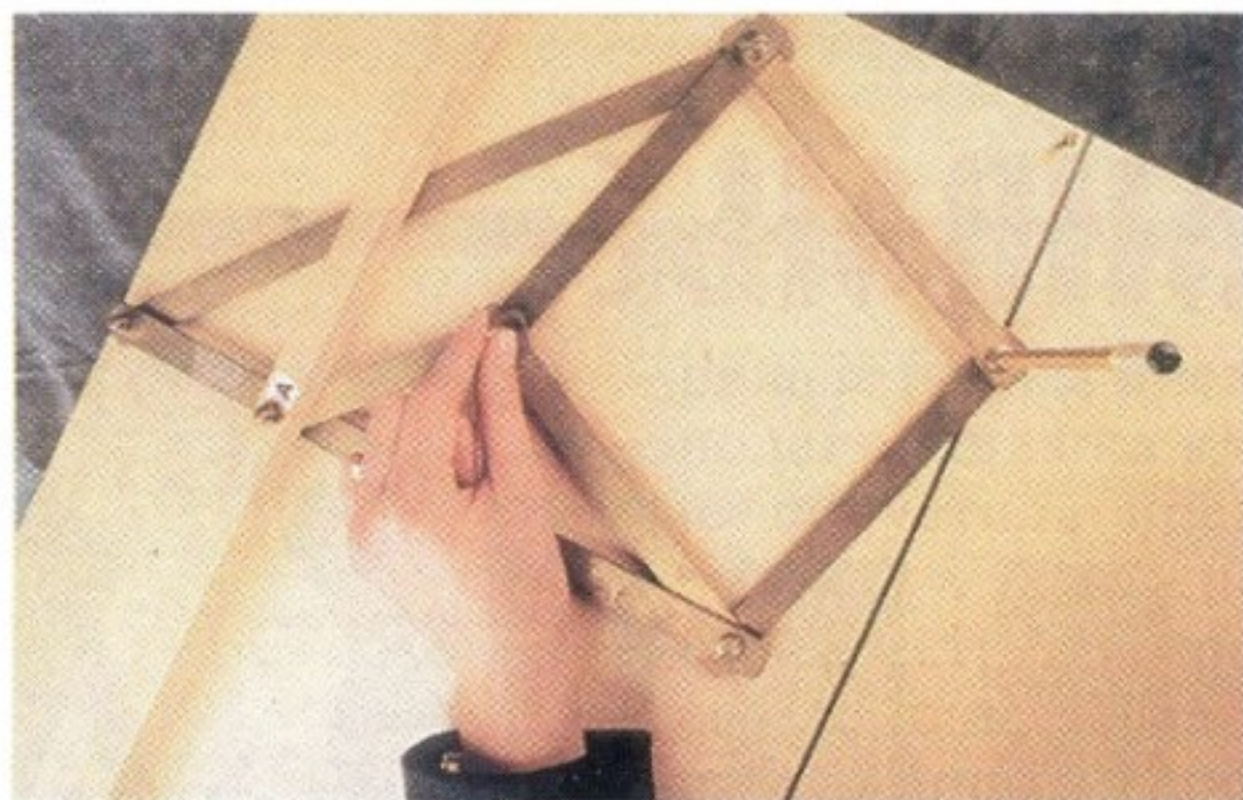
тријских предмета у простору. Ево једног примера: изгледа помало апстрактно када се говори о скупу тачака подједнако удаљених од неког средишта, али ако се узме шестар који је у стању да обједини тај скуп тачака онда круг исцртан на хартији изгледа јасно.

– Сврха математичких машина и јесте да објасне шта је тачка, ограничена површина или раван и како могу да се мењају према математичким законитостима. Користећи машине, деца могу да схвате прави смисао једначина које решавају.

– Могу да их виде! – објашњава Марија Бартолини Буси. – Стога није случајно што је шестар једна од првих математичких направа коју је Еуклид користио у старој Грчкој још у 3. веку пре наше ере.

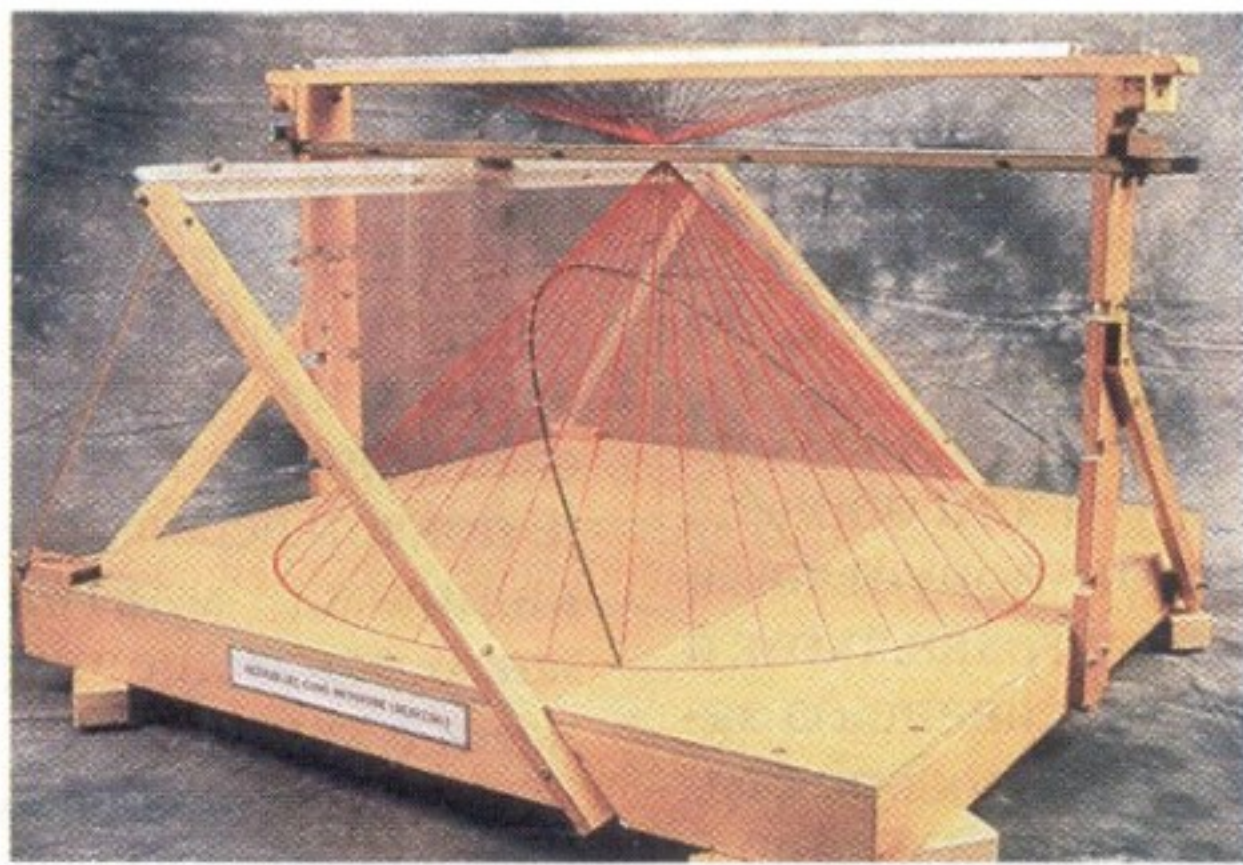
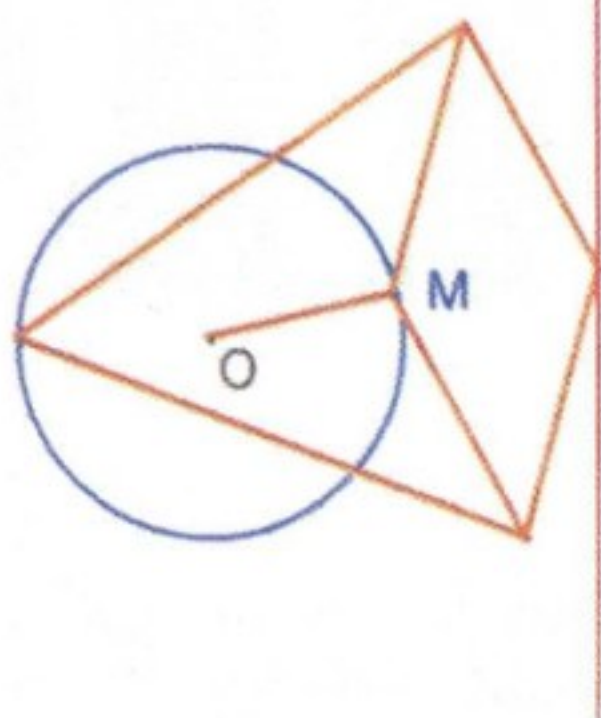
Професори из Модене почели су своју збирку да праве следећи управо упутства из неких старих књига. Начинили су направе за исцртавање кривуља и велике купе од плексигласа испресецају не „спратовима“: ако је пресек водораван, угледаће се кружница, ако је нагнут – елипса. Али, ако се још више нагне, појављују се парабола или хипербола. За само неколико минута ученик ће разумети све могуће криве линије настале пресецањем купе. Реч је о нама добро познатим геометријским сликама и телима с којима се често срећемо у свакодневном животу, само нисмо увежбани да их препознамо: сенка настала од лоптастог предмета је елипса, светлост лампе с абажуром одражава на зиду два лука хиперболе, камен хитнут из руке прави параболу...

То је био тек почетак јер су, захваљујући сарадњи с катедром за математику Универзитета у Модени и Ређо Емилија, професори почели да праве све више и више направа, те их данас има више од две стотине. Четворо сарадника бави се занатским радовима: после проучавања направа уз неку од математичких књига, потребно им је четири-пет дана да ручно израде модел, а за неке сложеније и две недеље рада. Користе се једноставним материјалима: дрво, плексиглас, жице, метал тако да касније и остали, без већих издатака, могу да направе иста очигледна наставна средства. Циљ је да их користе не само деца која се школују, него и сви други посматрајући их на изложбама и тематским скуповима.

ИСПРАВЉАЊЕ КРУГА

Овај уређај решава прелажење кружног кретања у праволинијско. Проблем који је делимично решио шкотски физичар Џејмс Ват 1784. године повезан је с историјом настанка парне машине. Деценијама се мислило да на ово питање не може да се да исправан одговор све док 1864. године Пуселије није разрешио загонетку. На моделу на слици: кад рука помера тачку М из средишта О на плавој кружници, оловка у тачки Р исцртава равну линију ■

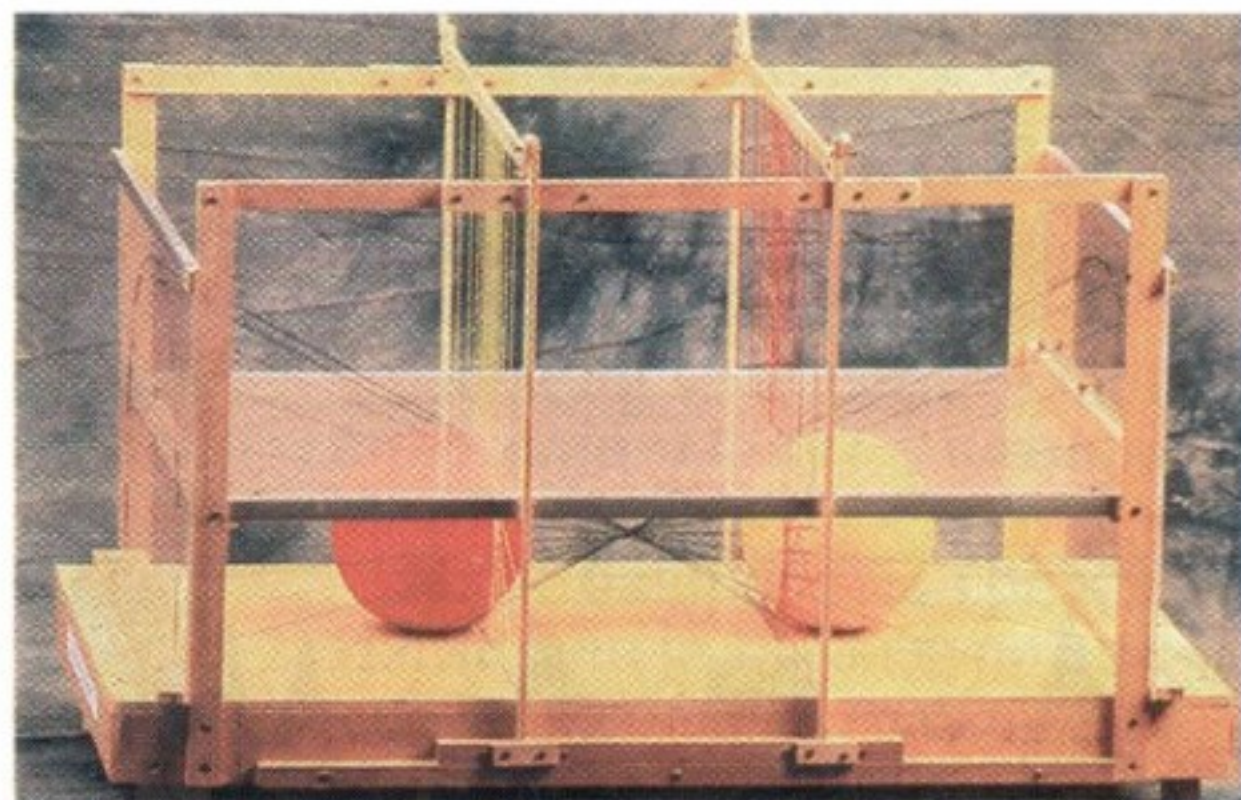

КУПА НА „КРИШКЕ“

Модел је нарочита купа по Менехмо-Еуклидовој теорији (око 300. године пре наше ере). Конуси су закривљене површине добијене пресецањем исправно постављене купе. А сама купа добија се окретањем правоуглог троугла (VAO) око катете (VO). Купа је потом пресечена једном равни (од плексигласа на моделу) која стоји под нагибом у односу на хипотенузу (VA). На њој могу да се добију различите криве (на слици је једна парабола изведена помоћу правоугаоног равнокраког троугла $VO = OA$) ■

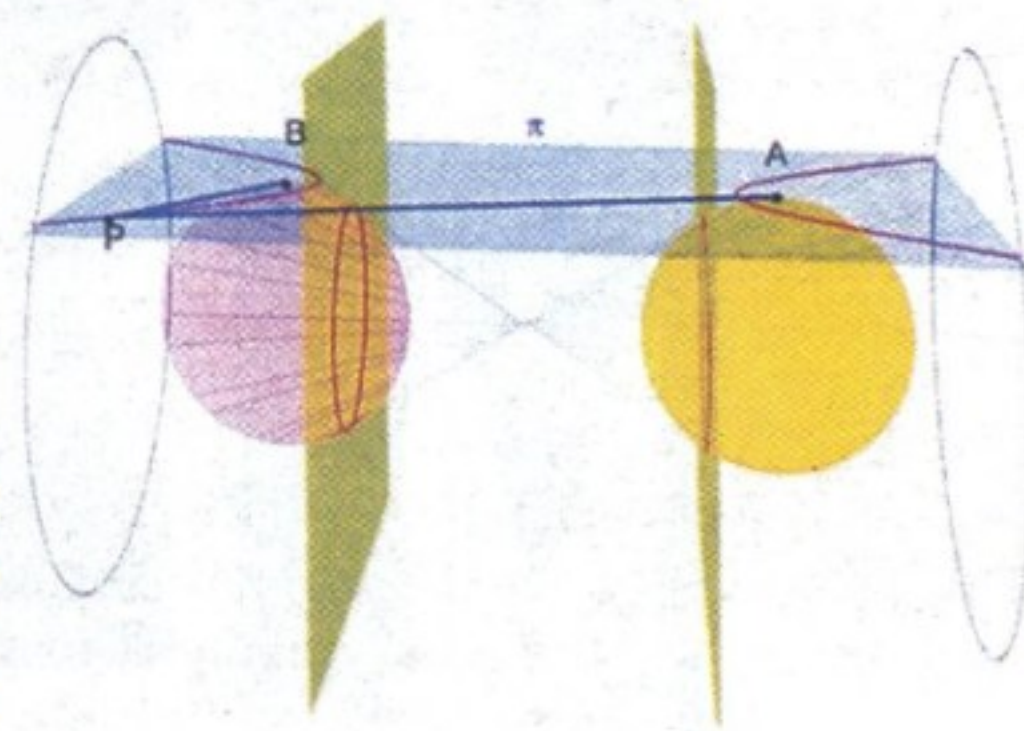

Машине из Модене нису од користи само онима који уче математику. Помоћу њих лакше се објашњавају и уметност, наука, историја, игра... Оне су много више од једначине или теореме. На пример, машина која исцртава праву линију. Запослени у лабораторији кажу да су за њену израду били потребни векови. Јер, лењир није машина, већ помагало којим може да се повуче део неке праве линије. Нешто сасвим друго је механизам који тера тачку да се креће правом путањом. Дуго се мислило да је немогуће направити такав уређај. У Француској је чак по-

ЛОПТА КОЈА ОТКРИВА ЖИЖУ

У стара времена закривљене линије сматране су за геометријска тела, дакле, тродимензионалне фигуре. Тек касније су прихваћене као слике у једној равни, то јест, у две димензије. Белгијски инжењер и математичар Жерминал-Пјер Данделин озваничио је 1822. године оваква њихова својства. На овом моделу раван π (пи) (од плексигласа) пресеца купу правећи закривљену површ (хиперболу). Ако се у купу убаце две лопте које додирују површ и унутрашњост купе, додирне тачке А и В постају жиже хиперболе ■

ИЗДУЖЕНА СЕНКА КРУГА

У 15. и 16. веку, с развојем перспективе у сликарству, почеле су на другачији начин да се посматрају и закривљене површи. На њих се гледало као на пројекције круга, дакле, као на различите облике једне једине математичке слике. Стевинова теорема (1610. година) омогућила је прављење машина за цртање перспективе, попут ове са слике. Црвени круг, пројектован помоћу тачке О, прави параболу. Раван круга као и она тачке О могу да ротирају у паралелном положају ■

нуђена и новчана награда оном ко га измисли. Чекало се све до 1864. године када је инжењер Шарл-Николà Пуселије начинио инвертор, машину која се састоји од низа повезаних шипки и која из кружног прелази у праволинијско кретање.

Зар је за тако нешто било потребно толико времена, упитаћете се. Да, а касније је један овакав уређај омогућио кретање робота ■

З. М.

МУЗИКА НА

Силвија Селтоун доручковала је у јутарњој соби у Јеснију с пријатним осећањем коначне победе какво мора да је себи дозволио ватрени Ајронсајд дан након Вустерске битке. Она тешко да је била борбена по природи, али је припадала оној успешнијој врсти бораца који су борбени кад околности то захтевају. Судбина је хтела да њен живот буде испуњен низом ситних битака, углавном с изгледима окренутим мало против ње, и обично је успевала да извојује победу. А сад је осећала да је своју најтежу и свакако најважнију битку довела до успешног исхода. Удати се за Мортимера Селтоуна – кога су блиски непријатељи звали Мртви Мортимер – упркос хладном непријатељству његове породице и упркос његовој урођеној равнодушности према женама, заиста је био успех за који су потребне одређена одлучност и вештина. Јуче је довела своју победу до завршнице отргавши свог мужа од Града и групе његових пратећих појила и сместивши га, како би се она изразила, на ово забачено имање с фармом опасно шумом.

„Никад нећеш натерати Мортимера да оде”, зановетала је његова мајка, „али, ако оде, остаће. Јесни има готово исту моћ над њим као Град. Човек може да разуме шта га држи у Граду, али Јесни...” и удовица је слегла раменима.

Јесни је имао мрачну, готово окрутну дивљину која свакако није била по укусу градских становника, а Силвија, и поред свог имена, није била навикнута на ништа више шумско него што је олистали Кенсингтон. Гледала је на природу као на нешто лепо и

здро на свој начин што је лако могло да постане незгодно ако га превише охрабрујете. Неповерење у градски живот било је за њу новост и то због њене удаје за Мортимера, и она је са задовољством посматрала постепено нестајање онога што је називала „поглед улице Цермин” у његовим очима кад су их синоћ окружиле шуме и врес Јеснија. Њена снага воље и стратегија превагнуле су – Мортимер је пристао да остане.

Кроз прозоре јутарње собе видела се троугласта обрасла падина коју би попустљиви могли да назову травњаком, а иза њене ниске живице од запуштеног грмља фуксије стрмија падина од вреса и папрати прелазила је у гребене пуне пећина зарасле у дубове и тис. У њеној грубој отвореној дивљини изгледало је као да је радост живљења потајно повезана са страхотама невидљивих ствари. Силвија се задовољно насмешила док је посматрала приказ с дивљењем припадника уметничке школе, а онда изненада готово задрхтала.

„Веома је дивље”, рекла је Мортимеру који јој се придружио, „човек би готово помислио да на оваквом месту никад није сасвим изумрло обожавање Пана.”

„Обожавање Пана никад није изумрло”, рекао је Мортимер. „Остали новији богови с времена на време одвлачили су његове следбенике, али он је бог природе коме сви на крају морају да се врате. Звали су га оцем свих богова, али многа његова деца су мртворођена.”

Силвија је била религиозна на поштен, благо побожан начин, и није волела да слуша како се о њеној вери говори као што би се говорило о пукој другој жетви годишње, али бар је било нешто

ново и уливало је наду чути Мртвог Мортимера како о нечему говори са толико воље и уверења.

„Није ваљда да верујеш у Пана?”, питала га је с неверицом.

„Био сам будала у већини ствари”, рекао је тихо Мортимер, „али нисам толико луд да не верујем у Пана кад сам овде. Ако си паметна, ни ти не би требало тако гласно да изражаваш неверовање у њега док си у његовој земљи.”

Тек седмицу дана касније, када је исцрпла привлачност шетњи по шуми око Јеснија, кренула је да истражи зграде на фарми. У њеној свести двориште фарме било је приказ веселе гужве, с бућкалицама, млатилицама за жито, насмешеним млекарницама и групама коња који пију воду што им сеже до колена у језерцима крцатим паткама. Док је тумарала међу суморним сивим зградама Јеснија, њен први утисак било је поражавајуће мртвило и пустош, као да се задесила на каквој усамљеној и напуштеној фарми која је давно препуштена совама и паучини. Онда је осетила скривено будно непријатељство, исту сенку невидљивих ствари које као да су вребале из шумовитих увала и честара. Иза тешких врата и прозора затворених капцима допирао је немирни топот папака или шкрипа улара на ланцу и повремено пригушено мукање неке животиње у стаји. Из удаљеног угла рундави

пас нетремице ју је посматрао нељубазним очима. Кад се приближила, тихо се ушунчао у своју кућицу и исто тако бешумно измигољио напоље када је прошла. Неколико кокошака, које су тражиле храну испод пласта, сакрило се под капију када је наишла.

Силвија је имала утисак да би се људска бића, када би наишла на њих у овој дивљини од амбара и штала, разбежала од њеног погледа као утваре. Коначно, брзо скренувши за угао, наишла је на једно живо биће које није побегло од ње. У локви блата била је испружена огромна крмача, далеко већа од најсмелијег прорачуна градске жене о свињском месу, и брзо је стигло упозорење да је љута и да ће, ако затреба, одбити нежељени упад. Био је ред на Силвију да се ненаметљиво повуче.

Док се провлачила поред ограђених стогова сена, стаја за краве и других белих зидова, изненада је застала кад је зачула необичан звук – одјек младичевог смеха, звонког и двосмисленог. Јан, једини момак запослен на фарми, светле, скоро беле косе, сељак сувоњавог лица, радио је наочиглед свих на чистини с кромпиром на пола пута до најближег брда, и Мортимер када га је питала, није знао ни за ког другог вероватног или

Х. Х. Мунро Саки
(1870–1916)

БРДУ

могућег творца скривене поруге који је у заседи дочекао Силвијино повлачење. Успомена на тај неухватљиви ехо додата је на њене остале утиске о постојању нечег скривеног и злокобног у вези с Јеснијем.

Мортимера је мало виђала. Изгледало је као да га од зоре до мрака прогутају фарме, шуме и потоци с пастрмкама. Једном је, идући у правцу којим је видела да је ујутро оти-

шао, дошла до отвореног простора у лесковом честару, окруженом тисовим стаблима у чијем је средишту стајало камено постоље на које је била помета мала бронзана фигура младог Пана. Био је лепо израђен, али пажњу јој је привукла чињеница да је тек убран грозд био постављен као понуда пред његова стопала. Грожђа није баш било у изобиљу у властелинској кући и Силвија је љутито зграбила грозд с постоља. Презирна зловоља господар-

рила је њеним мислима док је полако ишла ка кући, а онда је попустила пред оштрим осећањем нечега што је било блиско страви: преко густог сплета шибља на њу се мрштило лице младића, тамно-путо и лепо, с неизрециво злим очима. Била је то усамљена стаза, све стазе око Јеснија биле су усамљене што се тога тиче, и она је пожурила не чекајући да изблиза испита ову приказу. Тек кад је стигла кући, видела је да је, бежећи, испустила грозд.

„Данас сам у шуми видела младића”, рекла је Мортимеру увече, „тамнопутог и прилично згодног, али изгледао ми је као разбојник. Циганин, претпостављам.”

„Разумна теорија”, рекао је Мортимер, „само, сада у овим крајевима нема Цигана.”

„Ко је то онда био?”, питала је Силвија и, како Мортимер изгледа није имао своју теорију, прешла је на причу о свом налажењу заветне понуде.

„Претпостављам да је то твоје дело”, приметила је она, „то је безопасна лудост, али људи би помислили да си ужасно шашав када би знали за то.”

„Јеси ли га пореметила на било који начин?”, питао је Мортимер.

„Ја – бацила сам грожђе. Изгледало је тако глупо”, рекла је Силвија тражећи на Мортимеровом непомичном лицу неки знак љутње.

„Мислим да ти то није било мудро”, рекао је замишљено. „Чуо сам како причају да су шумски богови прилично сурови према онима који им науде.”

„Можда сурови према онима који верују у њих, али као што видиш, ја нисам међу таквима”, одвратила је Силвија.

„Свеједно”, рекао је Мортимер на свој миран, сталожан начин. „Избегавао бих шуме и воћњаке да сам на твојем месту и држао бих се подале од рогатих животиња на фарми.”

Све су то биле глупости, наравно, али на том усамљеном месту окруженом шумом глупост је, изгледа, могла да узгаји клицу узнемирености.

„Мортимере”, рекла је Силвија изненада, „мислим да ћемо се ускоро вратити у Град.”

Њена победа није била тако потпуна као што је мислила, довела ју је на тло које је већ нестрпљиво желела да напусти.

Илустровао
Душан
Павлић

„Не верујем да ћеш се икада вратити у Град”, рекао је Мортимер. Изгледало је да наводи предвиђање своје мајке за њега самог.

Силвија је с незадовољством и неком посрамљеношћу приметила да ју је стаза њене следеће поподневне шетње инстинктивно одвела даље од шумских путељака. Што се рогате стоке тиче, Мортимерово упозорење једва да је било потребно јер она је одувек сматрала њихову неутралност у најбољем случају сумњивом: њена машта одузимала је пол најдостојанственијим кривама музарама и претварала их у бикове склоне да „виде црвено” у сваком тренутку. За овна који се хранио на узаном ограђеном пашњаку испод воћњака проценила је била, након обимног и пажљивог испитивања, да је питоме нарави; данас је ипак одлучила да не испробава његову питомост јер је иначе мирна животиња узнемирено шетала с краја на крај своје ливаде. Тихо, испрекидано пиштање, као од неке свирале од трске, долазило је из дубине оближњег честара и изгледало је да постоји нека фина веза између немирног хода животиње и дивље музике из шуме.

Силвија је скренула узбрдо и попела се уз врсом покривене падине које су се пружале у таласасте рубове високо изнад Јеснија. Оставила је звуке свирале за собом, али преко обраслих увала ветар јој је доносио другачију музику, отегнути урлик паса у пуном трку. Јесни се налазио тачно на рубу области Девона и Сомерсета и понекад би ту да наишао прогоњени јелен.

Ускоро је угледала тамно тело како савладава брдо за брдом и тоне поново, и поново, изван погледа док је прелазио увале, док се за њим непрестано повећавала она немилосрдна гомила, и постала је напета од узбуђеног саосећања које свако осети за свакога кога прогоне уколико није лично заинтересован за његово хватање. И коначно, пробио се кроз спољну линију дубовог шипражја и папрати и стао дахћући на чистини, дебели септембарски јелен добро окићене главе. Његов очигледан пут био је да се спусти до смећих локви Андеркума и тако се пробије према омиљеном уточишту црвених јелена – мору. Ипак, на Силвијино изненађење, окренуо је главу према гор-

њој падини и кренуо тамо тешким неодлучним ходом преко вреса. „Ово ће бити ужасно”, помислила је, „пси ће га растргнути пред мојим очима.” Али, музика чопора изгледа да је на тренутак замрла и, уместо ње, опет је чула ону дивљу свирку која се орила час с ове, час с оне стране, као да гони немоћног јелена на коначни напор. Силвија му се склонила с пута, напола скривена у густом грмљу боровнице, и гледала га како укочено трчи узбрдо, бокова тамних од зноја, с гривом која је, насупрот њима, светлила на врату. Одједном је музика фруле запиштала око ње, као да је долазила из грмља под самим њеним ногама, и истовремено се велика животиња окренула и пошла право доле према њој. У тренутку се њено сажалење према гоњеној животињи претворило у дивљи страх због опасности у којој се нашла. Густо жбуње вреса ругало се њеном батргању у покушају да побегне и она је избезумљено погледала наниже да види долазе ли пси. Шиљци огромних рогова били су на неколико метара од ње и у наступу паралишућег страха сетила се Мортимеровог упозорења да се чува рогатих животиња на фарми. А онда је с хитрим налетом радости видела да није сама; људска прилика стајала је неколико корака са стране, до колена у грмљу боровнице.

„Отерајте га!”, вриснула је. Али, прилика јој није одговорила.

Рогови су јој се зарили право у груди, оштар мирис гоњене животиње био јој је у ноздрвама, али очи су јој биле испуњење ужасом од нечег другог што је видела поред своје блиске смрти. А у ушима јој је одзвањао младићев смех, звонак и двосмислен ■

Превела Весна Ухрин

МАЊЕ ПОЗНАТИ ПОЈМОВИ

Ајронсајд (Гвоздени) – надимак Оливера Кромвела
Град – мисли се на Лондон
Силвија – од латинског *silva* = шума

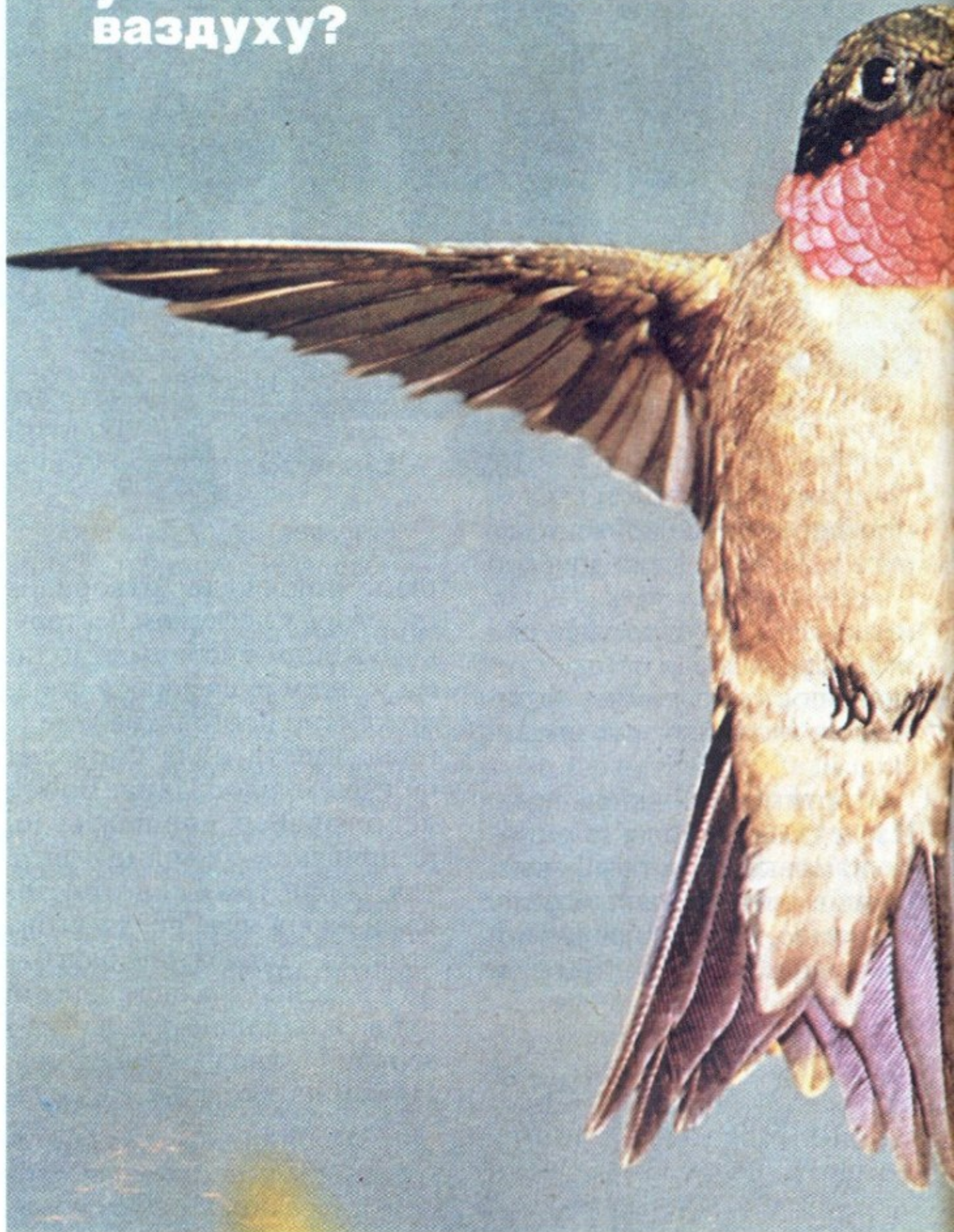
Кенсингтон – општина у западном Лондону

Цермин улица – лондонска улица с ексклузивним радњама, ресторанима...

Пан – старогрчки бог шума, пашњака, стада и пастира, приказан с главом, грудима и рукама човека, и ногама, а понекад и роговима и ушима, јарца.

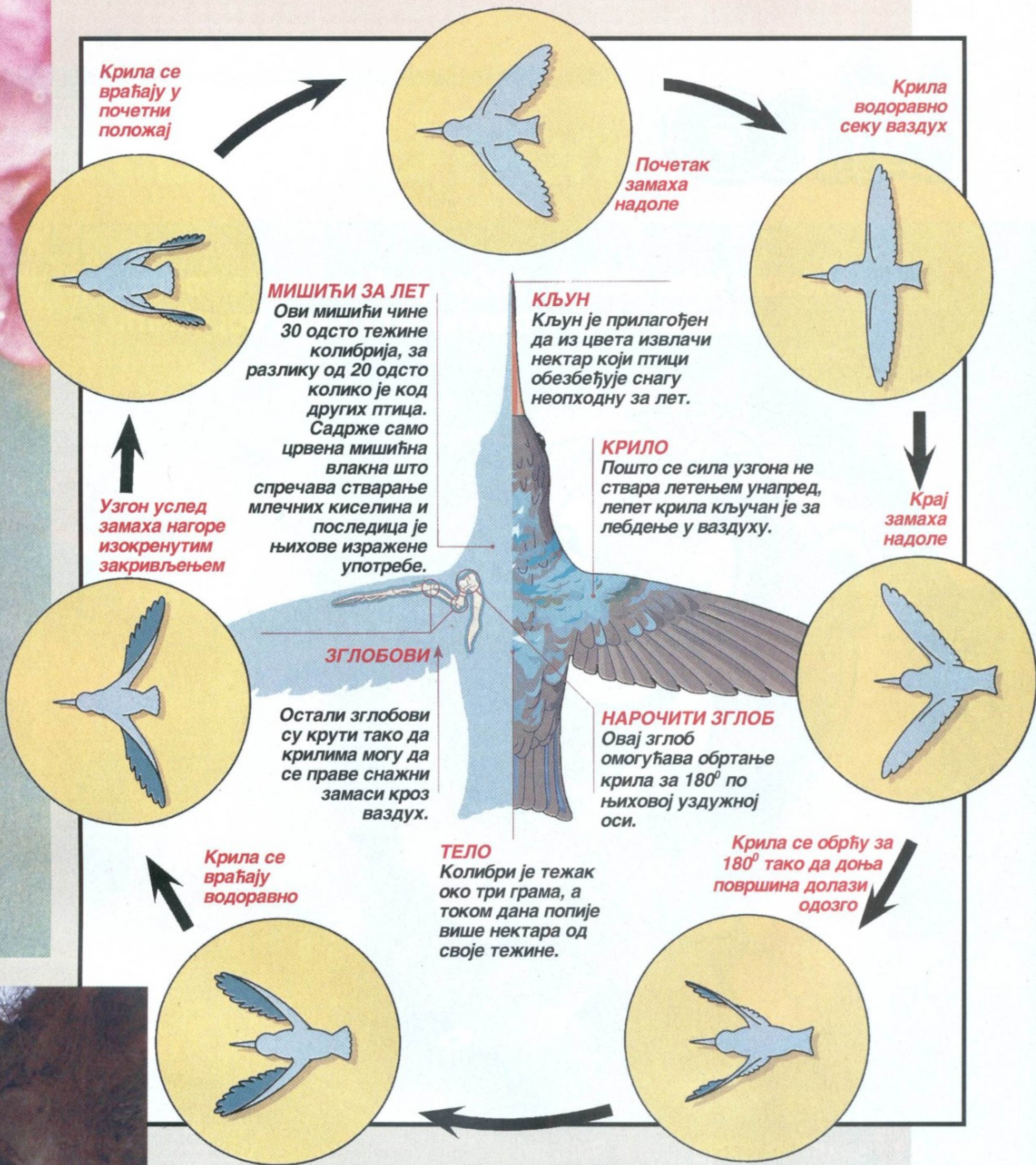
Бућкалица – справа за прављење маслаца.

Како
се
колибри
одржава
у
ваздуху?

ЖИВИ ХЕЛИКОПТЕР

На свету постоји око 300 врста колибрија. Најмања птица на свету је кубански колибри, дужине свега 5 центиметара. Маше крилима невероватном брзином од 200 пута у секунди. Колибри су једине птице на свету које могу да лебде у ваздуху. Ово постижу захваљујући грађи крила и нарочитој техници летења. За разлику од осталих птица, колибри се уздиже и кад замахује крилима нагоре и надолу. Његова крила су кратка и изузетно снажна, а обрћу се за 180° на крају сваког доњег замаха. Како се крило преврне пре подизања, његова закривљеност делимично се обрће и ствара аеродинамичку силу узгона ■

Бришиће досаду

Љутимот радозналости!

ПОЛИТИКИ

ЗАБАВНИК

Чишјајће

Њолишукун забавник

Lino[®]

ti daruje dar novi Lino kalendar!

U novom kalendaru za 2006. godinu Lino te vodi putem mašte
i veselih trenutaka na druženje s najmilijima...

Kako?

Iseci 2 s kutijica dečje hrane Podravka, čitko napiši svoje ime, prezime i adresu pa pošalji
do **15. 12. 2005.** na:

LINO, poštanski fah 777, 11200 Beograd

Pošiljke s nepravilnim ili nepotpunim podacima pošiljaoca ili s premalim brojem isečenih medvedića nažalost nećemo moći da nagradimo. Kalendar ću ti poslati najkasnije do 15.01.2006.

Čitko popunjen kupon i isečene medvediće stavite u kovertu i pošaljite na adresu:
LINO, p.p. poštanski fah 777, 11200 Beograd

IME _____

PREZIME _____

ADRESA _____

MESTO I POŠTANSKI BROJ _____

KOLIKO GODINA IMAŠ? _____ POTPIS ODGOVORNE OSOBE _____

Svojim potpisom potvrđujem da Podravka d.d., Simina 18, 11200 Beograd, idućih pet godina sme da koristi navedene lične podatke samo za obaveštavanje o budućim promotivnim aktivnostima.

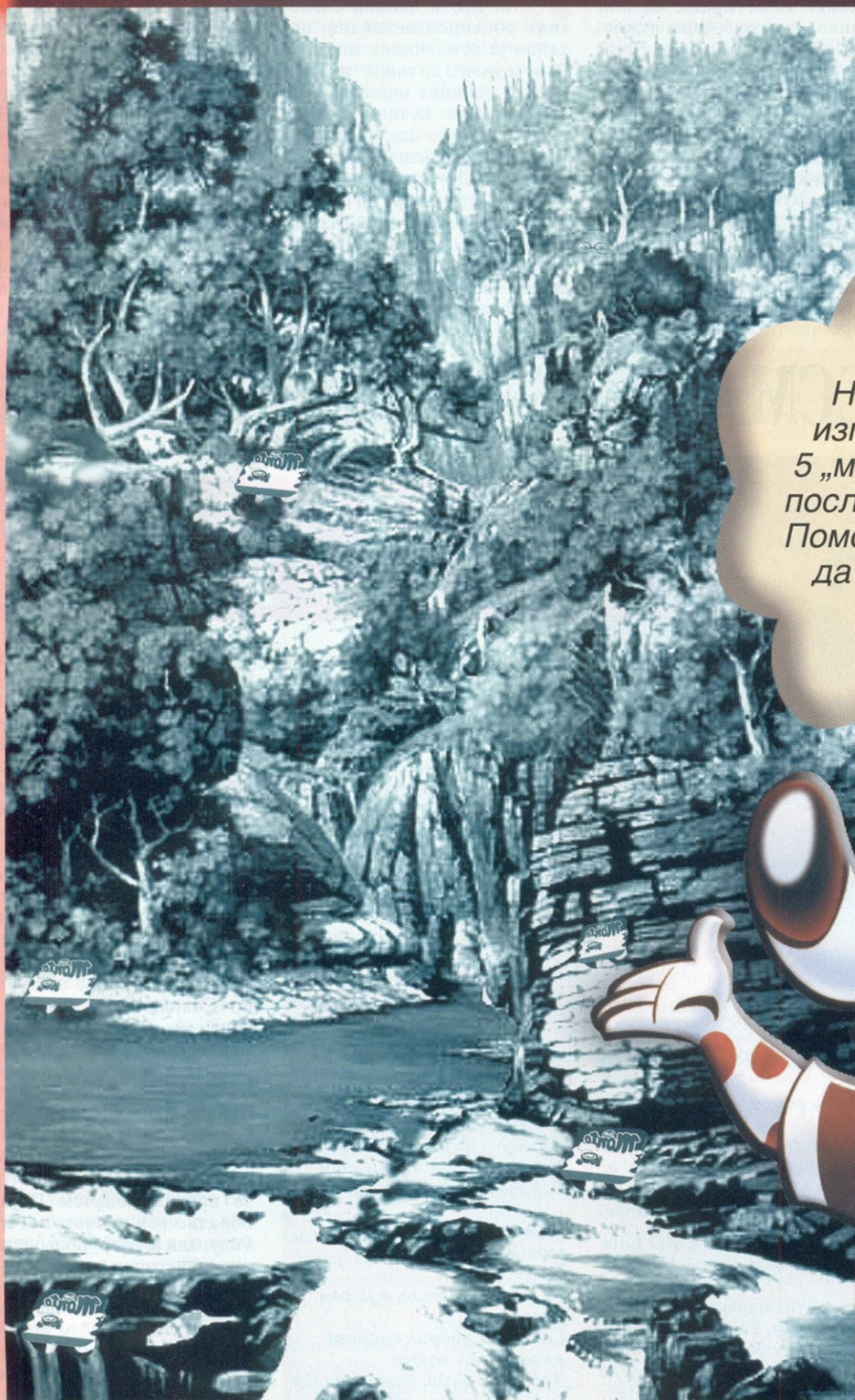

www.podravka.com

Prirodna i zdrava dečja hrana

34006

Ћао, другари!

На путу до вас
изгубио сам
5 „монте”
посластица.
Помозите ми
да их нађем
и поделим
с вама!

Скривалицу с решењима и вашом адресом пошаљите
на адресу **FRUTERRA**

**Драгачевска 11,
11050 Београд
до 25. 11. 2005.**

Имена 5 добитника биће објављена
у „Политикином Забавнику” који излази 2. 12. 2005.

Слатки поздрави од Монтија!

Припрема Дејан Цукић

ПРИЧЕ О ПЕСМАМА

сте, али група тврдокорних блуз заљубљеника сматрала је свако кокетирање са поп музиком неком врстом издаје. Један од њих био је и Ерик Клептон који је напустио групу „Yardbirds” чим су снимили свој први поп хит „For Your Love” (песму је за њих написао Грем Гулдман, касније члан групе „10CC”) и придружио се саставу „The Bluesbreakers” „правоверног” блузера Џона Мејла. Први човек коме су се „Yardbirds” окренули као могућој замени био је Џими Пејџ.

Џејмс Патрик Пејџ рођен је 9. јануара 1944. године и, као и већина енглеских рокенрол великана, похађао је „уметничку школу”. Рано је почео да свира гитару и копира деонице мајстора које су долазиле путем увозних плоча са друге стране Атлантика. Његова вештина брзо се прочула, али крхко здравље учинило је да зазире од приступања неком саставу, што би подразумевало честа путовања, и посвети се раду у студијима за снимање. Тако је место гитаристе „Јардбирдса” преузео младић по имену Џеф Бек, а Џими Пејџ је свој печат на музичкој сцени шездесетих оставио као безимени гитариста на многим чувеним сним-

ends”). Џими се често током ових послова сусретао са изванредним музичарем Џоном Болдвином који не само да је свирао клавијатуре, виолончело и бас гитару, већ је писао изузетне аранжмане. Радећи на Доновановом албуму „Nurdy Gurdy Man”, Болдвин је једном приликом рекао Пејџу да, ако икада буде желео да прави свој бенд, може да рачуна на њега. У међувремену се Џимијево здравствено стање побољшало до те мере да је пристао да старим пријатељима „Јардбирдсима” помогне као басиста када их је напустио Пол Самвел-Смит. Убрзо су сви схватили да је то траћење талента тако да је ритам гитариста Крис Дрејжа прешао на

„Led Zeppelin” на врхунцу славе, испред сопственог авиона.

ПУНЕ РУКЕ

цима. Његовим умећем послужили су се и „The Who” („I Can't Explain”, албум „My Generation”) и „Ролингстоунси” (више него што би желели да признају!) и „Кинкси” и „Them” („Gloria”), али и Том Џонс („It's Not Unusual”), Донован или Џо Кокер (чувена гитарска деоница обраде „With A Little Help From My Fri-

бас, а у оквиру „Јардбирдса” створен је први велики гитарошки тандем Џеф Бек – Џими Пејџ. Ова постава овековечена је и незаборавном сценом у чувеном филму „Blow Up” („Увећање”) када Бек ломит гитару у једном лондонском клубу, али комбинација није дуго потрајала.

Измучени дугогодишњим радом без правих резултата чланови „Јардбирдса” лагано су се осипали оставивши на крају Џимија Пејџа да преузме име групе и крене на турнеју по Скандинавији на коју се обавезао њихов тадашњи менаџер, горостасни бивши рвач Питер Грант. Џими је за почетак имао басисту – студијски саборац Болдвин оберучке је прихватио понуду – наравно, под звучнијим „сценским” именом Џон Пол Џонс. У потрази за правим певачем Пејџ се обратио већ познатом Терију Риду, али је овај управо потписао солистички уговор и одбио посао закуцавши се тако на вечито друго место листе „највећих губитника” у историји рока (иза, заувек првог, Пита Беста, отпуштеног из „Битлса” на корак до славе). Рид је, међутим, посаветовао Џимија да послуша младог Роберта Планта из бирмингемске групе „Band Of Joy”, а овај је, опет, за место бубњара препоручио свог пријатеља из детињства Џона Бонза Бонама. Пејџа није одмах освојио Плантов глас, али када је чуо виртуозно осмишљену грмљавину која је избијала из Бонзових бубњева, одлучио се да обојицу прими у пакету.

Ако редовно читате „Забавник”, можда сте приметили нови талас ентузијазма потписника ових страна који вас сада редовно, уместо кратким прилозима, поново засипа причама о песмама. Неки од вас можда су уочили још нешто: да никада до сада нисмо говорили о једном од највећих и најзначајнијих музичких састава познате историје – групи „Led Zeppelin”! Е, па... дечаки и девојчице, довољно сте порасли да би вас и даље крили – спремите се за магију, буку и смрт „Оловног дирижабла”.

Ова прича води нас поново на узбуркану музичку позорницу Лондона шездесетих година. Светски успех „Битлса” покренуо је помаму међу младим даровитим Британцима од којих су многи пожелели да дубље истражују корене владајућег поп феномена званог рокенрол и тако се суочили са богатим наслеђем блуза америчких Црнаца. Захваљујући масовној пријемчивости групе „The Rolling Stones”, ова варијанта музичког виђења почела је да осваја и топ-ли-

WHOLE LOTTA LOVE

*You need coolin', baby, I'm not foolin',
I'm gonna send you back to schoolin',
Way down inside honey, you need it,
I'm gonna give you my love,
I'm gonna give you my love.*

*Wanna Whole Lotta Love
You've been learnin', baby, I bean learnin',
All them good times, baby, baby, I've been yearnin',
Way, way down inside honey, you need it,
I'm gonna give you my love...
I'm gonna give you my love.*

*You've been coolin', baby, I've been droolin',
All the good times I've been misusin',
Way, way down inside, I'm gonna give you my love,
I'm gonna give you every inch of my love,
Gonna give you my love.*

*Way down inside... woman...
You need... love.*

ПУНЕ РУКЕ ЉУБАВИ

*Треба да о'ладиш, мала, не зезам се.
Има да те пошале м назад на школовање
Дубоко у теби, треба ти то
Ја ћу ти да ти моју љубав
Ја ћу ти да ти моју љубав*

‘Оћеш јуне руке љубави!

*Ти си учила, мала, и ја сам учио
Свих тих добрих времена, мала, ја сам жудео
Дубоко у теби, треба ти то
Ја ћу ти да ти моју љубав.*

*Ти си ладила мала, ја сам балавио
Сва та добра времена појрешио сам користио.
Дубоко унутра, ја ћу ти да ти своју љубав
Ја ћу ти да ти сваки његаљ своје љубави*

Дубоко унутра... жено... теби треба љубав!

Већ прве пробе показале су да нови „Јардбирдси“ поседују неочекивано добру међусобну хемију, но, за већину савременика они су били чисти аутсајдери у поређењу са саставом који је под именом „Jeff Beck Group“ (Бек – гитара, Род Стјуарт – глас, Рони Вуд – бас и Мики Велер – бубњеви) окупио Џимијев до-недавни саборац. Кит Мун, бубњар групе „Ху“, нашалио се да ће Пејцов бенд имати успеха колико и „оловни цепелин“ и тако дао момцима идеју за ново име којим су „Јардбирдс“ коначно послати у историју. Кит Мун, као ни било ко други у том тренутку, није био свестан да је игром судбине створена невероватна

П” био је „права ствар у правом тренутку“ и плоча која је поставила групу као званичне предводнике правца означеног као „тешки рок“ и родоначелнике нечега што ће се развити у „хеви метал“. Посебну улогу у томе имала је песма „Whole Lotta Love“, архетипска метална химна саграђена на основама блуз стандарда Вилија Диксона „You Need Love“. Педесетих година „црна“ музика почела је да осваја укус америчких тинејџера својим „опасним“ садржајем пуним ритуалне опојности и наглашеног сексуалног садржаја. Тај елемент преузет из Диксоновог блуза био је у „Whole Lotta Love“ појачан магнитудом моћног звучног удара ношеног

требио помажући музичке школе у сиромашним црначким квартовима великих америчких градова.

У нову деценију „Led Zeppelin“ улетели су метеорском снагом која је од овог, поспрдно дочеканог, „Дирижабла“ направила најуспешнију музичку групу деценије. Концертни рекорди обарани су један за другим, многи међу њима непревазиђени још од времена „Битлса“. Серија студијских албума померала је каријеру групе ка све озбиљнијим висинама. Утицај енглеске акустичне фолк традиције и коришћење магичне иконографије Џ. Р. Толкина у текстовима проширили су изражајна средства групе чији су

приврженост породици са зверском природом коју су у њему будиле пустоловине на путовањима. Џимија Пејца пратила је прича о потпуној опседнутости окултним, која је, наводно, надвила над његову групу црну сенку проклетства. Зачудо, најтежа жртва ове клетве постао је Роберт Планта. После још два успешна албума, „Houses Of The Holy“ (1973) и, нарочито, дуплог издања „Physical Graffiti“ (1975), бенд се спремао за велику светску турнеју, али све је пало у воду када су певач и његова супруга доживели тешку саобраћајну несрећу током одмора на грчком острву Родос. Пауза је попуњена још једним студијским издањем, „Presen-

ЉУБАВИ

комбинација музичког дара и подударних личности. Ритам секцију су чинили „човек из народа“, необуздани (како на сцени тако и ван ње) Џон Бонам и префињени, класично образовани, Џон Пол Џонс. Испред њих био је звучни зид гитара Џимија Пејца који је дугогодишње искуство у студијском окружењу богато искористио да усаврши свој тон и технику. Поред њега је стајао певач Роберт Планта, привлачан и харизматичан, али никада превише наметљив да би угрозио равнотежу и чврстину набоја који је бенд ширио.

Управо напречац постигнутим заједништвом „Led Zeppelin“ су добили своју прву битку. Њихов први албум, објављен почетком 1969. године, многи критичари напали су као чисту копију плоче „Truth“ Џефа Бека и компаније, али док су „Цепелини“ тврдоглаво и сложено гурали напред освајајући публику бројним наступима (пре свега у Америци), конкурентски састав урушавао се у сталним сукобима гитаристе и певача да би, на крају, Род Стјуарт и Рон Вуд напустили Бека и придружили се групи „Faces“. („Род Стјуарт ме је увек мрзео. Зашто?! Само сам му дао каријеру на тањир!“), и данас је огорчен Џеф Бек.)

Осећајући да се наклоност публике окреће ка њима и поред сталних напада „стручњака“, „Led Zeppelin“ већ крајем исте године објављују свој други албум. Иако не много већи стваралачки напредак од првог остварења, „Led Zeppelin

Пејцовим маестралним рифом преко кога је Роберт Планта сиктао поенту истовремено дочаравајући појудни зов мужјака и крик женске усхићености. Могућу једноличност разбијао је средњи део песме у коме су „окрећући свако доступно дугме у студију“ Џими и сниматељ Еди Крејмер створили звучни оглед који, за разлику од сличних захвата психоделичне ере, није водио слушаоца ка васионским просторствима, него у дубину сопствених неисказаних страсти.

Успех који су „Led Zeppelin“ доживели, превазишао је и највећа очекивања. – Када сам се родио, мајка и отац живели су у камп-приколици. Одједном смо се нашли у великој кући са „јагуаром“ испред врата – сећа се данас Бонзов син Џејсон. Малу мрљу на успех „Whole Lotta Love“ бацила је „омашка“ којом су Пејц и Планта потписали песму као своју не помињући званично ауторско право Вилија Диксона, што је било прилично неуобичајено за британске музичаре тог времена који су се просто утркивали у слављењу својих црних узора (Клептон и Брајан Џоунс из „Стоунса“ били су посебно „задрти“ у том смислу лично се старајући да сваки зарађени цент оде правим ауторима). Случај је дошао и до суда где је Вили Диксон добио одговарајућу материјалну задовољштину коју је затим упо-

Роберт Планта и Џими Пејц на сцени

трећи (1970) и, посебно, четврти (1971) албум почели да добијају, поред масовног прихватања публике, и наклоност пословично строге британске критике. Безимени четврти албум, чији су омот красили симболи налик рунском писму од којих је сваки постао заштитни знак једног члана бенда, забележио је рекордну продају са више од 16 милиона продатих примерака широм света и донео слушаоцима „Stairway To Heaven“ једну од најексплоатисанијих музичких тема ове цивилизације.

Наравно, слава, новац, авиони и камиони узимали су свој данак у приватним животима чланова састава. Легенде о раскалашном животу иза кулиса највеће рок групе седамдесетих задрале су помало и у област страве и ужаса. Бонзо Бонам био је на неповратном путу самоуништења тешко успевајући да помири дубоку

се” (1976) и мултимедијалним (филм и албум) концертним записом „The Song Remains The Same“ који се појавио крајем исте године (филм се одмах нашао и на „ФЕСТ-у ‘77.“).

Али... после само неколико наступа по Америци, турнеја је прекинута када је из Енглеске стигла трагична вест – Планта петогодишњи син Карак подлегао је после кратке болести изазване чудним стомачним вирусом. Неутешни Роберт повукао се, са супругом и кћерком, далеко од очију јавности и судбина „Led Zeppelin“ била је сасвим неизвесна. Ипак, у другој половини наредне године, после упорног наговарања Џона Бонама, јединог човека који је могао да има ту врсту утицаја „јер знали смо се и пре него што смо постали славни“, Планта се придружио осталима у Стокхолму у најсавременијем студију чији су власници били

чланови поп групе ABBA. „In Through The Out Door” било је, очекивано, трауматично искуство чије је објављивање неколико пута одлагано и најзад остварено у лето 1979. године. Уследили су величанствени повратнички концерти, али судбина није допустила да „Led Zeppelin” прелети у нову деценију.

Године 1980, и то 25. септембра у време проба за још једну америчку турнеју, Џон Бонам је заспао на софи у кући Џимија Пејџа попивши претходно огромне количине вотке. Током ноћи он се, обесвешћен, окренуо на леђа и угушио. Ујутру су Џон Пол Џонс и техничари бенда затекли беживотно тело несрећног Бонза и били први сведоци неумитног краја једне од највећих сценских атракција 20. века.

После неколико месеци, тачније 4. децембра 1980, из менаџерске канцеларије Питера Гранта медијима је одаслато недвосмислено саопштење: „Желимо да знате да је губи-

Краљеви
стадиона

так нашег драгог пријатеља и дубоко поштовање које имамо за његову породицу заједно са осећајем недељиве хармоније коју смо ми и наш менаџер имали, довео до одлуке да више не можемо наставити као раније.”

Била је то емотивна, али мудра одлука која је учинила да „Led Zeppelin” оду у легенду као једно од оних повлашћених имена што их неће укаљати пад популарности и квалитета какав обично доноси предуг боравак у хистеричном свету рокенрол циркуса. Многи и даље верују како су Карак Плант и Џон Бонам били жртве „црне магије” која се призивала у некадашњој кући „великог мага” Алистера Кроулија на обали језера Лох Нес када је њен власник постао Џими Пејџ. То никада нећемо знати. Али, зато је сасвим сигурно да је неодољива магија Пејџове гитаре и чуда која је она стварала уз помоћ тројице његових пријатеља покосила милионе својевољних жртава широм света и да то чини и данас ■

седамдесет два

ЗАБАВНИКОВЕ

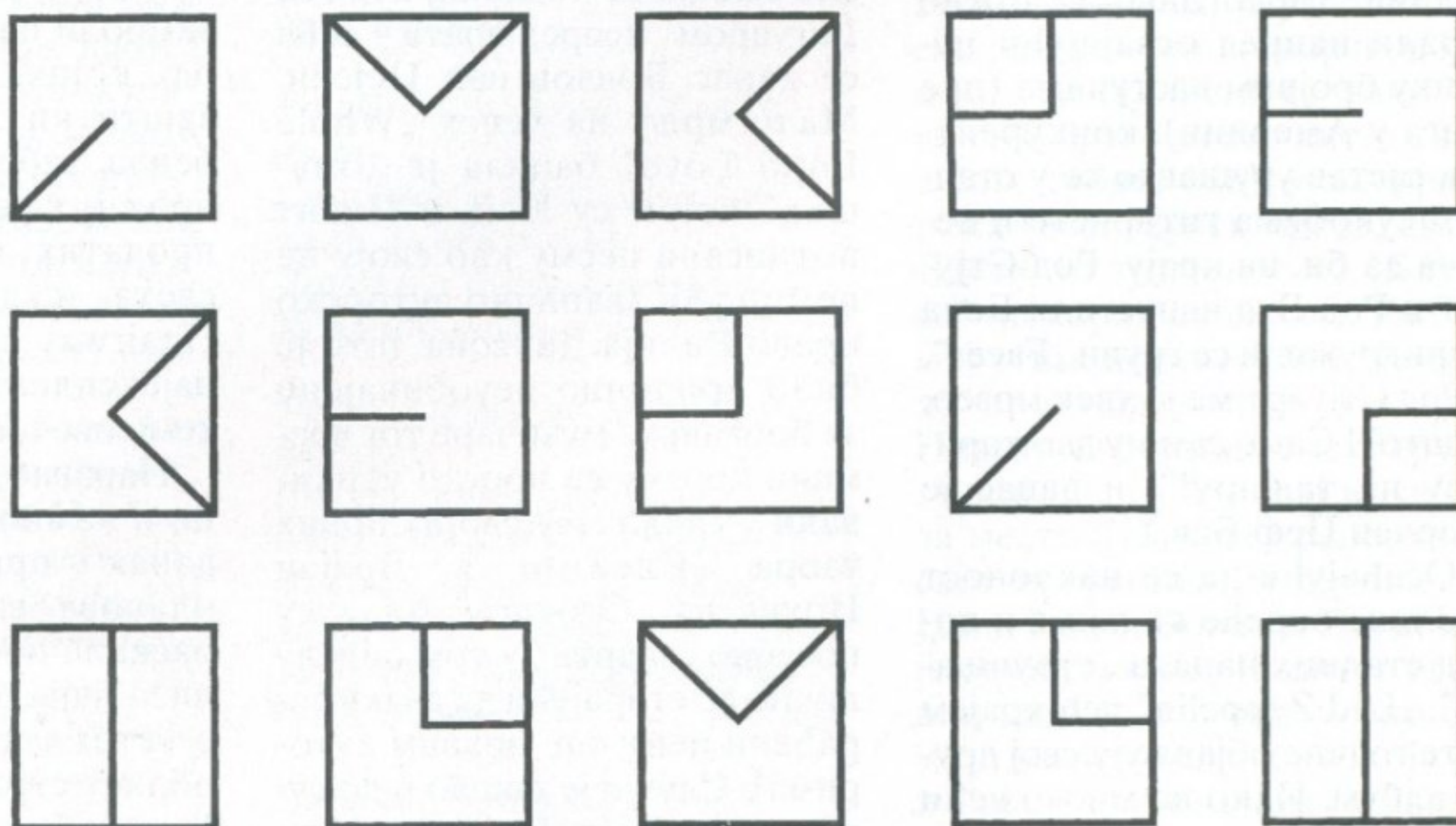
1 Скривено слово

Квадрат је испуњен низом бројева: 6, 1, 5, 0, 8, 4, 3, 7, 5. Поједини бројеви увећани су за један. Ако поља с тим бројевима затамните, открићете скривено слово. Које? ■

5	0	5	6	4	3	5	0	5	6	4	3
1	8	7	1	8	7	1	8	7	1	8	7
6	4	3	5	0	5	6	4	3	5	0	5
5	3	4	1	5	6	5	4	4	0	5	6
7	7	8	8	2	1	8	7	8	8	1	1
3	5	0	4	6	6	3	5	0	4	6	5
4	6	5	3	6	0	5	6	5	3	5	0
8	1	1	8	7	8	8	2	1	7	7	8
0	5	6	5	3	4	0	5	6	5	3	4
5	0	5	6	4	3	5	0	5	6	4	3
1	8	7	1	8	7	1	8	7	1	8	7
6	4	3	5	0	5	6	4	3	5	0	5

2 Квадрати

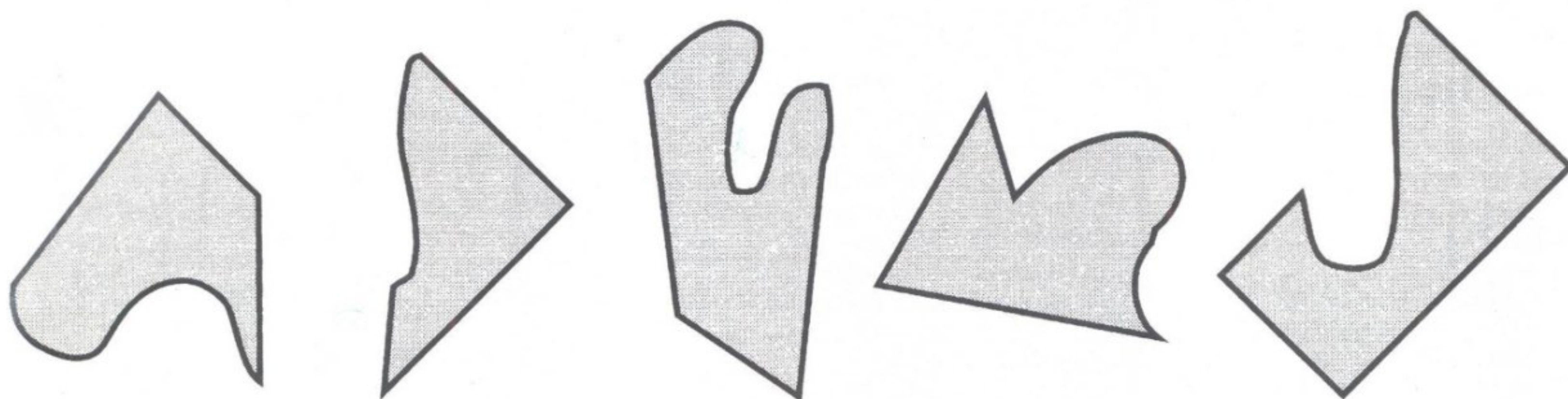
Који квадрат нема свог пара? ■

ЛОГИЧКЕ ЗАГОНЕТКЕ

3 Једна је сувишна!

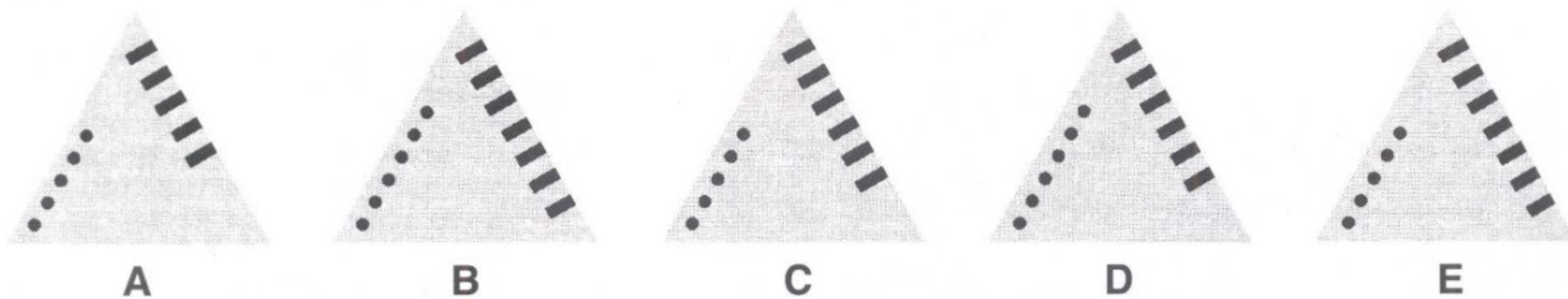
Која слика – А, В, С, D, Е
– не припада овде? ■

4 Наставите низ!

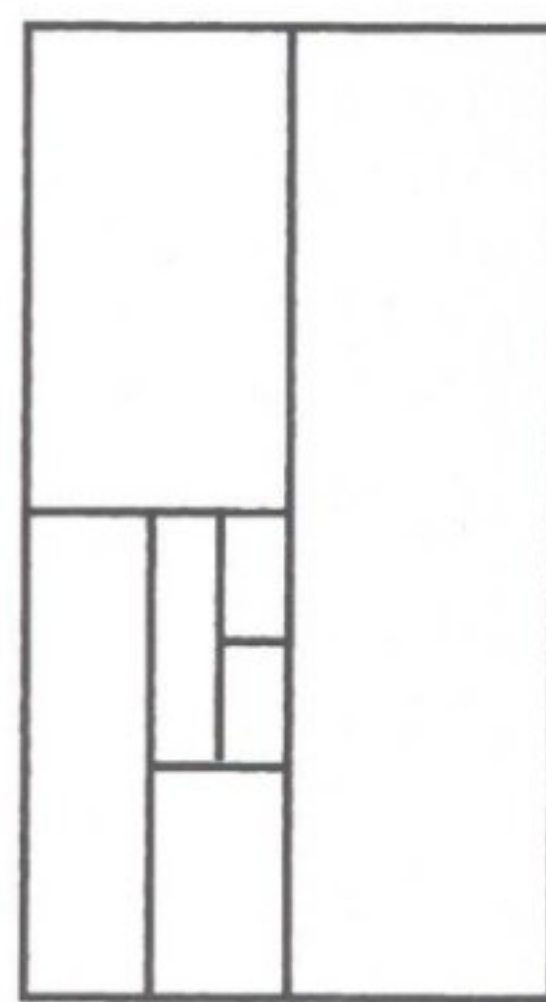
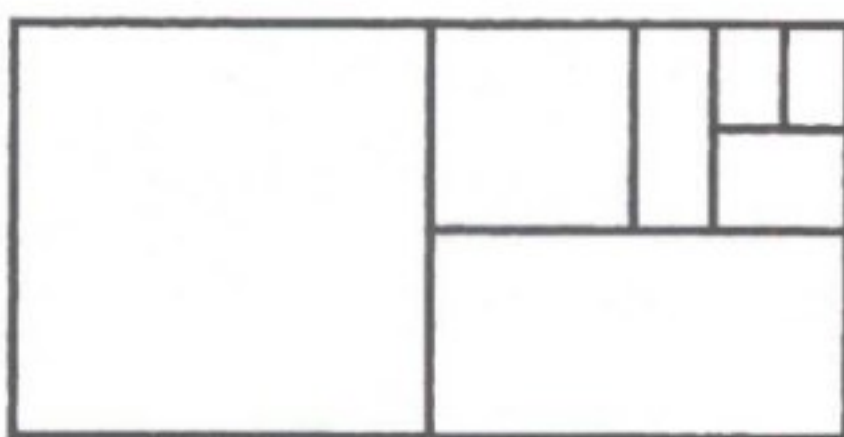
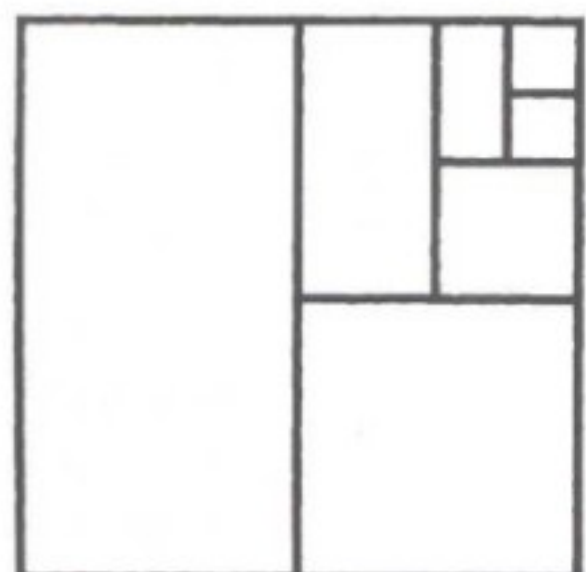
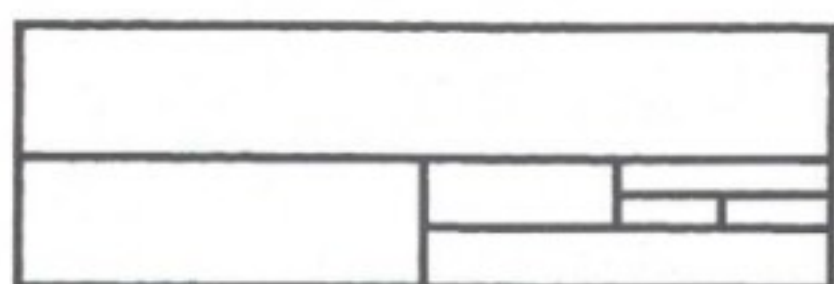
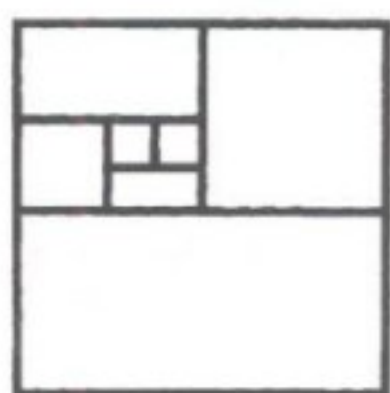

Само ће један од троуглова – А, В, С, D, Е – наставити горњи низ. Који? ■

5 Фигуре

Откријте
која се
фигура
разликује од
осталих! ■

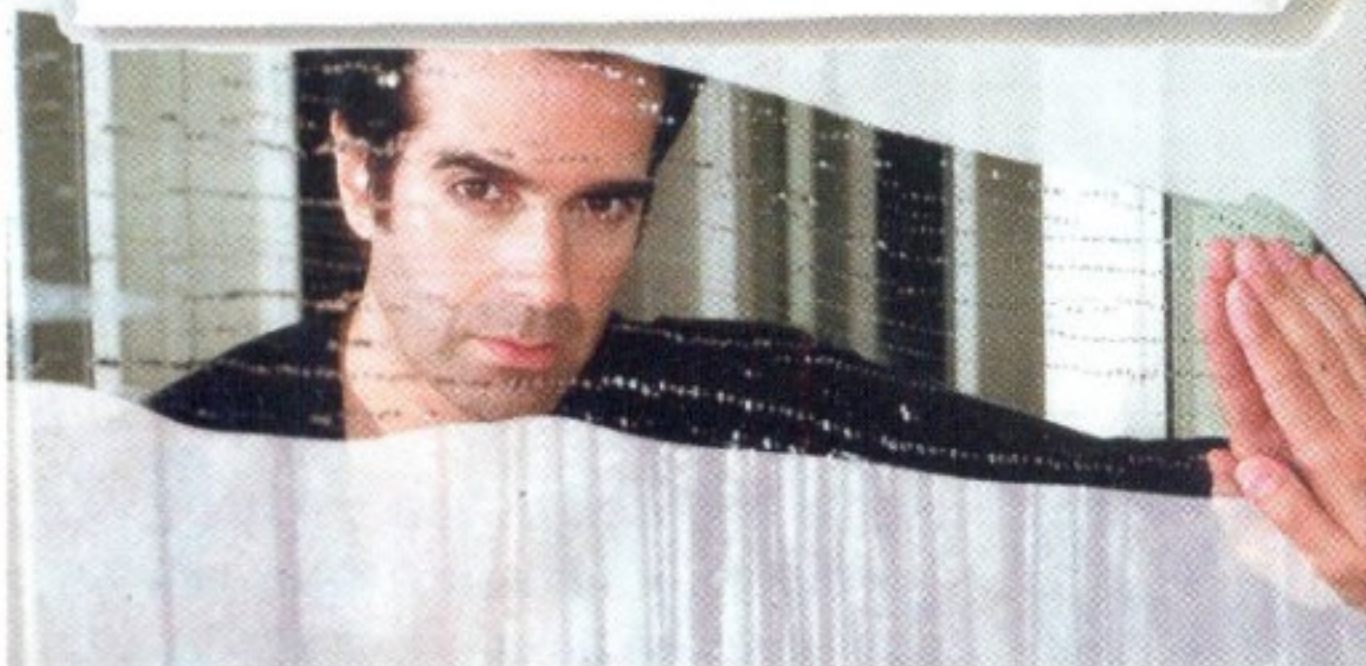
Илустровао Добросав Боб Живковић

ТАЈАНСТВЕНИ ДЕЈВИД КОПЕРФИЛД

Драги „Забавниче”, пишем ти већ други пут у нади да ћеш најзад удовољити мојој радозналости и одговорити како је илузиониста Дејвид Коперфилд успео да прође кроз Кинески зид и учини да нестане Кип слободе, односно, да код посматрача створи утисак да је то урадио.

СОФИЈА НИЧИЋ

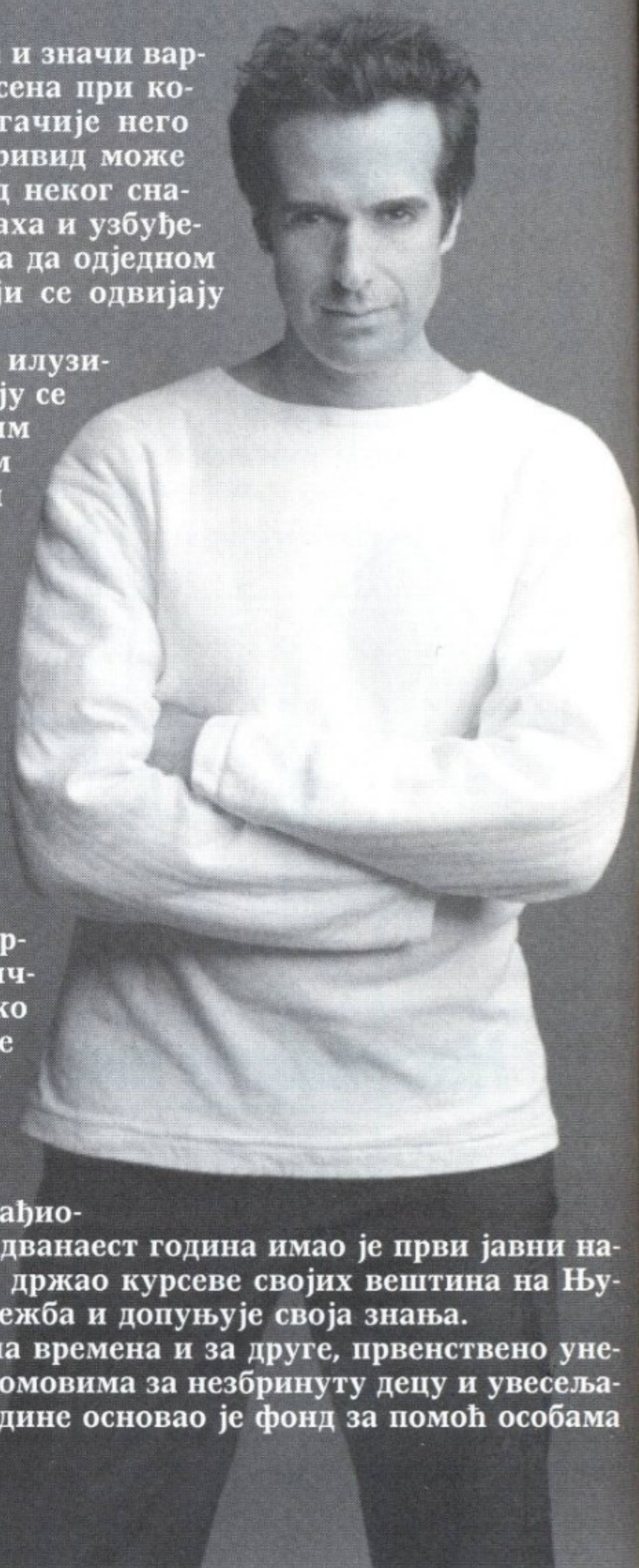

Реч илузија латинског је порекла и значи варка чула, заблуда, уображење, опсена при којој се неки предмет опажа другачије него што у стварности јесте. Такав привид може да настане услед непажње, услед неког снажног душевног стања, попут страха и узбуђења, или услед неспособности ока да одједном обухвати мноштво догађаја који се одвијају истовремено.

Те варке људских чула вешто користе илузионисти забављачи. За тај посао спремају се дуго и пажљиво. Служе се различитим скривеним механичким и оптичким помагалима, речима, али и научним открићима. Дакле, морају да буду не само брзих покрета, већ и добри познаваоци психологије, физике, хемије, дигиталне технологије.

А Американца Дејвида Коперфилда познаваоци ове изузетне вештине сматрају најбољим илузионистом. Извео је бројне задивљујуће трикове и пред очима стотина хиљада присутних људи и хиљадама објектива успео да „украде” авион с неба, Кип слободе из њујоршке луке, „направи пролаз” кроз Кинески зид. Како? Савршеним коришћењем свих илузионистичких вештина и знања. Шта ради и како успева да завара људски ум, Дејвид не открива. Јер, када би то урадио, чаролија би нестала.

Коперфилд не открива много ни о свом животу. Рођен је 1956. године у Њу Џерсију као Дејвид Сет Коткин. Мађионичарством се бави од малих ногу. Са дванаест година имао је први јавни наступ, а као шеснаестогодишњак већ је држао курсеве својих вештина на Њујоршком универзитету. Свакодневно вежба и допуњује своја знања. Ипак, овај мађионичарски великан има времена и за друге, првенствено унесрећене. Често гостује у болницама и домовима за незбринуту децу и увесељава их својим триковима, а још 1982. године основао је фонд за помоћ особама ометеним у физичком развоју ■

ПОШТУЈ НЕПИСАНА ПРАВИЛА!

Недавно сам с мамом био у позоришту и усред представе неком у публици зазвонио је мобилни телефон.

Да ли су и у позоришту људи обавезни да искључе телефон?

РАДИЦА РОДИЋ
Београд

У данашње време, кад мобилни телефон има готово свако, не постоје, нажалост, прописана правила о његовој употреби. Свако би требало да зна у којим приликама мора да га искључи или да га остави код куће. Али, пошто увек има оних који се оглуше о молбе и упозорења, у готово свим позориштима постоји уређај који прекида мрежу и – нема разговора док је представа у току. Распитали смо се како је могуће да је телефон у позоришту ипак зазвонио и сазнали да уређај не може да ућутка неке нове мреже које нису ни 064 ни 063. Док се не донесу законске одредбе, очекује се да телефон искључите не само у позоришту или биоскопу, већ и у неким другим приликама – на гробљу, на састанку, у цркви... А ако сте на јавном месту, звоно можете да ставите на најмању јачину или да телефон, уколико има ту могућност, подесите само да вибрира. И још нешто. Ако већ мора да разговара у аутобусу, трамвају, очекује се да човек прича што тише. Саговорник с друге стране „жице” чуће га и кад говори у пола гласа. За сада је уведен једино пропис да се мобилни телефон не користи током вожње аутомобилом, али – то мало ко поштује. Док се не уведу оштрије казне ■

Дописујте се, људи!

КО ЋЕ НА ГРЕНЛАНД?

Дуго већ размишљај да вам се обратим с једним питањем. Занима ме да ли на Гренланду постоје универзитети.

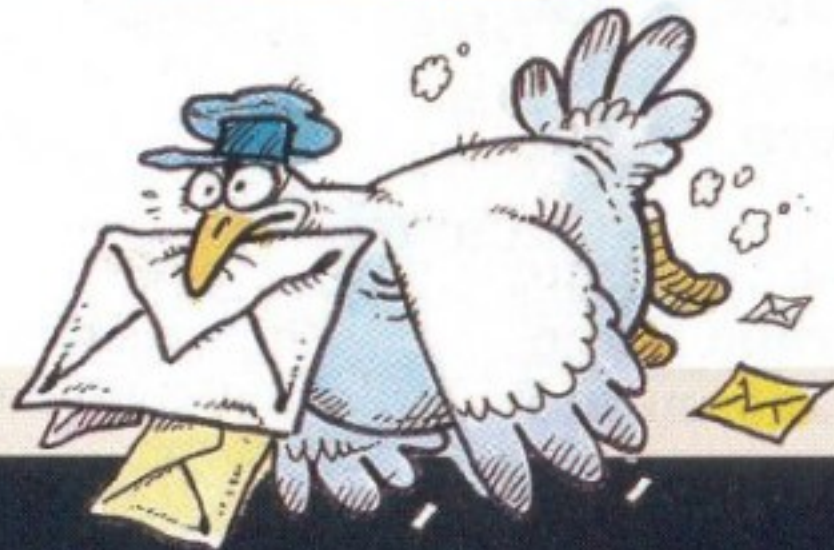
ЈЕЦА
из Ваљева

Гренланд је највеће острво на свету, површине 2.166.086 квадратних километара. Налази се између Европе и Северне Америке, у северном делу Атлантског океана. Према предању, 982. године открили су га исландски морепловци и назвали га **Greenland** или Зелена земља. Тако им је изгледао. Када су око 1200. године тамо стигли преци данашњих Ескима, прогласили су га за **Kalaallit Nunaot**, што значи – Земља људи.

А Гренланд није ни зелен, ни пун људи. Више од 80 одсто површине је под ледом и на њему живи 56.385 становника, у просеку 0,0026 становника на квадратни километар. Ипак, главни град Нуук увек има пуне улице људи. Уз 14.350 житеља, у њему одседају и бројне групе истраживача који испитују минералима богато тло испод леденог покривача.

Живот у престоници Гренланда одвија се као и свуда у свету. Људи раде, деца иду у школе или на универзитет, шетају и забављају се.

Дакле, Јецо, ако ти не смета поларна хладноћа, а знаш енглески или дански, и волела би да научиш гренландски, Универзитет **Ilisimatusarfik** у Нууку широм ће ти отворити врата јер га похађа само 120 студената. А шта се све на њему изучава, сазнаћеш на адреси: www.ilisimatusarfik.gl/

ПИСАЦ СНОВИЋЕЊА

Можете ли да напишете нешто о немачком писцу Михаелу Ендеу?

БОГДАН
из Новог Сада

По мишљењу многих књижевних критичара, Михаел Енде (1929–1995), немачки писац и приповедач, био је један од најплодоноснијих писаца научне фантастике и књига за децу 20. века. Његово стваралаштво називају сновиђењем које плени машту свих генерација.

Рођен је у прелепом месташцу Гармиш-Партенкирхену, у баварском делу Немачке. Вечним снегом обавијени обронци Ветерштајна и родна кућа пуна слика његовог оца Едгара Ендеа од најранијих дана испуњавали су његов свет и надахњивали машту. Једном приликом признао је да је још тада у својој глави мешао призоре природе са мотивима на платнима и замишљао чудесне згоде. Како му оне нису давале мира ни када је одрастао, преточио их је у књиге.

Низале су се једна за другом. Од почетка седамдесетих година протеклог века, па све до пред крај живота Енде је објавио тридесетак дела која су преведена на 40 светских језика и штампана у око 20 милиона примерака. „Седи господин“, „Прождрљиви сан“, „Огледало у огледалу“, „Бескрајна прича“, „Дуг пут у Санта Круз“, „Тамница слободе“, само су неки од назива најтраженијих књига ■

КОЈИ ЈЕ ЦРТЕЖ НАОПАЧКЕ?

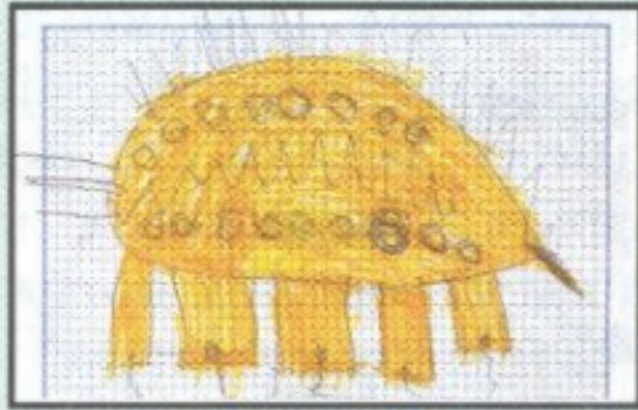

Драги „Забавниче“, У претпрошлом, 2003. броју објавио си цртеж петогодишњег Данијела Ђорића из Бајине Баште који је насликао

„Титаник“ као неку жуту животињицу. Лијепо и поучно, само што си слику окренуо: тек кад „Забавник“ окренеш наопачке, видиш да су „ноге“ те животињице у ствари димњаци брода и они морају да стоје усправно, зар не?! Молим те да цртеж поново објавиш, али овај пут како треба, и због читалаца, али и због самог Данијела.

С поштовањем
ФИЛИП АНДРОНИК
Сарајево

Лепо и поучно писмо Филипа Андроника који је, ако је судити по имену и презимену, вероватно један од могућих данашњих наследника византијске династије Палеолога. Само што је превидео да је наш уметник маштовито дете које, како пише у објављеном писму, сања да једног дана извуче олупину „Титаника“ а она, у радозналој главици, може управо тако и да лежи на дну мора: с „ногама“, односно, димњацима окренутим „наопачке“. Јер, да су како треба, брод би био на површини океана, зар не?! Уосталом, објављујемо цртеж и „наопачке“ (лево) и како наш читалац мисли да треба (десно) и није тешко одго-
нетнути ко је у праву ■

29. septembar - 15. oktobar 2006.

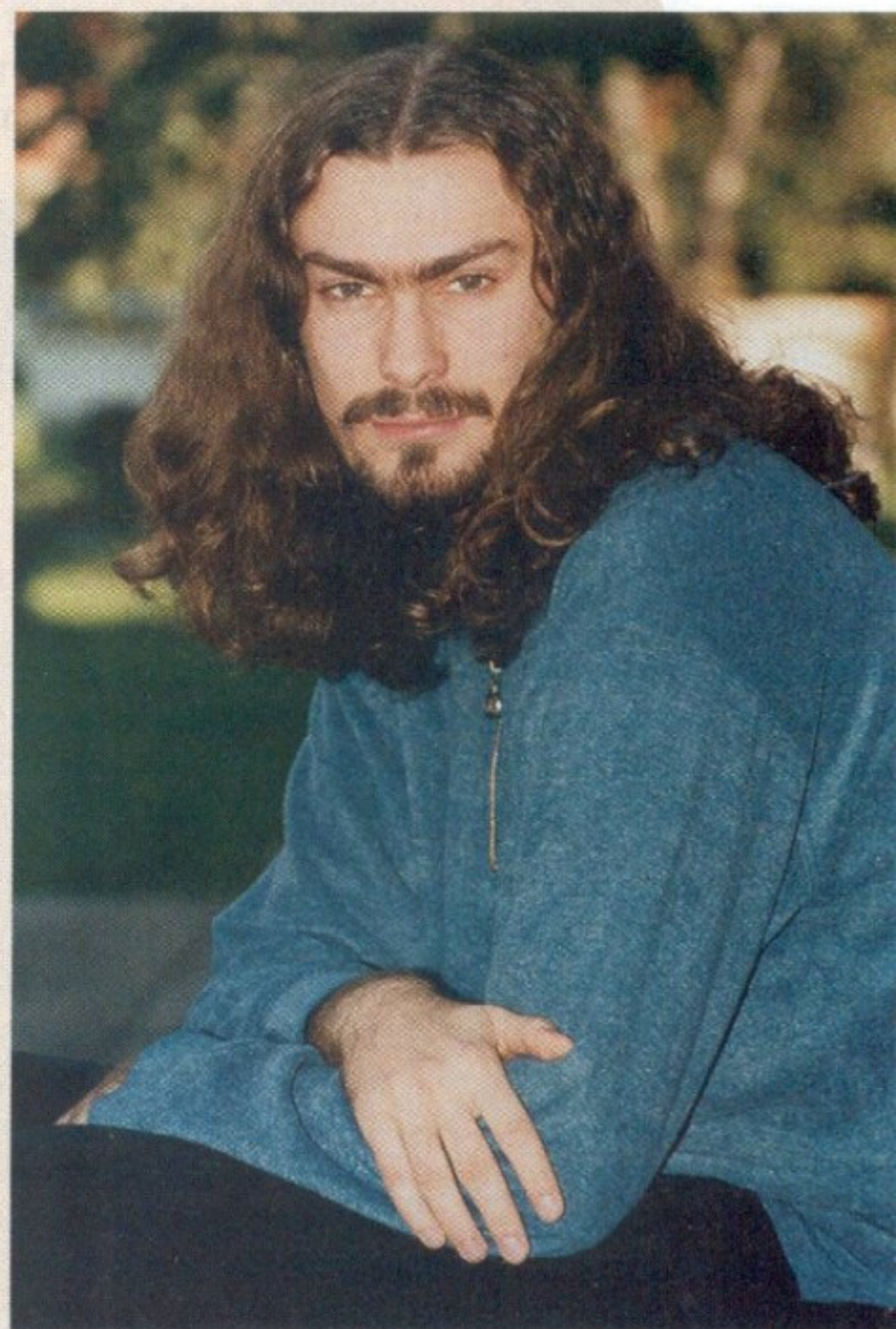
3. MEĐUNARODNI SALON STRIPA
www.skc.org.yu

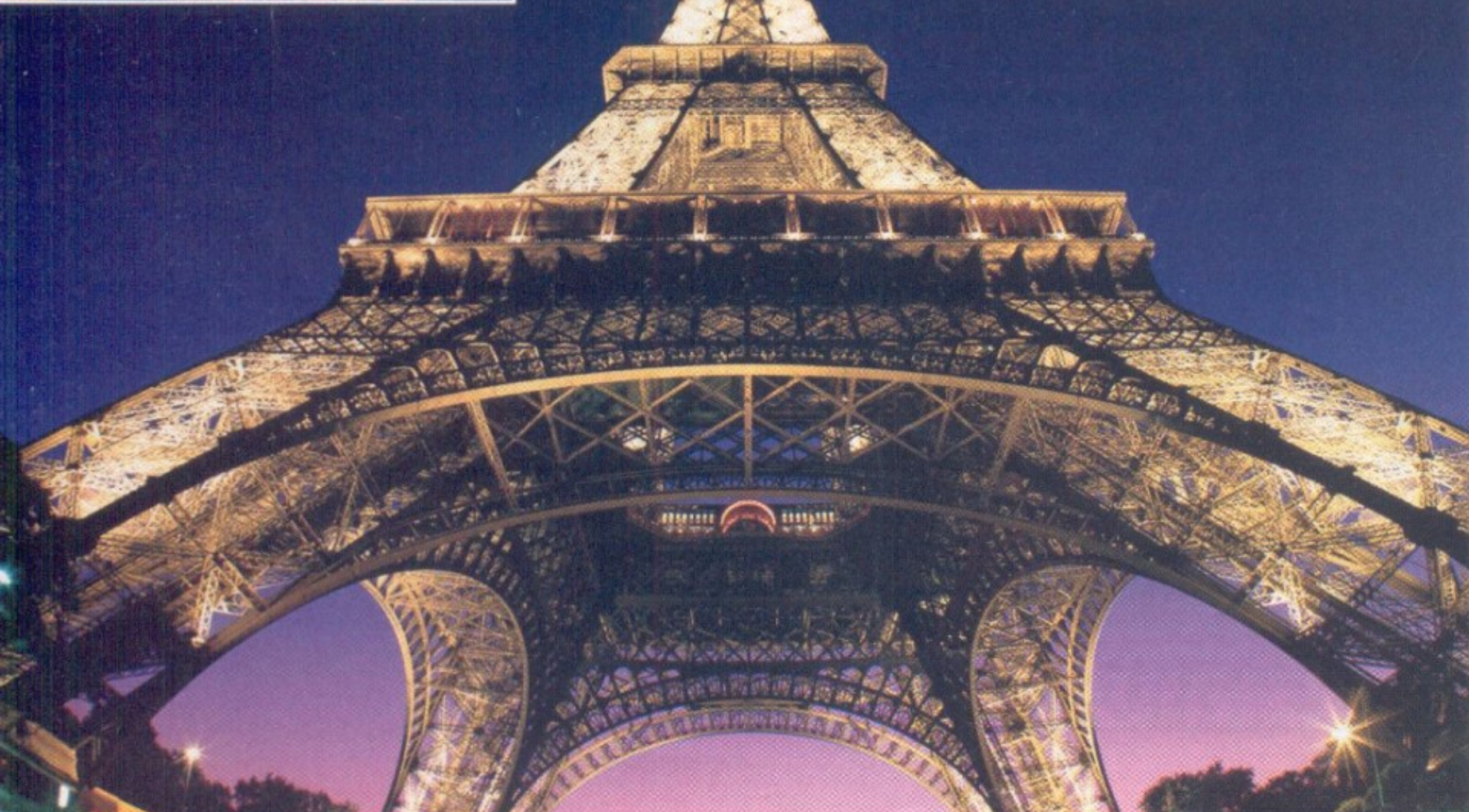

ДОБИТНИЦИ

На конкурс овогодишњег Салона стрипа своја остварења пријавио је 221 аутор. Награду „Политикиног Забавника“ добили су Јован Укропина и Марко Стојановић. О Јовану смо писали у броју 2802, а данас вас упознајемо с Марком.

Ако већ нисте чули за њега, **Марко Стојановић** рођен је у Лесковцу где и данас живи и ради као професор енглеског језика. Дипломирани је филолог – завршио је енглески језик и књижевност – тренутно на постдипломским студијама енглеске књижевности. Бави се писањем стрипских сценарија и теоријских текстова – као сценариста потписао је стрип албуме „Макс Дебрис – Исповест правога кривотворитеља“, „Црне душе“ и „Постеља од глога“. Бави се и цртањем, стрип-уредништвом и стрип-новинарством ■

БОЈА АЈФЕЛОВЕ КУЛЕ

Знам да је
Ајфелова кула
направљена од метала,
али ме занима да ли је у
природној боји метала.

РОЂА Ф.
Ниш

Кула названа по Гиставу Ајфелу који ју је направио за Светску изложбу 1889. године, поводом обележавања стогодишњице Француске револуције, састоји се од 18.038 делова начињених од посебно прерађеног гвожђа. Током година бојена је неколико пута, а данас је у – боји беле кафе. Последњи пут боја је освежена 2001. године и за то је употребљено педесет тона боје. Да би увек изгледала чисто и умивено, кула се боји отприлике сваких седам година. Ево још неких појединости о овом симболу Париза.

Заједно с антенном, Ајфелова кула висока је 324 метра, односно, као солитер од 108 спратова, а тешка 7000 тона. У основи има 125 x 125 метара. До 1930. године била је највиша зграда на свету, а тада је надмашила Крајслерова у Њујорку. Од подножја до врха води 1665 степеника (тај податак налази се на званичном сајту: www.tour-eiffel.fr). Годишња потрошња струје износи 7.500.000 киловат-часова, воде 65.000 кубних метара, хартије за улазнице током године око две тоне. За дванаест месеци лифтови превале око 100.000 километара. Откако је отворена, Ајфелову кулу посетило је (до краја 2004. године) 216.476.171 особа. Када је видљивост најбоља, с врха овог здања пружа се поглед до удаљености од шездесетак километара.

О Ајфеловој кули „Забавник“ је више пута писао. Уколико чуваш старе бројеве, потруди се да нађеш „Забавник“ број 2618 од 12. априла 2002. године – у њему ћеш наћи опширан текст о овој знаменитости Париза ■

Kaspersky®

Anti-Virus

za dobro zdravlje kompjutera!

SINGI Inženjering
Molerova 74, Beograd
011 444 90 54
011 450 810
www.singi.co.yu

СКАНДИНАВЦИ, ЈАВИТЕ СЕ!

Обраћам вам се с молбом да помогнете и пресудите јер је у питању опклада. Да ли за народе на Скандинавском полуострву равноправно могу да се користе називи Нордијци и Скандинавци?

МИЛОШ
из Батајнице

Назив Нордијци потекао је од немачке речи *der Nord*, што значи север, и обухвата све народе који живе у северним земљама Скандинавског полуострва. По географском називу, сви његови житељи су Скандинавци. Дакле, равноправно могу да се користе оба назива.

Ипак, строго гледано, само су Швеђани, Данци и Норвежани прави Скандинавци.

Разлика није условљена политичким и економским разлозима, већ културолошким, језичким и историјским. Иако је Гренланд, највеће острво на свету, аутономна област Данске, језик и култура острвљана имају мало заједничког са онима на удаљеном копну. Слично је и са Финском која је географски ближа Немачкој него Шведској, па су се и говор и обичаји Финца обликовали према немачким.

Упућене једна на другу због живота у готово истим географским условима, Шведска, Данска и Норвешка изградиле су сличну културноисторијску баштину.

И сам назив Скандинавија, или *Scandza*, који су одредили некадашњи географи, указује на то. Реч *Skat-hinawjo* потиче из старошведског језика и значи „опасно полуострво“, односно, полуострво које заплјускују опасне морске струје по којима су морепловци и упамтили неприступачне обале најсевернијег дела континента ■

ПОДЦИТНИ
ЗАБАВНИК

11. 11. 2005.

РЕШЕЊА

АНАГРАМ (И = Ј)
Јесењи радови

СПОЈИТЕ ПАР!

1. и, 2. д, 3. ж, 4. б, 5. ђ, 6. г, 7. з, 8. в, 9. е, 10. а ■

ПОГАЂАЉКА
Ротква

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

„Пигмалион”, слап, Авр, магма, мора, колт, млад, Ерик, Џорџ Бернард Шо, ми, сед, шут, име, мапа, а, насип, Арам, с, енергија, курири, фан ■

ПАРНЕ УКРШТЕНИЦЕ
СМОКВА, папрат, орао, о, Максим, Еко, ви, на, воз, Инка, а, Картум; ПАПАЈА, Амазон, Нано, д, ктитор, Рес, си, ер, мај, Акра, а, секташ ■

„САБИРАЊЕ”
Барселона

СКРИВЕНА УКРШТЕНИЦА

М	А	С	К	А	У	Т
А	М	Р	А	Л	К	А
Л	И	Ш	Ћ	Е	А	Р
И	Ј	А	Р	Н	И	З
Ш	А	Р	М	А	М	А
А	Т	А	Р	С	Е	Н

ИЗБАЦИТЕ УЉЕЗА!

Риба (када се уз остале појмове допише придев „црвена” добију се познате синтагме) ■

АНАГРАМ
Ерос Рамацоти

СРП - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

79

ПОЛИТИКИН забавник / главни и одговорни уредник Зефирино Граси. - Њир. изд. - Год. 1, бр. 1 (28. фебруар 1939)-год. 3, бр. 220 (4. април 1941); год. 14, бр. 1 (5. јануар 1952)- . - Београд (Македонска 29) : Политика Newspapers and Magazines d.o.o., 1939-1941; 1952- (Београд : Политика АД). - 30 cm

Недељно
ISSN 0032-339X = Политикин забавник
(Ћирилично изд.)
COBISS.SR-ID 16193794

ЗАБАВНИКОВЕ ЛОГИЧКЕ ЗАГОНЕТКЕ

РЕШЕЊА

1. СКРИВЕНО СЛОВО
Х

Крените из доњег левог угла
усправно навише пратећи дати низ
бројева ■

2. КВАДРАТИ
Ј

Остали квадрати имају своје
парове: А = I, В = М, С = F, D = Н, Е
= G и K = O ■

3. ЈЕДНА ЈЕ СУВИШНА!
Е

Фигура Е исцртана је од четири
праве и једне криве линије,
а остале фигуре од три праве
и једне криве линије ■

4. НАСТАВИТЕ НИЗ!
В

Одузмите једну тачку и једну
линију, па онда додајте
две тачке и две линије
и тако наизменично ■

5. ФИГУРЕ
Е

Фигура Е подељена је са две
водоравне и четири усправне
линије, а остале
са три водоравне
и три усправне линије ■

ствар по закону обавезно означавање имена

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2805

YU ISSN 0032-339X

Први број „Политикиног Забавника” изашао је
28. фебруара 1939. године

Генерални директор Срђан Јанићијевић
Директор Љубодраг Чудомировић

Главни и одговорни уредник Зефирино Граси
Издаје ПОЛИТИКА Магазини ДОО
Штампа ПОЛИТИКА АД

Графички уредник Горан Војиновић

Редактор Недељка Сташић

Редакција Слободанка Делибашић
Јасна Лукић
Петар Милатовић
Мирјана Огњановић
Биљана Орловић
Јова Радовановић
Весна Ракић
Весна Софреновић

Техничка редакција Бранислав Вукомановић
Зорица Милошевић
Јелена Попадић
Митра Тилев

Секретаријат Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК”
Македонска 29
11001 Београд, П. факс 124

Телефони секретаријат 330-1452; 330-1456
техничка редакција 330-1454
централа 3373-111
претплата 330-1617

Огласни сектор Македонска 29, 3373-349

Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

1 месец 273,00 дин. 3 месеца 819,00 дин.

6 месеци 1.638,00 дин.

Наш нови текући рачун код RAIFFEISEN BANK
АД Београд је: 265-1100310005857-35 и текући
рачун код Комерцијалне банке
АД Београд: 205-97096-91

Претплату слајте уз обавезну назнаку:
ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ
„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК”.

Обавештење о претплати можете добити на тел. 330-1617

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Полугодишња/возом: 109 EUR или противвредност
осталих валута. Полугодишња/авионом: I група –
Европа: 120 EUR. II група – Азија – Африка:
126 EUR. III група – Америка – Аустралија:
132 EUR или противвредност осталих валута.

ДЕВИЗНЕ УПЛАТЕ У EUR

(или противвредност осталих валута)
за иностранство вршити преко:

I RAIFFEISENBANK DEUTSCHE
DEUTSCHE BANK AG
FRANKFURT AM MAIN DE
банка корисника: /100 9363029 0000
RZBJCSBG
RAIFFEISENBANK, RESAVSKA 22, BEOGRAD
корисник: /Acc.No.2652543779
POLITIKA MAGAZINI DOO Beograd

II KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
посредничка банка:
AMERICAN EXPRESS BANK GMBH
Frankfurt am Main, FF Germany
SWIFT CODE: AEIBDEFX
банка корисника: /18035010 - EUR
KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
Sv. Save 14, 11000 Belgrade
SERBIA AND MONTENEGRO
SWIFT CODE: KOVBBSBG
корисник: Acc.no./Матични Бр. 540100-20009845
Name / Назив фирме: POLITIKA MAGAZINI
Address / Адреса: Македонска 29, Београд
Код уплате обавезно навести:
Претплата на лист Забавник
Копију уплате и адресу послати на:
ПОЛИТИКА Newspapers and Magazines
– 11000 Београд,
Булевар деспота Стефана 24/1,
Србија и Црна Гора или на факс ++ 381 11 330-1234

Интернет адреса: www.politikin-zabavnik.co.yu
Е. пошта: politikin.zabavnik@politika.co.yu

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину • ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину • ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину

Cross Radio

Radio B92, Beograd
Petak 22h
92.5, 97.1 MHz i 105.0
MHz

Radio Kojot, Zrenjanin
Subota 19h
107.3 MHz

Radio 021, Novi Sad
Nedelja 19:30h
92.2 MHz

Radio Sombor
Utorak 21h
90.9 MHz i 66.6 KHz

Radio Polimje,
Prijeopolje
Petak 18h
95.9 MHz

www.crossradio.org

ЈА САМ ЦВРЧАК ЦВРЛЕ
БАНКА МИ ЈЕ ДОМ
КОМЕРЦИЈАЛНА ТО ЈЕ,
ТУ ШТЕДИМ СНАГОМ СВОМ.

ПОСЛОВИЦА СТАРА
ЈОШ И ДАНАС ВРЕДИ:
„СВАК’ КО УЧИ ЗНАБЕ,
ИМАБЕ КО ШТЕДИ.”

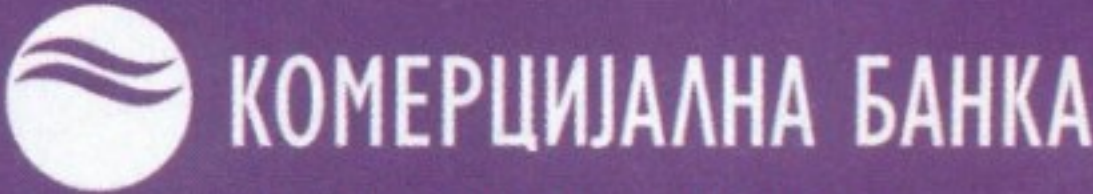

35342

Валуте	Каматна стопа по виђењу	Рочност/каматна стопа					
Каматна стопа за одређени временски период		1 месец	3 месеца	6 месеци	12 месеци	24 месеца	36 месеци
DIN	2,38%	7,29%	9,84%	11,13%	13,75%	16,43%	19,16%
EUR	1,85%	2,80%	3,50%	4,47%	5,05%	5,45%	5,80%
USD	1,30%	2,10%	2,96%	3,46%	3,90%	4,20%	4,50%
Остале валуте	1,00%	2,09%	2,34%	2,58%	3,10%	3,30%	3,60%

Напомена: исказане каматне стопе су једнаке ефективним каматним стопама и дате су у бруто износима на годишњем нивоу.

Тел: 011/330-8246; 011/330-8122
E-mail: stanovnistvo@kombank.com
www.kombank.com

РЕКЛИ

СУ

**ОДУВЕК СЕ ПРЕКОРНО ГЛЕДАЛО
НА ЛЕЊОСТ И СИРОМАШТВО,
ПА ЗАТО ЉУДИ ПАЖЉИВО НАСТОЈЕ
ДА ОД ДРУГИХ ПРИКРИЈУ СВОЈЕ
СИРОМАШТВО, А СВОЈУ ЛЕЊОСТ
ОД САМИХ СЕБЕ.**

Семјуел Џонсон
енглески лексикограф
(1709–1784)

**ЛЕЊОСТ
НИЈЕ НИШТА
ДРУГО ДО НАВИКА
ДА СЕ ОДМАРАТЕ
ПРЕ НЕГО
ШТО СТЕ СЕ
И УМОРИЛИ.**

Жил Ренар
француски књижевник
(1864–1910)

**ДАНГУБЉЕЊЕ
ЈЕ ЈЕДНА ОД
НАЈВЕЋИХ И
РЕЛАТИВНО
НАЈЛАКШЕ
САВЛАДИВИХ
ГЛУПОСТИ.**

Франц Кафка
чешки књижевник
(1883–1924)

**НЕПРЕКИДАН
ГОДИШЊИ
ОДМОР БИО БИ
ДОБРА ВЕЖБА ЗА
БОРАВАК
У ПАКЛУ.**

Џорџ Бернард Шо
ирски драмски писац
(1856–1950)

**НЕ РАДИТИ
НИШТА ПОНЕКАД
ЈЕ ДОБАР ЛЕК.**

Хипократ
грчки лекар
(460–377. пре н. е)

О НЕРАДУ И ЛЕЊОСТИ

**ЧОВЕК СЕ
НИ НА ШТА
НЕ ПРИВИКАВА
ТАКО БРЗО
КАО НА НЕРАД.**

Ернст Хаушка
немачки афористичар
(1885–1951)

**НИКАДА НИЈЕ
СУВИШЕ
КАСНО ДА СЕ
НИШТА
НЕ РАДИ.**

Жак Превер
француски песник
(1900–1977)

**ЖИВОТ ЈЕ
КРАТАК
И ВРЕМЕ
ПРОВЕДЕНО
У ЗЕВАЊУ
НИКАДА
НЕ МОЖЕ
ДА БУДЕ
НАДОКНАЂЕНО.**

Стендал
француски књижевник
(1783–1842)

**ОНАЈ
КОЈИ СЕ
ПЛАШИ
ДА ЋЕ
УРАДИТИ
ПРЕВИШЕ
УВЕК УРАДИ
ПРЕМАЛО.**

Немачка пословица

**НЕКИ ЉУДИ
НЕ РАДЕ
НИШТА,
АЛИ ТО
РАДЕ НА
ЗАДИВЉУЈУЋИ
НАЧИН.**

Курцио Малапарте
италијански књижевник
(1898–1957)

**КАКО ЈЕ
ЛЕПО
НЕ РАДИТИ
НИШТА,
А ПОСЛЕ
ТОГА СЕ
ОДМАРАТИ.**

Шпанска пословица

BY JIM DAVIS

ГАРФИЛД

GARFIELD

GARFIELD

GARFIELD

